

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

<http://www.archive.org/details/homiliaryongospe00heir>

LECTIO S^CI EUANGELII
S^CDM MARCUM

IN ILLO TEMPORE

MARIA

magdalene. et maria iacobi
et salome. et reliqua;

In expositione huius euange-
lice lectionis differendū pri-
mo iuxta historiam. quid sit qd
s^ci euangeliste diuersa et pe-
ne ut simplicib; uidet^r contra-
ria narrent; Matheus nā que
scribit. eas uenisse ad monu-
mentū uespere sabbati. que lucet
in prima sabbati; Lucas uero. pullo-
rū cantu eas uenisse cōmemorat; Ioh^s
tēpore aduentus earū. tenebras adhuc
fuisse admonitū denunciat; p^rea
marcus ut p^rsent lectio narrat. ortū
iā fuisse solē uenientib; illis affirmat;
Intanta ergo diuersitate nō mendacii
culpaē suspicanda. ut alius aliud uel ali-
ter sentiat. p^rsertim cū unus idemq; sp^s omī-
b; adspirasse constantissime credat; Sed
ideo diuersa p^rtulisse credendis. ut amo-
rem inuicissimū p^rdictarū mulierū
quo circa dñm flagrarunt. nobis ar-
tius intimarent; Dū ergo uarie hore
aduentus illarū admonitū. p^r ip^so
nuntē. datur intelligi qd frequenter
ad illud uener. pio obsequio quē uiuen-
tē dilexer. etiā mortuo seruitur; Ita-
tam ā nob sentiendū ē. qd dñs receden-
te nocte que sabbatū subsēcuta ē. et

ad propinquante die dominica surrexit.
affirmante marco qui orto iā solē. mu-
lieres de resurrectione illius ab ang^tis
certificatas fuisse cōmemorat; His ita
p^rmissis. nouerimus mariā magdalenen-
dictā a magdalo castello de qua orta
ē et r^d dicit; Et ipsa indubitan^r credit.
de qua dñs prius septē eiecerat demones;
maria autē iacobi mater ē iacobi apti.
qui in euangelio frat^r dñi appellatur.
peo qd filius fuerit mater ter^r eius;
at mariā salome arbitrat^r origenes
nuncupari. matrē filiorū zebedei;
Quālibet nōnulli ex sup^rfluo nominis
interpretationē sequentes. peregrino
intellectu asserant matrē saluatoris
hoc censerī uocabulo; Interpretat^r enī
pacifica; Sed nō claret quā ratione eu-
angelista. matrē dñi in catalogo sc^rarū
mulierū. ultimū locū tenere uoluerit.
Legimus autē in luce euangelio. qd sepe
dicte cū uidissent ubi ponebat^r corpus
dominicum. regredientes in ciuitatē
emer^r sibi aromata. et parauerunt
ungenta ipsā die parasceue hoc ē feria
sexta. In quantū potuer^r usq; ad solis
occubitū; Succedente uero sabbato
in quo nō erat licentia opandi. ipsum
opus in p^rfectū dimiser. p^rpt^r legis edic-
tū quo a uespa usq; ad uespū silentiū
sabbati seruabat; Transiente autē
sabbato et ad propinquante die domi-
nica in qua facultas opandi remeabat.
in impensis p^rparandoy aromata qd
minus p^ridē fecerant suppleuer; Omī-
b; q; rite infeructis. mox orto solē idē
albescente aurora ab orientali parte

quod nunquam fit nisi uicinitate solis superos
reuisentis: deuotione sua cōpletur. Et
monumentū adire curauerunt; mos qui
pe fuisse tradit genti iudaicę. ut nobi
liū corpora mortuorū: quorundā aro
matū cōfectionib; cōdicerent: ut pluri
mo tēpore incorrupta et ab omni
uermiū scaturie funditus in lesa du
rarent; Scdm spiritale uero intellec
tū: pungentū designant scā opa: un
genta siquidē alibi sunt: et alibi odorē
reddunt; pari modo scē actiones ali
orsū gerunt: et alia in partē bonā
opinionē effundunt; Unde paulus ait;
Xpi bonus odor sumus dō: in omī loco;
Scē uero mulieres animas figurant
spītalium uirtutū pignora; referat;
Cū ergo in eū qui crucifixus ē creden
tes: cū bonorū opū executione illum
querim: ad monumentū dñi cū aro
matib; pperam; **E**t ualde mane una
sabbatorū ueniunt ad monumentū: orto
iā sole; **U**nā sabbatorū uel unā sab
bati. diem illā ueracit̄ debem accipe:
quā modo mos xpianus ob reuerentiā
resurrectionis xpi. dominicā appel
lat; qđ uero orto sole ad saluatoris
monumentū cū pparatis ungentis ue
niunt: mī facenos informam. quati
nus reuelata facie discussisq; uicioꝝ
tenebris: suauitate scōꝝ opū omī po
tenti dño offerre satagamus; nobisq;
taliter agentib; uerū sol oriet̄: qui
mentū nrarū nigredinē. splendore
ppetue lucis in radiet; de quo impii
in inferno dāpnati dicunt: sol iusti
cie: n̄ ortus est nob; Et ppheta; uobis

timētib; nom̄ meū: oriet̄ sol iusticie;
Et dicebant ad inuicē; quis reuoluet
nobis lapidē: et cetera; **L**apidē illum
qui oris peluncę appositus fuerat. etiā
ex uerbis consequentib; p grandē fuisse
discimus: adeo ut a mulierib; nulla ratione
posset reuelli: unde qđ sexus fragilis age
re n̄ potuit: et pauit dicens; quis reuoluet
et cetera; **E**t respicientes: uider̄ reuo
lutū lapidē; **Q**uo ordine lapis ab ore
monumentū sic reuolutus: matheus euan
gelista suis uerbis aperit dicens: quia
angl̄s dñi descendit de celo: et accedens
reuoluit lapidē: Quo in loco int̄ mandū.
qđ dñs iā etiā antequā lapis sub moue
ret̄ resurrexerat; Unde et angl̄s egre
dienti uia n̄ p̄buit: sed resurrectionē
illius euidenti inditio reuoluti lapidis
declarauit; Figurati uero lapis ille
legē significat mosaicā. que antiquo po
pulo in lapide cōscripta ē: ac uero reuo
lutio huius lapidis. refectionē desig
nat mīsteriorū celestium. que in legis
scriptura usq; ad xpi aduentū condita
latuer̄; Sed nulla ratione aperiri pote
rant: antequā in xpo que p̄signabant
ope explerent: ac ubi pacto dispensā
tionis tēporalis mīsterio: cōpleta que
passione surrexit: mox eadē secretorū
celestium archana. qualit̄ ad septenariē
electis ad discipulis declarauit; nēpe
que ad modū dño suscitato monumentū
illud p̄spicuum fuit intrantib;: ita etiā
post illius resurrectionē. sacramta. le
galia eius munere patuer̄ credentib;;
Sic nāq; scriptū ē: quia resurgens ape
ruit sensū discipulis: ut omnia que deo

scriptaerant intelligerent; C̄ sequentē
autē euangelista p̄missā euulsione lapi-
dis: ad aseruendā fidē resurrectionis
subnectit; Erat quippemagnus ualde:
Ut enī lapis ille ingens ad os sepulchri
dominici loco obicis poneret̄: obrobur
fidei constat actū: quatinus dū illud
saxū uis diuina repelleret. qđ humana
fragilitas neloco quidē mouere ualebat:
nullus occasione haberet dicendi. dñm
abaptis furto fuisse sublatū; **E**t in-
tro euntes in monum̄tū: et cetera;

Sollicite p̄quirendū ē: quā ratione muli-
eres monum̄tū intro ire potuer̄: qđ
tanta diligentia custodis militū ual-
labat̄: sicut euangelica historia suffi-
cient̄ exponit; Sed huius questionis
enodatio. ex uerbis matheri euangelis-
tę ē expectanda; Scribit enī anḡlm̄ ni-
mis terribile fulgoreo uultu ad mo-
num̄tū apparuisse. p̄ cuius timore
custodes exterritis et factis uelut
mortui; Aut ergo iuxta hanc rationē
militēs ita sp̄uore labefacti. ut
ne mulierculas quidē cohibere pos-
sent. quin absq; obstaculo locū sepul-
chri intrarent. aut certe dicendū quia
mox ut sp̄m̄ uiresq; resumere potuer̄:
ē t̄nno terrore plenissimi. in ciuitatē
reueria studuer̄. reigeste ordinē
pontificib; narraturi. ut euange-
lista satis abunde q; explicat; p̄ t̄a
quid sibi uult qđ dicit eas in monum̄tū
introisse. nimirū quia ut dicunt scōꝝ
locoꝝ lustratores. monum̄tū illud
domuncula erat in petra excisa. ca-
piens nouē uel octo homines. et tamē

altitudinis ut acumen illius uix manu
extenta quilibet possit attingere; In
cuius aquilonali parte incisus ē locus
ubi corpus domini cū positū fuit. longi-
tudine. vii pedū et triū palmoꝝ m̄sura.
cetera pauimento eminentia; Habebat
ipsa domuncula introitū ab orientali
plaga p̄ quē mulieres in ipsam domū
quam diximus intrauer̄; **U**ider̄
inquit iuuenē sedentē in dextris;
Quantū attinet ad litterā angelus
sedebat in dextris. et intrantiū muli-
erū et iacentis dñi; Quia enī ut dictū ē
p̄fata domus ostiū in monum̄to ha-
bebat a parte orientis. intrantibus
locus dñici corporis qui in aquilonari
parte erat dexter habebat̄. sup̄ cui
locus spondā anḡtis considebat. iacenti
autē dño in dextris erat. quia cū caput
xp̄i occidentē uersus positū eēt. ne-
cessē erat dexterā illius in meridianā
partē respicere. in quā anḡtis sede-
bat; Et recte iuuenis apparuisse
memorat̄. qui illius resurrectionē
nunciabat. qui in p̄tate. xxx. annoꝝ
passus ē et resurrexit; In qua etiā
mensura om̄s indie iudicii credunt̄
resurgere. cui cūq; p̄tatis sint maio-
ris sc̄i licet aut minoris quando ab
hoc sc̄to p̄ mortē recedunt; Notandū
uero ē quod alius euangelista lucas
uidelicet scribit duos anḡtos ad mo-
num̄tū stantes apparuisse mulierib; ;
Ubi sup̄ talis p̄pendendū quid signifi-
cet qđ in dñi resurrectione. et stantes
anḡti inducunt̄. sedere quippe quies-
centis ē uel regnantis. stare uero

pontificis ē ad arā; Ut ergo monstra-
 ret euangelista: xpm qui ex infirmi-
 tate mortuus est. regnū etiā et poter-
 tatē scdm humanitatē sup omā accepit
 se. Iuxta qd alibi dicit: data ē mihi om-
 nis potestas in celo et in terra. C sequentē
 in eius resurrectione angtm sedentē
 describit; Rursum stantes angtos sibi
 rectissime uisus cōmemorat: ut dī
 filium qui potentē mortē nrām mo-
 riendo deuicit: nunc uultui dī pa-
 tris assistere et p nobis interpellare
 ostendat; Quia uero redēptor nr
 corruptionē mortalitatis iā incor-
 ruptibilis effectus fuerat: signan-
 ter ad spiritale intellectū. nuncius
 resurrectionis illius in dextera sede-
 bat; Siquidē p dexterā futura bea-
 titudo: p sinistra uero p̄sens uita fi-
 gurat; Unde et sponsa in cantico amo-
 ris loquit; leua eius sub capite meo.
 et dextera illius amplexabit me; leua
 quippe sponsi. capta sponse subponit.
 quia intentione scē ecclē omīs p̄speri-
 tas et felicitas p̄sentis uite p̄mit et
 calcāt; dextera autē: ex sponsi ample-
 xabit: cū in gaudiū p̄petue felicitatis
 inducta: tota in amorē conditoris
 refundet; **S**eq̄t; Cooptū scola can-
 dida; plurib; in locis angti antedni
 passionē uisū fuisse legunt: nec tam
 uestis eoz fulgens aut candida usquā
 describit: sicut post eius resurrectio-
 nē apparuisse narrant; Prorsus noui-
 mus uestē candidā: festiuis iucundisq;
 m̄tib; cōgruere: angti igit̄ resurgen-
 te dno candida scola amictus apparuit:

ut p̄fecto claritatē tanq̄ sollēpnitatis
 et in pulchritudine habitus demonstra-
 ret; Sic enī sc̄m scōy dicit qd uenerabiliū
 ceteris sanctuarii locis habet: et cantū
 canticoy uocat qd omā cantica sua digni-
 tate p̄gredit: sic etiā rectissime pascha-
 lis festiuitas: omīum sollēpnitātū ualeat
 appellari sollēpnitas; dñi quippe resur-
 rectio que hac ipsa die tripuantib;
 animis celebrat: n̄ solū hominū sed et
 angeloz festiuitas fuit: quia uidelicet
 dum hominū genus resurgendo ad cele-
 stē patriā reduxit: p̄fecto dāpna patrie
 celestis que labentib; angelis c̄traxerat
 reparauit; Nec p̄termittendū qd mathe-
 us de angti uisione loquens describit:
 quia erat aspectus ei sicut fulgur: uesti-
 m̄ta ei sicut nix; qui habitus et pauore mili-
 tib; et cōsolationē mulierib; inferret;
 In fulgure etenī terroris: in niue
 aut blandim̄tū candoris exprimit; quia
 ergo redēptor nr̄ in iudicio. et pauendus
 rep̄bis: et blandus electis uidebit: me-
 rito ceteris resurrectionis ei angti. et in
 fulgure uultus: et in candore uestis ap-
 paruisse describit; **Q**uidic̄ eis; nolite
 ex p̄uescere; **H**anc habent c̄suetudinē
 boni angeli: ut quotiens cūq; apparen-
 tes hominib; uident eos sua uisione p̄-
 batos: mox blando alloquio cōsolatio-
 nē inferant; C̄tra maligni sp̄s quoscūq;
 ex sua uisione c̄ternatos uident: amplio-
 rib; terrorib; eos ad pauendū excitant;
 nolite inq̄t ex p̄uescere; tanquā aliis
 uerbis loqueret; pauent illi q̄ ad uen-
 tū sup noy ciuiū n̄ amant: q̄ peccatis
 p̄priis p̄grauati. ad eoz se societatem

ptingere possedes pant; Uos autē cur
pamescitatis que uros conciuies iudeis:
hū queritis; hū saluatore intē ptari
notissimū ē: ea de causa quia ipse saluū
facit populū suū a peccatis eorū; Quia
uero multi in iudeorū populo hoc nomine
censeri potant. licet nō pprie sed nun-
cupatiue: addit certe differentie
causam; **N**azarenū; **N**azarenus
utiq; redēptor nrt nō solū quia in ipsa
ciuitate conceptus ac nutritus ē: sed
etiā quia ipse ē flos mundicie et uirtu-
tū qd intē ptat nazareth; Quiq; aliolo-
codicē; Ego flos campi: et lilium conual-
liū; Rursū qm in una eadēq; ciuitate
plures poterat habere equi uocōs:
nota causā subiungit; **C**rucifixū;
Et si enī multi ihū ibi eē poterant:
solus tam ille illo intē pore fuerat
crucifixus; **S**urgit: nō ē hic; nō
hic p pntiā corporis: qui ubiq; ē per
plenitudinē diuinitatis; **E**cce locy:
ubi posuerunt eū; **A**csidicat; Et simi hi
nō creditis: saltē uacuo credite monu-
mto; **S**ed ite dicite discipulis eius et
petro: quia surgit; **M**erito querit:
cur discipulis aliis memoratis peery
designatē ex nomine; Sed citius respon-
dendū: quia nisi nominatī expressus
fuisse: intē discipulos nō auderet ue-
nire qd magistrū negauerat; attendis
quoq; ē ppendendū: cur dī om̄s eum
que ecclē sue erat platurus: intantū
facinus labi pmiserit; Sciendū que
mira om̄i potentis dispensatione hoc
gestū fuisse: ut is qui princeps ecclē

et pastor domini carū ouium erat futu-
rus: neminē p pē peccatū in desperationē
uerteret: sed in sua culpa disceret
qualitē aliis misereri debuisset; quo loco
maxima infirmitati nre ad agenda
penitentiā spes fiduciaq; tribuitur:
quie si peccando labim: adueniam
tam exemplo surgentis apti in uitam;
Quē etsi fleuisse legim: quid tam peni-
tens in fletu dixerit nō inuenim; lacri-
mas se dicit: uerū qd p̄cer quoq; satis fa-
ciens fuderit nō refert; Cur hoc nisi qd
utiliores s̄ p̄cer lacrimarū quā sermonū:
quia sermo in p̄cando forte fallit: la-
crima nō fallit; Sermo enī intē dū nō totū
hominis pfert negotiū: lacrima semp
totū loquentis pdit affectū; Et ideo
petrus in penitentiā sua iā nō uertē ser-
mone quo xpm negauerat: ne illi ser-
moni crederet ad c̄fitendū: quo usus
fuerat ad negandū; Ope p̄tū quoq; ē
dicere: quare p mulieres et nō p uiros
dn̄i resurrectio primitus fuerit nun-
ciata; Ideo nimirū ut que in paradiso
mortē prima intulerat: ipsa prior
resurgentē uitā nunciaret: ne iste
sexus p p̄ctuo obp̄brio apud uiros cul-
pabilis et despabilis haberet; **E**t
ecce p̄cedit uos in galileā: et cetera;
Galilea: transmigratione facta intē ptat;
Et quia redēptor nrt iā de passione ad
resurrectionē: de corruptione ad
incorruptionē: de morte ad uitam
transmigrauerat: recte se in galilea
hoc ē in transmigratione uidendū eē
p̄dicebat; Sed nō ē questu indignū:

quare se in galilea specialit̄ uidentū
pollicitus sit: cū resurgens a mortuis
neq; ibi primū neq; ibi solū apparu-
erit: Cū enī ex dictis euangelistarū
intra xl. dies: decies illū uisū fuisse
appareat: octaua manifestatione
in galilea ad discipulis conspicatus
fuisse conuincit̄; Et certe iuxta
litterā cur dñs in galilea uideri
uoluerit p̄ facili responsio patet:
qd̄ scilicet decebat ut resurgens
a mortuis: in patria suis p̄p̄inquis
et uicinis: iuxta carnē: semet ipsū
ostenderet; Sed manet adhuc p̄-
missa questio cur ibi secantū uideri
p̄dixerat: cū ut dictū ē neq; ibi
primū neq; ibi solū apparuerit;
que questio sp̄italit̄ est differenda;
Int̄ p̄tat̄ enī galilea: transmigra-
tio uel reuelatio; Igit̄ sc̄dm̄ id quod
transmigratio dicit̄: significabat̄
his uerbis qd̄ gr̄adi hoc ē adnunci-
atio sc̄i euangelii que p̄ xpm̄ mundo
oblata ē: a iudeis p̄p̄t̄ p̄fidia erat
auferenda: et ad gentes p̄ aptos mi-
gratura: ut sic sensus; p̄cedā uos
in galilea: hoc ē in gentilitatem;
iuxta quē intellectū pulchredix̄
p̄cedā uos: quia nisi xps̄ aptos p̄-
cessisset corda gentiliū inspirando:
nulla ratione tot gentes idolorū
cultui deditas ad fidē conuertere
potuissent; alit̄; at uero sc̄dm̄ hoc
qd̄ galilea reuelatio dicit̄: illā sig-
nificat reuelationē quā ueritas
dilectorib; suis alibi repmittat

dicens; Siquis diligit me: manifestabo
ei me ipsū; Et rursū ad patrē; hec ē autē
uita p̄t̄na: ut cognoscant te unū dñm̄ et
quē misisti in xpm̄; Que manifestatio:
n̄ nisi in celo sc̄i ē tribuenda; p̄missoz
autē uerboz: sensus talis ē; p̄cedā uos in
galilea: hoc ē ad uisionē patrie celestis:
et postea uos sequentes ibi me uidebitis;
p̄cessit enī xps̄ electos suos p̄ humanitatis
ascensionē: cū quadragesimo die sup̄
resurrectionis ascendit in celū; Quē
subsecuturis ipsi: cū in die iudicii recep-
tis corporib; immortales inducent̄ in illā
manifestationē in qua uidebunt xpm̄
facie ad faciem. n̄ uātantū in forma serui
sed in equalitate patris; Unde ioh̄s dic̄:
Uidebi m̄ eū: sicuti ē; Quia uero pascha-
lē sollempnitatē et officii et lectionib;
de uocē recolimus: dignū p̄fecto ē ut
de tanta sollempnitatē aliquid ad imita-
tionē nr̄am traham̄: ut congrua mus
festiuitati quā colim̄; Pascha nāq; tran-
situs int̄ p̄tat̄; qua in rē si sup̄ne clari-
tatis et gaudii celebritatib; admisceri
cupim̄: necesse ē ad iusticiā: descto ad
dñm̄: de infimis ad celestia m̄te salubrit̄
transeamus: quatinus conditorē nr̄m
in galilea hoc ē in reuelatione celestis
patrie facie ad faciem libero c̄tuitu
uidere mereamur. a m̄; **ALIA EX**
POSITIO DE EODE EUGLO
IN ILLO TEMPORE
MARIAM MAGDALENE
et maria iacobi et salomé.
emer̄ aromata: ut uenientes ungerent
ihs̄; **T**extus huius euangelice lectionis

cōmendat nobis gloriosissimā dñi
resurrectionē. cōmendat angelicā
apparitionē. adaptos exortationē.
uel admonitionē. Cōmēdat nob officiū
feminarū dō deuotarū; Hæ nāq; scæ
mulieres agalilea dñm secute fuerant.
ministrantes ei de substantia sua scdm
morem iudeorū q̄b; usus erat nec incul-
pa ducebatur. quin mulieres de substan-
tiis suis p̄ceptorib; ministrarent;
Quā consuetudinē paulus intergentes
uti nolens ne scandalizarent. ait;
Nūquid n̄ habem̄ potestatem sorore
mulierē circūducendi. sic ceteri
ap̄ti et fr̄i dñi et cephas. Videntes
autē dñm cōphendi. ligari. flagella-
ri. semp̄ cū eo pseuerauerunt. Et ipso
ad passionē adppinquante. sequeban-
tur eū a longe sicut lucas ait p̄cutien-
tespectora sua; Quasi h̄i respiciens. ait;
Filię hierusalē nolite flere sup me. sed
sup uos ipsas flete. qm̄ uenient dies
quando dicetis; Beate sterile que n̄
genuer̄. et ubera que lactauerunt. n̄
Tantus enī amor illarū cordib; insede-
rat. ut nec tēpore passionis dñm dere-
linquerent. et illis fugientib; q̄ prius
dixerant. eamus et nos moriamur
cū eo. mulieres pseuerauer̄. Stetit
enī aliquando petrus. tam p̄ritus
uitā negauit dū timuit mortē; Ste-
tit aliquando ioh̄s. sed de illo scriptū
ē. quia adulescens quidā sequebat̄
eū. amictus sindone sup nudo. et tenu-
er̄ eū. At illereiecta sindone. nudus
p̄fugit ab eis; Et hoc tēpore passionis
cōpletū cernim̄. qd̄ oli uoce uiri iusti

audieram; Pelli meę consūptis car nib;
Adhesit os meū. et derelictas tantū
modo labia circa dentes meos; quasi
enī pelles consūptis car nib; adheser̄.
cū tēpore passionis om̄s discipuli
relicto eo fuger̄; Labia autē circa
dentes remanser̄. quia discipulis
fugientib; mulieres remanserunt;
Videntes autē dñm de cruce deponi.
et in sepulchro collocari. stantes
p̄culi. . . tauer̄ Locū. et in ipsa nocte . . .
quantū potuer̄ parauer̄ aromata;
Sequenti autē sabbato. si uerunt
scdm̄ mandatū; Ues pere autē
uel mane sabbati cū iam licentia
eēt opandi. qd̄ sup erat in ungen-
tis p̄parandis desudauer̄. Et ualde
mane ante lucē p̄fectā. uenerunt
ad monum̄tū. et habere cupientes
officiū. et amorē quē erga uiuū
habuerant. erga mortuū im-
pendere curabant; Et hoc ē qd̄
marcus ait. maria magdalene.
et maria iacobi et salome; Pulchre
autē scē mulieres uno flagrantes
desiderio. uno censentur uocabulo
idē marię. qd̄ uidet̄ sōnare. do-
mina siue stella maris; Et bene-
stella. quia. sicut stelle fulgent
in centro p̄. . . u. ita et scē muli-
eres cunctis in sc̄is lucis p̄bue-
runt exempla; Unde et de una
earū que ungentū sup capite fu-
dit. dicit̄. Amen dico uob. ubicūq; . . .
p̄dicatū fuerit hoc euangeliū . . .
in toto mundo. dicet̄. et qd̄ hoc
fecit in memoria eius; Bene

domina quia domini iusticie dno
ministrantes pmeruerant; quoy tam
disfunctione euangelista facere uideat
phœc nomina cū subinfert; maria
magdalene et maria iacobi et salome;
maria magdalene dicta ē a magdalo
castello. et int̄ p̄tat̄ turris; pulchre
aut̄ huic cōgruit; que sp̄nens impbi-
tate iudeoy c̄ fugiū fec̄ ad ihm̄ dicens
cū psalmista: Esto mihi indm̄ p̄tec̄to-
rem; maria iacobi dicta ē a iacobo
eoq̄d̄ eēt mat̄ terra dñi: et ioseph mat̄;
Et int̄ p̄tata dicit̄ subplantatrix di-
cens cū ap̄to; Castigo corpus meū:
et inserui tūc̄ redigo: bene huic con-
gruit que subplantauit infidelitate
iudeoy et indnō credidit; maria salo-
me. dicta ē a patre siue a uico. Unde ab euēḡlisti
sēpe a patre uocat̄ maria salome. Deat̄ deniq; iero-
nim̄. origenes q̄q; aliq; n̄ nulli sc̄ eccl̄e doctores
om̄i abiguitate ablata in suis scriptis uera asser-
tione hanc maria salome. testificant̄ mat̄re
filioy zebeder eēt. Et inc̄p̄tata d̄r̄ eēt pacifica. Et
pulchre huic congruit. q̄ paci amaū auctorem.
Sp̄italit̄ uero h̄e sc̄ mulieres. sc̄m
designant eccl̄am; sepulchrū uero
eius tēplū ē eccl̄e: ubi cot̄ die corpy
dñi consecrat̄: ubi n̄ mortuus int̄
mortuos querit̄: sed cot̄ die ad salu-
tē uiuentiū haurit̄. Aromata enī
grece: quasi odoram̄ta dicunt̄; quasi
enī sc̄ mulieres cōparatis aromatis;
ad dñi sepulchrū ueniūt. quotiens
cūq; sc̄i uiri corpore et sanguine xpi
se muniunt: et ex tēpore quo quis
corpus dñi p̄cipit. n̄ solū ab illicito
ope: uerū et ab illicita cogitatione

inmunis debet eē; Recte sc̄ mulieres priū
aromata p̄paras̄ se dicunt̄: et circa dñi
sepulchrū uenisse: ut iuxta exemplū illū
quid d̄c̄: paratū cor meū d̄s paratū cor
meū: prius studeam̄ cor danrā p̄parare:
et sic eucharistiā dñi accipe: ut cū eccl̄e
uo cedam̄: In odore ungentoy tuoy
currimus: adolescentule diligere te
numis; **E**t ualde mane una sabbatoy
ueniunt ad monum̄tū. or̄to iā sole. **Q**ue
rendū ē quare tēpus resurrectionis
euangeliste describentes: int̄ se uariar̄
uident̄; quid enī contrariū potest
uideri si littera adtendat̄ quā marcus
d̄c̄ et ualde mane una sabbatoy: et
matheus uespe sabbati: lucas et ualde
diluculo: et ioh̄s. cū adhuc tenebr̄
eēt: sed hec facile cognosim̄: si tēpus
et ordo rei adtendat̄; Habet enī dies
uespum suū: habet et nox; uespenī diei
fit. finiente die et inchoante nocte; uesp̄
uero noctis fit. finiente nocte et incho-
ante die; hoc aut̄ int̄ utroq; distare ui-
det̄: quia uesp̄ diei tenebrescit in nocte:
uesp̄ aut̄ noctis clarescit in die; Hoc aut̄
ostendit matheus euangelista. n̄ se dixisse
de uespe diei sed de uespe noctis; post
quā enī dixit uespe sabbati subiunxit
que lucescit in prima sabbati; Et ideo
unū idemq; ē. qd̄ marcus ait ualde mane:
et qd̄ matheus d̄c̄ uespe sabbati; In dñi
enī resurrectione ordo tēpoy in mu-
tatuū ē: quia ab initio sc̄i usq; ad dñi
resurrectionē. dies p̄cedebat noctē
et nox subsequens ad p̄cedentē diem
p̄tinebat: sed post dñi resurrectionē
ordo tēpoy inmutatuū ē: quia modo

nox p̄cedit diem. et dies subsequens ad
p̄cedentē noctē p̄tinet; Ap̄te quondā
antednī resurrectionē dies p̄cedebat
noctē: quia primus homo uerā lucē amittens
intenebris iniquitatis occiderat;
Sed post dnī resurrectionē ap̄te nox p̄cedit
diem: quia de tenebris infidelitatis
liberati ad uerā lucē redimus: quia sic
ap̄t̄s ait: nox p̄cessit dies autē ad p̄p̄inqua
uit; qđ autē ait una sabbatorū: tale ē ac si
diceret prima sabbatorū; Iudei enī anu
mero dieb; nomina imponebant: dicen
tes primā sabbati. scđam sabbati. et
ceteros p̄ ordinē dies; prima nāq; sabbati.
prima dies post sabbatū intelligit̄: quā
nos ob reuerentiā et honorē dominice
resurrectionis dominicā nuncupamus;
Hec dies una ē ex septē. et extra septē est;
In hac die ebdomada initiū accipit ac
finē; que ita ē prima ut sit tertia: ita ē
tertia ut sit septima; prima in cōditione:
tertia in resurrectione: septima in
re uolutione; Et recte dnī septima die
surrexit: ut nos intellegas septima
scđi p̄tate resurrecturos; Et ut mani
festa eius resurrectio fieret: solus
quidē mortuus est sed solus n̄ resurre
xit: quia multa corpora scōz surre
xer; Sic enī scā scōz uel cantica canti
corū p̄ sui magnitudine dicunt̄: ita
qđ; et hec dies p̄ sui magnitudine
sabbatū sabbatorū appellat̄; nihil enī
nob̄ p̄fuit dnī natiuitas: nisi redēptio
p̄fuisset; Iterū autē querit̄ quare ista
scđi euangelistę in hac descriptione
quasi discordes eē uideant̄: p̄ eo qđ
marcus dic̄. orto iā sole: matheus ait

uespe sabbati; Lucas ait ita: una sabbati
ualde diluculo. uenit maria magdalene
et maria iacobi et salome: portantes
aromata: ioh̄s ū. ita dic̄; una sabbati
uenit maria magdalene ualde mane:
cū adhuc tenebrę eēnt; qđ ū ioh̄s dic̄.
cū adhuc tenebrę eēnt. c̄trariū uidee
qđ marcus ait orto iā sole. Sed sciendū
est quia deuote mulieres cū adhuc tene
brę eēnt ire cepunt: et orto iā sole ad
sepulchrū p̄uener; Et ideo qđ marcus
ait. orto iā sole: partes orientis descri
bit; Et qđ ioh̄s dic̄. cū adhuc tenebrę
eēnt: partes occidentis ostendit; Coti
die nāq; oculis conspiciere possūm; quia
cū sol concaua trarū primū deserit:
et redi uiuū lum̄ mundo reddere cepit:
ita fit lux in oriente ut t̄m tenebrę sint
in occidente; Sp̄italit̄ in cordib; mulierū
adhuc tenebrę erant: quando dn̄m
mortuū int̄ mortuos querebant; sed
t̄ sol eis ortus ē: quando ab anḡtis audire
meruer; Ihm̄ quē queritis: n̄ ē hic sed sur
rgit; Magnū ergo gaudiū habere
poterant: quando illū quē mortuum
uiderē desiderabant: ipsū uiuere audi
er; Sol in scripturis sacris dn̄m ihm̄
xp̄m significat: de quo scriptū ē: uob̄
quit̄ ametis dn̄m: oriet̄ sol iusticie; Et
itē: sol cogno uit occasū suū; **E**t dice
bant ad inuicē; **N**ouerant scđ̄ mulie
res quia sepulto dn̄o lapis magnus ad
ostiū monum̄ti positus fuerat quē ob
signauer̄ iudei cū custodib;: et ideo
dominicū cupientes in uisere sepulchrū:
lapidisq; magnitudinē adtendentes:
quit̄ antū ferē fuisse magnus: ut uix

bcdef.g
A uiginti uiris moueri possent. et sui
sexus fragilitate considerantes: quasi
mugientes ac dolentes dicebant: quis
reueluet nob lapide ab ostio monumti.
Sed qua uis hec dicerent: tam a cepto
itinerē n̄ cessabant: quarū consuetudo
in libris regū p̄figurata ē: quando
allophili arcā di captā ad terrā isrl̄
remittentes: In ito ē silio duas uac-
cas fetas iunxer̄ ad plaustrū: uiculusq;
earū recluser̄ domi; Et sic scriptura
refert. ibant uaccę p̄ uia que ducit
bethsānis: p̄gentes et mugien-
tes: tam non declinantes ad dexte-
rā uel ad sinistrā; Sic quoq; et hec
scē mulieres cupientes dominicum
in uisere sepulchrū: quasi mugientes
et dolentes dicebant: Quis reueluet
nob lapide ab ostio monumti. Sed
qua uis hec dicerent: tam n̄ p̄pter
metū iudeorū: nec p̄pter sexus sui fra-
gilitatē a cepto itinere retardabant:
credentes fieri di uinitus qd̄ impossi-
bile erat humanis; Imitem̄ ergo
et nos has scās et deuotissimas mulie-
res: et ab ono ope nec amor parentū
nec p̄secutorū terror nec oblecta-
m̄ta mundi nos cessare faciant: sci-
entes scriptū: qui p̄seuerauerit usq;
in finē hic saluus erit; **E**t respici-
entes: uider̄ reuolutū lapidē: **Q**ua-
lit̄ autē uel quomodo reuolutio la-
pidis facta sit: matheus euēta decla-
rat dicens; Anḡl̄s dñi descendit de celo:
et accedens reuoluit lapidē; Reuoluit
nāq; anḡl̄s lapidem: n̄ ut egressuro
dn̄o uia patefaceret: sed ut eū a mortuis

resurrexisse om̄ib; declararet; Ipsa
enī potestate qua nasci potuit et cruci-
figi ē dignatus: ipsa potestate a mortuis
resurrexit; Qui enī qua uoluit morte se
occidi p̄misit: etiā et quando uoluit:
p̄pria uirtute surrexit: atq; auxilio
angelorū n̄ indiguit; Resurgens quippe
a mortuis et ad inferos descendens: eosq;
iniuste detinebant. Admirabili potestate
de traxit: impleta p̄phetia que olim
p̄amos p̄phetā p̄dicta fuerat; Ero mors
tua o mors: ero mors sus tuus inferne;
Ex eo enī qd̄ mor demus: partē quidē
abstrahim̄: partē relinquit; Et dñs
quidē infernū in morsu: quando eos
qui ibi ut diximus iniuste detinebant:
potenti uirtute abstulit: illosq; qui
illic iniuste detinebant relinquit; Cuius
resurrectionē p̄figurauit ille sāmson
fortissim̄: quippe meretricē mulierē
ingressus est gazā; Cui ingressū audi-
entes philistei: urbē circū dederunt
custodias adhibuer̄: et se fortissimum
sāmson cōprehendisse letatis; sed quid
sāmson fecit: Audiamus; media nocte
n̄ solū liber exiit: uerū etiā de lusis
custodib; ambas portas cūpositi: b;
secū tulit: atq; aduertit e montis
deus it; Quid sāmson fortissimus
nisi mediator di et hominū dñs nr̄
ih̄s xp̄s intelligit: de quo scriptū
ē: dñs fortis; Qui meretricē mulie-
rē ad amauit uidelicet xp̄s et etiam:
que post idola manuū suarū current
meretricata ē; Quid autē gazā ciuitas
nisi infernū: quid uero allophili nisi
iudei: quasi enī gazā ingressus ē dñs:

quando intrasepta sepulchri conlo-
catus: ad inferos descendit; Cuius
ingressu audientes philistei: Idē. ui-
dentes eū in sepulchro collocatū iudei:
gausis ualde estimantes nom̄ eius de-
lectū fore de terra; Sed quid samson for-
tissimus uidelicet dñs ih̄s fecit: n̄ solū
ab inferis liber exiit: sed et cū de lusis
iudeis idē in mundis sp̄itib; a portas
inferni c̄ fregit: et eos qui in iuste
detinebant abstraxit: atq; ad polli-
citas sedes deuexit: impleta p̄pheta
que dicit; Tu quoq; in sanguine testam̄ti
tui eduxisti uinctos de lacu: in quo n̄
erat aqua; Et ut eius resurrectio ma-
nifesta fieret: solus quidē mortuus ē.
sed solus n̄ resurrexit: quia eoresurgen-
te multa corpora scōr; surrexer: qui
postea uisi eē legunt̄ in tēplo et appa-
ruisse multis; Alii; **P**er anḡtm: pos-
sumus intellegere mediatorē dī et
hominū ih̄m xp̄m: de quo scriptū ē; Et
uocabit̄ nom̄ eius magni c̄ silii anḡtis;
p̄ lapidē autē qui ad ostiū monumenti
positus fuerat: obscuritas legis intelli-
git̄; Tunc enī dñs ab ostio monum̄ti
lapidē amouit: quando sup̄ficiem
littere legis auferens: interiora
mysteria in ea intelligere fecit;
Erāt quippe magnus ualde; Sp̄italit̄
autē lapis magnus ad ostiū monum̄ti
positus: originale peccatū designat;
qd̄ tā ingens fuit: ut quā uis aliquis
ante aduentū dñi p̄ iusteq; uiueret:
tam̄ ianuā regni celestis: intrare
minime poterat: donec ille magni

consilii anḡtis de celo descenderet:
qui cherubim et flāmeū gladiū
atq; uersatilē ab ostio paradysi reuol-
ueret: et aditū introeundi patefaceret;
Post quē enī h̄ sc̄issimę mulieres lapidē
reuolutū uider̄: securitate animi
accipientes. absq; ulla ambiguitate
in monum̄tū introier̄; Unde et subdit̄;
Et introeuntes in monum̄tū; mouet
fortassis aliquos quitantū modo sim-
plicia monum̄ti nouer̄: qualit̄ illud
sepulchrū dominicū fuerit: ut tot
homines unā cū anḡtis caper̄; Sed
sicut illi qui oculis uider̄ scriptū reli-
quer̄: uideēt quidē domus eē rotunda
in petra excisa: ostiū patulū habens
ad orientē: tantę magnitudinis ut
viii. uel. viii. homines cape possēt;
Tantę etiā altitudinis: ut si quis in-
pauim̄to steterit: sum̄is digitis
caccūm̄ eius tangere possit; In cuius
aquilonali parte illud dominicum
sepulchrū fuit excisū: habens in lon-
gitudine. vii. pedes et dimidiū: et
in latitudine. iiii. palmos et dimidiū;
Ostiū uero patulū habens ab oriente:
ita ut in gradientib; ad dextris fie-
ret illud dominicū sepulchrū; Ipsi
autē marmor. guttulis purpureis
intinctū colore candido refulgens;
Corpus aut̄ dominicū ita in eodē sepul-
chro positū fuit: ut caput eius esset
ad occidentē. pedes uero ad orientem:
dextra manus eius ad meridiem. sinistra
ad aquilonē; Unde mos xp̄ianorū in
eccl̄a adoleuit: ut iuxta hanc c̄ sue

tu dinē corpora eorū sepeliunt; Postea
uero crescente religione xpianorū.
eccliam rotundā sup illud edificaue-
runt. pauimentū marmore albo strauerunt.
tectū desup laminis aureis affixerunt.
interiora parietis crustulis aureis
decorauerunt. ad sepulchrū autē dñi
ubi corpus eius positū fuerat. crucē
aureā mire magnitudinis posue-
runt. et preciosissimis gemis ornauerunt.
luxta quāfarū cū luminaribus sta-
tuerunt; Et ita quidē illud sepulchrū
dñi fuit gloriosū. ut etiā uaticiniū
esaię pphetę iuxta litterā implere-
tur quia ait; Erat radix iesse et qui ex-
surgat regere gentes. in eū gentes
spabunt; eritq; sepulchrū eius glo-
riosū; Et itē. habitabit in excelsa
petra. et erit sepulchrū eius glori-
osū; Et cōgrue dñs tali in loco suum
uoluit habere sepulchrū. ut nulla
ex parte eēt occasio fodiendi. ne calū-
niarent iudei et dicerent eū ad disci-
pulis eē furatū. sicut postea mōse
dicere uoluerunt. **U**iderunt iuuenes seden-
tē; **N**otandū autē quia sic eugēta
matheus ait. uiderunt duos iuuenes
sedentes unū ad caput et unū ad pe-
des; duo itaq; angeli sedere dicunt.
ut in uno eo deū; homine uera diuini-
tas. ueraq; credat humanitas. quid
pro caput nisi diuinitas. Caput xpī dī-
xit aptis; Et quid pro pedes nisi humanitas
designat. qui adpropinquat pedibus; ei
ait moyses. accipient de doctrina illiū;
Quasi enī ad caput sedet angelus. cū iohs
dicat. In principio erat uerbum. ad pedes

uero cū ait. uerbum caro factū ē; Et bene
sedis sedicit; stare quippe pugnantis est.
sedere uero regnantis uel iudicantis;
Sedet rex in throno. et miles post uictoriā;
quia ergo dñs caput antiq; hostis cōtriu-
erat. et omnes electos deei potestate libera-
uerat. recte testis resurrectionis eius
angelus nō stans sed sedens apparuit; pulchre
autē marcus eugēta. eundē angēlū in
dextris sedere describit. ut dñm de mor-
talitate ad immortalitatem transisse in-
sinuet; sic enī p sinistra p̄sens uita. ita
quoq; et p dexterā futura designat. teste
salomone qui ait; Leua ei sub capite meo.
et dextera illius amplexabit me; Quia
enī dñs transierat de morte ad uitā. de
corruptione ad incorruptionem. iure
testis resurrectionis ei angelus in dextris
sedebat; **C**ooptū stola candida;

¹¹⁰ **S**tola enī in hoc loco. p dalmaticā ponit;
nā quā nos modo dalmaticā dicim. uete-
res dicebant stolā; Sed cū frequenter
angelus ab hominibus uisus eēt legunt. non
facile inuenies in tota serie ueteris testa-
mēti quēquā in ueste candida apparuisse;
Hoc quippe in priuilegio dominice
resurrectionis seruabat; Siquidem
et palestini hunc morē hactenō seruauit
ut cū festos celebrant dies. albis indu-
ant uestimētis; Cū ergo angelus in dñi re-
surrectione albis induit uestibus. festi-
uitatē se celebrare designat; Querit
autē. utrum suā annuam; sed ut uerū fate-
am. et suā et nrām; dñi enī resurrectio
angelorū festiuitas fuit. quia numerus
eorū qui p apostatā angēlū in minutis

tionē: recte in galilea eē dicit; quia
scriptū ē: xpi resurgens ex mortuis uā
n̄ morit; Si ergo uolumus eiy partici-
pes eē: ei uestigia sequim̄ sic scriptū est:
Si epatim̄: et conregnabim; Et itē: si socii
fuerim̄ passionis: erim̄ et resurrectionis;
illos etenim̄ dñs suos eē recognoscit:
quos de uitais ad uirtutes transire uide-
rit; Quia ergo dñs transiuit de
morte ad uitā: de corruptione ad in-
corruptionē: transiuit et nos
de uiciis ad uirtutes: de amore sc̄ti
ad amorē dī: declinando a malo et fa-
ciendo bonū: mortificando m̄brā

TR que s̄ sup̄ trā: ut in galilea idē in reue-
II latione et n̄ ad dñm̄ uidere meream̄. Am̄;

LECTIO SCIEŪḠ SCD̄M̄ LUCĀ

DUO EX DISCIPULIS IHU

DSCRIPTURĀ SACRĀ SP̄S SC̄S
hac ratione modificauit:
ut nec c̄tinuā littere sup̄ficiem simpli-
citē obseruaret: nec semp̄ obscuriorib;
m̄ysteriis in uoluta: p̄lixiori expositi-
tione opus haberet; Sed ita seriem
illius disposuit: ut n̄c magnitudine
sacram̄torū obscura: n̄c uero historie
simplicitate c̄tenta: auditorū animos
hac diuersitate releuaret; Unde ple-
rūq; uideas in breuib; uerbis grandis-
sima et pene inscrutabilia eē m̄ysteria;
Plerūq; autē in p̄lixiori narratione:
intelligentiā solū modo planā iacere:
et pene nullis sacram̄torū int̄positio-
nib; monte: cere; Presens igit̄ lectio:
in expositione sua n̄ multa ad loquen-
dū postulat: sed fidē dominicę resur-
rectionis simplicit̄ historica narra-

tionē c̄firmat: **D**uo inq; ex discipulis
IHU: et cetera; **N**arrant greci scrip-
tores gigantē herculē uno anelitu
c̄. XX. quinq; passus cucurrisse; quib;
expletis conficit: et a stando huius-
modi spaciū stadiū uocauit: Est autē
stadiū octaua pars miliarū: qđ c̄ stat
c̄. XX. V. passib; Unus uero miliaris
hocē mille passus: c̄ficiunt. VII. stadia;
Et LX. stadia. septē c̄ficiunt miliaria:
et medietatē octauū; que in sumā re-
ducta: leugas c̄ficiunt. V; qđ spaciū
tineris iuxta sp̄italē intellectū. rec-
tissime ambulanti; c̄gruit; Sextū
nāq; miliarū p̄fecerant: quia xpm̄
innocentē usq; ad mortē quā sexta feria
subiit: uixisse credebant; septimum
nihilominus transierant: quia de morte
ac sepultura ipsius certi existebant;
Octauū uero necdū p̄fecerant: quia
resurrexisse illū dubitabant; Emmaus
autē oī dicebat̄ castellū uel ciuitas:
que modo nicopolis dicit̄; que prius
subruta: et demū sub marco aurelio
antonino restituta: cū statu mutauit
et nom̄; **E**t ipse ih̄s ad p̄p̄inquans:
ibat cū illis; **D**uas ob causas dñs loquen-
tib; desē: ad eē uoluit; primo ut fidem
suā in illorū cordib; solidaret; de hinc
ut impleret qđ ante passionē p̄dixe-
rat: ubi duo uel tres congregati fue-
rint. et reliqua; qđ sic t̄c̄ impleuit
corporalit̄: ita cotidie in ec̄cl̄a sp̄italit̄
implens: cunctis qui uel de sua uel de
aliorū salute tractaturi in nomine
saluatoris c̄ueniunt: ad eē cognoscit̄;
Oculi autē eorū tenebant̄: et reliqua;

Non quidē cecitate omī moda c̄ tenebra-
ta fuisse putandi sunt. sed cū ad alia ap-
tos uisus haberent. xpm̄ solū modo cog-
noscere n̄ ualebant. Tale quid et de p̄se-
cutorib; helisei in libro regū legitur;
Huiusmodi uisus cecitas apud grecos

N

disiuncte a orasia uocat; a orasia ē
genus cecitatis. qua sodo m̄te p̄culsi.
ofciū loth inuenire n̄ poterant; Et isti
dñi uidebant; sed minime cognosce-
bant; Quia ergo isti et amabant xpm̄
et tam̄ de eo dubitabant. p̄sentē se illis
exhibuit sed speciem cognoscibile n̄
ostendit.

Et ait ad illos; quis h̄is ser-
mones quos c̄ferat; ecce a usq; his dieb; ;

Peregrinū eū uocabant; cuius p̄sentia
n̄ agnoscebant; Re autē uera pere-
grinus eis erat; quia p̄cepta in mor-
talitate longe ab eorū fragilitate
distabat; uel peregrinus eis erat; quia
a fide eorū p̄cul recesserat. n̄ creden-
tes resurrexisse illū amouit.

Et ille dixit; que et dixer; de ih̄u naza-
reno et cetera;

Requirendū cur eū
uirū et p̄phetā dicant; et xpm̄ tace-
ant; p̄fecto uel n̄dū plene credentes;
uel certe solliciti ne in manus p̄se-
quentiū inciderent iudeorū; p̄sertim
cū igno uerent quis eēt cū quo loque-
bant; Prop̄hetā autē dñm̄ appellatū
plurib; exem̄plis liquidū ē; quorū unū
ē ip̄sō dicente; n̄ capit p̄ire p̄phetam;
extra hierusalē; tunc autē potens in ope
de in miraculis; et in sermone hoc est
doctrina.

Nos autē sperabam; et c̄;

Sic se ipsos redarguebant qd̄ in dñō spa-
uerant quasi errore detenti fuissent;

cū in xp̄o redēptionē isrl̄ p̄ficiendā esse
sperabant; Unde et n̄ dicunt sp̄am̄. sed sp̄a-
bam; L̄en̄ ih̄u iuscemodi sp̄em̄ amiserat;
Uerū iuxta iudeorū fabulas putabant
n̄ solū isrl̄ sed et apti. xpm̄ in mundo uni-
uerso post resurrectionē p̄ mille annos
tēporaliter regnaturū; et genti sue hoc ē
iudeis totius orbis principatū. c̄grua
singulis quantitate partiturū; Unde
et post resurrectionē dñi; discipuli in-
t̄rogantes dicunt; Dñe; si in tēpore hoc
refatues regnū isrl̄. idē ut illi qui tibi
p̄ carnē p̄p̄inquis; tēdistribuentē in hoc
mundo regnū et principatū optineant;

Hac opinione mat̄ etiā filiorū zebedei
inducta suadentib; filiis adhuc carna-
lit̄ sapientib; petebat a xp̄o. ut cū ip̄se
principatū accepisset in toto mundo;
unus filiorū eī sederet ad dexterā et
unus ad sinistra;

Sed et mulieres que-
dā ex nr̄is terruerunt nos;

Si querant
quare eos terruerunt mulieres; res-
pondendū ideo eos fuisse t̄ritos mu-
lierib; corpus dñi sublatū nuncian-
tib; quia metuebant ne calumnia
sublati corporis. scribe et pharisei
in aptos retorquerent;

Hec autē om̄a
que hic breuit̄ lucas carpit; indicat
aliorū euangelistarū plenus expli-
cant;

Et ip̄sē dixit ad eos; of̄ulti-
et cetera;

Morito sculti et tardi corde
uocant; qui de xp̄o tā infideliter sapie-
bant;

Oportebat n̄q; xpm̄ pati; quia
nisi ille pateret; genus humanū ad
pristinā dignitatē reformari non
posset;

Sic enī d̄s pat̄ ante om̄a seta;
cū filio et sp̄u sc̄o dec reuerat; ut

genus humanū qđ in adam perierit.
certo tēpore p unici filii passionē et
mortē. Amisam recuperare ad uitā;
Et incipiens amor se. eccetera. Hoc
loco pigritia nrā redarguit. q̄ neq;
in scripturis sc̄is quantū decet sumus
edocti. nec ipsā que aliquatenus
intellectu pcepimus. ope exercere
curamus; nā si moyses ex pphete
om̄i p̄nunciauerunt xpm p passionis
tormentū in ḡtam suā intraturū.
qua ratione xp̄ianos se esse iactant.
qui easdē scripturas qualit̄ ad xpm
ptineant. Inuestigare n̄ curant.
Et ad p̄p̄inqua uerunt castello quo
ibant. eccetera; fingere dicimus
usitato sermone. cōponere; unde;
et cōpositores luti. figulos uocam;
Simplex igit̄ ueritas. nihil p̄ du-
plicitate fecit; sed talem se eis ex-
terius exhibuit. quale in illorū
mente se esse cognouit; ut quia illi
de eo dubitabant. ita illis uideret.
quasi longius ire uellet. p̄bandi
autē erant. si hi qui eū et sine cō-
dū ut dñm diligerent. saltē ut per-
grinū amare potuissent; sed quia
extranei a caritate eēn poterant.
cū quib; ipsa caritas gradiebatur.
coeger̄ illū dicentes; manenob cū.
eccetera; Ex quo p̄spiciū nob dat̄
exemplū. quatinus peregrinos
ad hospitium. n̄ solū inuitemus.
uerū etiā trahamus; quanta enī
uirtus sit hospitalitatis. hinc liq̄-
do patet. quia c̄ frat̄ sc̄os uiros. 121
dū hospitalitate sectarent. an-

gelos excepisse; Hinc enī p̄ paulū
dicit; Caritas frat̄nitatis maneat
in uobis. et hospitalitate nolite ob-
liuisci; p̄ hanc enī placuerunt
quidā. ange. is hospitio susceptis;
hinc et petrus ait; hospitales inuicē
sine inuentione; Ista denique
de quib; sermo ē. quia caritatem
hospiti. peregrino ut sibi uidebat.
n̄ negauer. xpm hospitē suscipe
meruer. Et accepit ih̄spanē. ecc̄;
quē in expositione scripturarum
non intellexer. in panis fractione
cognoscunt; audiendo enī p̄cepta
dei in luminati n̄ sunt. faciendo
hoc ē caritatem exhibendo. in lumi-
natis; nempe hoc ē. qđ dicit̄ apt̄;
non auditores legis iustis apud
dñm. sed factores legis iustifica-
bunt. Quicūq; ergo uult audita
intelligere. necesse ē ut primo
se uideat intellecta. ope cōplere;
Hunc ordinē psal̄mi fra intelligens.
ait quodā loco sic; In mandatis tuis
exercebor. et c̄ siderabo uias tuas;
Nisi enim quis in mandatis dī quē nouit.
se opando utilit̄ exercuerit. ad
c̄siderandas uias hoc ē p̄cepta
om̄p̄tis dī. sublimit̄ non assurgit;
Et dixer̄ ad inuicē; nonne cor
nr̄m. eccetera; Loquit̄ dñs in eu-
anḡto; Ignē ueni. mittere in trā;
Et quid uolo nisi ut ardeat. hoc
igne haud dubiū qui in sp̄s cō. men-
tes discipulorū flagrabant cū eis
dñs in uia loqueret. quia nimirū
cū sermo p̄dicantis audit. animus

inflāmat; Et mens scō desiderio
estuare incohat: que prius induri
cia infidelitatis male frigida tabes
cebat. Et surgentes eadē hora:
et reliq; lam fama apud discipulos
passim increuerat: qđ dñs surre
xisset; nā et mulierib; pangtor hoc
nunciatū fuerat: et ipse dñs surgens
apparuerat petro. primo omīum
uironū: quos eugtm et aptis paulus
cōmemorat; ubi autē uel quomodo
dñs resurgens petro apparuerit:
apte n̄ legit; qđ autē ei apparu
erit: tam idoneis assertorib; in
structi: modis omīb; n̄ dubitam;
Et ipsi narrabant: eccetera; n̄ est
p̄termittendū: qđ scī doctores
affirmant: hoc impedimentū
in oculis discipulorū dō p̄mitten
te: a satana fuisse inmissū: ut eū
in uia n̄ agnoscerent: quatinus
illū post modū in fractione pa
nis agnoscere ualerent; qđ ama
gno sacramento: uacuū non est;
panis enī qui ex multis granis
conficitur: unitatē ecclesiastici
corporis designat: qđ ex multis
fidelib; multiplicatū p̄ficitur;
De quo. aptis; unus panis: unum
corpus multi sumus in xpō; hic
panis consp̄gitur: quando fide
les baptizant; Coquit: cū sp̄s
scī p̄ceptione c̄firmant; quod
ergo discipuli xp̄m: non nisi
in fractione panis agnouerūt:
figuraliter significat: nullā
p̄fectā dī cognitionē sicuti

agnoscendus: posse habere: nisi
p̄fato corpori ecclē: integritate
fidei et opationis: studuerit int̄
esse; Hanc unitatē quia heretici
obseruare noluerūt: Idcirco a cor
pore xp̄i qđ est ecclē: tanquā m̄bra
putrida s̄ reserati: et agnitionis dī
ex partes inuenti; At nos qđ membra
ecclē: immo xp̄i nos eē meminimus:
hac ratione humiliter p̄docemus:
quatinus ab unitate corporis illiū.
in p̄senti minime separem: si gau
diū illius in futurū: participare
optamus; **FERIA. II. I.**

IN SCOM LU CAN. III. I.
STETIT IHG IN MEDIO
TE PR. discipulorū suorū: et dīc̄ eis;
pax uob; et reliqua; **Textus**
istius lectionis: quia multipliciter
a patrib; cognoscitur explanatus:
non necessariū putamus in eadīs
serenda diutius laborandū: sed
necessarios illius sensus: breuiloq̄o
dignū ducimus cōplecti; Heret
autē hesterne lectioni: que duos
discipulos quib; dñs in fractione
panis agnitus est: cōmemorat
in hierusalē mox fuisse regres
sos: atq; inuenisse congregatos
undecim et eos qui cum ipsis e
rant: iam resurrexisset dñm p̄
testantes; His ergo narranti b;
que gesta erant in uia: dū hec
lo querentur: fecit dñs ih̄s
in medio eorū: non in memor sue
sponsionis: quae ante passionem
pollicitus fuerat: cunctis pie

desecogitantib; ac conloquentib;
affuturū; hanc autē manifesta-
tionē illā esse quā et ioh̄s cōmemo-
rat. clausis forib; narrans ingres-
sū dñm adaptos nouerimus; Et dicit
eis; pax uob; Non sinemagno sacra-
mento et natus et passus. ac resur-
gens mortalib; pacē ingeminat;
In natiuitate enim saluatoris pax cō-
muni s̄a est generi humano: quando
illa consona uox angelorū audita ē;
Et in excelsis dō. et in terra pax ho-
minib; bonę uoluntatis; Ad passionē
quoq; p̄gens: dicit ip̄s discipulis;
pacem relinquo uobis: pacem meā
dō uobis; Resurgens etiā a mortuis
dicit; pax uob; Ideo nimirū ita egit:
ut pacem ostenderet se deo natū.
ideo passum: atq; ideo resurrexisse:
ut nos in pacem et reconciliationē
patris et anḡtorū reduceret: qui
prius cū dō patre et cū angelis discor-
diā habuimus: a quorū claritate
p̄culpe meritū longe distabamus;
Conturbati uero et contriti: ecce
tera; Discipuli infidelitate adhuc
māde facti: quā pridē cōphensō dño
inbiberant: putauerunt se appa-
rentē dño. non uerū corpus: sed sp̄m
potius quē in manus patris tradide-
rat cernere; Error tam discipulo-
rū: post modū factus error maniche-
orū hereticorū: qui in xp̄o ueram
carnē fuisse negant; sp̄s autē ple-
risq; in locis panima ponit: ut in
euangelio; Et inclinato capite:
emisit sp̄m hoc ē anima; Et ille

dixit ad illos; Quid turbati estis:
et reliqua; Tanquā bonus agricola:
terre p̄ semine spinas gignenti
loqueret; Unde hic nociue herbe
uel tribuli: cū ego huius terre
sulcis: purissima mandauerim
semina: pari modo: et dñs; Unde
inquit in cordib; ur̄is pestis infi-
delitatis pullulauit: cū ego fide
sincerissima uos in fruxerim:
Signandū uero ē quia prauę cogi-
tationes dicunt ascendere: qm̄
ab infimis exortę: mentes hominū.
quasi spine de terra exsurgentes oc-
cupant; Nā scē cogitationes: de
sup̄nis. humanis cordib; in fun-
dunt: iuxta qd̄ scriptū ē; Omē
datū optimū et omē donū p̄fectū
de sursum ē; Uide te manus meas:
et r̄tq; Cū cognitio hominū potis-
simū in uultu consistat: cure eis
manus et pedes ostendit ac non
potius faciem: nimirū ut ex cic-
atricū uestigis adhuc recentib;
licet iā sanatis: illū ipsū eē cognos-
cerent: cuius manus pedesq; in
ligno confixi fuerant; sed et la-
tūs qd̄ lancea p̄fossus fuerat:
in testi moniū uere carnis: ioh̄s
eū demonstras se cōmemorat;
Unde solent infideles fidelibus
calūniā seruere: quia uidelicet
ratione corpora nr̄a depul uere
putem: ut ad immortalitē a xp̄o
esse reparanda: cū ipse suorum
uulnerū que in cruce suscepta:
non ualuit cicatrices obducere:

Quatuor autē cause a patrib; tra-
duntē: p quib; fragmata suoz uul-
nerū in se passus: remorari; primo
uidelicet ut qd̄ iadicū: ex ipsiſ
cicatricū uestigiis: nebulā dubie-
tatis a cor̄a discipuloz depelleret;
Secdo ut patri p nob̄ assistens: sus-
ceptaq; uulnera in sua humanitate
corā illo ostendens: clementiore
circanos illū efficiat: atq; admise-
randū nos facilius flectat: Tercio.
ut electi p passionē unici filii dire-
dēpti: in ipso intuitu uulnerū:
p salutes sua. sempit̄na illi decan-
tent p pensius munera gratiarū;
postremo ut ad iudicandū genus
humanū in fine mundi adueniens:
p fidis iudeis ad incrementū sup̄e dam-
pnationis demonstreret quid ab eis
passus sit: et cunctis generalit̄ re-
p̄bis quid p eis ptulerit ostendat;
ut dū nihil tale sepe ius nomine sus-
tinuissē meminert̄nt qualia ipse
p eis ptulerit: iusta accedentē dā-
pnatione. p̄nalit̄ se nouerint me-
rito puniendos; Et licet humana
diuinis nequeant equabiliter cō-
parari: possumus tam̄ ut aliquid
sub exemplo dicamus: xpm̄ in hac
parte militi fortissimo conferre:
quia p proprio rege a ciuē sūt tyrannū
uel quālibet gentē inimicā defen-
datus: fortit̄ pugnat; Et licet
uulnerib; multis exceptus: uic-
torie tam̄ potius triūpho. hosce
deicit: patriā liberat: spolia cū
uictorialib; signis reponat; Cui

A rege p̄batus ad curandū medicus
mittit; qui si ab eo p̄quisiuerit: u-
trūne ita curari uelit: ut om̄a uesti-
gia plagarū cū cicatricib; dele-
ant: an potius ita ut uulnera qui-
dē sine deformitate plenissimā
recipiant sanitatē: cicatricib;
adhuc manentib;: haud dubiū
quin respondeat: sic quidē se uelle
sanari: ut om̄is deformitas ab sis-
tat: notet tamen uulnerū in illiū
corpore p̄seuerent: quatinus dū
rex suus eas intuitus fuerit: fide-
lissimū militē suū p̄tā p̄claro actu
gratiando remuneret: et nihilo-
minus p̄ quorū libertate et salute
talise discrimini dedit: in desinen-
ter illi grās agant; Et dicit eis; pal-
pate et uideat: et r̄tq; hic locus
ualet cōtra euticianā heresim: que
uideat̄ asserere: qd̄ corpus electoz
post resurrectionē erit in palpabile:
uentis aereq; subtilius; sed contra
hanc p̄fctē ueracit̄ debet fateri:
qm̄ sicut corpus dominicū post re-
surrectionē: et palpabile fuit
quia ad discipulis attr̄ctari potuit:
et subtile qd̄ clausis ad aptos ianuis
intrauit: ita corpora electoz in
resurrectionē: erunt quidē pal-
pabilia p̄ ueritatē nature: sed sub-
tilia p̄ opationē diuine potentie;
nec uero putandū: huic loco dis-
sonare qd̄ paulus apt̄s dicit: quia
caro et sanguis regnū dī non pos-
sident; Caro enim trifario in-
tellectu: in scripturis accipit;

no

no

luxta naturā uidelicet: ut illud;
 Hoc nunc os ossib; meis: et caro de
 carne mea; luxta corruptionē uel
 fragilitatē: ut est; Et recordatus:
 quia caros: idē moribundi et fragi
 les; luxta culpā quoq;: ut ibi; Caro
 concupiscit aduersus spm: sps ad
 uersus carnē; qd est: uiciū aduersū
 uirtutē concupiscit; Caro igitur
 possidebit regnū dī iuxta naturā
 non tam iuxta culpā uel corruptio
 nē; Credimus autem hominē non
 tantū cū carne et ossib;: sed etiam
 cū sanguine uel quicquid ad natu
 rā eius pertinet resurgere; sed sine
 corruptione tam: aut aliqua mor
 tali mutabilitate. **H**abetis hic
 aliquid qd manducet: ac si diceret:
 Uos putatis me spm eē et non corpus:
 sps autē scitis quia manducare non
 potest; ut ergo credatis me uerū
 corpus habere: afferte aliquid
 ad manducandū; ut cū manducantē
 uideratis: uerū corpus me habere
 n̄ dubitatis; non est autē arbitrandū
 electos post resurrectionē: ullā
 comedendi necessitatē habituros:
 qm̄ ex redēptor n̄r qd post resur
 rectionē suā comedit: n̄ necessi
 tas sed potestas fuit: ut scilicet
 ex carnalis alimonie p̄ceptione:
 dubitantib; discipulis uerū corpus
 eū habere claresceret; aliud autē
 necessitate comedere: aliud poter
 tate; alit̄ siquidē ebibit aquam
 terra sitiens: alit̄ solis radius can
 dens; illa indigentia: isce potentia;

Reuicte uera tenendū: qm̄ ille cib;
 que dñs post resurrectionē come
 dit: nullā illi digestionē uel sāgine
 adiuuentū intulit: ut mortaliū
 solet corporib;: sed ita potius ab
 sumebatur uirtute: potentie:
 ut ultra non esset: uti absumit
 guttaque inmissa magno igni;
At illi optuler ei parte piscis
 assis: et fauū mellis; piscis assus
 p̄ significationē xpm̄ figurat:
 qui tanquā piscis latere dignatus:
 in aquis hoc ē in populis generis
 humani: et capi uoluit: laqueo
 mortis nr̄e; Id est: cū esset sine
 peccato: p̄ mortē corporis puenit
 ad q̄tam resurrectionis; assis autē
 quodq; ē: tribulatione passionis
 sue; at qui factus est piscis assus
 in passione: In fauū mellis conuer
 sus est nob̄ in resurrectione; quia
 dulcedinē suē miscdit e fidelib; suis
 reuelauit: dū coram illis in celū
 ascendens: sp̄s sc̄i unctionē: de
 celo obert̄ eis infudit. **ALI**TER;
 fauus mellis: eundē xpm̄ signifi
 cat induab; naturis; quid enī est
 aliud fauus: nisi mel in cera: et
 quid mel in cera: nisi diuinitas in
 humana natura: moralit̄ quoq;
 qd dñs post suā resurrectionem
 piscem assum cū fauo comedit:
 designat quia sic hic xpo cōpactim:
 et dulcedinis eius magnitudinē
 ipso largiente palato cordis gus
 tamus in futurū: in ratoribus
 eius: hoc ē: in societate fia: lra

no

125

transfundem; Illos enī ad etnā
quietē in suo corpore suscipit;
qui cū hic tribulationes p̄ dō
sentiant. ab amore inter n̄e dul
cedinis non recedunt; uel certe
cū assō pisce fauus sumitur. quia
quihic afflictionē pueritate sus
cipiunt. illic dulcedine uera
faciant. Querit autē potest quid
sit qd̄ dñs ante passionē ieu
nauit. xl̄ dieb; . ut pote mor
talis cibo adhuc indigens. et
comedit post resurrectionē
cū discipulis. cibo iā non indi
gens; Sed facilis responsio est.
quia in eo qd̄ ante passionem
ieiunauit. Laborem nr̄m que
p̄ nobis susceperat ostendit.
atq; admonuit ut sicut ipse
abstinuit a cibis. ita et nos
omī temporē ut tenrē ieu
nemus a uiciis. In eo uero qd̄
post resurrectionem suam
comedit. consolationē suam
nobis exhibuit; Et sicut tunc
discipulos suos in conuiescendo
con. solatus est. sic nos cotidie
p̄sentia diuinitatis consolat;
ieiunauit ergo ante passionem.
uel ut clamans; Abstine te uos.
a carnalib; desideriis; man
ducauit cū discipulis post
resurrectionē. tanquā di
cens nob; Ecce ego uobis cū
sum omī b; dieb; usq; ad con
sumationē sc̄li; **E**t cū come
disset coram eis. et reliqua;

Hoc ideo. ut et ipsi uerā quā sum
pserat escam fuis se pbarent. et
aliis in argumētū si dei reliquias
ostendere possent. **E**t dixit
ad eos; Hec s̄ uerba. et r̄tq; quod
dicit hec s̄ uerba. hoc sensu accipi
endū est. tanquā alia locutione
diceret; Hec est impletio uerborū
que ante passionē meā uob̄ p̄dixi;
que qm̄ opere uidetis expleta.
cognoscite ex his etiā alia mea
uerba eē ueracia; qd̄q; sequitur.
cū adhuc essem uobis cum. ita
sentendū. qd̄ tunc quidē erat
cū illis quib; loquebat̄ p̄sentia
corporali. sed non erat cū eis uelut
ante passionē fuerat societate
mortalitatis; **Q**m̄ necesse est
impleri om̄a. et cetera; Necesse
erat utiq; scripturā que xpi
passionē et resurrectionē p̄di
xerat ad impleri. qm̄ nisi illa
impleta fuisset. nemo iā illius
auctorib; crederet; Hinc qd̄ dā
sapiens. obsecrat dicens; clamer
cedem dñe sustentib; te. ut
pphete tui fideles inueniant;
qd̄ est apte dicere. p̄sentia ad
uentus tui loco muneris ac mer
cedis largire te expectantib;
ut nos qui p̄pheticō spū afflati.
in carnationē tuā precinimus.
te adueniente. uerā dixisse quan
doq; inueniam; Dixerunt p̄ter
ea pagani xpm̄ magū fuis se. et
magicis prestigiis mentes homi
nū pueruisse; Sed quāuis magus

11
ui peritiaq; artis mira possit fa-
cere: nūquid potest antequā nas-
catur semet ipsū p̄nunciare? In
hoc ergo xp̄i uerus potissimū p̄bat̄
d̄s exire: quia potuit seipsū p̄
scripturas suas: etiā necdū natus
p̄dicere: **T**unc aperuit illis sensū:
ec̄rt̄q; non solū scripturas illis legis
et p̄phetarū sp̄italit̄ manifesta-
uit: sed etiā ut eas intellegere
possent sensū aperuit: Et quos in
ostensione m̄broꝝ suoz ad fidem
resurrectionis sue inuitauerat:
eis etiā aperiendo sensū intellectu
scripturarū reuelat: ut p̄nunciata
m̄st̄ria intelligant: et in xp̄o
cuncta cōpleta esse n̄ ambigant;
Et dixit eis; qm̄ sic scriptū: subau-
dis sicut impletū cernitis: et sic
oportebat xp̄m pati ec̄rt̄q; reuera
quia nisi ille pateret̄ et resurgeret̄:
ut in hesternalectione taxatū id:
expositū: genus humanū ad uitā
n̄ rediret: **E**t p̄dicari in nomine
eius penitentia: ec̄c̄ta. Oratio
nis necessarius exposit̄: ut pri-
mū pateret̄: postea resurgeret̄:
deinde credentib; aperīt: post ^{sentū}
tremo remissionē peccatorū p̄ce-
dentem tam penitentia p̄dicari
mandaret: addens uero in om̄s
gentes: errori donatistarū spe-
cialit̄ uidet̄ occurrere: q̄dicere
p̄sup̄er: ec̄c̄tam tantū in africa
eē: male illud canticū canticoꝝ
et intelligentes ec̄d̄tingentes: ^{h. m.}
quos sponsa sponsū alloq̄t̄ dicens;

Indica michi quē diligit anima
mea: ubi pascas ubi cubes; hic
ergo distinctionē incongruam
facientes: subinferebant quasi
uocis diuine responsū: In meridie:
subaudientes ibi pascas uel cubo:
ut p̄meridie: africa intellegam;
quā secus longe accipiendam:
ipsa erroris falsitas p̄spicue
cōpbat: ut autē qui eius sensum
nos desiderat: non multū alibi
laborare cogat̄: cōpendiose
eā huic sermōni interserere.
utale iudicauimus; Sc̄a ec̄c̄ta
multis modis p̄secutorū aduersi-
tatib; pressa: auxiliū inuocat
redēptoris; quia enī multi
p̄seudo p̄phete ad propinquante
mundi termino: exierunt in mun-
dū dicentes: ecce hic xp̄s: ecce
illic: necessario ec̄c̄ta xp̄m
obsecrat: ut ei demoni t̄ret̄
in quorū corde et opere habi-
tare dignatur tēpore p̄secu-
tionis; ait enī; Indica mihi: ec̄-
rt̄q; nā p̄meridie ubi sol fer-
uet: ardor tribulationū ex-
primit̄; ac si apte dicat;
quia multi fariā me aduer-
santiū p̄secutio instar meri-
diani estus exurit: obsecrout̄
declares quib; in locis inuenire
queā: eos qui tua habitatione
sunt digni: et grā p̄sentie tue
recreati; **I**ncipientib; ab hie-
rusalem; Gemina ob causam
redēptor n̄r p̄dicatores in

mundū destinans: ab hierusalē
eos impat inchoare; primo uide
licet quia plurimi erant ibidē etiā
de persecutorib; dñi ad uitā etnā
p̄scia: qui aptoz uocatione erant
ad fidē colligendi; quales fuerūt
illi de quib; Lucas refert: unadie
p̄dicantib; aptis crediderūt tria
milia: altera die quinq; milia: et
deinceps multa milia; deinde ut
quia tunc tēporis uniuersus orbis
p̄tē paucos iudeos idolatrię fedi
tate horrebat: iniquis gentiliū
p̄dicantib; aptis: penitentiam
de salute diffideret: uoluit omp̄s
d̄s primo suis p̄secutorib; parcere:
ut nemo quālibet scelestus quā
libet peccator desperaret de
uenia: cū etiā q̄ filiū d̄i in sece
rant recoleret: p̄fectā cū uersos
op̄tinuisset salutē; p̄stantē dñō.

**FERIA III. LECTIO SCI EUG-
SECDALANENSIS IN ILLOI PR-**

MANIFESTAUIT SE IHS

discipulis suis ad mare t̄be
riadis: ec̄rtq; **C**ū uertat̄ in eu
angeli dicat: nemo mitens ma
nū suā in arat̄rū et aspiciens re
tro aptus est regno d̄i: non con
tempnenda quęstio dicitur: cur
petrus apt̄s ad dñō de piscatione
uocatus: ad idē officiiū post
uocationē incunctantē rediit;
ad hoc breuit̄ respondendū quia
sunt quedā negocia: quę sine ante
uocationē sine culpa agunt̄: ita
etiā post uocationē inoffense

repetunt̄; Rursū alias: quę quia
nequaquā sine offensa possunt p̄
agi: post ab renunciatio nē nulla
tēnus debent iterari; hinc ē quod
petrus qui simplicē uictū piscandi
arte sine peccato querebat: etiā
post quā ad dñō uocatus est: ipsā
artem sine culpa exercebat; ma
theus uero quia in telonei lucris
rapacib;: scelus in eē p̄spexit: se
mel eis abrenunciavit: et deinceps
ad illa non rediit; **E**t quierunt
ec̄rtq; Diuinitus piscantib; disci
pulis incapiendo magna facta ē
difficultas: ut ad ueniente crea
tore: magna fieret miraculi pa
trati sublimitas; **M**ane autem
facto: eccetera; Non absq; ratio
nes sacram̄ti modo post resurrec
tionē in litore stabat: quia ante
passionē corā discipulis sup̄ maris
undas ambulauerat; mare etenim
turbidos amarusq; p̄sentis sc̄ti
tumultus: corruptionēq; morta
litatis humane significat; litus
uero maris excessū atq; euasione
significat corruptionis; quia
ergo redēptor n̄r de mortalita
te et corruptione: ad immortalita
tē et ad incorruptionē conce
serat: congruenon in maris flu
ctib;: sed in soliditate litoris sta
re memorat; **D**ixit eis; mit
tite in dexterā: eccetera; Conla
tis euangelioꝝ dicitis: bis inueni
mus discipulos: in t̄ piscandū iu
bente dñō retia misisse in mare;

Semel uidelicet antepassione et
semel post passionem. Et tam in ea
piscatione que ista precedit: in qua
partem recte missu fuerit non designat;
Hic uero in dexteram partem apte
missum dicit; Subtilius ergo intuen-
dum: quae hae duae piscationes in se
differentiam habeant: significant
enim ecclesiam: unam quidem: sed ipsam
sibi quodammodo dissimilem; prima
igitur illa piscatio figurat ecclesiam
qualis nunc est: mixtos uidelicet
bonos cum malis: agnos cum hedis:
iustos cum peccatoribus; Secunda uero
haud dubium: quoniam ista quae praesentia-
liter recitat designat ecclesiam
qualis post diem iudicii futurae est;
illa scilicet dei ciuitatem celestem
hierusalem: quae ex solis angelis sanctis:
et hominibus iustis constabit; In illa
igitur prima: uti praemisit: Indif-
ferentem rectam missam narrant; hic
uero: dexteram partem tenuisse re-
ferunt; plane quid per dexteram nisi
hi figurant: qui ad dexteram in
iudicio statuendi: quid uero per si-
nistram nisi reprobos: qui in sinistra sunt
nihilominus collocandi: priore
igitur loco rectam non in dexteram: non
in sinistra partem iacta referunt:
quia praesens ecclesia in receptatione
innumeros reprobos cum electis trahit:
quia nec solos bonos nec solos malos
quos capiat eligit: sed utrosque in-
differentem trahit: donec ueniat
ad litus: et iuxta aliam parabolam
piscis boni separentur a malis: quod

significat: in fine scilicet electos secer-
nendos a reprobis; In hac uero lectione
in dexteram recte mittit: quia in illa
superna ecclesia: soli sancti homines cum
angelis ad regnum admittuntur: qui
nihil sinistrae operis: sed totum agunt
dexterae actionis; quo loco etiam
notandum: quod hic certus describitur
piscium numerus: quia nouit dominus
qui sunt eius: quibus et dicit: Gaudete:
quia nomina uestra scripta sunt in caelis;
Ibi uero pisces quidem multi fuisse
memorantur: sed quot fuerint
non exprimitur; nimirum haec ideo: quia
hi qui numerum excedunt: in reprobos
forte numerantur; de quibus psalmista;
Adnunciaui et locutus sum:
multiplicatis super numerum. **D**icit
ergo discipulus ille quem diligebat
Iesus: petro; dominus est; Iohannes uidelicet
hoc dixit qui hoc scripsit eugenes;
qui quae semper sic de se quasi de alio:
more scripturas usitatis simuloquitur;
sed simon petrus audiens quia
dominus est: eodem tantum ardore quo et
cetera faciebat: tunica succinxit
se: erat enim nudus et misit se
in mare; quod dicitur: tunica succinxit
se: figurata locutio est; non enim
putandum quod toto corpore fuerit
nudus: sed ad artem consuetam potius
expeditus; Ideo autem tunica suc-
cinxit se: ne eius effusione impe-
diret ad nauandam. **A**lii uero
discipuli nauigio uenerunt: non enim
longe erant a terra: et utique quod
alio loco per duas signat nauicolas:

illud etiā hic p. cc. cubitos figu-
rat; **U**t autē descenderet et
retq; non ē arbitrandū qd panis
prunis sup positus fuerit. sed
ita potius debet intelligi. quia
uiderunt prunas positas et
piscem sup positū. uideret
panē. non sup prunas sed alio
in loco conlocatū; **A**scendit
simon petrus. et cetera; quid
est qd petrus rece in terra tra-
xit. nisi quia ipsi scā ecclesia
specialiter ē cōmissa. dicente
sibi dno; Si diligis me. pasce
oues meas; Ipse deniq; rece ple-
nū piscib; ad terrā trahit. cū
carnales homines. uerbo
p̄dicationis. deurgite p̄di-
tionis. ad soliditātē fidei et
celestis patrie p̄ducit; Hoc
egit dū in carne uiueret uer-
bis exceptis. hoc agit cotidie
miraculorū signis; **P**lenū
magnis piscib; .centū. l. trib; ;
nisi hic numerus magno redo-
leret mysterio. nequaquam
eugeta iohs tā uigilant illius
summā curasset exprimere;
Consurgit autē centenarius
quingagenarius ac tercius
numerus. ex decē et septē. dena-
rius nāq; et septenarius p̄terna-
riū ductus. In. l. i. exsurgit hoc
modo. t̄ deni. xxx; ter septeni-
; qui parit copulati. l. unū
; h̄e quingagenarius
; me. us ter ducit. et ad

^{tu. ca. es.}
c. l. iiii. puenit; Denarius igit̄
legis p̄fectionē significat. p̄p̄t
toti dē p̄cepta lapideis tabulis
indita; ac uerō p̄ septenariū.
septiformis gr̄a sp̄s sc̄i figurat;
Et quid significat hoc numero
denario. uidelicet et septenario.
nisi quia nullo modo aliter legē
que in decē p̄ceptis constat ad
implere possumus. nisi sp̄m
septiformē adiuuem; sed quia
et nr̄a opatio et uirtus opatio-
nis nr̄ae que ē gr̄a sc̄i sp̄s. in fide
trinitatis roborat. denarius
et septenarius terre p̄cat. ut ad
l. i. pueniat; qd etiā p̄spicue.
a maximo non est uacuū sacra-
mento; nā quia quinquagesimus
annus in lege. iubeleus hoc ē re-
missionis appellat. congrue p̄
quingagenariū numerū ea
requies ad quā recte credendo et
in fide sc̄e trinitatis opando ten-
dimus. designat; que tunc uera
erit. cū unitate confiterit; tunc
inquā uera erit requies sc̄orū.
cū d̄m om̄ptem quem n̄c trinum
in p̄sonis colunt. unū esse in sub-
stantia et maiestate p̄spexerint;
sterū ergo. l. et unū triplicat.
et in. c. l. iiii. p̄ficiscit; quā summa
om̄iū sc̄orū quā ad uitā eternā
p̄destinatis. multitudo figura-
tur; paruo enī numero qui facile
cōphendit. infinita sc̄orū milia
designant; Decet ergo ut re-
demptor nr̄ post suā resurrectio-

nē tot pisces p̄significatiōe caper-
quot scōi post generalē resurrectio-
nē secū regnare donabit. ut et in sua
resurrectione. nrām quoq; q̄tāmp-
monstraret. **E**t cū tanti essent.
non ē scis sū rete; In episcatione que
superius ante passionē facta memora-
t̄. p̄ multitudinē pisciū. ruptū rete
dicit. qd̄ quid aliud significat. nisi
quia in p̄senti eccl̄a multi rep̄bi cū
electis cohabitāt. qui ipsā fidelīū
unitatē suis prauitatib; scindant.
hic uero. rete scis sū fuisse denegat
cū dicit. Et cū tanti eēt id est tam
magni uel tā multi. nē scis sū rete;
quia nimirū in illa sup̄naciuitate
patrie celestis. que ex solis ut dictū est
confec̄ electis. et multi erunt. et
tam uinculū unitatis p̄heresē uel
discordias. scindere non poterunt;
nā neq; hec in eos. ullo modo cadere
poterunt. **E**t nemo audebat. et
cetera; Hic locus. hunc habet sen-
sū; tā euidēt om̄ib; patebat qd̄
ipse esset xp̄s. ut nemo sup̄ hoc
dubitare auderet; nā si dubitas-
sent. consequens erat. ut eū inter-
rogarent. **E**t uenit ih̄s. ecce tā;
In eā lectione que hesternō reci-
tata ē. piscem assumi similē. et
fauū mellis. comedis se narrat;
qd̄ quid significet. plenius ibi
digestū est. Idem ergo in hoc loco
piscis assus significat. qd̄ et in p̄-
cedenti euglō; dnm̄. uidelicet
passū; panis quoq; ipse ē. quidic̄;
Egō sū panis uiuus. quidē celo

descendi; piscem uero cū pane co-
medit. significans quā d̄ huma. qui
nitate p̄ nob̄ pati potuit. ipse etiā
pane diuinitatis sūe. nos refecit.
Ac recreauit. **H**oc uero tercio. et r̄tq;
qd̄ dicit dnm̄ hac apparitione
tercio manifestatū. non ad ipsas
uisiones quib; apparuit. sed ad
numerū dierū p̄ quos apparuit.
est referendū. siquidē primo die.
quies apparuit; primo
scilicet marie magdalene. flenti
admonuitū; Secūdo. eidē marie.
et alteri eiusdē nominis. eiusdēq;
deuotionis; regredientib; a monu-
itō; Tercio. petro; quō tam loco-
incertū habet; quarto. duob; in
emaus p̄perantib; ; quinto. ipso
die ad uesp̄um. clausis forib; ad
discipulos intrans; Sexto. apparuit
post dies octo. quando aderat
thomas; septimo ad mare tybe-
riadis. ut hec lectio narrat.
Octaui. in monte galilee. nono.
recubentib; discipulis ascensurus
in celū; decimo. ipsa die sūe ascen-
sionis. non uā in terra sed in nubib;
eleuatus apparuit. Hec igitur
manifestatio. quantū ad numerū
uisionū p̄tinet. septima. quantū
uero ad dies. tercia eē p̄batur;
Tandē notandū ē. qd̄ redēptor
nr̄. hoc ultimū conuiuiū in tra-
cū septē discipulis non sine tr̄ p̄
mysteriū celebrauit. Occo
uidelicet in uentis ill
mancipandō for

qui hic p bona opa plenitudine
septiformis sps impleri meruerint
tata m si sacramta istoru nominu
qd in interp[re]tationib; suis habent.
Ipse quoq; in suis habere studuerit
actib; ; ut uidelicet sit obediens
diuinis p[re]ceptis qd int[er] p[re]t[er]at simon
agnoscat creator[em] suu siue pec
catu suu; qd sonat petrus; pene
trec etia ab[issi]u diuinoru miseri
oru; qd ex primit[us] p[ro]thoma; quic
quid etiam boni habuerit; donu
di esse cognoscat; qd nathanahel
figurat; sic uicioru subplantator
cu iacobo; Gratia di deputet qd
recte gesserit; cu ioh[anne]; Gemina
etia p[re]cepta caritatis custodiat;
que uident[ur] si; g[n]ificare duo dis
cipuli; qui cu supradictis fuisse
memorant; In tuendu quoq; qd
idem ioh[ann]es ap[osto]l[us]; hoc conuiu[iu] sup
ne remunerationis; significantius
ob m[er]it[us] i[er]u[usalem] cenā appellauit;
In apocalypsi dicens; beatus; qui
ad cenā nuptiaru agni uocatus;
quia eni post cenā prandiu non
restat; rectissime illa beatrix uo
que in fine mundi seculi dabit; cenā
appellat; ad cuius d[omi]n[u]m dedine
conditore n[ost]ro optulante per
tingere mereamur amen;

DE POST-PASCHE

DE TIO SCIEU[rum] SEC[un]d[u]m Ioh[annem]

DE TIO SCIEU[rum] SEC[un]d[u]m Ioh[annem]

DE TIO SCIEU[rum] SEC[un]d[u]m Ioh[annem]

DE TIO SCIEU[rum] SEC[un]d[u]m Ioh[annem]

DE TIO SCIEU[rum] SEC[un]d[u]m Ioh[annem]

intelligendus est; a quo p[ro]pter
d[omi]ni resurrectione; in ita ebdo
madis exordim; Nepeque admodu
nos xpiani in fatuone pape silues
tri sectantes; primā feriā et scdā
uel terciā; licet contra arte d[omi]ni;
parimodo apud iudeos septimane
dies; p[ro] primam sabbati uel primam
sabbatoru; et scdā et terciā sabbati
connumerant; Dicit autē una
sabbati uel una sabbatoru; p[ro] qd
dici potest; una dies sabbati; miru
uero uidet[ur] quib; dā; quomodo re
de p[ro]t[er] n[ost]r[um] uerā de sepulchro carne
reclit; si hanc ad discipulos clau
sis ianuis intro misit; cu utiq; soli
du et pingue corpus id n[on] recipiat;
ut alibi non apto aditu transeat;
sed celerius est respondendu; quia
opa omipotentis di; si ex humana
ratione cōphendi possent; admi
randā n[on] eent; Cū autē humanu
intellectu magnitudine suae ex
cedunt; diligēt[er] considerantib;
admiracionem gignunt; nec eni
fides habet meritū; cui humana
ratio p[ro]bet ex p[ro]m[iss]u; Cur autem
incredibile uideat[ur] aut miru qd
corpus iā in mortale et incorrup
tibile clausis ianuis introduxit;
si ueracit[er] credit[ur] qd passibilis et
mortalis in mundu ueniens; salua
uirginitate genitoris; in lucē nas
cendo erupit; p[ro]inde duo ualde
stupenda redemptor resurgens
in suo corpore exhibuit; quia uide
licet illud; et incorruptibile;

et tam palpabile demonstrauit;
Ut in altero dubitantiū fide inferu-
eret. in altero uero fideles ad p̄miū
et ne in corruptionis inuitaret; Ut
sicut ipsū uiderent apti in corruptio-
nis p̄p̄tate donatū. ita se om̄i elec-
ti immortalitatis munere crederent
quandoq; eē donandos; In hęc uero
sciendū est. quia sicut corpus redē-
ptoris nr̄i post resurrectionē et
palpabile et subtile fuit. ita om̄i-
um electorū corpora cū resurrexe-
rint. et palpabilia erunt p̄ ueritatē
nature. et subtilia p̄ effectū diuine
potentie; Ut scilicet ad quos cūq; locos
secedere uoluerint. sine difficul-
tate aliqua transire possint; Et
ubicūq; fuerint. d̄m̄ om̄ipotentē
sine obstaculo et sine impedim̄to
contēplent; qđ nec uis forte uideat
incredibile. cordi eē exemplis id ipsū
ad p̄bare; Ecce om̄s nos qui in occiden-
tis partib; positi sumus. et surgentē
solem cotidie in suo ortu clare uide-
mus; quis uero nouit quot p̄ruptorū
montiū altitudines. quot terrarū
dim̄siones. nos et solem int̄cludant.
similiratione electi post diem iudicii
ut p̄missū est. ubicūq; cōstiterint
claritate om̄p̄tis dīsp̄icue contē-
plabunt; qđ uero dicit p̄p̄t̄ me cū
iudeorū. sic eē sentiendū. qđ posito
in morte d̄n̄o. discipuli iudeos iudeos
metuebant. ne sicut magisterū p̄-
emerant. sequaces quoq; illius
impietate meritate multarent;
sed pius d̄n̄s afflictis seruis conso-

lacionē daturus uenit. et stetit
in medio et dicit; pax uob; digna
plane salutari. o. et redēptori re-
surgenti om̄i nō cōueniens. ut is
qui dispensatione sue passionis
terrena cū celestib; pacificauerat.
regressus a mortuis pacē mortalib;
importaret; **E**t cū hoc dixisset.
et r̄tq; Hoc in argum̄tū uerę resur-
rectionis pietas fidelium actū cre-
diderit. ut uel ipsis uulnerū stig-
matib; conspicatis. neuū incre-
dulitatis amitterent; plurime uero
causę ad doctorib; explicant. cur
redēptor qui mortē moriendo
subegit. et signa mortis in suo cor-
pore remorari p̄miserit; quarū
potissima hec eē credit. ut ad exa-
minandū mundū in iudicio ueniens.
ipsa eadē uulnera que p̄ impiis p̄-
tulit. suis contēptorib; ostendat;
n̄ solū autē hec ipsa sua uulnera d̄-
arbit̄ ad iudiciū generale mon-
strabit. sed etiā iuxta doctorū
asserione. ipsa crux cui affixus.
ad iudiciū manib; angelicis depor-
tabit; ut sicut scriptum. uide-
ant in quē cōpuxer. et plangent
se sup̄ eū om̄s trib; terre; Uide-
ant in quā iudei quē d̄mpnauer.
pagani quē cognoscere rennuer.
heretici in cuius fidē deliquer. et
cuncti generatim rep̄bi quē con-
tēpserunt. et sine excusatione peccauer.
quis sine retractatione peccauer;
et iuxta ergo eis iterū; pax uob; ite-
ratio in scriptura. confirmatiōe

operis solet ostendere; hinc
nāq; ē qđ ioseph pharaoni expo
nens somniū dicit; qđ autē inq
ens uidi scđo somniū ad eandē
rem ptinens. firmitatis iudiciū ē.
Sicut misit me pater. et rēq; missio
in hoc loco. incarnatio filii debet
intelligi; Tunc nāq; pater filiū
misit. cū hunc preparatione hu
mani generis. humanari fecit.
misit autē illū. n̄ ut fruere tur
mundanis deliciis. sed ut p̄ homi
nū salute subiret suppliciiū pas
sionis; nūquid tam̄ ideo illū odisse
dicendus. quia ad passionē eū
destinauit. non utiq; odiuit.
immo et̄na illū caritate dilexit.
sicut ioh̄s de eo testat; pater
diligit filiū. et om̄a dedit in ma
nu eius; ut ergo pater diligit filiū
quē ad patiendū misit. ita mihi.
lominus filius amauit aptos. quos
tam̄ in orbē ad passiones suffe
rendas. uelut agnos in t̄ lupos
desinauit; Ex qua ratione claret.
quia tunc quisq; potius ad osē dili
gi debet credere. quando uel
flagellis diuinis. uel imp̄bitate
infestoz hominū atterit; ut sa
piens quidā ait; fili noli deficere
ad disciplina dñi. et cetera. usq;
castigat om̄em filiū quē recipit.
occū dixisset. et rēq; Questio
crebra patrū expositione uenta
lata uidet exurgere. cur uideli
cet redēptor n̄r̄. discipulis his
sp̄m sc̄m dare uoluerit; semel

uidelicet in terra consistens. ut
hic legit; et semel celo p̄sident ut
in actib; apostolicis declarat; quā
questionē beatus papa gregori
us. hoc modo egregie soluit; duo
etenim p̄cepta caritatis. que per
sp̄m sc̄m in cordib; electoz diffun
dit; amor uidelicet d̄i. et pximi;
Unde et in lege dicit; diliges d̄m
d̄m tuū. et cetera; In terra ergo
dat̄ sp̄s. ut diligat̄ pximus; Et celo
dat̄ sp̄s. ut diligatur d̄s; sicut ergo
una dilectio in duos scindit̄ man
data. sic unus sp̄s in duo data; uerū
tam̄ cur primū in t̄ra. et post modū
de celo sit datus. inquirendū; p̄fec
to quia p̄ amorē pximi. puenitur
ad amorē d̄i; Et cū amor d̄i princi
palior sit dignitate. amor tam̄
pximi prior est ordine; qm̄ non
possumus puenire ad amorē d̄i. nisi
prius diligamus pximū; hinc ioh̄s
dicit; qui fr̄m suū n̄ diligit quē
uidet. et cetera; possumus adhuc
de hac questione. conicere aliquid;
multa quidē sc̄dona gratiarū sp̄s sc̄i.
sc̄d̄m illud qđ apt̄s dicit; aliqui
dem p̄ sp̄m dat̄ sermo sapientie. et
cetera. i. s. que quo ait; hec autē om̄a
opatur unus atq; idem sp̄s. et rēq;
l̄git̄ ad aliud accepunt apti sp̄m
sc̄m ante ascensionē. ad aliud post
eandē ascensionē; primo deniq;
grām sp̄s sc̄i ad hoc p̄cepunt. ut
possent recte uiuere. et in p̄di
catione quib; dā p̄dē. et peccata
dimittere. et baptizare. et cre

dentib; spm adoptionis infundere:
dicente eis saluatore: quoz remise-
ritis peccata: et r t q; Scdo uero id:
post ascensionē. multo maiore sci
spi gram p cepunt: ut possent non
paucis sed plurib; pdesse: et ucha-
berent potestate opandi uirtutes:
et gram sanitatū; Et qd his omib;
maius est: quicunctis gentib; erant
p dicaturi: cunctarū gentiū
linguis loquerent: et ad diuersas
gentes migraturi: nullo indige-
rent inter pte; Unde paulus apti:
gloriat apud chorinthios dicens;
Gras do: qd omi um urm linguis
loquor; Inter hec uero sciendum ē
et totalibertate p nunciandum:
qd apti sci. ex quo tēpore xpm secuti
sunt: spm scm habuer; Unde et
saluator in tēplo clamabat; si qis
scit: et cetera; qd exponens eu-
angelista subnectit; hoc autem
dicebat de spu: et r t q; si eni apti
in xpm iacrediderant: consequent
utiq; spm scm habebant; Nec pu-
tari debet contrariū qd ibi subscit:
non dū eni erat sps datus; sed sub au-
diendū potius quia n dū ita erat da-
tus apte: sicut postea dandus erat;
apti ergo qui ante passionē ex parte
habebant spm scm. ut sibi paucisq;
suoz pdesent: postea eundē spm
scm plenius p cepunt: et ut ita di-
xerim spū scō in igneis linguis appa-
rente baptizati sunt: ut sibi pluri-
mū. multisq; aliis pdesse potuissent;
Non autē abire redēptōr n r spm scm

daturus aptis insufflauit; sed in
eo utiq; qd eundē spm dando insuf-
flauit: equalitate sua cū patre
demonstrauit: Et qd sps sci sicut
pcedit a patre sic etia pcedit a filio;
siue ideo insufflauit: ut seē de-
clararet qui in principio mundane
plasmationis formauit hominē
deli mot r p: et inspira uit in faci-
em eius spiraculū uitę; Unde in
ecclā religiosa consuetudo exo-
leuis se credit: ut sacerdotes
baptizandis paruulis in faciem
exsufflent: quatinus uno eodēq;
flatu: et malignus pellat: et
spis diuinus generato hominum
fundat; **Q**uoz remisertis ec r t q;
Ecce sci apti ueracem magistrū secuti:
de magne humilitatis infimis: ela-
tis ad cul m sublimissime potestatis;
quiq; p dno aut parua aut nulla
reliquer: principes mundi et
iudices scloz ab eo confitunt:
ut puoto quib; dā peccata retine-
ant: quib; dā relaxent; pro suis
sic decebat eos exaltari: qui p xpo
tantū consenserant humiliari;
Istorū uero locū modo in ecclā:
epi boni et sacerdotes optinent;
qui cū gradū regimini p capi-
unt: auctoritatem quoq; ligandi
atq; soluendi pariter sortiuntur;
honor quidē eximius: sed graue
ē istius honoris pondus; ualde
quippe incongruū ē: ut is qui
sue uitę regulā nescit tenere:
iudex fiat uitę aliene; hac de causa

cū multa inepti ad tantā dignitatē
accedunt: ipsū honoris ministe-
riū indigne tractando uilescere
faciunt; Unde et hanc dñi senten-
tiā n̄ recte accipientes: sepius
contra ius diuinū agunt: ligan-
tes innoxios: et eos qui cul pabiles
s̄. eduersos soluere p̄sumtes; uerbi
grā: stimulatū odio subiectū p̄xi-
mū dāpnari n̄ dubitant: quālibet
innocentē; Rursū p̄ motū assenta-
tione aliqui a subiectōrū: quantū
libet iniquos: quantū libet sceler-
atos: iustos p̄nunciare n̄ metu-
unt: sed dū in ligandis soluendisq;
p̄ximis: n̄ merita causarū: sed
motus p̄prie uoluntatis secunt̄:
ipsi se conlata exuunt potestate;
quia neq; hi quos indebite damp-
nant ligati: neq; quos incōpeten-
t̄ soluant: antediuine maiesta-
tis oculos: liberi habebunt; Hunc
dñs p̄ p̄pheta: de talib; dicit;
mortificabant animas que non
moriunt̄: et uiuificabant ani-
mas que n̄ uiuunt: n̄ morientē
quippe mortificat: qui iustum
nequit dāpnat; morientē uero
uiuificare nitit̄: qui reū sup̄pli-
cio absoluerē conat̄; In talib;
ergo iudicis agendis: cause
meritorū prius pensande sunt:
et sic potestas ligandi soluendiq;
exercenda; Considerandū que
cul p̄cōmittit̄: que penitencia
post cul p̄a sequat̄: ut quos d̄sp̄
cōpunctionis grām uiuat̄:

hos sententia pastoris absoluat;
Uera enī conuersio addm̄: mente
potius est estimanda quā tempore;
qd̄ bene quatri duani mortui resus-
citatio significat: que uidelicet
demonstrat: qui ap̄ prius mortuū
dñs uocauit et uiuificauit dicens:
Lazare ueni foras; Et post modum
is qui uiuens egressus fuerat ad dis-
cipulis est solutus: dicens dñō: sol-
uite eū: et sinite abire; Ecce illū
discipuli iā uiuentē soluant: que
magister suscitauerat mortuū;
Lazarus enī quatri duanus mortuū:
designat hominē longa peccatorū
consuetudine tabescentē: et t̄ne
mortis funere iā sepultū; Ex qua
consideratione intuendū est:
qd̄ illos debent pastores p̄ auctori-
tatē pontificale absoluerē: quos
dñm cognoscunt iā p̄ uiuificantē
grām a peccatis et morte anime
suscitasse; In hęc uero subiecti
sibi met ipsis falso blandiri n̄ debent:
cū ap̄ latis temere se iudicari con-
spiciunt; nec p̄sumant aliquaten̄
sententiā ligantis p̄terire: qm̄
et si illius cul perein sunt p̄ qua ar-
guunt̄: habent tam̄ alias quarū
merito ligari dāpnariq; mere-
ant; Alioquin si p̄ceptoris sui
impiūm transgredi tēptauerint:
mox cul p̄a p̄t meritate incur-
runt: quā et antedāpnationē
uitare potuer̄; Thomas autē:
et r̄tq; Thomas hebreū nomen:
latine abyssus int̄ p̄tātū dicit̄:

Greco autē sermone didimus hoc
est dubius uocat; Cuius diuersitatis
hec ratio ē: qđ si quidē resurgente
dnō diutius ceteris dubitauit uerita-
tē eius dē resurrectionis p̄fundius
et p̄fectius postea palpato dnō cog-
noscere meruit; sed quod uel thomas
uel ceteri apti resurrectionē dnī
tarde crediderunt: non tā illorū
infirmittatis quā nr̄ fidei confirma-
tio fuit; plus etenim nobis ad fidem
contulit thomas qui diu dubitauit.
quā maria que citius credidit; pius
nāq; magister. dū dubitanti disci-
pulo uulnera corporis in argumētū
exhibuit. uulnus nr̄is decordibus
amputauit; qui modo resurrec-
tionē dominica quo numerosiorib;
approbationib; confirmatā legi-
mus: eo stabiliore fidei sinceritate
eam indubitanter credimus et uene-
ram; sed iure querit quomodo ioh̄s
eu ḡta apparente dnō discipulis
ip̄so die suē resurrectionis sicut p̄
sens̄ lectione narrat: thomā defuisse
dicat: cū lucas hanc eandē manū s̄
tationē describens. narret quia duo
illi quib; in eaus p̄gentib; dn̄s uisus
est reuersi hierosolūmā. inuener̄
congregatos undecim et eos qui
cū ip̄s̄ erant; si enī scđm lucā. xi.
discipuli congregati in unum
erant duodecimo iap̄ dico. p̄cul-
dubio et thomas cū illis simul erat;
quomodo ergo iuxta iohannem
defuisse dicitur: quā questione
inoffense exire possumus: si eui de

thomā primitus aptorū ceti.ii
et confabulationi interfuisse:
quando illi duo. reuersi sunt. clemē
uero illo foras cuius libet negocii
necessitate digressō: dn̄m in medio
apparuisse intellegamus; **E**t
post dies octo: et reliqua; hoc loco
intuendū: quia thomas aliud uidit
et aliud credidit; uidit p̄fecto
oculis corporeis ueritate humani-
tatis: sed credidit latentē dn̄m sub
uelamine mortalitatis conditionis;
uidēbat nāq; tangebatur; hominē
confitebatur et predicabat dn̄m
quē uidere uel tangere n̄ ualebat;
Cui dn̄s; quia uidisti me: credidisti;
Cū paulus apt̄s dicat: est fides spe-
randarū substantia rerū. argu-
mentū non apparentū. p̄fecto
liquet: quia fides illarū rerū argu-
mentū est que apparere n̄ possunt;
que enī apparent. iā fidē n̄ habent
sed agnitionē; dū ergo uidit thomas
dū palpauit: cur ei dicitur quia
uidisti me credidisti: sed sciendū:
quia aliud uidit et aliud credidit;
Amortali quippe homine diuinitas
que est immortalis: uideri n̄ potest;
Homine igit̄ uidit et dn̄m confessus
est dicens; dn̄s m̄s. et dn̄s m̄s; quo in
loco forte requirit̄: ut r̄ discipulis
magisteri corpus tangere ausisset;
pro fus̄ narrat hoc euangelista
ad dn̄m imperatū: sed non significat
ad discipulo factū; sed si dicamus
discipulū thomā magisteri corpus
at t̄re: tasse: mouet scrupulū

170
quia non dicit dñs tetigi se me.
sed uidi sti. nisi forte in uisu et u
tactu intellegamus; Cū enī quinq;
sint notissimi sensus corporis: ge
neralis istorū omīum sensuū uisus
eē deprehendit; nā et p̄ quatuor
alios sensus nominari solet uelut
cū dicimus; Audi et uide quā bene
sonet: olfacet et uide quā bene oleat.
gustat et uide quā bene sapiat
tange et uide quā bene caleat;
Ecce ubiq; sonuit uide: cū uisus
ad solos p̄tineat oculos; Unde et
qd̄ hic dñs dicit: uide manus meas:
quid aliud est nisi tange et uide:
potest p̄terea simpliciter asseri:
dñm quidem hoc imperasse: sed
discipulū id p̄ficere ausū non
fuisse; lam uero p̄pendendū qd̄
sequit; **B**eati qui n̄ uider̄ et
credider̄; Et sciendū quia uerbo
p̄teriti: rationē futuritēporis
exponit; p̄ eo qd̄ dici potest:
beati qui non uidebunt et credi
turis; quia sententia nos specialit̄
signatur: qui ad fidē post apos
tolorū p̄dicationē uenimus;
qui et si xpm̄ incarnatū minime
uidemus: n̄ minore tamen fidei
constantia uerū dñm et uerum
homine credimus et p̄dicamus;
nos in quā hac sententia signati
sumus: ita tam si fidem operib;
exsequam; Ille et enī uerē credit:
qui exercet opando qd̄ credit;
quo contra paulus: de rep̄bis ait.
confitent̄ se nosse dñm: factis

autē negant. **M**ulta quidē: et cetera;
Hoc capitulū uelut finē isaīis libri
indicat: qd̄ tam quasi p̄miū ē secuturę
narrationis: que ita incipit; manifest
tauit se ih̄s discipulis suis: et cetera;
p̄missis autē uerbis significat euḡta:
multa beneficia signorū et p̄dicationis
xpm̄ gessisse in mundo: que obsui
magnitudinē scribi nulla ratione
potuer̄; unde et in sequentib; idem
euḡta testat̄: quia si scribant̄ per
singula: nec ipse mundus capiat eos:
qui scribendis libros; que uero
causa fuerit ut ista scriberent̄:
subdendo manifestat̄ dicens; Hęc
autē scriptas: et r̄tq; quib; uerbis
ab unde et pietati fidelium satis facit:
et hereticorū insanię; pleriq; enī
impiorū astruere p̄sumserunt:
xpm̄ ih̄m inhumana natura filiū
dei patris esse: n̄ p̄priū sed adopti
uum; sed dū euḡta dicit: quia hic ē
filius dī: p̄fecto patet quia hoc de illo
homine asserit a uerbo assumpto:
quē iuxta carnē ih̄m confat̄ esse
nuncupatū; nisi enī xps̄ etiā inhumana
natura uerus esset dī: uerus esset et
dī filius: nūquā firma fides creden
tium: beatā mariā que hominē cū
diuinitate genuit: theotochon **170**
id est dī genitricē appellaret; **E**t
ut credentes: et r̄tq; qui cūq; credit
ueracit̄ ih̄m filiū dī esse: credendo
ipsū in se filiū habet: que habendo
et uerā habet; quia ipse dixit: ego
sū ueritas et uita; Cūq; hanc
uitā id est xpm̄ in p̄senti possidere

meruerit. Insuper et uita cum sanctis omnibus;
consequetur eternam; ubi erit certa securitas;
semper in felicitate. Inenarrabile gaudium;
ubi tota trinitas dei in sua potentia ab electis sine fine
uidebitur. sine fastidio amabitur. sine
fatigatione laudabitur. per infinita
secula seculorum amen. **EBD. II. POST
PASCHA. SC. DOM. IO. HEM.
IN ILLO TEMP. DIX. IHC. DISCIP. N.
EGOSUM. PASTOR BONI.**
Ex huius lectionis euangelice textu. audi uisus
domini ihesu commendante nobis boni
pastoris officium. In qua commendatione.
de boni pastoris opus ostendere
uoluit. nullum rectius quam se. loco
exempli proponere potuit. Egosum
inquiens. pastor bonus. Simulque
notandum. quia addendo bonus. sig-
nificauit etiam esse pastores malos.
qui insequentibus mercenarii ap-
pellantur. unde autem pastor bonus
cognosci ualeat. subsequenter mani-
festat dicens. pastor bonus. animam
sua datur pro ouibus suis; quod dominus agendum
docuit. prius ipse in suo actu pre-
monstrauit. animam namque suam hoc
uitam suam. posuit id est deposuit pro
ouibus suis; pro his uidelicet qui in
iudicio ad dexteram sunt statuenti.
quique pro eo quod nunc in presenti imi-
tantur. de quo scriptum est. sicut
ouis ad occisionem ducetur. illuc in
celestis regni pascua inducentur.
sequentes agnum quocumque ierit;
pastor ergo bonus. in deo ipse esse

19
probat. quia animam suam pro ouibus;
suis posuit; sed nunc quid et alii
pastores non sunt boni. nunc quid
petrus non est bonus pastor. si quidem
et ipse pro ouibus; animam suam posuit.
Sic de paulo. sic de ceteris apostolis.
sic et de sanctis qui pro amore ouium
dei. cruore proprio sunt respici-
sentendum; Omnes ergo isti pastores
boni sunt; non solum quia sanguinem
fuderunt. sed etiam quia pro ouibus;
fuderunt; Et tamen redemptor.
cum tot pastores bonos prenosceret.
se solum bonum pastorem comenda-
uit dicens; Egosum. pastor
bonus; quid est ergo hoc quod
singulariter unum pastorem
comendat. nisi quia in uno
pastore bono. unitatem omnium
pastorum in bonorum comendat.
quia enim christus cum corpore suo quod
est ecclesia unum corpus creditur.
rectissime etiam ipse qui bonus
pastor est. cum ceteris pastoribus;
membris suis. unus pastor uocatur;
uel certe singulariter se omnis
ceteris. bonum pastorem nuncu-
pat. ut alios ad potestatem et
bonitatem suam. nil bonitatis habere
ostendat. Nam et ipsi pastores quod
aliquatenus boni sunt. hoc a bono
pastore sortiuntur. hoc est a deo
qui essentialiter bonus est; homi-
nes enim non a se ipsis boni esse possunt.
sed a deo accipiunt ut boni sint.
Inter haec uero pastoribus; eccle-
siasticis hoc attendendum. ut

Miserere

St. I. I. I.

prius exteriora bona indigentibus
omnibus; misericorditer impendant.
postremo si necessitas sit. etiam animam
periclitantibus; ponant; nam qui
per omnibus; in tranquillitate non dat sub
stantiam suam. difficile in persecutione
daturus esset animam suam. Hinc
Iohannes ait; qui uiderit fratrem suum.
et tunc; quod autem pastores boni
ad edificandam plebem fidelium.
per omnibus; animas ponere debeant.
idem Iohannes apostolus accessit dicens;
sicut et Christus pro nobis animam suam
posuit; hinc Salomon dicit; Si sede
ris ad mensam potentis. sapienter
intellige et cetera; ac sic dicit;
Si ad mensam potentis dei hoc
ad altare accesseris. Intellige
que apponunt tibi. id est corpus
et sanguinis Christi in mysterium digna
ueneratione propende. et mitte
manum tuam id est pro parte operatione
tua. scilicet quoniam talitate oportet
preparare. ut scilicet ad utilitatem
fidelium. per dominicos omnibus; in nocte
ultra appetas sine necessitate expe
tat. **M**ercenarius et qui
non est pastor. et tunc; sunt in ecclesia
homines propositi. quidam; qui ex
occasione temporalis lucris Christi
euangelizant. qui ut dicit apostolus.
sua querunt non querunt Iesu Christi; hi ergo
tales non pastores sed mercenarii.
uocantur. quia non pro amore di
uino oues dominicas. sed pro tempo
rali mercede pascunt. cuiusmodi
ergo; his uerbis domini intellegi

concedit. sunt in ecclesia pastores.
sunt et mercenarii; pastor ueri
tatis Christi adnunciat. mercenarius
occasione ut dictum est Christi pro
dicat. Diligendi autem sunt pastores
et imitandi. tolerandi mercenarii
et cauendi; qui et ipsi utique non
omnibus; modis inutiles. sed ex parte
necessarii; nam et per os uerbum Christi ad
nunciat. licet ab eis non impleatur;
Iuxta quod dicitur. describis et pharisaeis
dicit. que dicunt facite. et tunc;
Cum ergo tales ueritatis adnunciant.
nam salutem eius querunt cui ad
nunciant. quam lucrum siue pecunia
rum se uel laudis humane. Auditores
autem illorum si bonis quidem dictis eorum
crediderint. ipsos tamen imitati
non fuerint. ille qui adnunciat
habebit detrimentum. quibus; autem
adnunciat habebunt lucrum;
ut enim aliquid sub exemplo dica
mus. auditor bonus qui uult bene
uiuere. cum adtenderit placitum
suum benedocentem licet non bene
uiuentem. hec secum uoluit; Dominus dicit
de talibus; que dicunt facite. et
cetera; audiam ergo istius sermo
nes. non imitabor mores. sequar
dominum. sequatur ille cupiditatem suam;
quia si uoluerit apud deum sic me
defendere ut dicitur. dominus uidit illud
placitum meum male uiuere. et ideo
male uixi. dicitur autem mihi; Serue
nequam. numquid nam me audieras
que dicunt facite et cetera.
at contra peruersus subiectus

quando cepit argui a uerbis di: dicit
sibi; quid mihi loqueris? Ipsi episcopi ipsi
clerici non illud faciunt. Et me cogis
ut faciam. Hoc dicendo: nullam excu-
sationem ab eo percipere poterit: quia
in malo imitari uoluerit. **U**idet
inquit lupus et fugit; Lupus super oues
uenit: cum quilibet raptor et iniustus:
fideles quosque et humiles: pro poten-
tia opprimit; sed is qui locum pastoris
tenebat et tam mercennarius
erat: tamen diu utilis fuit. quoad diu
lupus non uidit; uisus autem lupo fugit. 110
quia dum periculum temporale metuit:
persecutorum seuitie et auctoritate
resistere non presumit; quibus iure-
phie et echielle propheta dicit; non as-
cendit aduerso. et cetera;
Ex aduerso qui peccata ascendere est:
potestatem; huius sancti praeualiquid
in ecclia gerentibus; libera uoce
contrariae; In die uero domini per domo
israhel stare ac murum opponere est:
fideles innocentes. contra peruer-
sorum iniusticiam; quia iusticie auctori-
tate uindicare; quod quia mercenna-
rius non facit: cum ueniente lupo
uiderit fugit; Est propterea alius lupus
iste nequior: malignus uidelicet
hostis: qui sine cessatione caulas
fidelium circumit: ut deceptionis
sue morsu suffocare possit; qui
quasi lupus gregem dissipat: dum
fidelem populum suis temptationibus op-
primi donecat; sed pastor israhel rapaci
lupo nulla ratione contradicit:
quia dum solis exterioribus iniat:

interiora gregis dampna negle-
genda putat; fugit autem: non corpore
sed animo; fugit non mutando locum:
sed subtrahendo solacium; quia cum
uidet hominem consentire peccato
et diabolum sequi ad supplicium: non illi
dicit peccas: non illum oburgas: ne sua
commoda perdat; Intra haec uero lupus
rapit et dissipat oues: cum alium ad luxu-
riam pertrahit. alium ad auariciam accendit:
et singulos sine obstaculo persequitur;
uult uicium pariter; quae autem causa sit
ut mercennarius fugiat: subdendo
manifestat. **M**ercennarius etiam
ad scilicet uerbis dicit; stare in periculo
potest; non potest: quia in eo quod ouibus
perest: non oues diligit: sed temporalem
mercedem querit; sed postquam culpas
falsi atque ficti pastoris innotuit:
consequenter iterato sermone forma
boni pastoris imitabilem ante
oculos reuocauit dicens; **E**go sum
pastor bonus; et cognosco meos id est
diligo: et cognoscunt me me per id est
diligentes obsecunt; nam et nos eos
cognoscere dicimus: quos amamus;
at contra non cognoscimus quos odimus;
unde scriptum est; nouit dominus: quis eius;
quo tradere episcopi dicit; nescio uos;
sicut nouit me pater: et trinitas; nouit
pater filium: tanquam unigenitum; nouit
filius patrem: tanquam ei substantialis
et coeternus; **E**t animam meam pono:
et trinitas; ac si apte dicit; In hoc patet
quia et cognosco patrem et cognos-
co a patre: quia animam meam
pono pro ouibus meis; id est: ea.

caritate qua pro ouib; morior:
quantū patrē diligā ostendo;
Et alias oues habeo: et r t q; quia
redēptionē nrām qui de gentili
populo ad fidē uenimus: dñs
aspexerat: ideo dicebat: alias
oues et cetera; de gentib; loquens
que non sunt ex hoc ouili: id est
de genere carnalis israhelis;
Et illas: et r t q; ipse utiq; eas
adduxit: qui p aptos suos pre
dicationis illis uerbū intamans:
ad fidem suā pduxit; **E**t uocē
meā audient; nemo dicat gen
tiumpopulū non audis se uocē
xpi: sed eorū tantū quos misit
id est aptorū; nā et in his quos
misit ipse erat; ut dicit paulus;
An experimētū queritis eius qui
in me loquit̄ xps: ergo ipse et
p suos loquitur: et eos quos
misit uox eius au dicitur; **E**t
fiet unū ouile: et cetera; per
bonū pastore dē duob; gregib;
unū ouile efficit: sicut per
lapidē angulārē dē duob; uis
parietib; unus preparatur:
Ad hoc enī ualet lapis angulā
ris: ut dē duob; parietib;
faciat unū; Ad hoc ualet pas
tor bonus: ut dē duob; gregib;
unū efficiat; Hoc autem coti
die fieri dō largiente conspi
cimus: dū ex utroq; populo
in unā fidem confluere: unū
dñm credere: unā et nā uitam
expectare: eadem pasqua reg

nicelestis uidemus p cipe: ipso p
stante qui uiuit et regnat dñs p
DMC. III. POST PASCHA.
LECTIO SCIEUG: SC DM LOH.
IN ILLO TĒ PR: DLX IHS DISC:
Modicū et iā non uidebitis me:
et iterū modicū et uidebitis me:
quia uado ad patrem; et r t q;
Dñs ac redēptor nr̄ discipulos
p p̄sentia humanitatis inminente
iā p̄ passionē relicturus: eā noc
te qua tradebatur: expleto
mysterio salutis fere cenę: mul
ta cū eisdem discipulis sermoci
nando: et tristitiā sue passionis:
et gaudium nihilominus sue
resurrectionis denunciare
uoluit: ut tanto fortius impen
dens periculū tolerarent:
quanto frequentius illud ad nō
p̄nunciatum recolerent;
Inter reliqua igitur sue pas
sionis documenta: etiā hoc qd̄
in p̄sentilectione recitatur:
intulit dicens; modicū: et r t q;
qd̄ tri formi intellectu: ad oc
torib; constat expositū; quia
enī hec uerba eā nocte qua tra
debatur: ut p̄missum ē ptulit:
modicū fuit ab illa hora noctis
qua hec loquebatur: usq; in
horā passionis et sepulture
que circa uesperā sextę ferie
facta ē: qua hora cepunt dñm
n̄ uidere: eo qd̄ esset intra sep
ta sepulchri: ab humanis se
clusus obtutib; Et rursum

modicū fuit interpositū spatiū:
usq; dū illū uiderē; terciū die
resurrexit a mortuis: et apparuit
in multis argumētis p̄ dies. xl;
Aliū; modicū fuit tempus quo
dn̄s iacuit in sepulchro: usque quo
resurrexit a mortuis; quō tēpore
modico: discipuli eū uidere nequi
uerē; Rursū modicū fuit tēpus illi
uidelicet. xl. dies: quib; cū disci
pulis post resurrectionē suā con
uersatus est; hisq; multi modis of
tensione apparuit: usq; dū illis
uidentib; ascendit in celū; Et hoc ē
qd̄ ait: quia uado ad patrē; Ac si
aliis uerbis diceret; Ideo post mo
dicū intra septa sepulchri auris
abscondor. Aspectib; et iterū post
modicū destructo mortis impio:
Intuendus uobis appareo: quia
tēpus est. ut expleta susceptē car
nis dispensatione. cū resurrectione
nis ḡta iā reuertar ad patrē; non
enim semp̄ in terra mansurus: sed p̄
humanitātē quā assumpsi: iā sum.
Ascensus in celū; Int̄ que notan
dū: quia tota quidē series huius
lectionis. illis conuenit: quia eā p̄
sentēs ad nō audierē; pars autem
illius etiā nob̄ qui post dominicā
Ascensionē fidem suscepimus: rec
tissime congruit; Hęc igit̄ uerba
que cū sua expositione premissas:
illis speciatī conueniunt: qui resur
rectionē dn̄i uidere meruerē; quib;
qd̄ dic̄ iā n̄ uidebitis me: ita accipi
endū est. quia scilicet mortalē xp̄m

ulterius non uiderent: qualē
eū cū ista loqueret̄ uidebant;
quāuis hęc ipsa uerba dn̄i. generalis
eccl̄e statui: recte ualeant co
aptari; modicū nāq; ē totū spatiū.
quo p̄sens sc̄t̄m decurrit: usq; ad
diem iudicii: in cōparatione sc̄t̄ni
tatis; qd̄ et ioh̄s: nouissimā horā
nuncupat dicens; filioli: nouissima
hora ē; Hoc uidelicet tēpore modico:
xp̄m in humana natura uidere
n̄ possumus: quia dū sumus in cor
pore peregrinam̄ ad nō: trans
acto igit̄ hoc modico spatio: uide
bimus eū in fine sc̄t̄i uenientem:
ut reddat unicuiq; sc̄t̄m opa sua;
Hęc quidē uerba dn̄i: apti tunc
tēporis n̄ intellexerē; unde et di
cebant ad inuicē; quid est hoc
qd̄ dicit: et r̄t̄q; sed hanc illorū
ignorantiā pius magister intel
ligens: quasi expositurus uerba
que dixerat: et dubitationilloꝝ
satis factururus: subsequētē ad
iunxit; Am̄ am̄ dico uob̄: quia
plorabit̄ et cetera; que uerba
tā aptis quā cunc tē eccl̄e congru
unt; ploratus quippe et fletus:
aptos et ceteros amatores xp̄i
optinebat: cū illū quasi latronē
comphendi. ligari. ligatūq; ad
ciliū p̄si disdūci ac flagellari:
tandēq; spinarū aculeis coronatū:
crucifigi mori: ac sepeliri con
spicerent; Gaudebat contra
mundi: id ē dilectores mundi:
qui p̄pt̄ea qd̄ mundanis rebus

tantū in hiant mundus uo cantur:
cū desideriu suū in xpi morte cōple
rent: cū no m̄ eius sedeterra abra
sis seputarent: cū morte turpissima
condēpnarent eū: qui grauis illis
erat n̄ solū ad audiendū: sed etiā
ad uidentū; Contristabant rursū
apti de iniusta necesaluatoris: sed
eoz tristitia in gaudiū ē conuersa:
quando sic scriptū ē: post resur
rectionē gauisus discipuli uisodnō;
qui potius uisā ascensionis potentia:
potiore etiā gaudio impleti: lau
dabant et benedicebant dñm ut lucas
euḡta testat; hec in aptis: certissime
impleta fatem; sed et incunctis fide
lib; impleri cotidie n̄ dubitamus;
qui quandiu in p̄sentis sc̄t̄ p̄erūnis
uersant: lacrimas pressurasq;
tēporales: gaudia et n̄ felicitatis
instant mercant: scientes scriptū;
Sic opati m̄: et c̄ regnabim; et qui
seminant in lacrimis: in gaudio
metent; sic enī omp̄s d̄s electos suos
p̄destinauit eē remunerandos:
ut n̄ nisi lacrimas pressurasq; p̄
sentes: ad coronā pueniant sempi
t̄nā; At uero mundus ediuerso gau
det: quia dū iniqui ad et̄nā gaudia:
per tristitiā et angustias desperant
p̄tingere: impiū putant: si aliqd
de tēporali delectatione minus
exerceant: nolentes ut flos tēporis:
gratissimā eoz p̄tereat iuuentutē;
quib; c̄uenit: qd̄ scriptū ē: ue uob
qui ridetis: quia plorabitis; quē
admodū enī tristitia electoz: uer-

teē in gaudiū salutaris p̄petue: ita
et gaudiū reprobz mutabit in fletū
et tristitiā atrocitate sempiternę
gehennę: ubi uermis eoz n̄ moriet:
et ignis n̄ extinguet. **M**ulier
cū parturit: eccetā; In hac cōpara
tione iuxta litterā hoc notandū ē:
quia parturitiō tristitię: partus
autē gaudio cōparat; qd̄ tunc maui
eē consueuit: quando n̄ puella sed
puer masculus nascit; unde et me
lius uidet̄ legendū parturit: quā
partit: iuxta sensū beati augustini:
parere ē partū effundere: partu
rire autē ante partū dolere; que
similitudo: altiori intellectu in
specta: tā p̄cedentib; quā sub sequen
tib; uerbis: responderē p̄bat; In
sacro eloquio mulieris nomine:
frequent̄ eccl̄a figurat; uel quia
semp fecunditate bonoz opū pollet:
uel certe p̄pt̄ea quia sp̄itales filios
dō gignere p̄ aquā et sp̄m: nūquā
desistat; hinc ioh̄s mulierē amictā
sole: seu id̄ sic cōmemorat: haud
dubiū quin eccl̄am significans: uir
tute diuine potentię decoratā; de
cuius partu sp̄itali: penes similia
sermonib; dominicis uerba p̄ferens:
dic̄: qd̄ in utero habens clamat
parturiens: et cruciat̄ ut pariat;
hinc: etiā qd̄ regnū celoz mulieri
cōparat: que accepto fermento:
abscondit in farine satis tribus:
donec fermentareē totū; quasi mi
litudine nihilominus figuratur
eccl̄a: que p̄cipiens a xpo uim

fidei ac doctrine disseminare eam
seu dicit in tribus mundi partibus. Asia
Africa. et Europa. donec toto mundo
noticia diuina repleto. In omni ter-
ra exiret sonus predicatoꝝ et in fines
orbis terre uerba eoz. Ad huius muli-
eris membra septinere signabat paulus.
cū auditoribus suis diceret. filioli.
quos iterū parturio. et cetera. Et
peugtm. ego uos genui. Hec igitur
cū parturit contristat. quia nimirū
scā ecclā dū spiritaliū uirtutū pfectib;
cumulandis insistet. dū filios suos
animas uidelicet scās. p labores et
angustias. ad uitā etnā dirigat.
incessantē pmit. incessantē mundi
turbis; urget. sed cū dō se in omib;
adiuuante ad uictorie palmā per-
tingere meruerit. lam nō meminit
pressurā quā pculit. quia capit
magnitudine p miorū que concu-
piuit. Et sicut mulier nato in hoc
mundo homine letat. Ita scā ecclā
p creato ad uitā etnā credentiū
populo. digna animi exultatione
p fundit. non autē cuiquā incon-
gruū uideri debet. si nascidicit
is. qui ex hac uitā migrauerit. Si
enī in rephensibiliter nascidicit
aliquis quidete nebris uteri
materni prūpens. in hanc morta-
liū lucem egredit. quomodo nō
rectissime natus ualeat nuncupari.
qui impeditis corporis exutus.
ad lucem indeficientē et ppetuā
sublimat. phac si quidē ratione.
extraditione maiorū ecclē usū

2
credit optimuisse. ut dies beatorū
martyrū uel confessorū quibus de seculo
migrauer. nō funebri sed natali
uel natali uocent. **E**t uos igitur.
et tūq; hoc de aptis. luce clarius
ualeat intellegi. qui maxima tristitia
affectis passō ac sepulto dno. sed
pacta resurrectionis gta. nō minore
exultatione et gaudio sunt repleti.
adeo ut gaudium eoz nulla ad-
uersitas nullā psecutio tollere
et uiolare potuerit. neq; putandis
intē pressuras psequentiū hoc
gaudiū amississe. immo omē gaudiū
existimabant cū intēptationes
uarias inciderent. gaudentes qm
digni habitū essent. p nomē dñi
ctumeliā pati. sed et de electis
omib; nihil obstat intellegi. q
nunc quidē id. in p senci scō tris-
ticiā habent. sed certissime nouer.
qm non s condigne passionē huius
tēporis. ad futura gta m que reue-
labit in. qd uero dic. iterū. cū
autē et cetera. luxta hunc intel-
lectū. nā d illud tēpus est. refe-
rendū quo aptis post quā resurrexit
a mortuis in multis argumētis p
dies xl. semet ipsū ostendit. sed
potius ad diem iudicii de quo ipse
iōh̄s ait. scimus qm cū apparuerit.
et cetera. uidebo uos inquit
id. uidendus uob apparebo. con-
suetō more scripturarū. ut est
illud. nunc cognoui qd. m. e. s. i.
dm. id. cognoscere alios fecit
uel certe uidebo. id. m. i. e. r. b. o. r.

urī; Et cū uos ad me ipsū assum-
psero: patientiā laboris urī.
expectatis p̄ mihi remunerabo;
tunc p̄fecte electorū gaudebit
illo utiq; gaudio: quod in p̄pe-
tuū ab eis auferri n̄ poterit; qui p̄-
pe: quib; nulla aduersitas do-
minabit: nullus hostis p̄sequet̄;
sed sempiterna felicitas et p̄petuū
gaudium: ipse uidelicet dñs ih̄s
xp̄s ab electis om̄ib; intuebit̄:
possidebit atq; tenebit̄. am;

OMN. U. POST PASCHA.

LECTIO SCIEUG: SCOM IOB.

IN ILLO TĒPR. QUX IHS DISC.

Uado ad eū qui memisit: et ne-
mo ex uobis int̄rogat me quo
iudis; et r̄tq; **C**rebro dñs
ac redēptor nr̄: discipulis et
penā sup̄ passionis: et ḡtam re-
surrectionis: claritatē quoq;
Ascensionis p̄nunciare uolu-
it: ut cū ea que p̄ dicebat uide-
rent uenientiam inuis dolerent:
minus de absentia corporis illi-
us: ~~et~~ turbarentur;
In his ergo uerbis illius quibus
dixit: uado ad eū qui memisit
et cetera: sensus talis eē uidet̄;
Regrediar ascendendo ad pa-
trē qui me incarnari confi-
tuit: et tanta tāq; aperta
erit mee Ascensionis claritas:
ut nemini ur̄m opus sit inter-
rogare quo p̄gam: cernenti-
b; cunctis quod patrē petā;
Uidentib; enī illis eleuatus

est: et nubes suscepit eū ab ocu-
lis eorū: euntēq; non uerbis int̄-
rogauerunt: sed oculis p̄secuti
sunt; **S**ed quia hec locutus sum
uob: et r̄tq; Cernebat dñs quid
hec suauerba quib; se ad patrē
rediturū eē dicebat in mentib;
ap̄toꝝ generarent: uidelicet
quia maiorem tristitiā haberent
de eius abscessione qua eos desere-
ret: quā letitiā de eius Ascensione
ad patrē; Desiderabant enī eius
p̄sentia corporalit̄ p̄frui: quia
adhuc carnalit̄ sapientes: corpo-
ralit̄ eū exterius: et n̄ sp̄italiter
interius diligebant; nā quia spi-
ritalē consolatiōnē necdū habe-
bant interius: quā postea p̄ aduen-
tū sc̄i sp̄s cepunt: id qd̄ in xp̄o
exteriori sui debant id est p̄sentia
corporis: carnaliter amittere
metuebant; **S**ed ego ueritatē
dico uob: et cetera; tanquā diceret̄;
Expedit ut hec forma serui auris
tollat̄ aspectib;: quatinus amor
diuinitatis: pressius ur̄is infigat̄
mentib;: n̄do enī adhuc me car-
nalit̄ diligatis: et simplacite-
r isto contenti. in fantes eē cupia-
tis; nā si tenera alimenta quib;
hactenus alui non subtraxero:
solidū sp̄italemq; cibū esurire
nequibitis; **S**i enī non abiero:
et reliqua; Cū constet quia pa-
raclitus sp̄s ex patrē p̄cedit et
filio: cur se filius recessurū dicit̄:
ut ill eueniat quia filio nūquā

recedit: sed non ideo hæc loqueba-
tur: quod etiam præsens corpore sp̄m
sc̄m cordib; eorū non posset in-
fundere; nā eundē sp̄m ipsis dis-
cipulis resurgens: insufflando
p̄ sp̄m uededi s̄e alibi legitur;
uerū illo in terra posito et cū
discipulis in terra conuersante:
quia hunc corporeis s̄mp oculis
uidere s̄ciebant: mentis deside-
riū ad s̄cienda celestis gratiæ
munera. erigere non ualebant.
Ascendente autē illo p̄ corpus
in celū: et illi parit̄ p̄ desideriu
sc̄i sp̄s celestes effecti: omē desi-
deriū suū post illū direxerunt;
Et licet terrā corpore: celū tam
mente et animo cepunt incolere.
Recte ergo: eis dicit; Nisi ego ab-
iero: paraclitus non ueniet;
Ac si apte diceret; si corpus auo-
bis non subtrahō: quis sit amor
sp̄s non ostendo; Et nisi medesie-
ritas corporalit̄ cernere: nū-
quā mediscetis sp̄italit̄ amare;
qua autē causā sp̄s sc̄s paracli-
tus idē consolator cognomine-
tur: luce clarius patet: quod sci-
licet corda aptorū que abscessus
dñi mestare dididerat: suo ad-
uentu recreare et consolatione
intima p̄fundere dignatus est.
Sed et si de lib; cunctis consolator
efficit: dū cotidie afflictiones
eorū uirtutē p̄seuerantiæ largi-
endo & p̄spectione futurorum
p̄miorū consolāt; **E**t cū uenerit:

21
ille arguet mundū. et r̄tq; De his
omib; ipsa ueritas in carne posita:
mundū idē dilectores mundi redar-
guit: ut exemplis a seruire facillimū
est: de peccato quidē incredulitatis
mundū redarguit: cū loquens
de iudeis dixit; Si n̄ uenis s̄m. et cetera;
De iusticia uero: cū eis dē iudeis lo-
quens ait; Regina austr̄: et cetera
usq; salomon hic: Et rursus; uiri-
nine uite: et cetera; De iudicio uero
redarguit mundū: cū diabolū
iā iudicātū hoc ē dāpnātū osten-
dens: sequaces quoq; illius dāpnan-
dos eē monstrauit; uidebā in qui-
ens satanā: quasi fulgur de celo
cadentē; Et alibi: ad iudeos; uos
ex patre diabolo estis: si ergo p̄
se ipsū de his omib; mundum re-
darguit: quid necesse fuit ut
hoc ipsū sp̄m sc̄m facturū eē p̄
diceret: nimirū ea de causā:
quia x̄ps unā tantū gentē immo-
unū mundi angulū hoc enationē
iudeorū arguit; Sp̄s uero sc̄s per
aptos in totū orbē disp̄sos: non
unū iā populū sed cunctū redar-
guit mundū: ipse autē sp̄s hoc
facere dicit: qui p̄ aptos fecisse
cognoscit; plane ipsū mundū
redarguit: quia ardorē cari-
tatis in cordib; aptorū diffudit:
qua succensi ulterius iā mundū
idē amatores mundi arguere
n̄ trepidarent: immo ante
armatos reges et presides in-
p̄rta: x̄pm constantissimū

facerent; quā sententiā ipse sal
uator exponens atque subiungens;
de peccato quidē - et cetera; Notan
dū quia peccatū infidelitatis quasi
solū p̄ ceteris posuit - quia nimirū
sicut fides origo uirtutū ē - ita et
infidelitas fundamētū ē omniū uiciorū;
hoc enī peccato manente cetera de
tinēt - et hoc discedente cetera
remittunt; Hinc dñs dicit; q̄ n̄ credit;
iudicatus; **D**e iusticia uero
et cetera; Querendū si de peccato
mundus redarguit - cur et de ius
ticia; qui senī de iusticia recte
argui possit - sed mundus idē ama
tores mundi de peccato quidē suo
de iusticia uero arguit aliena;
hoc ē de iusticia electorū quid n̄
n̄ uider; qd̄ ipsa expositio dñi - sa
tis indicat; qui cū dixisset mundū
de iusticia arguendū - ait - quia
ad patrem uado et iā n̄ uidebitis
me - subaudit qualem modo uidebitis.
idē mortale - sed in maiestate ad
iudiciū ueniētē; iusticia ergo
discipulorū xp̄i erat - quid n̄
quē uerū cernebant hominem -
uerū quoq; di filiū crediderunt;
In hunc modū iusticia ceterorū
fidelium ē eorū scilicet quid n̄
in carne n̄ uider - ut xpm quē cor
porali p̄sētia n̄ uider - uerū ēē
dm̄ - et homines fateant; de hac
ergo iusticia fidelium quid n̄
n̄ uider infideles arguunt - cur
scilicet ipsi quisimī ut uerbū
dī audier - noluerunt credere;

ē uersu
ad aptos

Nequitia enī reproborū n̄ solū ex sua
prauitate sed et iā ex iustorū cōpara
tione iudicat; Unde ad peccatricē
hierusalē - sermo diuini p̄ p̄phetā
loquit; iustificata ē sodoma soror
tua a exte - hoc ē ex cōparatione sce
leris tui; Et dñs alibi ad blasphemā
tes iudeos de aptis filiis utiq; illius
genas loquit; ideo ipsi iudices ur̄
er - qd̄ scilicet illis credentib; in
me credere noluitis; **D**e iudicio
autē - et r̄tq; princeps mundi dia
bolus intelligit; qui quandā prin
cipatus arcem in cordib; infidelium
optinet; qui hic mundi appellati
one censent; qui iudicatus idē dam
pnatus - ad nō - cū et ipse demonia
eiceret - et discipulis suis eadem
faciendi facultatē p̄mitteret;
iudicatus autē est - qm̄ iudicio ignis
et n̄ in reuocabilit̄ est destinatus;
de hoc itaq; iudicio quo princeps
mundi iudicatus - asp̄ scō arguit
mundus; quando homines nedi uolun
tati supbiendo resistere p̄sumant -
exemplo dāpnati t̄rent archanglī;
petrus enī apt̄s in mos p̄ sc̄s p̄ petru;
de hoc iudicio mundū redarguit -
cū ad corrigendā prauorū hominū
nequitia - cōmemorat penā sup
bientium anglorū dicens; Si enī d̄s
peccantib; anglis n̄ peperit - et
r̄tq; **A**d huc multa habeo uobis
dicere - et r̄tq; quia discipuli ad
huc carnales erant; et necdū uir
tute sp̄s sc̄i conroboreti - n̄ poterant
om̄a intellegere que ad nō dice -

111 21 24

bant; Ueniente spūscō sup. os die
 pentecostes: multo maiore scientiā
 postea cōsecutus; quomodo ergo su-
 perius dic: omnia que au. hui apatre
 meo nota feci uob: cū h. rursum
 dicat: Adhuc multa habeo uobis
 dicere: sed sciendū quā ibi uerbu
 p̄teritū tēporis p̄fuit: o ponens:
 qd adhuc facturū era. tā fecisse
 sed dicit: sic et enī p̄phet. sepe futura
 p̄ dixisse inuenimus: in quā p̄terita.
 Unde et hoc loco se omnia nota fe-
 cisse discipulis: que se n. uerat nota
 eē facturū: in illa plenitudine scien-
 tię de qua paulus ait: cū uenerit
 qd p̄fectū est: euacuabit qd ex parte
 est: quē ad modū enī in mortalitate
 carnis et salutē animarū futurā
 expectamus: quāuis iam pignore
 fidei accepto: hoc ē gr̄. sp̄s sc̄i salui
 facti eē dicam: ita omni m̄ rerū noti-
 ciā que cūq; unigenitū audiuit
 apatre in futurū sperare debemus:
 quāuis iā se hoc notū fecisse dixerit
 xps; Duo autē sunt p̄p̄t. q̄e doctor
 uerbu p̄dicationis ret. care debet:
 uel cū auditores suos ex his que di-
 cunt deteriorari consp̄cit: uel
 cū eos uerba que p̄dicat. p̄b inbecille
 intellectu ferre n̄ possit: p̄sp̄xerit;
 quoy p̄p̄t unū dñs dic: nolite
 dare sc̄m canib;: et r̄tq; p̄p̄t aliud
 uero: nunc loquit; Adhuc multa
 habeo: et cetera; **C**ū autē uenerit
 illi sp̄s ueritatis: et r̄tq; nequaquā
 esti mandū est hec uerba in hac uita
 in cuiusquā electi m̄te p̄f. cōpleri:

ut scilicet omēm ueritatē dū in hac
 uita uiuit cōphendere ualeat:
 cū dicat ap̄t. se ex parte scire et ex
 parte p̄phetare; sed in his uerbis dñi
 quib; dicit: sp̄s sc̄s docebit uos omēm
 ueritatē: talis sensus: quāsi dicat;
 Ipse sp̄s diffundet in cordib; ur̄i
 caritatē: que uos faciat amare
 omēm ueritatē; Cuius edoc ti ma-
 gisterio et uirtutū p̄cessib; aucti-
 p̄ueniat ad illā beatitudinē
 ubi nos se positis omēm ueritatē;
Non enī loquet̄ a semet ipso; qd
 sp̄s sc̄s n̄ loquit̄ a semet ipso dicit̄
 inseparabilis totius trinitatis
 opatio declarat; sp̄s enī sc̄s de
 patre p̄cedit et filio; qd enī et de
 filio p̄cedat: ipse filius manifestat
 in euḡto dicens; Ego noui uirtu-
 tē dēme habuisse; ubi p̄fecto uirtutis
 nomine: sp̄s sc̄s intellegit; et ap̄t.
 misit inquit dñs sp̄m filii sui in cor da-
 nrā; n̄ ergo loquit̄ sp̄s sc̄s a semet
 ipso: subaudit̄ sine patris et filii
 consortio. **S**ed que cūq; audire loquit̄;
 mirū uidet̄ et scrutatu difficil-
 limū: quomodo sp̄s audire dicit;
 Non enī in illa simplicissima di-
 omp̄tis natura: locis p̄p̄t. diuisos
 sensus ut in hominib; fas: credere:
 ut alibi sit uisus alibi auditus:
 sed singula in eo totū in cōphen-
 sibili: quodā modo accipienda;
 idem enī est illi uidere qd audire:
 idem audire qd uidere: nec aliud
 in eo nomine sensuū: quā uirtutis
 omī potentissima demonstrat;

110

Et nra quidem mens: p uicissitudi-
ne tēporū uariat: potest enim
aliquando scire: qd aliquando
nesciebat; potest etiā ueris simili-
tudine falli: et uerū ad pbare
qd falsū est: In dō uero n̄ aliud est
esse: et aliud scire: sed tantū dē
illīe: et essentialiter scire: et
scientē eē: n̄ et dī p̄trē dicimus
habere sapiētā: cū tam ipse sua sit
sapiētia; Sp̄s ergo sc̄s que cū que
audierit loquidicit: quia non a se
sed a patre eē catholice credit: Ab
illo ergo audit a quo eē: idē a quo p̄cedit:
quia a quo illi eē: ab illo et audire:
qd̄ nihil: aliud quā scire: si quē uero
mouet quare audiet futuro tēpore
dicatū sit: sciat in dī nullā tēporū
cadere alt̄ n̄tate; sed quia semp̄
et potest: ideo etiā p̄t̄ tot futuro:
scriptura in dō: indifferēt̄ utit̄;
Et audiuit ergo sp̄s: et audit et
audiet: quia semp̄ illi eē a patre eē:
et semp̄ scire; **I**lle me clarificabit;
Clarificauit sp̄s sc̄s xpm: quando
mentes inlustrans aptorū: eum
quē extenus sicut hominē noue-
rant: atq; sicut hominē dilige-
bant: dō patri consempiternū.
consubstantialēq; eē docuit;
Clarificauit etiā xpm: quando
accensa in eorū cordib; caritate:
omīq; pro suis seruilit̄imore fu-
gato: ad p̄dicandā p̄r bē patratē
iā eius gl̄am resurrectionis: con-
fiantis simos reddidit: Clarificat
etiā corchie in electorū cordib;

dū in se om̄em mundanę cupidita-
tis prunę excoquit: et ad deside-
randā cel̄stia: diuini ignis ardore
succendit. **I**uademeo accipiet:
et t̄q; dē eo accipiet: patre uide-
licet: Inde n̄ accipit sp̄s: unde p̄ce-
dit: nec s̄t̄ recipiendū qd̄ qui dā
heretico s̄t̄: s̄d dogmatizare conari
s̄: filiū accipere a patre: sp̄m uero sc̄m
a filio; cū si hoc concessū fuerit:
consequē ut quidā gradus sint
in sc̄a trinitate: et sp̄s sc̄s minor
sic patre: filio; Inde ergo sp̄s sc̄s
accipit uide et filius: quia inde
p̄cedit uide n̄ sc̄t̄ filius; In sc̄a et
enī trinitate: pat̄ de nullo eē: filius
a patre ḡnitus: sp̄s a patre p̄cedit
simul et a filio: Et h̄ tres unus d̄s;
ubiq; p̄sens: sed inuisibilis: ubiq; totū
sed in cōp̄hensibilis; de quo quicquid
mens humana cogitet: quātū-
uis pulch̄rū lingua confingat:
longemius: longeq; in ferius
eo: qd̄ ip̄s eē; Huius igit̄ sp̄s auxiliū
incunctis actib; nr̄is postulemus:
eius desiderio flagremus dicentes
cū p̄pheta: Cor mundū creauit me
d̄s: et cetera; prius quippe cor mun-
dū in se creari p̄cabat̄ sc̄s p̄pheta:
ac deinde sp̄m rectū in suis uiscer-
rib; inuouandū; sciebat enī d̄nō
inspirante: sp̄m sc̄m in corde
polluto sedem habere n̄ posse;
Et uide p̄tebat̄ cor mundū in se
creari: ubi sp̄s sc̄s requiescere
dignū rit̄; Cor enī hominis qd̄ sp̄s
sc̄s in se possederit: a sp̄u maligno

mentis motu gignunt. Sunt alie que p delectatione uicium mentem inrepunt. nequaquam tam ea ad peccati uoluntate inflectunt; nihilominus et alie que p delectatione deliberatione quoque et p finitione facinoris animu inficiunt. et nisi cito penitencia succurrat. danabile reddunt. Omni igitur circumspectione cordi nro custodiae adhibenda. omni male cogitationis ingressus. bonaru enim sione pellendus; sicque mens scis semper assidue faciendae meditationibus; ut omni eius cogitatio diu sapiat. et de solo supnoy desiderio pcedat.

**IN ASCENSIONE DNI
LECTIO SCI EUANGELII
SCDM MARCU IN ILLO TEMPE
RECUBENTIBUS UNDECI**

Rdiscipulis apparuit illis ih̄s. **G**tam siue resurrectionis dñs. multiformi argumtorum exhibitione adstruxit. p xl dierum intervallo cum ap̄tis conuersatus. et modo singulis. modo omib; manifestatus; quia nimirum tanta erat celebrare resurrectionis sublimitas. ut nequaquam ad ea perfecte intellegendam. discipuloy infirmitas conscendere possit. Ideoque ut ad ea quandoque attingeret. sensim informanda erat; uerum si subtilius diuine erga nos dispensationis affluencia ppendamus. nobis potius eoy dubitatione cõsultu inuenimus. et infirmitate illoy nram firmitate exatasse cognoscimus; fides

enim nra eoy e diutina ambiguitate firmata ac solidata. quia du uari uere xpi resurrectionis experimta cepunt. omem pro suis a nob infidelitatis occasionem tuler; Decies autem dñs ap̄tis post resurrectione apparuit se in euangelis legit. multotiens uer dñs uisus fuisse non dubitat; siquidem ipso die suae resurrectionis. quinquies hominib; apparuit; deinde post octo dies quando om̄s discipuli erant simul. et thomas cum eis; septimo. ostendit se illis ad mare tyberiadis; Octauo. uisus est undeci in galilea; nono. cum recubentibus; illis apparuit. et incredulitate illoy et duriciam increpauit. decimo uideri eum non iam in terris constitutum. sed in ethera libratum. quando testes resurrectionis angeli affuerunt dicentes; Viri galilei. et cetera; notandum uer d est. qd recubentibus illis. ultimis uere presentie munus exhibuit; nimirum ut ueritas resurrectionis eius robustius in eis conualesceret. nec iam de ueritate resumpti corporis ulterius dubitarent; et quia ex templo eos relicurus et in celum ascensurus erat. Increpauit eoy incredulitate et duricia redarguit. ut qd nouissimum audiebant. in eoy mentibus tenacius figeret. et seuerius plura increpatione. dubitatione terminus poneret; fecit uero diu erga spiritalis filios in celum uolans.

:14

quod facit pater carnalis erga filios
mortuus; tunc presenti urgetur.
uicina morte pallefcit. et tamen
filios euocat. res suas ordinat. et
desingulisque animo insederunt
mandat. et ad ultimum quod carius
illi fuerit. in patre moriens tradit.
sicque demum tanto magis uerba patris
mortui custodiunt. quanto se illa
ultima audiisse recolunt. sicut
dominus. sic manifestum est dominum homini celorum
fastigia superantem. sepulcri angus-
tius mandando componere. apostolos
nouissimo affatu redarguit.
quia his qui uiderant eum resurrexis-
se non crediderant. Legimus enim quia
mulieribus a monumento reuertenti-
bus. et domini resurrectionem nunci-
antibus. uidebant eis hec uerba
quasi deliramenta. Redarguit
igitur eos dominus quare sue resurre-
ctionis internuntius non credide-
runt. cum utique gentes quibus predica-
tur erant. quod minime uiderant
credidisse essent. unde mox sub
infert. scilicet euangelium. **E**t ait illis.
Euntes in mundum. et cetera. pre-
ceptum apostolis fuerat ante passionem.
ne in uia gentium abirent. ne in-
ciuitates illorum intrarent. sed
iudeis per fides sue merito reprobatis.
iam nunc ad salutem omnium gentium
quaqua uersum per orbem sparsurum
dirigunt. Querendum tamen est
quid sit quod dicitur. predicare euan-
gelium omni creature. cum superfluum
sit euangelium rebus. uita carentibus

† in no eran. id ē intellectu

aut mutis predicari animalibus; ad
hanc questionem enodandam scire con-
uenit. quia omnis creatura trifariam
diuiditur. Inuisibilis. id est essentialis. — q
— in zoetia. id est uitalis. — †
Quam beatissimus Gregorius separatius
subtiliusque distinguit inquit.
sunt lapides. sed non uiuunt. sunt
arbuta et arbores. sunt. uiuunt.
sed non sentiunt. uiuunt uero non per
animam. sed per uirum. Unde et pau-
lus dicit. Insuper tu quod seminans. non
uiuificat nisi prius moriat. sunt
pecudes. uiuunt. sentiunt sed non
discernunt. sunt angeli. uiuunt
sentiunt et discernunt. nomine
ergo omnis creature homo signa-
tus est. qui cum omni creatura. com-
mune habet aliquid. habet eum
lapidibus. uiuere cum arboribus. sen-
tire cum animalibus. discernere uel
intelligere cum angelis. homini
ergo soli euangelium predicari iubet.
cum omni creature adnunciari pre-
cipit. quia omnis cum omni creatura.
quodam participio copulatur. Omnis
etiam creature uocabulo. gentili-
tas specialiter appellari potest.
que relicto creatore. creature se
mancipat obsequio. ligna et
lapides et monstruosa queque ani-
malium portenta colendo. Et quia
ab illo defecerat beato principio.
ad cuius imaginem conditus fuerat.
lure in infima queque connumera-
retur. lubet ergo apostolis. ut euangelium
omni creature predicent. hoc est.

puniuersas nationes que in igno-
rantiadi extenuis fuerant. fidei et
salutis nunciū portent. **Q**ui credi-
derit. et r̄tq; Hec uerba sumā nosre
saluationis causamq; cōtinent sub-
eundi baptismatis; pulchre uero pri-
mū dicitur qui crediderit. deinde
inferō et baptizatus fuerit. quia ^{uo}
sine fide. baptismi tinctio. aut
nihil ualeat aut minimū; sed queri
potest quomodo paruulos p̄ bap-
tismū dicamus saluari. qui utiq; nec
dū etatis incapacitate credere poss.
Neq; tam ideo isti sine fide saluantur
quia uicaria suscipientiū fides. eis
auxilio ē. ut sicut p̄ alios peccati ^{uo}
adeo straducta ē macula. ita et
aliorū confessione. a peccatis ori-
ginalib; expient; sed ecce cū dicit
qui crediderit saluus erit. potest
alicui psuaderi. ut se sola fide sal-
uandum credat. sicq; loetali uul-
nere p̄ fossus. a bonoz opū fructib;
torpeat. et tacitus sibi met blan-
diat. Ego iā credidi. saluus ero;
Uerū dicit. si fide quā habet bonoz
opū studiis exornet. Credere em̄ ^{uo}
ueracit̄ ē. d̄m uoce simul et morib;
confiteri; Unde contra. de quib; dā
dicit; Confitent̄ se nos sedm̄. fac-
tis autē negant; **Q**ui uero non
crediderit. condempnabit; dic-
tū fuerat quid fides p̄mereret. ^{uo}
dicendū restabat quid ultionis
infidelitas consequeret; cui uero
inquit n̄ crediderit. condempna-
bitur; quā sententia. aptū quoq;

concutiunt. ne ipsi infide resur-
rectionis dubitare auderent.
quā p̄ orbē dicitur erant. certū
habentes. quia qui n̄ crediderit
condempnabit; Unde et alibi scrip-
tū est; qui n̄ credit. iā iudicatus ē;
Signa autē eos qui crediderunt.
et r̄tq; Hec signa in primordio
nascens ecclē. ab aptis eorūq;
sequacib; corporalit̄ impleat;
na et demonia de obsessis corporib;
imperiosa p̄ceptione expulerunt.
et linguis omni um gentiū locutis;
serpentes quoq; ap̄ prius sedib;
exturbarunt. et uenenū biben-
tes. nocita nonis; Legimus enim
de beato iohanne euiḡtā. quia
p̄ pinatū sibi ueneni poculū hau-
serit. nec noceri potuerit; Egrit-
tudines in sup̄ corporū. non solum
manus impositione. sed etiam
umbresue uel uestis tactu.
fugasse noscunt; sed forte quo-
rundā simplicū mentes p̄ moueri
poss. quare hec signa omib; gene-
ralit̄ p̄missa. modo in ecclēsia
minime fiunt; Constat sane hec
in exordio nascens ecclē neces-
saria fuisse. ut his rudes ad huc
et tenere mentes. ad fidei
robur solidarent; signa enī
infidelib; sunt. non fidelib;
at postquā fides totius pene
mundi tenuit. postquā
ecclē decus. p̄cedentiū con-
stantia scōz. altius caput ex-
tulit. signa a p̄ parere

desierunt; nā et qui uirgulta
plantant. tādiuaquā infundunt.
donec ea radicata et suis uirib;
nixauideant. postquā uero arbor
conualuerit. ab irrigatione
cessant; uerū et sic corpora lit
n̄ fiunt. — agunt qđ maius.
sp̄talia it; Et certe maiora s̄ ea que
erga animā interius aguntur.
quā mea que foris circa corporis
curationē ostendunt. deniq;
maius multoq; p̄tantius est
sanare interius animā p̄petuo
uicturā. quā corpus quandoq;
moriturū. deniq; et dñs. ea
signa uocauit; Signa enī dicun
tur. eo qđ aliquid significent;
quia p̄ ea que exterius agebant.
quid interius agi oportere p̄
signabat; Uidendū ergo qualit̄
hec signa sp̄talia in eccl̄a imple
antur; sacerdotes enī sanctarū
plebiū p̄fecti. dū credentes
crismate diuino sc̄ificant et
in eis diabolo locū uetant. utiq;
demonia eiciunt; Linguis etiā
nouis locunt. cū sub limia
celestis patrie p̄mia adnunci
ant; serpentes tollunt. cum
subdolos quosq; et p̄ maliciam
draconis cubile factos. suis
montis exhortationib; q; con
uertunt; mortiferū quoq; bi
bunt sed n̄ eis nocet. cū uenenate
p̄suasionis uirus audiunt. sed
minime p̄ hec ad mala deflec
tunt; sed et sup̄ agros manus

imponunt et bene habent. cum
fragiles quosq; et ad boni operis
robur inualidos. exemplo sue
actionis quasi tactu manus animant.
et ad boni operis uires firman; Et
illa quidē signa corporalia non
nūquā agunt. etiā mali cū bonis.
Ista uero sp̄talia nusquā et nūq;
poss̄ agere nisi soli boni; qđ enī
signa mali faciunt. dñs ostendit.
quidē tribulatione ultima lo
quens dicit; surgent pseudo xp̄i.
et pseudo p̄phete. et dabunt
signa et p̄digia. Unde et tales.
in iudicio dicentur; dñs. nonne
in nomine tuo p̄pheta uimus. et
in nomine tuo uirtutes multas
fecimus. et respondebit illis;
nescio uos. unde sitis; **E**t dñs
quidē in h̄s. et cetera; quod dñs
assumptus dicit. non ē putandus
angelico equisse auxilio. cum
utiq; sup̄ om̄ia p̄pria d̄i ferat po
tentia; sed quia illorū obsequio
comitatus ascendit; sedere etiā
ad dexterā d̄i patris dicit. quia
in maiestate patris etiā sc̄dm huma
nitatis habitudine consistit. uniu
cū eo q̄ t̄ae. eius deq; atq; insepa
rabilis potentie; Notandū uero
qđ hunc beatus euḡta marcus
sedere ad dexterā d̄i asserat. cū
beatus stephanus in hora sue lapi
dationis stante se uidisset et
dicens; ecce uideo celos ap̄tos. et
filiū hominis stante ad dextris d̄i;
sed in dō sitis membrorū. p̄quali-

tate accipit negotiorū: sedere enim
Impantis et iudicantis est; stare
pugnantis uel adiuuantis; beatus
ergo stephanus in passionis agone
constitutus: merito dñm stantē
uidit: quē adiutorē concertato-
remq; habuit. Ipse enim certamini
intērat: sed dñs pugnat; Et ut
athletę constantia in terris minime
lassaretur: uictoria ei desuperis
parabat; quia uero ascendens in
celū omā cū patre regit: et ad ul-
timū pēdēs pater omnia examinat:
merito eū beatus marcus ad dex-
terā patris consedere phibuit;
Uli autē pfecti. p̄dicauerunt ubiq;:
et cetera; nulla etenim regio quantum
libet inaccessa: quantum uis aspera:
nullus pene locus licet remotissimus
exstat: quo eorū p̄dicatio n̄ pueni-
ret. Et ante eis defecit terra quam
lingua; qđ longe antep̄sal mista-
intuens ait: In omēm terrā exiit
sonus eorū: et t̄q; p̄fecti ergo p̄di-
cauerunt ubiq;: n̄ uirib; p̄p̄riis sed au-
xiliodi coopantis; Coopabat enim
suis p̄dicatorib; xp̄s: quia in eis et
peos omēm cel̄itudinē subdebat: et
omēm mundi fastū subiugabat;
Sermonē nihilominus confirmabat
sequentib; signis: quia ne p̄dicatio
despicere et p̄sona loquentiū: robo-
raret sub sequenti exhibitione sig-
norum; Exultet ergo incredentib;
uniuersalis eccl̄a: et triūphalem
dñi sui ad celos reditū: uocē solle-
mib; amplectat; ascendens xp̄s:

35
uictores tirones celos reposuit:
et in bris suis quo eū sequantē ostendit;
ut sicut ipse morte p̄domita. et eius
qui mortis habebat impiū se uita
subiugata: uictor ad patrē redit;
ita demū et nos ad eū puenire posse
credamus: cū uictorū omīsq; cor-
ruptionis uictores exiterimus;
Ad hanc sup̄neciuatatis feliciter
beatā beateq; felicē celebritatē:
quantū sufficimus festinemus:
et quia nec dū corpore ualemus:
mentis deuotione interesse sata-
gamus; meminisse etiā debemus:
qđ beatus lucas dominicā descri-
bens ascensionē dixit; Eleuatis
manib; benedixit eis: et ferebat
in celū; felices certe et diuine pro-
fus benedictionis heredes: qui
dñi in celū ascendentis manib; bene-
dici meruer; quia nimirū in bene-
dictionis plenitudine reuertē
ad eos: a quorū se aspectib; in bene-
dictione subtraxit; Anglis eos de-
aptos: ita p̄stantib; ; sic ueniet:
et cetera; quā p̄t et nos qui per
apticā p̄dicationē in eū credidim;
eū sedule dep̄cem: ut cū manifestus
omīb; uenerit qui paucis uidentib;
ascendit: in sortem nos huius bene-
dictionis admittat: eorūq; soci-
etati connumeret quib; dicitur us:
uenite benedicte patris mei et cetera;
DMC. VI. POST PASCEA
LECTIO SCI EUS. SECUNDUM
IOHANNEM: IN ILLO TEMPORE
QDIXIT IHS DISCIPULIS:

CU UENERIT PARACLITUS
quē ego mittā uob̄ a patre:
sp̄m ueritatis qui a patre p̄cedit.
ille testimonium phibeat de
me; Et r̄tq; **P**ositus in coenacū
discipulis dñs: postquā in mysteria
noue testam̄ti. corporis sangui-
nisq; sui consecratione signauit.
instante iam hora sue traditio-
nis. inter cetera quib; eos digna-
tus est erudire monuit. ne im-
piorū contra se persecutione seu-
ente terre rentur. ne uessice-
derent. sed in om̄ib; in uictum
constantē robur tenerent.
Aduentu etiā sp̄s sc̄i p̄missō. cuius
grā terrenotimore priuarent.
Et celestis uirtutis robore fun-
darent; deniq; si diuine scrip-
turae oracula consulamur. apte
cognoscemus. quia sc̄i apti ante
sp̄s sc̄i aduentum. minus idonei
fuerint ad capiendā mysteria
diuine sublimitatis. minus etiā
fortes ad toleranda aduersa
in late persecutionis; qd̄ ut ex em-
pli gratia euidentius pateat.
ipsam apostolici culminis uer-
ticem beatū petrū ad medium
deducamus. qui ante quā sp̄s sc̄i
corroboraretur. adeo infirmus
et pauide mentis fuit. ut ad uocē
unius ancillule. dñm se uel nosse
nega uerit; Uerū postquā sp̄s sc̄i
ignis. timore ante frigidū pectus
accendit. tantā subito fortitudi-
nē animo concepit. ut p̄cunctis

aptis ad ḡtam resurrectionis xpi
publice predicanđū emicet. et
et principū in pauidus terriculam
transiret dicens: Obedire oportet
dō. magis quā hominib; ; Ammi-
remur ergo beatū petrū p̄dican-
tē. quē dō lucramus in ficiantem;
Tanto enī sp̄s sc̄i fulgore inlustra-
tus est. tantaq; ueritatis auctori-
tate solidatus. ut eos qui paulo ante
fuerant interfectores xpi. ita con-
uerteret. quo etiā mori uellent
p̄ amore xpi; In uendū uero qd̄ dñs
sp̄m sc̄m. et a se mitti. et a patre p̄-
cedere dicit. non quo in se parabilis
sit patris et filii operatio. sed ut
distantia personarū patris et filii
manifestet; In quā tam p̄sonarū
distantione. una filii uoluntas
atq; operatio. cū patris uolunta-
te et operatione concordat; sicut
ergo sp̄s sc̄i a filio mittit. sic mit-
titur et a patre; Et sic p̄cedit a
filio. quomodo et a patre; Ipse etiā
sp̄s sc̄i. quia unus est uoluntatis
eius deq; operationis cū patre et
filio. dicitur ipse quoq; sua spon-
te uenire; qd̄ patet dñs. in eo
loco ostendit. ubi ait. sp̄s. ubi uult
spirat; Et aptis enumeratis diui-
norū carismatū distributionib; ;
subdidit; Hec om̄a operat̄ unus
atq; idem sp̄s. diuidens singulis
p̄ ut uult; **U**et testimonium p̄-
hibebit de me; Et r̄tq; phibuit
sp̄s sc̄i testimonium dñō. quia cor-
dib; aptorū in lapsus. plenissimā

et diuinitatis seu humanitatis xpi
scientiam contulit: a deo ut quantum
mortalis fragilitas patitur: quic
quid de eo sciendum est nosset: qua
lit unius cum patre esset substantie: et
eius deique maiestatis: quod is qui ante
seculum erat apud deum: homo inter
homines apparuit in fine seculorum:
quod de uirgine natus acceperit:
ut idem homo idem esset et deus: quod
sponte passus sua uirtute a mortuis
resurrexerit: atque in celum ascen
dens in patris dextera sederit:
postremo quod ipse in fine mundi:
equus omnium iudex uenturus sit:
hec omnia scripta: de xpo spiritus sancti ma
gister in die dicitur: nec solum illi: uerum
etiam omnes qui recte aliquid de xpo
sentiant: in huius spiritus gratia hoc pro
meruisse credendis: prohibuit etiam
testimoniū: quando a patris constan
tia ea que didicerant predicandi
inspirauit: uno enim eodemque spiritu: et
scientie spiritualis dote: et uirtutis
ad predicandum ope donatis: Unde
sub inferitur: **E**t uos testimoniū
prohibebitis: et recte quia enim ab in
itio predicationis cum domino fuerant:
poterant aliis predicare que noue
rant: multum enim a patris profuit: quod
ab initio dominice predicationis
cum eo fuerit: quod et temporis quanti
tate et sua assiduitate plenius
celeste disciplinam cepunt: et ut
ita dictus sit medullitus inbibere:
Cui rei attestat petrus: qui in
locum iude predicatoris alium substituit

ere uolens: non neophitum sed longa
conuersatione probatum eligere
studuit dicens: uiri fratres: oportet
et his uiris qui nobis cum conuersatis
in omni tempore quo intrauit et exiit
inter nos dominus ihesus: testes fieri resurrec
tionis eius ad plebem: unum ex istis:
quanta etiam auctoritate resur
rectionem domini predicaret: alibi in
sinuat ita de xpo dicens: quod deus
suscitauit a mortuis: et dedit
eum manifestum fieri: non omni populo:
sed testibus: per ordinatis ad deum: nob
qui manducauimus et bibimus cum
illo: postquam resurrexit a mortuis:
Haec locutus sum uobis: et recte quia pro
uidebat dominus que persecutionum pro
celle contra predicantes apostolos
surgerent: ideoque prouide digna
tus eis post uentura predicere: quo
uenientia possent facilius tole
rare: minus enim nos afficiunt mala:
que pro noscunt: grauius uero in
pulis perturbant: Et inueniendum quia
cum dixisset eos aduentu spiritus sancti in
lustrandos et sibi testimonium
reddituros: ilico future persecu
tionis aduersa subiunxit: quanto
enim amplius sancti ad uirtutum sublimia
erunt: eo maior contra eos
diaboli inuidia exortetur: qui eorum
perfectibus resistere: et siue perse
siue per membra sua: inchoat boni
initia querit radicatus abscindere:
atque ergo dominus: hec locutus sum uobis:
ut non scandalum in uobis: ac si diceret:
Idcirco uobis postmodum uentura

in notesco: ut prescientie cli peo
munici: nequa qua a statu urf
solidi: tatis deiciamini: **A**bsq;
sinagogis: facient uos: In eugeto
inuenimus conspirasse iudeos:
ut si quis xpm confiteret: extra
sinagoga fieret: qd nimiru apud
illos: p magno piaculo deputa
bat: sicut eni nunc homicide uel
capitalib; obnoxii criminib;: ab
eccte consortio pellunt: ita tunc
temporis: nominis xpi confessores:
a sinagoga eliminabant: quod
passi sunt nichodemus et gama
lihel: multiq; alii: qui eleger
ad tempus: hominu societate
priuari: ut xpo in ppetuu ad
hererent: quod autē n solum
a sinagogis eicerent: uerū etiā
morte a suis conciuib; plecte
rent: manifestat dñs cū sub iun
git: **S**ed uenit hora: et r t q;
iudei dū p cones sci euangelii p
sequerent: obsequiu sedo p stare
arbitrabant: putantes se hoc
legis exercere iudicā: unde
et beatus paulus: testimoniu
illis reddidit dicens: e mulationē
legis habent: sed n scdm scientiā:
uerū nihil pdest illis legē que
p seruu data ē defendere: qui
gram euo tū que p filiū facta ē
noluerunt recipere: quib; non
minime apti consolant: dū au
diunt non sui odio sed zelodi uine
legis: psecutionis aduersū se
rabiem concitari: **E**t hec

facient: quia n nouerunt patrē
neq; me: Satis iam scē eccte fides
accepit: patrē et filiū unius dita
tis atq; potentie eē: atq; ideo patris
sine filii cognitionē haberi a nemine
posse: Hinc idem eugeta: alibi dicit:
qui negat filiū: nec patrē habet;
Et alibi: qui diligit eū qui genuit:
diligit eū qui genitus est: lactent
ergo se iudei decultu dī patris quan
tū uolunt: fidem nrām que in xpo
et p xpm est inrideant: nūquam
certe dō patri placere poterunt:
nūquā ad noticiā illius puenire
ualebunt: nisi xpm in quo uia
ad patris scientiā pueniendi ē pfi
dere ceperint: et equalē p omā dō
patris crediderint: quid uero uti
litatis: quid leuaminis hec uerba
dñi aptis conferrent: ilico manifes
tat cū subdit: **S**ed hec locutus sū
uob; et r t q; ac si diceret: Idcirco
uob; e^a que mei nominis causā passuri
estis p nuncio: ut cū uenerit hora
hoc est tempus eorū que p dictas: ad
memoriā reducatū me uob; ea p
dixisse: sicq; leuius p sentia mala
sufferatis: scientes quia ego qui
potui p dicere: potero cū uene
rint liberare: magnū siquidē
genus consolationis aptis fuit:
cū reminiscerent int aduersā ab
illo de talib; fuisse p monitos: a
quo se p laborū exercitiis: sine
dubio nouerant remunerandos:
n autē ociose sed cū magno uir
tutis pondere audiendū: qd dicit:

Ego dixi uobis: Ego uidelicet dī
omnipotentissimus: ego qui pro uobis
proque salute urā moriturus sum. qui
uos et inter certamina. p̄senti di-
LE uinitatis meę numine p̄tegā. et
CTI uictores ad contēplandā patris
O diuinitatē inducā. **INDIE SCO PENE**
S. EUG. SCD. IOH. IN ILLO TĒPR. COST.

DIXI IHS DISCIPULISSUIS:

S IQUI DILIGIT ME: et itq;

S cā huius assertio lectionis:
consonat gaudis hodiernę solle-
nitatis; aduentū scī sp̄s orbis exco-
lit xpianus: et exordio euange-
lii. Amor cōmendatur diuinus:
qui eius in lapsū sp̄s: apostolicis
hodie est refusus in mentib; ; Cari-
tas enī dī at̄ ap̄t̄s diffusā ē in cor-
dib; nr̄is: p̄ sp̄m sc̄m qui datus est
nob; ; sp̄s ergo sc̄s: pignus nobis
attulit dilectionis dī: que sola
diuinā mortalib; conciliat: hu-
manā naturā uisibilib; mortuā
inuisibilib; inserit: et ad edificantis
sedis substantiā contēplandā sus-
tollit; Unde et paulo superius di-
xerat dñs discipulis; adhuc modicū:
et mundus me iam non uidet;
quē cū consequentē iudas ap̄t̄s nori
delator sed dilector xp̄i interro-
gasset dicens: dñe quid factū est quia
manifestaturus es te ipsū nob et
n̄ mundo: respondit eue stigio dñs;
Siquis diligit me sermō nē meū ser-
uabit; Interrogatus nāq; de mani-
festatione: de dilectione respon-
dit: quasi ostendens: sola dilecti-

one ad uisionē dī posse p̄tingere;
Est enī interior quedā manifes-
tatio. qua solis amatorib; suis
dī apparebit: ut eū non iam per-
enigmata et figurā uideant:
sed reuelata facie diuinitatis
eius radios contēplent; quā idem
alibi: repp̄mitte dicens; si quis
diliget me: diligetur a patre meo:
et ego diligā eum et manifestabo
ei me ipsū; Uerū hęc dī dilectio:
n̄ debet inanē ociari: sed uirilit̄
in mandatis eius quē diligit exer-
ceri; Unde et dñs cū dixisset: si quis
diliget me: consequentē addidit:
sermō nē meū seruabit; sed ecce
si interroget aliquis an diligat
dīm: libere et absolutissime se
id agere p̄fiteet; sed eū sed dñs
diligere assertit: qui mandata
ipsius ex uoluntate impleuerit;
Experimētū ergo dilectionis: in
effectu confituit̄ operationis;
hinc ioh̄s dicit; quid dicit diligo dīm
et mandata eius non custodire: -
men. dāx est; qui ergo adhuc p̄-
sentū cupiditate capit: quia d
sc̄i in lecebras effluit: nec dū
qualit̄ dīm diligere oporteat
didicit; tanta enī est uis diuini
amoris: ut mentē quā cepertit:
ab amore labentū rerū int̄imat:
et ad p̄petua solū diligendā sub-
rigat; Qd̄ salomon: iniciens ait:
fortis: ut mors dilectio: Sed
uideamus: quali dilector ē suū
dñs p̄mio remuneret. **Et**

pater m̄s diliget eū; ecce t̄ra;
In patris solius dilectione: totū
trinitatis aduertāmis opationē;
sicut enī unā in trinitate subs-
tantia non p̄dens equalitatē es-
sentie: nec recipiens solitudinē
p̄sonę: ita quic quid de una qua-
libet harū specialit̄ dicit̄: de tota
recte trinitate intelligitur;
Et ad eū ueniemus; ad uentū iste
in localis incorporalisq; et omē
p̄sus humane scientie argumētū
excedens; uenit pat̄ et filius ad
dilectōrē suū: cordi illius amorē
suū inuisibilit̄ inspirando: et ter-
reni affectus paulatī uestigia
abolendo; ita autē aduentus iste
dī ad hominē in eis t̄m fit̄:
si prius homo dīm adierit; uenit
ergo dīs in luminando: in us et nos
contēplando; uenit dīs subueniendo:
in us et nos obediendo; uenit dīs
suā nobis grām infundendo: in us
nos capiēdo: Intueamur uero
quanta dī dignatio ad hominē
uenientis: quantaq; sic hominis
cel situdo hospite suscipientis;
Si enī aliquis p̄potens domū
nrām adire dignaret̄: do mus
tota sol dī; mundata: diuersis
ornamētōrū apparatib; comē-
ret̄: Si ergo talia agimus in ad-
uentu hominis quā uis p̄potentis:
tamen mortalis et unius nobcū
conditionis: quanta nos agere:
quib; uirtutū ornāmētis recep-
taculū am̄p̄gnare necesse ē.

ut dīm hospite habere mereamur:
Considerandū uero: qđ sequit̄; man-
sionē: apud eū faciemus; uenit et enī
dīs in quorundā corda: sed mansionē
n̄ facit: quia s̄ quidā qui diuinitus
inspirati: de malis suis actib; cōpun-
gunt̄: culpas tantis puniunt quas
se cōmisisse meminerunt; sed trans-
acto cōpunctionis tēpore: ad ea
que plāxerant dilabunt̄; In horū
ergo cordib; uenit quidē dīs: sed man-
sionē non facit: quia p̄ afflatū boni
desiderii cor respicit: sed p̄ instabi-
lem uariāq; mutationē eius recedit;
Ille ergo ueracit̄ dīm diligit: qui
nullis tēptationib; ab eius amore
deficit: cuius mens nihil qđ inferiū
est plus eo appetit; qui enī adhuc
ex animo terrenis inheret: qđ man-
data dī implere negligit: minime
dīm diligere conuincitur; de quali-
b; subdit̄: qui n̄ diligit me: ecce t̄ra;
Dilectio ergo dī: in impletione
ponit̄ mandata; neq; enī lingue
facile credendū est: sine operis
attestatione. **E**t sermone quē au-
distis non ē m̄s; si cupendū fortassis
uideat̄ qđ dīs dicit̄: sermo quē au-
distis non ē m̄s: cū superius sermo-
nes suos dixerit; Sed attendendū
qđ tibi pluralit̄ sermones: hic uero
singularit̄ sermo ponit̄: qđ ergo
dicit̄: sermone quē . . . audistis
non ē m̄s: tale ē ac si diceret̄; Ego
qui loquor n̄ a me ipso sed a patre
su; Ipse enī uerbu patris: de quo
ioh̄s testat̄: In principio erat .

q;

uerbū: Iure igit̃ cuncta dō patri
 equalis tribuit. a quo accepit hoc
 ipsū ut illi eēt equalis; **H**ec lo-
 cutus sum uob̃. apud uos manens;
 Nūquid cū ista dñs loquebat̃ cū
 aptis non erat. aut quando absen-
 tare ē. qui eis alibi p̃misit dicens.
 Ecce ego uobis sum usq; ad consu-
 mationē sc̃ti; sed quia x̃ps idem
 homo idem d̃s. sc̃dm utrius nature.
 p̃prietatē loqui solet. nunc diui-
 nitatis potentia int̃mando. nunc
 iuxta assumptē carnis habitum
 humana distinctius ostendendo;
 apud eos ergo se mansisse p̃hibet
 humanitate. quia nūquā et nūquā
 ab eē poterat incircumscrip̃ta
 maiesate; deniq; et superius se
 apud dilectore suū mansione fa-
 cere pollicet; Sed illa sp̃italis est
 et interius in m̃te agit̃. hec uero
 corporalis uisibiliter foris exhibet̃;
 illa dilectore suū gl̃orificat. hac
 uisitat; Sc̃dm illā nūquā recedit.
 sc̃dm hanc uenit et recedit; **P**ara-
 clitus autē sp̃s sc̃s. eēt q; satis no-
 tū est pietati fidelū. quia para-
 clitus grece. latine aduocatus
 uel consolator dicit̃; aduocatus
 quidē. quia p̃ delinquentiū erratib;
 int̃ uenit. apto dicente; Ipse sp̃s.
 postulat p̃ nob; postulare autē
 sp̃s sc̃s dicit̃. n̄ quo minoris sit po-
 testatis quā pat̃ et filius. sed quia
 quos repleuerit postulantef facit;
 Consolator etiā sp̃s sc̃s dicit̃. quia
 cor clascōy. uel p̃reatuū indulgen-

tia. uel p̃ desiderio celestis patrie
 merentia c̃solat̃. et ad sp̃e futu re
 beatitudinis sui inspiratione ani-
 matos informat; Ille inquit uos
 docebit om̃a; Cauendū sūm opereē.
 ne hec uerba ita accipiam̃. quasi
 alia filius aptis dicat. alia sp̃s sc̃s
 doceat. aut filius sine sp̃u dicat.
 uel sp̃s sine filio doceat. aut certe
 filius dicat et n̄ doceat. sp̃s sc̃s
 doceat et n̄ dicat. cū catholice
 tota simul trinitas dicere. tota
 intellegat̃ docere; sed oportebat
 singulas distincte insinuari p̃sonas
 trinitatis. ut eas et separabiliter
 audiremus. et inseparabiliter intel-
 ligerem; tota igit̃ trinitas ut
 dictū ē docet. tota dicit; sed nisi
 p̃sonarū necessaria distinctio
 fieret. nullatenus nr̃m p̃se in-
 efficax infirmūq; ingeniū. tri-
 nitatē aduerteret; In hoc qd̃ sp̃s
 docere dicit̃. ostendit̃ neminē
 ab homine posse inscriui. nisi magis
 terio sc̃i sp̃s intus doceat; quia nisi
 gr̃a sp̃s cordi suffraget̃ auditoris.
 in cassum foris p̃ferepit lingua
 doctoris; Idem etiā sp̃s suggerere
 dicit̃. n̄ qd̃ pat̃e minor sit aut
 filio. sed quia sepe suggerere
 dicimus subministrare; suggerit̃
 ergo sp̃s electoy m̃tib; diuinā
 scientiā. n̄ quidē ab imo sed ab
 occulto inspirando; **P**acē relinq̃
 uob; eēt q; Notanda diligentia uis-
 uerboꝝ positio; primo dicitur
 relinquo. deinde infertur. do:

Relinquit p̄ tēpore possidenda:
dat̄ uero cū sc̄i p̄petuo p̄seueratura;
pacē nob̄ relinquit in p̄senti sc̄to:
pacē dabit nob̄ in futuro sc̄to; pa-
cē nob̄ relinquit ut hac freti hostē
sup̄emus: pacē suā nob̄ dabit quan-
do cū eo sine hoste regnabimus;
Hinc et p̄ p̄phētā p̄missū fuerat:
Dabo uob̄ pacē: sup̄ pacē; Hęc uero
pax siue quā relinquit iturus: siue
quā dabit rediturus: ab illo et per
illū est; Ipse enī ut ait ap̄t̄s pax nr̄a:
qui fecit utraq; unū: seip̄sū ergo
xp̄s nob̄ relinquit: et p̄ diuinitatē
nob̄ cū p̄mansit: quando humani-
tate ad patrem ascendit; Ipse est
ergo pax nr̄a nunc cū in eū credim̄:
ipse erit pax nr̄a: cū ad eius speciem
contēplandā p̄uenerim̄; Notandū
uero sollet̄ quia prius dixit pacē
relinquo uob̄ absolute: deinde
cū additā m̄to subiunxit: pacem
meā do uob̄; In quo liquido uoluit
aperire: quia hęc pax que nob̄ in p̄-
senti relinquit̄: nr̄a potius sit quā
ipsius dicenda; In illo enī: nulla con-
tradictio: nulla prorsus repug-
nantia: sed sola et in demitalis
pax consistit: quia peccatū non fec̄:
nec dolus inuentus in eo ullus; nr̄a
ueropax: in p̄senti talis est: in qua
cotidianā temptacionū certamina:
et uiciorū oblectantiū bellatole-
remus: Inquademq; cotidianā
ueniē ex eam̄us postulatione: pax
ergo nr̄a: in p̄senti plena eē non
potest: atq; ideo longe ab illa

felicissima ac beatissima di pace
disiuncta ē: n̄ tam aliunde nisi ad
nob̄ donata ē: quā si usq; in finem
possidere studuerimus: p̄ inde con-
firmabim̄: ut nihil in nob̄ sit qd̄
repugnare aut reluctari possit;
n̄ aut in p̄senti de mutua caritate
dubitemus uicissim: sed singuli ar-
chana cordiū singulorū p̄spicacissi-
me intueam̄; **N**on quomodo mund̄
dat: ego do uob̄; mundi nomine
dn̄s solitus est appellare amatores
mundi: qui habent quandā sui iuris
pacē: cū aliquando homines terrena
tantū appetentes in tē mutuo con-
cordare uident̄: ut cessante in que-
titudine litū: ac sedato fine bellorū
liberius possint frui sc̄to: et uolupta-
tib; p̄ prius operā dare; n̄ nūquā etiā
uidemus quosq; turpes uel obscenos:
seu uariis facinorib; deditos: tanta
ad inuicē concordia necti: ut uix
aliquando credant̄ possē discindi;
quib; p̄fecto utilius eēt ad horā
discordare: quā concordit̄ in ma-
lo p̄seuerare; n̄ ergo talē nob̄
pacē xp̄s relinquit qua a malo possi-
deamur: sed qua unanimes in fidei
unitate uiuamus; Aliquando etiā
rep̄bi electis quodā modo pacem
dant: cū eos p̄sequendo in cessere
desistunt; nec ista pax uera esse
potest: quia eos una fidei societas
n̄ tenet; Alit̄ ergo dat pacē mund̄:
aliter is qui fecit mundū; talem
ergo pacē xp̄s nob̄ in p̄senti reliq̄t:
p̄ quā adhuc inimis positi: corde

Insuperis maneamus. **N**on turbetur
colurim: eccetera: Crebro sci apti
dnm derecessu suo loquentē audie-
rant: ideoq; turbari et formidare
poterat infirmamens illorū: neqd
in absentia boni pastoris desolatus
grex apostolicus pateret; unde
eos p̄uide dñs consolāt: ut si c̄tris-
tarent de corporali eius discessi-
one: gauderent de diuinitatis eius
p̄sentissima maiestate: recedebat
ab eis p̄ hoc qd̄ homo erat: p̄ diuini-
tatis uero potentia semp̄ illis aderat:
Ibat p̄ hoc qd̄ localis erat: remane-
bat p̄ hoc qd̄ celū simul et terrā im-
plebat; n̄ ergo erat unde merito
apti turbarent: cū ta eū recedere
cernerent: ut nusquā de eius p̄se-
ntia dubitarent: deniq; ut aptius
intelligerent eū suā uoluisse insi-
nuare humanitate quando ait:
uado et uenio ad uos: confectū ad-
iunxit inquit; Si diligere etis me:
et r̄tq; Ostendit ergo quia p̄ iditu-
rus erat ad patrē: p̄ qd̄ minor est
patre; Agnoscamus itaq; geminā
in xp̄o naturā di et hominis: et utri-
usq; p̄prietatē in confusē intuea-
m̄: de humanitate loquens: dicit:
pat̄ maior meē; de diuinitate uero:
Alibi dicit; Ego et pat̄: unū sumus;
Scdm̄ humanitacē ergo ab aptis re-
cedebat: In qua etiā in iudicio reuer-
tet; scdm̄ diuinitatē uero: ubiq; cū
patre eius dē cū eo potentia eac̄ maies-
tatis p̄seuerabat; Conticescat ergo
de testandū arrudogma: q̄ filium

27
patrem in ore confinxit: et dū xp̄s
humanā cōmendaret naturā: iste
ausus est in eo de turpare diuinam;
quid uero mirū si xp̄s de forma serui
quā accepit dicit: pater maior meē:
cū etiā diuinitate seipso maior sit:
scdm̄ quā etiā p̄ psalmistā: paulo min
minoratus ab angelis asseuerat; suis
postremo parentib; in hac ipsa ho-
minis forma: minor aliquando fuit:
quando ut euētm loquitur: illis maio-
rib; minor ipse subdebat. Attergo;
Si diligere etis me: et r̄tq; quantum
enī nr̄ gratulandū est nature:
quā in se ita xp̄s suscipere dignatus est:
ut eā resurgendo a mortuis: in mor-
talē incorruptibilēq; faceret: et
ascendendo sup̄ om̄s angelicorū spi-
rituū ordines exaltatā: ad dexterā
patris constitueret; scdm̄ hanc
recessit xp̄s quando carnē quā as-
sumpserat: immortalitatis ḡta
induit: et ad celestia sublimauit;
Et nunc dixi uob̄ prius quā fiat:
eccetera: quo compendio qua ue-
utilitate ista dñs aptis dixerit:
breuis sententia cōprehendit dicens;
Nunc dixi uob̄: et r̄tq; sed quesitu
indiget quare dixerit: ut cū factū
fuerit credatis: cū fides earū sit
rerū que n̄ uident̄: et future cre-
dunt̄: sicut aptis diffiniuit; fides
ē sperandarū substantia rerū:
et cetera; Laus ergo fidei ē ea que
n̄ uident̄ credere: et credendo
futuras sperare; quid uero magnū
est: si credamus ea que in p̄spectu

habemus. quid ergo sibi uult quod
dicit. dixi uobis prius quā fiat. ut
cū factū fuerit credatis. sed aliud
est quod sedn̄s facturū p̄dicit. atque
aliud quod credituros aptos asserit.
Impleta nāq; eius resurrectione.
uisanihilominus gloriosa eius as-
censione. credituri erant apti
uere eū esse filiū dī. quomāque
agenda erant antequā fierent
predicere potuit. et predicta
potent̄ impleuit. Et quidē crede-
bant eū antequā ista faceret. esse
filiū dī. sed robustius hoc credide-
runt. postquā que p̄dixerat impleta
uiderunt. **I**am non multa loquar
uobiscū. et r̄tq; principē mundi
diabolū dñs uocat. non quod ipse crea-
tarū rerū sit princeps. sed quia in cor-
dib; reprobōrū dominū ḡercent.
quos mundū diuine scripture moris
est appellare. Uenit ergo princeps
huius mundi. suū aliquid in xp̄o re-
quirens. Uidit enī eū eadē mortali-
tatis nobiscū conditione teneri.
Aduertit illū a iudeis esse stigio
cruci eē mandandū. adultum
sensit sibi etiā in eius carne potesta-
tē concessā. atq; ideo putauit.
eū a culpa qua uni uersaliter omne
humanū genus cepit. non eē in-
munē. quod enī diabolus in xp̄i
carne potestatē se uendi accepit.
beatus iob. ita testat̄ dicens. terra
data ē. in manus impii. terra in
manus impii data ē. quando diabto.
Adhōr̄ potestas in xp̄i carne con-

cessa ē. Uerū in eo nihil inuenit.
quia nullū peccatū in eo peccatū.
nihil quod sui iuris recognosceret.
Impius exactor repperit. peccatū
enī non fecit. nec dolus inuentus est
in ore eius. dignatus tamen ē suscipere
mortē. qui nullū prorsus habuit
meritū mortis. Unde quasi aliquo
p̄contante interrogaret. quare
ergo es morturus. qui nullū admi-
sisti peccatū. p̄ quo subire cogaris
mortis supplicium. subiunxit. **S**ed
ut cognoscat mundus. et r̄tq; qua-
si diceret. Idcirco ad modicū. mor-
tē in me dominari p̄mitto. quati-
nus p̄ hoc patrem me diligere. eiusq;
uoluntatē implere demonstrem.
Surgite inquit eamus. quoniam ad
locū. ubi iudatradendus et a iudeis
cōphendendus erat. In cena enī
cū discipulis discū bebat quando
ista loquebat̄. passionis iā articu-
lo imminente. n̄ inquit nos in pa-
ratos aut quasi passionis certam
detractantes cōphensos inueniat.
ultra ad mortē p̄peremus. alacri-
ter patris mandatū impleamus.
Xp̄i ergo passio. paterne uolunta-
tis impletio. et humani generis
fuit redemptio. quid igitur homo
dignū rependere poterit patri
dō. quas s̄ltē ex equo grates exsol-
uere. a quotānti habitus est. ut
culpā serui. morte paret unige-
niti filii. par ergo ē. ut e nos uo-
luntatē implere xp̄m imitando
conem. qui ut mandatū patris

expleret. humiliavit seipsum factus
ei obediens usque ad mortem; uoluntas
autem patris hęc est: ut in eum quem misit.
ipsi credamus. Tunc autem in eum ueraciter
credimus: si ea que ipse precipit ex ani-
mo implemus: fides enim accepta est do-
que per dilectionem operatur; illa uero
que hullo uirtutis suffragio com-
dat. reprobam et quasi mortua iudicatur.
proinde necesse est. ut quod recte creditur.
bonorum operum exhibitione roboretur.
Et ut ad implenda ea que loquimur
digni habeamur. sancti spiritus cuius hodie
deuote celebramus aduentum. pos-
camus auxilium. ut ipsa caritate
nostri diffundatur in cordibus; qua in-
nobis operante et ad perfectum finem ue-
hente. et sancti spiritus muneris participes.
et supernorum promissionum possimus esse con-
sortes. am.

DOMINICA. I.

POST PENTEC. LECTIO

SCI EUG. SECUNDI IOHANNIS

IN ILLO TEMPO ERAT HOMO

Ex pharisæis nichodemus nomine.
princeps iudeorum; et reliqua.

Series huius sacre lectionis heret
superioribus; ubi refert sancti
euangelista: quia cum esset dominus
hierosolymis in templo et doceret.
multi de populo qui ad paschalem
sollemnitatem confluxerant. predi-
cationis eius sinceritate conspec-
ta. crediderunt in eum; ipse uero non cre-
debat seipsum eis: eo quod omnes sciret.
et non esset opus ei: ut quis testi-
monium perhiberet de homine. Ipse enim sci-
bat. quid esset in homine; tamen nemi-

rum tamen per se prefererebant catecu-
minorum: qui licet fateantur se in
christum credere: nullatenus tam-
en uiuifica corporis christi et sangui-
nis credunt mysteria. donec ab-
luti sacro fonte baptismatis. ipsi
quoque in corpus christi transferantur;
Existis ergo erat iste nichodemus:
qui noctu ad dominum uenisse dicitur.
secreto ab eo in serui cupiens. et
fidei cuius iam initia consecutus
fuerat. plenitudinem permereri;
Quantum ad litteram spectat.
nocte ideo uenit: quia ob metum
iudeorum die accedere non audebat.
quorum inuidia iam contra confes-
sores christi late se uiebat; lam enim
conspirauerant. ut si quis christum
confiteretur. extra sinagogam
fieret; mysteria uero noctis no-
mine. ignorantie caligo. et
timoris eius tenebre exprimentur;
Nocte igitur uenit: quia nec dum
lux diuinitatis. mentis eius oculos
inlustrauerat; nec dum enim cum perfecte
credentibus; ab apto audire pote-
rat; fuit tamen aliquando tenebre.
nunc autem lux in domino; sed adhuc in
eorum numero remanebat. quibus
dicitur. surge qui dormis. et ecce terra;
Et esaias sub figuram hierusalem.
ecce tamen alloquitur. Surge in lumi-
nare hierusalem. et tunc; **R**abbi-
scimus quia ad dominum uenisti magister;
unde illum ad dominum uenisse. ad celeste
docendum magisterium certum
haberet. subsequenter indicat;

Nemo inueniens potest hec signa fa-
cere: et r̄q; Signorū ergo exhibi-
tione: miraculorū p̄tatione: et
apud eū confiterat: xpm̄ adō ue-
ritatis magistrū uenisse: cū eodm̄
eē: sed adhuc ipsū d̄m̄: d̄iq; eē filiū
ignorabat; adhuc enī cor illius:
nox infidelitatis obscurabat;
Sed d̄ns qui se querentib; prestofit:
et nullū eorū sua gr̄a fraudare
nouit: dignatus est eū a quo studi-
osē requiritus fuerat: m̄sterius
noue regenerationis instruere:
nec non etiā sue passionis illi sacra-
menta pandere; ait enī; Am̄ amen
dicotibi: nisi quis natus fuerit de-
nuo. eccecetera; Om̄ib; fidelib; luce-
clarius constat: quia nemo nondū
sacri baptismatis unda regeneratus:
remissionē peccatorū ualet conse-
qui: uel regni celestis aditū p̄me-
reri; Et hoc tanto firmitus credunt:
quanto certius retinent: quia
aliter fideles eē nequeunt: quod
pulchre satis in illo hebreorum
populo antiquo p̄signatum est:
qui prius in mari rubro transitō:
ac manna celesti sumpto: ita de-
mū terrā remissionis ingressis;
qd̄ futurorū simbola fuisse: apo-
stolus ostendit dicens; nolo uos
ignorare fr̄s: quia patres nostri
om̄s sub nube fuer̄: et om̄s in mor-
te baptizati in nube et in mari;
Sicut enī illi mare traieci. ac
manna pasci: terrā remissionis
delecti hostib; intrarunt: ita

neminē antedabitur fieri cō potē
sup̄ne beatitudinis: quā suscepta
primū gr̄a baptismatis: om̄ib; q;
originalib; peccatis seu actualib;
extinctis: corporis quoq; et sangui-
nis xpi sc̄i fiet m̄sterius; **D**icit ad
eū nichodemus; quo modo potest homo
nasci cū senex sit: eccecetera; nemo qui
dubitet: duas eē generationes; alte-
rā qua carnalit̄ homines generant:
alterā qua sp̄ualit̄ regenerantur;
nā illa fit ex uiro et femina: ista
de xpo et eccl̄a; p̄ illā mortuis pa-
rentib; succedunt filii: p̄ istā ad
uitā semp̄ mansurā accedunt; Illā
solū nichodemus nouerat: istā pe-
nitentis ignorabat; Ideo q; ad uerba
d̄ni: sc̄i pens̄ dicebat; quo modo po-
test homo: cū senex sit: nullus enim
infans quāuis pusilli corporis: nedū
aliquis maioris etatis: iterato
matris uterū inrumpere potest:
ut denuo nascat̄; pari modo de
sp̄uali quoq; et inuisibili sentiendū
est generatione: uidelicet non eā
posse repeti. post quā semel exple-
ta fuerit; siue enī ab heretico. siue
a quolibet facinoroso quis bap-
tizet in nomine dū taxat trinita-
tis: non licet eū ab uno catholico
rebaptizari: quia sicut xps̄ semel
mortuus iā n̄ morit̄: ita qui cū q;
in morte ipsius baptizant̄. impossi-
bile eē terrificū hoc sacramtū ite-
rare: ne uideant xpm̄ rursus cru-
cifigere et ostentui habere;
Quia ergo nichodemus iste. sollicitē

qualitē sc̄da natiuitas impleri posset
requisiuerat: dignat̄ ad huc dñs
eū aptius instruere: et quia n̄ car-
nalem sed sp̄ualē regenerationem
uellet intellegi docere. **A**m̄ am̄.
dicotibi: nisi quis renatus fuerit
ex aqua et sp̄sco: et cetera; quib;
uerbis illud quoq; exposuit: qđ paulo
supra obscurius ptulerat; Intuen-
dū uero. qđ in baptisate: tria sunt
corporalia atq; uisibilia: tria uero
incorporalia et inuisibilia: Tria
corporalia. id est sacerdos. corpus.
et aqua; Tria incorporalia: fides.
anima. sp̄s sc̄s; Et quib; duo hic dñs cō-
memorat; alterū sc̄ilicet corporeū.
atq; alterū incorporeū: aqua et
sp̄m: quia nimirū sp̄s sc̄i admixtione:
simplex aque sc̄ificat̄ elem̄tū: ut
trans̄eat in noue generationis mis-
teriū; Ante enī quā aqua benedic-
tionis coagulo condiat̄: quid est
aliud quā aqua: accedit ergo uer-
bū ad elem̄tū: et fit sacramentū;
hanc ipsā quoq; quā sp̄italit̄ re-
nascim̄ generatione artius expri-
mens: et quantum a carnali distet:
ostendens subdit; **Q**uod natū ē
de carne caro ē: et qđ natū est de
sp̄s sp̄s est; Sicut enī natura carnis
uisibilis est: et sicut carnali aspec-
tui subiacet: ita et sp̄s humanis
ē obcurtib; inuisibilis; Et sicut car-
nalis generatio uisibilit̄ adminis-
tratur: uisibilib; p̄fec̄tib; auget̄:
ita et sp̄ualis tota p̄aḡit̄ inuisibi-
lit̄; uidet̄ quidē is qui baptizat̄.

31
aquis in mergi: uidetur de aquis
emergere: sed quid in eo sp̄ualit̄ actū
sit lauari: n̄ potest uideri; tantū
fidelium sp̄uales oculi contēplari suf-
ficiunt: quid illo gerat̄ mysterio:
qđ uide licet homo peccator et filius
diaboli in fontē descenderit: sed
iustificatus et in filietate di trans-
fusus ascenderit; hoc ut diximus:
soli contuent̄ sp̄taliū oculi; nam
infidelib; sola que foris agunt̄ p̄fect̄:
et totū ludodeputant qđ ad inte-
rioris hominis ablutionē celebrat̄;
Unde et in fine: cū qđ hic in occulto
aḡit̄ illis apparuerit: cū filiorū
dei qđ tam uiderint: dicitur isunt;
Hisunt quos aliquando habuim̄ in
derisū: et cetera; merito uero sp̄i-
tualis et sp̄s uocat̄: qui p̄ sp̄m sc̄m
renascit̄: quia inuisibilit̄ di filius
efficit̄: qui p̄ corpus foris filius
hominis cernit̄; **S**p̄s ubi uult spirat̄:
et cetera; Hic iam apte tam ipsius
sp̄s potentia: quā etiā quid in eos
quip eius grām sp̄uales efficiunt̄
operet̄: ostendit̄; Sp̄s inquit ubi
uult spirat̄: quia ipse in sua habet
potestate: ut quē uult sp̄uali grā
inluset̄: Et uocē eius audimus:
cū aliquis sp̄sco plenus: nob̄ corā
positus loquit̄; sed non scit̄ unde
ueniat uel quo uadat: quia etiam
si ad horā sp̄s impleuerit: ignorat̄
tam̄ quomodo intrauerit: uel
quomodo rediturus sit; talis etiā
sc̄dm̄ aliquid efficit̄: quidē sp̄s
sc̄o regenerat̄; quia reat̄

reddit spūalis: ut de ipso quoq; nesciant infideles unde ueniat uel quo uadat; unde et subiungit: sic e omis qui natus est ex spū; sicut enī nescit unde ueniat spū aut quo uadat: ita de eo qui spū scō renascit: increduli et nec clū hoc spū renata ignorant qd ueniat in filiationē dī: et uadat in pceptionē celestis regni: sed nichodemohactenus inaudita erant talia: et ideo ei captu difficilia erant; p inde adhuc pcontat dicens: **Q**uomodo possit hęc fieri: Et dñs; t ues magister misit: ecce cetera; Nequaquā putare quis debet dñm nichodemouoluisse in ludere: qui magister uocaret et celestiu misteriorū expert esset: sed id circopotius hoc dixisse credendus: ut eū p funda humilitate solidaret: sine qua nemo magister u celestis disciplinā arripere: nemo ianuā regni dī ualeat intrare: quia ergo iste aliquid sibi momenta ut pote doctor eē uidebat: ostendit ei dñs quā humiliatūq; despecta de se sentire deberet: ut p hoc ad suscipienda diuina peruditionis uerba paratio fieret;

Am am dico tibi: quia qd sum: et cetera; suā dñs psonā coaptat psonis aptorū: qui ea que ab onomagistro didicerant: sincerē pdicabant; qd sciebat ergo loquebat: et qd uiderat testabatur: quia sicut ipse alibi dicit: qd uiderat apud patrē hęc loquebat in mundo: sed testamoniū eius iudei

recipere nolēbant: quia nec pdicationib; ipsius: nec saltē miraculis fidē accommodabant; **S**iterra dixi uob: et r t q; terrena illis dixerat: quando sicut in pcedentib; declarat: eiecit de tēplo omib;: cū introgaret aiudeis in quo signo ista faceret: respondit; Soluite tēplū hoc: et cetera; qd non de illolapideo sed de sui corporis tēplo eū dixisse: uigilantē eugta innotuit subdens; Hoc autē dicebat: de tēplo corporis sui; sed illi nō modo nō intellegebant: sed nec credebant quidē; Si ergo terrena audientes non intellexerant: quando ad celestia et diuina intellegenda idonei eē poterant: Uerū quia dñs nichodemū suis diligētē uidit incendere sermonib;: dignatus est eū et de celestib;: et de terrenis plenius erudire; de celestib; quidē docet: cū euestigio de ascensione xpi ad celos subiungit: **N**emo ascendit in celū: et r t q; quoloco iure querit: quomodo dñs scdm qd filius hominis erat: dicat se descendisse de celo: uel quomodo accipiat tunc fuisse in celo: quando ista loquebat in tēra: cū nec p humanitatē descenderit: nec ante ascensionē in celo fuerit; sed fides habet catholica: xpm gemina constare substantia: diuina scilicet: et humana; quib; non confusis nec uero diuisis: unus xpi efficit: dī et homo; p p hanc ergo di hominisq; inseparabile con iun-

ctionē recte dicit xpi descendit se
 de celo. cū sola diuinitas in uerū uir
 ginis uenerit; dicit etiā quando ista
 loquebat̄ fuisse in celo. cū carne
 positus eet in terra. diuinitate uero.
 celū simul impleret et terrā; nec
 hoc mirū uideri debet de xpo. cum
 beatus paulus ap̄t̄. qui ut homo int̄
 homines uersabat̄. conuersatione
 in celestib; moraret̄; ait ipse; nrā
 conuersatio. in celis est; quere etiā
 potest cur solū modo xpi dicat̄ as
 cendere in celū. cū om̄s electi uera
 cit̄ se confidant ascensuros in celū;
 Unde enī est qd̄ presentis mundi gl̄iam
 despiciunt. qd̄ laborib; libent̄ insis
 tunt. postremo mortē ipsā alacrit̄
 excipiunt. si ad illā beatitudinē cu
 ius respectu tantā p̄fer̄. ascensuri
 non s̄. sed scimus xpm̄ caput eē om̄i
 ū electorū. et om̄s electos xpi m̄bra
 existerē. dicente ap̄t̄o; uos estis
 corpus xpi. et membra de membro;
 quia ergo electi quicq; membra xpi
 sunt. merito illis ascendenti; xpi
 dicit̄ ascendere. et membra sua
 ad se in celū colligere; Nemo igit̄
 ascendet in celū nisi qui descendit
 de celo. hoc ē. nisi xpi cū corpore
 suo; **E**t sicut moyses exaltauit
 serpentē. et cetera; mirabili ac
 sacis p̄uidā arte dñs. nichodemū
 ad intelligenda noue gratie sacra
 m̄ta inducit. id qd̄ olim erga anti
 quū hebreorū populū contigerat
 recolens. et sp̄italit̄ exponendo.
 illū se eē quē lex et p̄phete p̄dixerē

manifestans; Legit̄ enī in libro
 numeroꝝ. quia populus longo
 p̄ desertū fatigatus ita nere. mur
 murauit contra dñm et moysen;
 Ob qd̄ piaculū inmisit dñs serpentes
 ignitos. et plurimis morientibus
 clamauer̄ ad dñm; qui iussit fieri
 serpentē enē. et poni pro signo;
 Quē cū p̄cussis aspicerent. sanabant̄;
 quid ergo serpens ille sus pensus.
 nisi xpi significat passionē. qua feris
 ille uirosusq; serpens diabolus supe
 ratus est. serpens etenī ille eneus.
 figurā quidē serpentis habuit.
 sed longe a ueneno fuit. alienus;
 Sic et xpi in similitudine carnis
 peccati apparuit. sed ipse totius
 mundi peccatū. pulit. peccata
 autē p̄ serpentes ideo designant̄.
 quia prius parentis suasionē ser
 pentis p̄lapsus est; et sicut uenena
 carnis uitā interimunt. ita peccata
 animā necant; Notandū uero qd̄
 idem serpens eneus fieri iussus est;
 quid enī in serpente nisi mortalitas.
 quid uero in ere. nisi p̄nitentia accipit̄.
 Es quippe. ceteris metallis durabi
 lius et sonorius est; serpens ergo
 eneus xpi est. qui et scdm̄ humani
 tatē mori potuit. et p̄ diuinitatē
 in sua p̄nitentate quasi eneus p̄durauit.
 atq; p̄ ap̄t̄oꝝ ora ualido et claris
 simo usq; in fine terre tinnitu
 p̄sonuit; bene autē qui p̄cussus ser
 pentē aspiceret. sanabat̄; quicūq;
 uere ex p̄resseq; filii diuinitatē
 aspexerit. hoc ē. qui ei passionē

110

70
procius mundi salute celebrata
crediderit: pfecto antiqui serpen-
tis uirus. et eterne mortis periculū
euidere poterit. Et illiquidē qui
serpentē p̄neū aspicerent. morti
ad tēpus subtraherent. et uite re-
seruabant. qui uero passionē xp̄i
pio corde crediderit. de uoceq;
imitari scuduerit. mortis appetū
subducet. et uita semp mansurado-
nabit. Unde ilico subiunctū ē. ut
om̄s qui credit in illo. et r̄tq; uite
autē p̄neū diffinitio. In cognitione
dī patris filiq; confituta ē. ipso
ad patrē dicente; hęc ē uita p̄na-
ut cognoscant te solū uerū d̄m et quē
misisti ih̄m xp̄m. Ne autē nicho de mu-
xp̄m solū modo hominis et n̄ etiā dī
filiū eē putaret. necessario que
de filio hominis dicta fuerant. de
filio quoq; dī replicant cū subdit;
Sic enī diligit d̄s mundū. et r̄tq; Idē
enī d̄s et redēptor n̄r quicū patre
unus d̄s est sine tēpore. homo fieri

Euoluit ex tēpore. sicq; suscepit ea
Dm que erant hominis. ut non pderet
I que erant diuine maiestatis. ut
Lecredimeret ex humanitate quos
Tio creauerat p̄ diuinitatē. et p̄ alte-
Sc̄rū reficeret quos ex altero fecisset.
Eūg. Sc̄d̄m luc̄. **I**n illo tēp̄e
Dix̄ ih̄s disc̄ parabola h̄.

HOMO QUIDA ERAT DILES
qui induebat purpura et bisso.
et r̄tq; **S**i p̄cedentia sc̄i euḡti
uerba diligentius p̄pendam. quid
causē exiterit ut d̄s hanc simili

tudinē aptis diceret inuenim; p̄po-
suerat nāq; superius callidi uillici
parabolā. qui fraude domino suo in-
p̄e. a sibi in posterū p̄uiderat. eūq;
ore d̄ni sui laudatū qd̄ prudent̄ egis-
set ostenderat. In fine parabole mo-
nendo subiungens. ut huius uillici
prudens ingeniū imitantes. Amicos
nob̄ de māmona iniquitatis faciam.
a quib; in p̄na tabernacula recipia-
mur. qd̄ audientes pharisei qui erant
auari. deridebant eū. Uerū ipse eoz
n̄ uertus sup̄ciliū. demū paucis in t̄po-
sitis. hęc que p̄ manib; habet parabola.
in suoz usus est assercione uerborum.
ostendens hunc diuitē in clem̄tissimū.
ideo apud inferos in remediabiliter
cruciatū. quia egenti pauperi nolu-
erit fenerari. ecce sibi amicū nolue-
rit facere. ait ergo; homo quidā.
et r̄tq; Hunc diuitē quidā iuxta li-
terā autumant fuisse nabal. impus-
simū et stolidissimū. cuius libri re-
gū meminit historia; sed minus neces-
sariū immo sup̄fluū ē illū quis fue-
rit uelle scire. cuius nomen d̄no
indignū fuerit exprimere. et ma-
xime quia in similitudine n̄ rerū
gestarū sed gerendarū. certū est
cōplecti noticiā. **E**t induebat
purpura et bisso; purpura regiū
ornamentū. quo apud antiquos solis
regib; et quib; regali indulgentia
p̄missū esset ut ilicebat; dicta autē
purpura a coloris puritate; t̄ in-
guit uero conchiliorū sanguine
et fert̄ sc̄d̄m celiregionē sortiri

2/5r

colore. Bissus uero genus est. Lini
 mollissimi et candidissimi; iste ergo
 diues nimio diuiciaru luxu deditus.
 Interius ad carne bismo mollissima ues-
 tiebat. Exterius uero punitore purpura
 ornabat. Notandum uero hoc loco est.
 quia ual de subtiliora et discretiora
 sunt pcepta noui. quam ueteris testa-
 menti; In lege enim rapina phibet. In
 eugto autem etiam tenacia plectitur.
 Ibi qui rem iniuste sublegerit. quad-
 ruplicitur reddere pcepit. hic etiam
 si ppria non dederit condempnabitur;
 Colligendum uero quantum legis de-
 creto. euangelice pfectionis gra-
 uedo pponderet. simulq; uidentu.
 quia pena dignus sit qui rapit. si uille
 etiam punit qui suam non distribuit. qui-
 da pterea. qui nequaquam culpabile
 est amant. si pcciosiorib; et cultiorib;
 uestib; induant; qd pfecto nisi eet.
 nuqua tam expisse dñs diuitis habitum
 collegisset; qd ex obposito melius
 cognoscit. quia si uilitas habitus
 ad uirtuten pccineret. dñs iohem
 de qualitate sue uestis minime lau-
 dasset. si ergo uirtus uilib; con-
 tentu ee. refat ut uicio deputet
 multicia querere; hoc sciens beatus
 petrus. ipsas quoq; mulieres ab or-
 natu popatico suspendit dicens;
 non in torto crine. aut ueste pcciosa;
Eterat quidam mendicus. nomine
 lazarus; notanda diligentius
 uerba dñi. atq; in eis uis discretionis
 requirenda. Cu enim in populis no-
 mina diuicu plus soleant scriqua

pauperu. dñs tam diuitis nom
 quas inesciens preterit. pauperis
 euidens expssit. scire namq; di. mi-
 sereri uel eligere siue amare est;
 Unde et moysi dicit. nouite ex
 nomine; Et contra uero. nescire illi.
 ere pbare. iuxta qd in iudicio
 quib; da dicitur us; nescio uos.
 unde sitis; pauper ergo humile
 sciebat. quia eu inter duos eges-
 tatis et uale tudinis labores ap-
 pbabat; diuitu uero sup bu nes-
 ciebat. que in clementie et fastus
 merito re pbabat. **Q**ui iacebat
 inquit ad ianuam eius. et r t q; qd
 dñs lazaru ulcerosu et fapit
 indigu ad ianuam diuitis splendi de-
 coti die epulantis iacere pmi-
 sit. n ta huic exaggeratio me-
 riti. qua illi cumulus credi debet
 fuisse supplicii. potuisset enim
 fortassis diues aliquid obtendere
 excusationis. si pauper e coram
 positu non habuisset. si eius cotidi e
 importunos clamores minime
 audisset; Et diuerso lazarus
 minor e ptuisset in mente tem-
 ptatione. si diuitu non uideret
 cotidie splendide epulari. et
 inopie se tabe consumi; Et enim
 sufficeret ei morbosa calamitas.
 et si non ad eet egestas; rursuq;
 satis affligi potuisset dam no-
 paupertatis. si non etiam afficeret
 languore corporis; quos uero
 temptationu estus. que cogi-
 tationu certamina putamus

7

2

4

9

in mente huius pauperis conflixisse.
cū diuitē impiū cerneret purpura
et bis sic circūdari. et obsequentiu
cuneis separari. regifico dapū appa
ratu distendi. se autē extrema
omā passū. nec reliquias saltē misē
conspiceret pmereri. et anemine
uisitari. qđ tacite scī eugēta insi
nuat. idē; **S**ed eccanēs uenie
bant. et cetera. In una ergo re
dn̄s duo iudicia patrauit. quia pau
perē quī sadiuitis felicitate exa
minauit. et diuitē quī uisione pau
peris dū misereri noluit. se uiori
sententia puniuit. **F**actū ē autē
ut morerēt mendicis. et cetera;
Sinus abrahę. n̄ iuxta modū nr̄igre
mi angustus. sed tanta amplitu
dine distensus. ut capax possit eē
multorū. requiem illā significat
in qua scī ante aduentū xpī apud
infernū. quāuis in secretiorib;
minusq; penalib; locis tenebant;
Sepultura uero inferni. p̄ funda
et tenebrosa dāpnatio accipit.
qua rep̄bi anima simul et corpore
cruciandis. quid enī aliud sepul
ture nomine. quā p̄petuā etnū
quā finiendā malorū ex crucia
tionē intelligi uoluit. quę et
nunc in animā agit. et post iudi
ciū ipso quoq; in quo peccatis ser
uier. corpore exhibet. **E**leuans
autē oculos. et cetera; pulchre
oculos leuasse. et abrahā a longe
uidisse refert. Oculos enī leuat.
quia supra seē quē uidere desi

: sub

278

derat. Et a longe eū uidet. ac uis
meritis p̄cul distet. **E**t clamans di
xit; pater abrahā miserere mei. et ce
tera; quā inuestigabilia quāq; occul
ta et potentias iudiciā dī. ex hoc p̄ci
pue loco aduertī potest ubi dicit. quia
diues quī lazaros uisē mensē micās ne
gauerat. in inferno positus guttā
aq̄e poscebat. Et quī minima ege
re dare nihil pendit. Ipse quoq; impe
trare minima n̄ potuit. Ecce quā fri
uolū quā nullius mōm̄ti ē. sperare
in incerto diuitiarū; Intuendū uero
qđ diues quī totus ignib; urebat. am
plius se in lingua arde re fateat. neq;
superius loquacitatis uicio notatus
est. sed more sacre scripturę quo
n̄ nūquā palia res alię in nuuntur.
dū cotidie splendide epulatus fuisse
dicit. p̄ hoc et alio loquacitatis uicio
subiacuisse innuit. quę in conuiuis
maxime sup̄ effluere solet. dū ergo
diues iste. in lingua se ualidius
cruciari asserit. dat̄ intellegi eo
membro quēq; amplius puniendū.
quo magis peccato ser uierit. qđq;
peculiaris cui libet uicio deputa
uerit. Unde et apt̄ hortat̄ nos ne
membra arma exhibeamus peccato;
Arma et enī peccati. membra nr̄i cor
poris exhibemus. cū nos met obscenis
uicioꝝ officinis dedentes. honestati
et scī monis repugnā. **E**t ait illi
abrahā; fili recordare. et cetera;
Quę uerba et diuitē quid dā boni. et
e contra mali aliquid habuisse de
monstrant. Sed boni diuitis. tran
: pauperem

54
sitoria p̄sentis uitę felicitas remu-
nerauit: malala zari. Inopie camin
purgauit; Et indiuite ergo bona
quauis paruis sima remunerantur:
et in lazaro malalacet leuapiant;
Quia sicut d̄s. nullū bonū patit sine
mercede: ita nullū sinit p̄terire malū
sine ultione; **E**t in his om̄ib; int̄ nos
et uos chaos magnū: et r̄tq; mirū et
humaneratiōni in p̄scrutabile: qua
le illud chaos fuerit: qd̄ tā gūguū
ēē potuit. ut hi quos tr̄fici int̄ iectiōne
discriminabat inter se uerba sere-
rent: tā ingens ut nec isti ad illos:
nec illi uicissim ad istos transire pos-
sēt: quid ergo chaos illud. nisi inde-
mutabilis factus accipit: quantū
enī ad corpus: iniustus simul cū iusto
localit̄ ēē potest: ut autē iusti simul
malūq; meritū conueniat: ēē n̄ potest;
Chaos ergo dicit̄ confusio rerū: uel **A**
terminus intransiueabilis; Chaos ergo
magnū inter hos illosq; firmatum:
intransitiua intelligit̄ distantia
partiū; quia nec rep̄bi semel geenne
ignib; traditi: ad beatitudinē ua-
lent demigrare scōz: nec iusti celesti
beatitudine p̄diti: supplicii ūquā
ualent subigi rep̄borū; querendū **2°**
uero quare dicit̄: ut hi qui uolunt
hinc transire ad uos non possint; qd̄
enī dāpnati supplicii carere: et beate
scōz requiei cupiant admisceri:
nulli dubiū; quomodo autē fieri
potest. ut sc̄i ad dāpnatorū sortē
uelint transire: sed quasi transire
illorū est: uisā illoz pena ad cō-

passionē mentē flectere: eosq;
atq; m̄tis uelle liberare; n̄ autem
et si uoluerint transire ad illos poss-
qui aliter p̄ se electoz mentes p̄ se
ad condolendū afflictoz miseris
inclinēt: equisimo tamē d̄i iudicio
tanta seueritate uniuēt: ut nulla
iā erga eos compassione moueant:
quos iuste in recuperabilē dāpnatos
aspiciunt; Sed diues de sua iā salute
desperans: p̄ximoz quos maledictos
inuita reliquerat recordat̄: eisq;
lazarū m̄ta postulat: ne ipsi
similē dāpnationē incurrant; Ex
quo ostendit̄: rep̄bos iā dāpnatos
in inferno. caritatem in utilit̄ discere:
quā nullatenus dū uiuerent uolu-
erunt ad p̄hendere; At enī; Rogo
ergo tepat̄: et r̄tq; Duodiuina
ad dāpnationis reseruatā cum ulū-
cognitio uidelicet et memoria;
Cognouit enī lazarū glorificatū:
quem despexerat sup̄ pis indigum;
fratrū etiā meminuit quos reliquit:
ut illius quē exhorruerat cernendo
felicitatē amplius cruciaret̄: et
de illoz quib; similitatē mebat solli-
citudine torqueret̄; sic et om̄s impii
ut nihil illis supplicii desit: et de
iustoz ḡta puniunt quos in p̄senti
despexerunt: et de eoz etiā afflic-
tionib; gemunt quos sup̄ fluo-
dilexerunt; Antē enī ultimā iudicii
sententiā: mali quos dā bonos
in sup̄na felicitate conspiciunt:
sed inde acerbius cruciant̄ quia
ad eoz sortē p̄uenire non possunt;

electi uero et nunc et pacto iudicio:
reprobos semper in tota mente conspiciunt.
ut hoc magis illis ad gaudiorum mate-
riam crescat: dum uident quid euase-
rint: sicque de reprobis suis inexpli-
biles gratias rependere non cessent.
eiusque nomini in tacibilitate confiteri.
quoniam in eternum misericordia eius. **E**t ait illi
Abraham: habent moyses et cetera;
Sed is qui sibi conscius erat. legis
et prophetarum monitis non obedisse.
de proximorum quoque obtemperacione
diffidit; unde respondet: non patet
Abraham: et cetera: Cui mox ueri-
dica sententia dicitur: Si moyses
et prophetas non audiunt. et cetera:
qui enim legem que carnalibus data est
implere renuerit. nunquam ad im-
plenda eorum precepta que spiritu-
alibus data sunt attingere poterit;
quia in mirum quanto subtilioras.
tanto difficilius impleri poterunt;
His ad litteram necessario premissis.
refertur ut hec eadem quid mysterium
contineant uestigentur; diues etenim
iste triplex: iudici populi. qui diuitem
legis diuitias accepit. et thesauros
celestium sacramentorum consecutus est;
qui bene purpura et bisso indutus
fuisse dicitur. In purpura etenim
splendor eloquiorum. In bisso uero
sinceritas intelligitur sensuum; pur-
pura ergo et bisso ornabatur. quide
acceptis celestibus donis tumens. non
hec ad utilitatem sed potius ad miti-
tatem habuit; dumque assidue scriptu-
rarum monitis erudiret. quasi coti-

die splendide epulabatur. Et dum uerba
effluerent de exuberante scientia.
quasi mice cadebant de mensa; Lazarus
uero: gentilem populum figurat et expro-
mit; qui ulceribus plenus fuisse dicitur.
quia ad fidem ueniens: dum peccata sua
confiteri non erubuit. quasi uulnus in
cutis superficiem traxit; dum enim cutis
in uulnere rupit. foris uiscerum uirus
egerit; sic et nos dum latentia peccata
confitemur. quodammodo noxios hu-
mores ab internis in uulnere producimur;
sicque salubriter sauciat. quod feraliter
ante subcutis integritate latebat;
Iste ergo Lazarus cupiebat saturari
de micis diuitiarum et nemo illi dabat.
quia iudicus populus. dum de singula-
ritate tumeret scientie. nunquam secu-
rationum populum ad cognitionem dei
curauit admittere; Unde et dominus quo-
dam loco arguit dicens: Ue uobis phari-
seis qui habetis clauem scientie. et cetera;
huius autem lazari uulnera. linge-
bant canes; Canes uero in sacro eloquio.
predicatore sancti aliquando accipiuntur.
qui sagaci cautela greges domini-
cos uallant. et uerbis predicamentorum.
quasi quodam ualido latratu resonant;
Cum autem canis lingua uulnere lingit.
curat; Sic et sancti predicatorum dum
nobis spiritualis curationis medelam
contra peccata ostendunt. quasi
uulnere mentis lingua tangunt et
ad sanitatem producunt; Unde recte
ipse Lazarus ad iustus interpretatur.
quia ut gentilis populus ad salutem
produceret. sanctorum ad iustus est uoce

pdicatorū: qđ uero mortuus lazary
 gremio in fert̃ abrahę: hoc nimirū
 significat qđ cotidie agit̃. Gentiles
 enim quicq; fide xp̃i pdicti. si in bonis
 inuenta fuerint opib;: ilico ad illā
 sup̃ne felicitatis secretissimā requiem
 admittunt̃. Hoc enī significat sinus
 abrahę: iuxta qđ alibi dñs hoc ipsū
 alius uerbis insinuans dicit̃. uenient et
 recubent cū abrahā: et cetera: quod
 uero subdit̃. quia diues in inferno sepe
 lit̃: hoc ē qđ illic confes̃i subiungit̃:
 filiū autē regni. eicient̃ in tenebras
 exteriores; recte enī filius regni dicit̃:
 qui purpura ornatus fuisse describit̃:
 Diues ergo iste in inferno sepelit̃. quia
 iudaicus populus qui infidelitatem
 elegit: p̃funde ac p̃petue dānationi
 post mortē deputat̃. In torm̃tis ergo
 positus oculos leuat. et a longe
 abrahā et lazary in sinu eius aspicit:
 quia ante ultimū diem iudicii dānata
 illa plebs. et inimo penarū posita.
 electos in sup̃nis gaudis contēplat̃.
 nectam̃ adeorū felicitatē puenire
 sinit̃; qđ autē se in lingua amplius
 cruciari querit̃: significat quia
 isdem iudaicus populus qui in ore
 diuine legis uerba habuit que opib;
 exequi par uipendit. in de forte uis
 cruciandus sit. unde sibi testis est
 quia que agenda essent sciuit. sed
 hec operari renuit. Rogat ergo
 ut ad se lazary mittatur. et ex
 minimo digito aquā infundat. i
 quo ardor quē in lingua patit̃ refri
 geret̃: quia p̃t̃nis ille populus sup

plicus deputatus: optat̃. s̃ltem
 paruissimę scōꝝ actionis complex
 fieri. Cui dicit̃ qđ inuita sua bona
 recepit: quia transitorias p̃sentis
 uitę delicias. p̃t̃nis amplexus est
 bonis: eisq; quā si solis et p̃petuis. toto
 inhesit affectu: merito ergo hec
 ei. p̃cōpensatione adiudicant̃.
 que sola dilexisse. et quib; si licuisset
 semp uoluisse uiuere comprobatur;
 Sciendū uero ē quia habent et cū sc̃i
 in p̃sentia bona: nectam̃ hec illis loco
 s̃ retributionis: quia ita nor̃ uti
 p̃sentib;: ut nihilominus fruant̃
 p̃t̃nis; Et clū p̃petuis sū modo desiderio
 intendunt: que libet se ingerant
 p̃sp̃era: hec quasi nulla sint. uirtutis
 pedepculcata contēpnunt; Sed
 intuendū qđ abrahā hunc diuitem
 filiū uocat: nec tamē in torm̃tis
 subuenire curat: quia sc̃i illius rep̃bi
 populi patres: et eos sc̃dm carnē
 filios recognoscunt: et nulla erga
 eos qui iuste dāpnatis. uiscera mise
 ricordie ostendunt. qđ uero qui nq;
 fr̃s̃ se reliquisse dicit̃ sup̃ sc̃ites et
 ad huc inuita positos: iudeos in si
 nuat: qui benequinario cōp̃hen
 dunt̃ numero: quia exteriorib;
 tantū et corporalib; deditis; quia
 enī quinq; s̃ sensus corporis quib;
 solap̃cipimus corpora. ap̃te quinq;
 eē dicunt̃: qđ terrenis tantū et cor
 poralib; occupant̃: quinq; ergo
 fr̃s̃ reliquisse querit̃: quia suos
 sequaces terrenatantū sapere
 et ad diuina intelligenda nequaq;

Assurgeremens intuet; Rogat
ergo ut Lazarus ad eos mittat. sed
respondet illi quia morisen et ppheta
habent quos audire debeant;
Si enim et te iudei inspicerent. n̄
de resurgentib; ueritatē expectarent;
sed quid certe atq; indubitabilē
sequendū eēt. a lege et ppheta
didicissent; quidem aliud. legulla
mo saica. quid innumera euiden
tiaq; pphetarū oracula. nisi quaedā
xp̄i ad salutē humani generis ueni
entis s̄ testimonia. sed adhuc inferē
qd̄ non alit̄ creditur sint. quasi q̄s
ex mortuis resurrexerit; cui illico
respondet. quia si morisen et ppheta
tas non audiunt et cetera; quā pu
rissimas diuine scripture mysteria.
quāq; sibi cōsonerē respondentia; re
surrexit xp̄s a mortuis. sed quia
morsi de xp̄o testimoniū recipere
noluerunt. etiā resurgente xp̄o
adhuc credere contēpnunt; Et
quia acceptā legē sp̄italit̄ disqui
rere detrectarunt. ad xp̄m qui
gratię sp̄ualis auctor est. uenire
minime poss; remota sunt omnia
argumta excusationis. ofensū ubi
requirat̄ iudiciū uertutis; legis
latorē sup̄ morisen audiant. ppheta
tas suos de xp̄o requirant. et eos
qd̄ inerrato credat̄ agnoscant;

Lustissime etenim p̄nē subiacebunt.
Cū quietā a suis qd̄ sequendū esset
O discere noluerunt; **EBD-II PPG:**
SCIEUS SED MOLUA IN ILLOTE PR:
DIXIHS DISĒ PARABOLĀ H̄

HOMO QUIDĀ FECIT
cenā magnā. et reliq;. Homo
iste p̄ significationē. mediator di et
hominum homo xp̄s ihs̄ intelligit̄; de
quo ppheta; Et homo ē. et quis cognoscer
eū. fecit cenā magnā. quia p̄ parauit
nobis faciētā internedulcedinis.
dicens nob; uenite ad me om̄s qui la
boratis et onerati estis. et cetera;
Ad hanc cenā cunctos qui uenire uo
lunt. cotidie inuitat; sed inuitati
uenire contēpnunt. quia etiā illi qui
p̄ fidē ei subiecti eēt uident̄. dū male
uiuunt. quasi ad hoc conuiuū uenire
contradicunt; hinc ē. qd̄ dñs alibi dicit;
multi uocati. pauci electi. **E**t misit
seruū suū. et r̄tq; Seruus iste patris
familias. p̄dicatoꝝ ordinē signat.
quia sūmopatre familias misit. ad
hoc sup̄nū conuiuū. cotidie nos inui
tant. dictis. scriptis. exemplis; Inuita
uerunt etiā aliquando. miraculoꝝ
signis; Quid uero hora istius cenę. nisi
instans mundi terminus intelligit̄
in quo nos sumus. de quo ioh̄s dicit; filioli.
nouissima hora ē; In qua etiā paulus
nos esse testat̄ dicens; nos in quos. fines
sctoꝝ de uener; qd̄ si ita ē. tanto min
debemus a conuiuio di excusare.
quanto munditerminū. malis cre
brescentib; cernimus p̄pinq̄uasse;
Ab hac cena excusamus. cū prauē
operando. diuinis p̄ceptis contra
dicimus; Cunctis uero liquet quia
post prandiū cenā sequit̄. post
cenā uero nullū conuiuū expec
tat; unde quia p̄nā di retributio

nob in fine mundi pparabit: conse-
quens utiq; fuit ut hoc conuiuū non
prandiū sed cenauo careat; de hoc
et iohs; beati qui ad cenā nuptiarū
agni uocati sunt; **E**t cepunt simul
om̄s excusare; et retq; puillā in qua
empta dominatio: notat:
terrena substantia a sup̄bis possessio-
rib; sup̄be possessā exprimit; qui enī
uillā emit; tenere illā; possidere;
homines sibi in illa subdere; iura sub
lectis dare delectat; Et alius dominari
desiderat; quidm̄ dnm̄ habere con-
tēpnit; Cū ergo qui libet in uillā gūt;
ad cenā patris familias uenire disci-
mulat; quia dū qui libet p̄p̄t posses-
sionē terrene substantie mentē in
timorē eleuat; uocatori suo dō
parere delectat; **E**t alit̄ dixit;
iuga bouū emi quinq; et retq; In quinq;
iugis bouū; quinq; notissimos corporis
sensus accipimus; qui sensus recte
iuga bouū uocant; quia utrūq; sexū
cōplectunt; iugū nāq; ut etiā uulgo
notissimū est; binos conecit boues;
uel certe ideo iuga dicunt; quia pene
singuli sensus in uno quoq; homine
geminant; qđ in trib; prioribus
sensib; potissimū apparet; duos sunt
nāq; oculi; duę aures; geminę nares;
in faucib; etiā ubi sensus gustandi ē;
quecđā geminatio inuenit; quia qđ
gustaueris nihil sapit; nisi lingua
et palato tangat; uoluptas etiā
carnis que ad tactū p̄tinet; si subti-
lius intendit̄ gemina eē p̄bat; nam
et for̄ in secus et in tr̄ in secus; id est

corpore et mente hominē illiciendo
labefactat; Et quare bouū dicunt
iuga; quia nimirū p̄ istos quinq; sensus
carnis solū modo terrena requirunt;
boues etenī terrā uersant; qui uidelicet
corporales sensus dū in t̄na et celestia
cōprehendere nesciunt; sed solū
ut dictū est exteriora atq; terrena
meditant; Iure peos curiositas de-
signat; que dū alienā uitā inquirat;
suā negligit; Et curiosus animus
quanto peritior est alieni meriti
tanto efficit̄ ignarus sui; unde et
signato uerbo utit̄ dū dicit; eo p̄bare
illa; quia p̄batio n̄ nūquā ad curiosi-
tate soleat p̄tinere; Et notandū qđ
et is qui p̄p̄t uillā; et is qui p̄p̄t iuga
bouū p̄bāda ad cenā uenire discit;
cū excusatione uerba humilitatis
p̄miscet dicens; Rogo te habeme
excusatū; dicendo etenī rogo etiam
uenire nolendo; humilitatē p̄ten-
dit in uoce sup̄biā in actione; Simili
modo cū qui libet doctor aliquē
prauē agentē ad conuersionem
hortat; ad mundi contēptū p̄ueat;
quo hunc nisi ad dominicā cenā
uocat; At cū talis p̄dicanti sibi
respondet; orap̄ me quia peccator
sū conuerti n̄ possū; dicendo quia
peccator sū humilitatē insinuat;
subdendo conuerti n̄ possū; sup̄biā
demonstrat; Et rogat igit̄ et ex-
cusat; quia et humiliatur in uoce;
et sup̄bit in actione; **E**t alius
dixit; uxorē duxi; et cetera; quid
uxoris nomine nisi carnalis uoluptas

designat: licet enim coniugium ad
infirmitatem ac phoc bonum sit. plerique
tamen in illa non carnis propter: ne. sed
corporis expectant voluptatem. Ecce
huiusmodi: modis. omnes reprobos ab se ne
vitae epulis excusant. cum alios auaritia
occupat. alios curiositas de
uastat. alios carnalis uoluptas ex
haurit. quae tria licet alius uerbis.
paritatem intellectu. iohannis apostoli in
epistola sua similiter commemorare uideat.
nolite inquit diligere mundum.
neque ea que in mundos. quoniam omnia que
in mundos. concupiscentia carnis
sunt. et concupiscentia oculorum. et am
bitio scelerum. Concupiscentia enim carnis
idem significat. quod unus ex inuitatis
dicit. uxorē duxi. Concupiscentia
oculorum. quod alius ait. iugabo uem
quinq;. Ambitio scelerum. idem quod et.
uillam enim significat. **E**t reuersus
seruus. et rē. que putamus esse istum
seruum. nisi cetum scelerum doctorum. quidam
tempore et negligentiam nostrorum cordis
aspiciunt. ipsos apud deum accusatores
patimur. quos magistros ueritatis
imitari despeximus. et ipso enim nos
ad deum accusant. quo inobedientie
nostrae culpas in conspectu interni arbi
tri gemendo deplorant. **T**unc
iratus patet familias. et cetera. quid est
quod superbis uenire negligentibus
pauperes eligunt. in liqua iuxta
pauli uocem. infirma mundi elegit
deus ut confundat fortia. sed ad ten
dendum qui eligunt. pauperes inquit
ac debiles. sunt pauperes et debiles.

sunt et fortes; debiles dicunt. qui suo
iudicio apud semet ipsos infirmis.
nam pauperes et quasi fortes. qui etiam
in paupertate positi superbiunt. de quibus.
psalomonē dicit. diuites mendaces.
et pauperem superbū. utrumque. ab homi
nat dicit. Cecis. qui lumine scientie
carent. Claudis. qui rectos gressus
in opatione non exhibent. et repulsi
ergo superbis contra dicitur. peccatores
humiles eligunt dū dicit.
pauperes ac debiles. cecos et clau
dos introduc huc. **E**t ait seruus.
Dne. factum est ut impati. et ad huc
locus est. licet iam multi tales ad fidem
collecti sint ex populo iudeorum. ad
huc tamen locus uacat in regno dei ubi
recipere debeat numerositas gentium.
Unde et eisdem seruo precipitur. **E**x in
uias et sepes. et cetera. Superius ubi de
uicis et plateis ad cenam pauperes et
debiles inuitant. Iudaicus populus
figuratur. qui in urbibus. ac suburbis
ad se ibi datus conuersans. legem di
nam tenere consueuerat. hic uero ubi
de uicis et sepebus. colligi precipiuntur.
nimirum gentilis populus designatur.
qui de agrestis conuersatione. relic
ta morum consuetudine neque sepebus
figuratur. ad fidem uenisse cognoscitur.
Signandum uero. quod in hac tercia in
uitatione. non dicitur iam inuita. sed
compelle intrare. quidam enim ad hanc
uocant et uenire contempnunt.
ut illi. qui et bonum quod faciunt
intelligunt. sed eundem intellax
tum. opibus non secuntur. alii uocant

et ueniunt - qui bonū et intelligunt
et exsequunt; n̄ nulli sic uocant; ut
etiā cōpellant; quia pleriq; q̄ bona
facienda intellegunt - sed hec facere
desistunt; qui si dū ad honores uisū sēti
tendunt; aliqua huius mundi molē u
ferant; mox suis priuati desideris.
Addm̄ in uiti redeunt; quē p̄ amore
mundi deserere conabant; sed tre
mendū est ual de qd̄ sequit; **D**ico aut
uobis - eccetera; Cotidienos diuina
pietas ad se uocat; n̄c̄ p̄ legē n̄c̄ p̄ eu
angl̄m; modop̄ doctores; plerūq;
p̄ p̄ sp̄a; aliquando p̄ aduersa; nemo
uocantē despiciat; nedū modo uoca
tus excusauerit; cū uoluerit intrare
n̄ possit; pensemus qd̄ salomon dicit;
ex p̄sona dñi; tunc inuocabunt me
et non ex audia; mane c̄ surgent
et n̄ inuenient me; tollamus de me
dio excusationes inuocales; p̄ p̄ emus
ad cenā agni p̄gressu boni operis;
ut dū digne uiuimus; sup̄ n̄c̄ uoca
tionis non inueniam̄ indigni;
EBD. III. P̄ P̄ E. **L**ECTIO SCIEŪG.
SCD̄M̄ LUCĀ IN ILLO TĒ PR̄
ERANT AD P̄ P̄ INQUANTES
E Ad ih̄m publicani; et r̄tq;
Uerbu di mediante anima
carnē suscipiens; cel̄itudinē suā
ita n̄c̄ infirmitati contēperauit;
ut n̄ solū p̄ nob̄ homo fieret; uerū
etiā humilis homo; Et reuera sic
poscebat ordo diuine dispositionis;
ut lenissima mansuetudine colli
geret; quos diabolus tirannica
feritate disperat; naturalē est

27
enī homines mansuetudine colligi;
ferocitate dispergi; nec multū p̄deēt
nob̄ humanitas assumpta; nisi se
n̄c̄ infirmitatib; coaptasset;
Itaq; redēptor n̄c̄ p̄ peccatoribus
suā p̄sentia exhibere dignatus;
lapsis quib; q; et peccatorū mole
grauatis; pie occurrebat; et mi
sericorditē concurrebat; Occur
rebat eis; ut ip̄so inspirante peni
tentia agere uellent; concurre
bat eis ut ip̄so; **H**ante agere pos; adiu
sent; Inuitans eis non solū uerbis;
uerū etiā opib; ; uerbis eos inuitabat;
cū apte clamaret; uenite qui labo
ratis; et r̄tq; Operib; eos inuitabat;
cū sc̄dm̄ p̄sentis lectionis auctori
tate; eos non solū ad conloquendū
susciperet; uerū etiā ad conuescen
dū; qui enī uenerat polluta mun
diare; n̄c̄ timebat humanis sordib;
coinquinari; Erat enī solū mundissi
mus; cuius tanta ē uirtus ac digni
tas; ut cū om̄a luseret; ip̄sē nullā
sordē contrahere ual̄eat; sed om̄a
decoquere et exsiccare; Sed infirmi
oculis scribarū et phariseorū; splen
dorē huius solis ferre n̄ ualentes;
cū essent languidi medicū de salute
rep̄hendere bant dicentes; quia hic
peccatores recipit; et cetera; In
quib; uerbis; morale aliquid aduer
tere possumus; nā sc̄dm̄ sensū beati
gregorij; uera iusticia cōpassio
nē habet; falsa iusticia de digna
tionē; qui enī uere iustis; pecca
tores non despiciunt sed suscipiunt;

non repellunt - sed ad penitentiā
cōpellunt; non abhominant̄ - sed ex
hortant̄. adeo ut in litteris scōz
patrū inueniamus quosdā qui in
tantū caritate se p̄fr̄ib; sub miser̄ -
ut n̄ solū uicia eoz partē condole-
rent - sed etiā partē peniterent.
Hi nimirū dominicū mandatū imple-
uer̄ dicentis; maiorē hac dilectionē.
et r̄tq; attrahi quide falsā iusti-
cia gloriant̄; nullā cōpassionē mi-
sericordie peccantib; condescen-
dunt; Et p̄ hoc se iustos apparere gus-
tiant; si peccantib; insultent.
si uicia eoz in publicū uocent. si p-
sonas eoz et nomina publice deho-
nestent; faciunt hoc non amore
discipline - sed timore supbie;
quia sc̄ritatē suā non ex regula iusti-
cie cōsiderant. sed ex cōparatione
alieni meriti metiunt; nā et sc̄i
peccatorib; indignant̄. sed in ipsā
indignatione uirtutē humilitatis
custodiunt. quia hoc in se humilit̄
considerant. qđ in aliis disciplina-
bilit̄ dāpnant; Sed in coercendis
uicis hanc discretionē tenere
debemus; ut sciamus quia uicis qui-
dē debemus distinctionē. naturā
uero cōpassionē; pharisēi ergo de
falsā iusticia tumebant. ideoq;
dn̄m qđ peccatores recipet. tu-
mido animo rephēdebant dicen-
tes; quia hic peccatores recipit -
et cetera; Sed benignus medicus
languorē suū eis ostendere uolens
parabolā conuenientē p̄posuit

que et p̄sens negociū explicaret - et
ad ipsum dn̄m p̄prie p̄tineret; ait
enī; quis est homo. et cetera; Homo
iste p̄significationē. d̄s omp̄s intelli-
git. qui centū oues habuit. quia
ad cognoscendū se duas naturas
condidit. rationalē et intellectuālē.
idē humanā et angelicā; tunc cente-
sima ouis perit. quando homo p̄ sua-
sione serpentis in lectus. lucunda
paradisi pascua amisit. Sed centesi-
ma oue p̄dita. bonus pastor ^{ta. uem.} x̄c. viii.
in deserto dereliquit. quia illos
sumos ordines angeloz in celestib;
dimisit; Reliquis se autē eos dicit.
n̄ p̄ p̄sentia quā ubiq; p̄sens est. sed
in sua eos stabilitate immutabiliter
custodiendo. ut ulterius a gratia
sui creatoris nec uelint nec possint
cadere. in cuius contēplatione ele-
ger̄ p̄manere. Celi autē desertū
dicit. n̄ p̄ p̄solitudinē. sed p̄pter
hominis abiectiōnē; desertū quippe
derelictū dicim; Et homo tē celum
deseruit. quando peccati sui meri-
to. celestē beatitudinē amisit; Sed
angelis p̄sistentib; in sua stabilitate.
ut rationalis numerus cōpleret̄
in celo. homo p̄ditus querebat̄ in
terra. **E**t cū inuenerit. ex r̄tq;
Inuentā ouem bonus pastor in hūme-
ris suis imposuit. quia redēptor n̄
gūnans semet ipsū formā serui
accipiens. in firmitatē nr̄am ipse
suscepit. et peccata nr̄a ipse porta-
uit. non peccata quidē faciēdo.
sed peccatū humani generis misē-

ricorditer auferendo: dū autē bon^o nō
pastor humeris suis ouē p̄ dita imposuisse
dicit: ipsa species domini cē crucis
cōmendat: quā sicut in euangelio
legimus: egressus a conspectu p̄sidis.
ipse sibi usq; ad locū supplicii: p̄ prius
humeris de portauit; **E**t ueniens
domū et cetera; pastor n̄r dñs ih̄s xp̄s:
repta oue domū rediit: quia consu-
mata salute humani generis: p̄ minis-
teriū ascensionis ad cęlestia remeauit;
Ibi inuenit amicos et uicinos: id est illos
summos anḡtoꝝ choros; quia amici
illius dicunt: quia uoluntate illius
lugiter in sua stabilitate custodiunt;
Uicini uero uocant: quia diuinitatem
illius quā maxime contemplantur;
Notandū autē quia non dicit. congra-
tula mihi in uentē ouis: sed mihi; salus
autē n̄r gaudiū est xp̄i; Et cū nos ad
societate anḡtoꝝ reducimur: pleni-
tudine gaudiū illius implemus; **D**ico
autē uobis: et cetera; Mouet quorun-
dā animos cur maius gaudiū dicatur
ē in cęlo de conuersis peccatorib;:
quā de stantib; iustis; sed huius que-
tionis scrupulus citius eluctat: si
cotidiane conuersationis modus et
noxia pensat; sunt enī nonnulli: quos
quia grauioris peccati conscientia
nullā remordet: n̄ magnopere se ad
arripiendas uias sc̄itatis extendunt;
Dateis securitate preteritę uite
mundicia: et quanto a grauiorib;
peccatis in muness: tanto magis
a feruore sc̄itatis tepescunt; Quos
sermodi uinūs p̄iohem tepidos succat:

quia nec aperta uicla eos frigidos
faciunt: nec uirtutes indiserutiū
feruidos reddunt; At contra salu-
quos peccatrici uite conscientia ad
humilitate puocat: peccatoꝝ grauiū
memoria ad penitentiā reducit:
Et quanto se grauius deliquisse cog-
noscent: tanto fortius sibi pondus
penitentię imponunt; Ita fit: ut
breuis satis factio n̄s cōpendio: non
solū ueniā uerū etiā grām merean-
tur; quoz penitentiā iure quorun-
dā pigritię p̄ponit: quia et ea tri-
gratior est que post spinas et tribu-
los fertilē messem exuberat: et ea
salus carius possidet que post moles-
tiā egritudine uires reformat;
preterea sunt quidā iusti: in quoz
uita tanta p̄bitas eminet: ut nulla
penitentiā peccatoꝝ possit eis con-
ferri: nedū etiā preferri; qui om̄i
genere satis factionis sub miser: se
ac si nullū sit facinus qd ipsi n̄ admi-
serunt; Legentes enī in euangelio
scriptū beati qui lugent qm̄ ipsi con-
solabunt: non minus deflent pec-
cata cogitationū: quā alii peccata
opū; nec plus alios affligit timor
supplicii: quā istos macerat deside-
riū regni; In istoz consideratione
p̄pendendū ē: quantū faciat in cęlo
gaudiū beata conuersatio iustoz:
sitantū partē gaudiū conuersio
peccatoꝝ; **A**ut quemulier: et
duz similitudines: uno ten-
digesse; qui enī superius p̄ p̄
ipse signat inferi: usq; m̄

Xp̄s uide licet quie dī uirtus et dī
sapiencia; Hęc mulier ergo decem
dragmas habuit: quia diuina sapi
entia ad se laudandū duas naturas
condidit. rationalē et intellectuālē;
Auctoritate enī sacri eloqui. nouē
dī cū eōr dī nes angtoꝝ; Et ut ratio
nalis cōpleret̄ in celo numerus:
decimo ordine homo ē creatus;
Tunc uero mulier dragmā pdidit:
quando homo in paradiso positus.
A similitudine sui conditoris peccan
do recessit; In dragma siquidē. imago
exprimit̄; Et homo ad imaginē dī
format̄; decima ergo dragma tunc
perit: quando homo ad imaginē dī
conditus: cū esset in honore diuine
imaginis. n̄ intellexit immo offen
dit negligendo diuinitatē suę con
ditionis; Et ideo cōparatus est iuui
tis insipientib;: et cetera; sed pditio
nē. decime dragmę clemētissima mulier non
par uipendit: quin potius lucernā
accendit et domū euertit: Lucernā
accendit: quia humanitatē assūm
ptā ex nob̄ et p̄ nob̄. uirtute diuini
tatis impleuit. Lucerna quippe.
Lumen est in testa; Et quasi lum̄ in testa
posuit: cū in assumpto homine ple
nitudine diuinitatis collocauit;
Unde scriptū ē: Uidimus gl̄am eius
gl̄am quasi unigeniti a patre. et cetera;
uel certe lucernā accendit: quia
humanitatē suā miraculis coruscant
ibidit. Accensa autē lucerna:
euerit. domus in hoc loco:
intelligendus ē; Accensa

AS

ergo lucerna sequit̄ euersio domus:
quia post quā xp̄s miraculis claruit:
p̄tinus om̄is humana conscientia ad
penitentia se concussit; post quā autē
domus euersa ē dragma repperit̄:
quia post quā ad penitentia cōmouet̄
conscientia hominis: reformat̄ in eo
similitudo conditoris; **E**t conuocat
amicas et uicinas; amice et uicine
eomodo intelligendę sunt: quo et
superius: ille scilicet sume angelice po
testates; que amice illius dicunt̄: p̄p̄
uoluntatis expletionē. uicine etiam.
p̄p̄ assidua cōtēplationē; Ita dico
uob̄. et cetera; quia de gaudio angtoꝝ
erga penitentes supra dictū est: res
tat nunc explere quid sit penitentia
agere; Scdm̄ sensum beati gregoriū.
penitentia agere est: ita p̄terita
peccata deflere: ut scudeat quisque
rursus plangenda cauere; qui enī ita
p̄terita peccata deflet: ut plangen
da cōmittat: huius modi homo peni
tentia agere aut dissimulat aut ig
norat; Ad huius penitentię saluber
rimū fructū p̄tinet: ut si quis seme
minit in licita p̄petrasse: scudeat sibi
cū dī adiutorio licita amputare; Uer
bi grā: inlicitū est adulterare. fura
ri. maledicere. et similia; licitū uero
ē carnē comedere. uinū bibere. som
no indulgere; sed qui sememinit ea que
inlicita sunt petrasse: satagat neces
sē ab his que licita uident̄ abstinere;
In huius rei exemplo beatus dauid qui
se sciebat contra diuinas leges in ux
ore alterius adulteriū p̄petrasse

oblata sibi aqua cū piculo militū noluit bibere sed libavit eā dñō; Intellexit enī uir ille propheticus: qđ ea que in licet peccata s. nullo melius ordine experiatur: quāsi ab usu corporis ea que licita eē possunt amputent; beatus quoq; paulus quondā rapinis scōrū et cedib; inhians: post modū ad penitentiā conuersus: eugtm sine sumptu p̄dicabat: cū utiq; licitū ei esset de eugto uiuere; dñs enī ordinauit: ut qui eugtm adnunciant de eugto uiuant; hoc scī patres prudenter intellegentes et salubriter ordinantes: in decretis canonicis legitima tēpora penitentię p̄fixer: quib; caro peccatrix p̄ parcitā licitarū rerum. id ē: cibi et potus edomita: discat creator suū placare p̄ abstinentiā: quē n̄ timuit irritare p̄ insolentiā; et que sep̄ infrenatā intēpantiā inclinauit ad culpā: p̄ modestā penitentiā reducat ad ueniā; accepta igit̄ fiducia de spe uenię p̄sumendi: redeamus ad nos ipsos: considerantes quia si p̄fecte ad conditorē nr̄m conuersi fuerim: n̄ solū ad eā dignitatē de qua homo cecidit reuertem: sed etiā angelice claritati posthanc uitā sociabimur; Scire etenī debemus: qđ tot homines ad cēlū ascensuri sunt: quot electi anḡti ibi remanser; sicut scriptū est; Constituit ē minos populoz: iuxta numerū anḡtoꝝ dī; sicut uero anḡtoꝝ agmina in cēlo distinctas: ita et uer̄tationes hominū in t̄ra discretas; Uerbigrā: sicut in cēlo angeli qui

uoluntatem dī hominib; nunciant: sic etiā anḡti in t̄ra nominant qui ea que ipsi de cēlo acuta eterna intellegunt: p̄ximis suis studio caritatis sedulo nunciare satagunt; sic de reliquis sentiendū: quā p̄t̄ sciendū est nob: qđ unus quisq; quē ordinē anḡtoꝝ quā uicū dicit mortali; in hac uita fuerit imitatus: ipsi posthanc uitā in eterne glorię p̄ceptione copulabit; **EB DOM**

**POST PENTECOSTEN
LECTIO SCIENTIę SCDM LUCAM**

IN ILLO TEM̄P̄R: Dixit ih̄s discip̄t; **E**stote misericordes: sicut et pater ur̄ misericors est; ecce; in hac lectione non solū misericordes esse docem: sed etiā quomodo simus misericordes in sinuatur nob cū dicit; Sicut et pater ur̄ misericors est; pater nr̄: omp̄s d̄s: duob; modis dicit: uel quia cū non essemus: nos creauit: uel quia cū p̄diti essemus: misericorditer nos recreauit; misericors igit̄ d̄s pater nr̄ est: uel largi sua misericordia in gratis et malis tēporalia bona tribuendo: sup iustos et iniustos pluendo: sup malos et bonos sole suū oriri faciendo: uel etiā spiritalium bonoz munera: speciali grā suis electis conferendo: Ista magna dī misericordia nob imitanda p̄ponit: si filii dī esse desideramus: dicit autem misericors: a misericorde: is qui condoleat

45

malō; miseria autē non modo in
dm̄. uerū in hominē quidē cadit.
cū miseret̄ alterius; quis enī non
contendat ab omī miseria liberū
ēē debere sapientē. cū subuenit inopi.
cū esuriēti cibū prestat. potumq;
sitiēti. cū uestit nudū. cū peregrinū
tecto recipit. cū deniq; huma
nitatē suā usq; ad sepulturā por
rigit mortuorū. nā et si id faciat
mente tranquilla. nullis aculeis
doloris infinctus. sed officio boni
tatis adductus. misericors tam uo
candus est; huic enī nihil obest
nom̄. cui p̄dest diuinorū impletio
mandatorū; misericors igit̄ dicit̄
om̄ps̄ d̄s. translato ab homine uo
cabulo. qui utiq; sup̄ omēm crea
turā suā misericors est. quā clemē
p̄tectione disponit et ordinat ne
ad nihilū redat. sed potius et̄na
stabilitate subsistat; Scire uero
debemus. qđ ad uerbiū sicut. non
semp̄ p̄ equalitate ponit̄. sed non
nūquā etiā p̄ similitudine; patet
enī. nos nulla ratione tamā habere
posse misericordiam. quā magnā d̄s
habere p̄bat̄; Sed d̄s sicut in m̄sus
est. in mensā etiā misericordiam
exhibet; nos quoq; ab eius potentia
ualde dissimiles. ut pote qui puri
homines sumus. in quantū intelle
ctus et possibilitas sub pedicat.
misericors des̄ eē curemus. diligen
do et beneficia cumulando. non
solum amicis. sed etiā in
amicis. **N**olite u-

dicare. et cetera; queri potest. cū
d̄s p̄ ps̄al̄ mistā dicit̄. recte iudicate
filii hominū. cur hic ipse idem fieri
p̄hibeat dicens. nolite iudicare et
cetera; Hoc dicendo. n̄ tollit nob̄
intelligentiā iudicandi. sed illud
admonet ne dāpnemus aliquē. cui
uel cogitatio nob̄ cognita non est.
uel nescimus qualis postea futurus
sit; hac enī sententia illud nob̄
principalit̄ impat̄. ut ea facta
de quib; dubitare possumus quo
animofiant. In meliore semper
partē inter p̄tem; ut sunt diuersorū
ciborū p̄ceptiones. de quib; ab apto
iudicāte p̄hibem; eo qđ possint qui
libet humani cibi simplicia animo
sine uicio concupiscentie sumi; horū
ergo et similiū opū que indifferen
ter geri poss̄. tempus quo iudicent̄
adueniet. cū sicut apt̄s docet. in lu
minabit d̄s abscondita tenebra
rū. et manifestabit consilia cor
diū; At uero de illis iudicare p̄mit
tam; de quib; dubiū non ē quin pra
ua intentione gerant̄. ut sunt
furta sc̄upra ebrietates. et simi
lia. de quib; ait apt̄s. qui talia
agunt regnū d̄i n̄ consequentur;
duo uero quedā p̄cipua sunt. in
quib; temerariū iudiciū debem̄
refugere; Cū uidelicet incertū
habetur ut dictū est quo animo
quid factū sit. uel etiā cū incertū
est qualis futurus sit cras. q̄ hodie
uel bonus uel malus appareat; uer
bigrā. si quis de infirmitate sto-

machiconquestus ante horā come-
dere uoluerit: et tu id n̄ infirmitatē
sed edacitati deputaueris: temere
iudicasti; De hoc non oportet nos iu-
dicare: illo uidelicet iudicio dīpna-
tionis. ut de eius salute desperemus;
Rursus si aptā ebrietatē edacitatēq;
cognoueris: et ita reprehenderit ut
de correctione illū desperes qui
huiusmodi uicio subiacet: nihilo-
minus temere iudicasti; Non ergo
reprehendamus ea que occulta sunt:
neq; ita reprehendamus que manifesta
sunt. ut quenquā de emendatione
despemus: et tunc uitabimus iudiciū
de quo dicitur: nolite iudicare et
n̄ iudicabimini. **D**imitte et
dimitte mihi; p̄cipit ut dimittam
peccantib; in nos: ut nrā nob̄ ad dō
dimittant peccata; Itē p̄cipit ut
demus beneficia: ut nob̄ quoq; ad dō
deū uitā et nā; dicendo ergo dimit-
te et dimitte mihi: et mox adden-
do. date et dabit̄ uob̄. ostendit
quia n̄ sufficit tantū dimittere
his qui in nos peccant: nisi etiā eis
que possumus beneficia impenda-
mus; quisquis etiā bona tēporalia
uel sp̄italia aliis amore diuino
largit̄: quisquis in se peccantibus
indulgentiā misericorditer tribuit:
hic p̄cul dubio imitator dī efficit̄;
Mensurā bonā: ecce terra: mensu-
rā bonā dicit id: iustā et equā: et con-
fertā id: plenā: et coagitatā id est
cōmotā. hinc inde concusām; Et sup̄
effluentē id: sup̄ abundantē: da-

40
bunt in sinū ur̄m; quis istī quida-
bunt mensurā bonā nisi pauperes
quib; beneficia dederitis: tale ē et
illud: qd̄ uertat̄ alibi de paupib; dicit;
facite uob̄ amicos: ecce t̄. n̄ enim pau-
peres ipsi mercedē reddent his qui
elemosinā illis largiunt̄: sed xps̄
p̄ cuius dilectione hoc faciunt;
Quā tam in sinū dare dicunt̄: quia
ut ipsā mercedē largitores elemo-
sinarū ad nō p̄meri potuissent: pau-
peres ipsi occasione deder̄: cū ut
miserabiliter egentes. aut in petendo
inportunē existentes: fortior ū sunt
beneficentiā sustentati: et n̄ nulli
etiā eorū ad fidē xpi: p̄ dulciā beneficia
p̄uocati; Uel certe ut de inimicis
aliquid dicamus: multo malorū con-
tra bonos se uentis: eorū patientia
uel beni uolentia: ad rectitudinē
caritatis se reuocati; Eadē quippe
mensura: ecce t̄; mensurę nomine:
ipsam iudicii regulā significatā
accipim; qd̄ alius euēgēta aptius
ponit dicens; In quo enī iudicio iudi-
caueritis: iudicabimini; sed nūquid
si nos temere iudicauerimus. temere
de nob̄ et iudicabit̄ qui iustus iudex est
iudicabit̄: aut si iniqua mensura
mensi fuerim; nūquid et apud d̄m
iniqua m̄sura ē: unde nob̄ remeuit̄?
sed hoc ideo dicitur: quia temeritas
quā nocet alii. ipsā tibi nocet ne-
cessē ē; Et iusticia quā alii uiuas:
refert etiā ut ipsa te adiuuet; potest
etiā hoc et de largiendā elemosina:
simplicit̄ accipi. Unde et apt̄. audi-

toribus; suis dicit: Qui parceseminat
et cetera: usque debenedictionibus; et
metet. quanto enim quisque in hac vita
erga pauperes christi magis misericors
fuerit: tanto potior est ad honorem recipiet
in futuro mercedem. **D**icebat autem
et similitudinem eccet; huius uersiculi
sensus: heret sensui superioris sententiae.
ubi precipit elemosina tribui: et pec
catis; offensam remitti; ac si dicat;
Site contra inimicum ira cecauerit;
aut contra illum qui te elemosina
petit. auaricia obduxerit: nunquid
uicium eius exhortando curare pote
ris: presertim cum et tua mens eodem uicio
teneat obstricta. Aut nunquid putas
illum solum qui tibi iniuriam fecit reum
deputandum: et non etiam te qui iniuriam
portare patientem nescis. dampnandum.
Contra uero: si illius impbitas mentem
tuam inuenit mitem atque tranquillam:
et ille ad penitentiam mouebit: et tu
patientie mercede donaberis. **N**on
est discipulus: super magistrum et cetera;
Sensus: Si magister qui quauis idipotuit
suis uultu ire iniurias noluit: sed pa
tendo maluit suos persecutores red
dere mitiores: necesse est ut discipuli
quoque qui puri homines sunt: idem se
quantur exemplum. **Q**uid autem uidet
festucam: et cetera. Et istud ad superiora
referendum: ubi cecum a ceco ducit:
id est peccatorem a peccatore emdant.
non posse per dicit: multi igitur cum sint
superbi: fures: rapaces: odium in corde
tenentes: si alios uel ad modicum uide
rint ita turbatos: acriter eos diudi

cant: si uermina aut leuia aut nul
la: illorum autem grauius esse sententes;
Et quomodo potes dicere fructuosus: et
cetera: poculum: intentio cordis acci
pit: profestuca: ira: per trabem uero: odium
designat; quantum enim distat inter festucam
et trabem: quas tantum inter est inter iram
et odium: Odium est enim ira in ueterata;
Ira autem est subita animi perturbatio:
que non nunquam etiam utilis esse potest:
namque fieri: ut si irasca mur homini:
uel in se uel corrigi. Si autem oderimus
hominem: non possumus eum uelle corrigere;
per quod causa domini impossibile esse testatur:
ut de oculo fructus festucam auferat: quod
in oculo suo trabem portat. **X** pocrita:
et cetera: yppocrita: interpretatur de uirat;
ypponamque grece: latine sub; crisis:
aurum; et yppocrita uocatur: non solum qui
aliud corde gerit et aliud ope agit:
uerum et ille qui cum sit malus: querit re
prehendere bonos. Dicit ergo dominus; yppo
crita: et cetera: quod est dicere; primam te
repelle odium quod grauius est: et deinceps
poteris securus illum quem diligis: de
leuibus emdare; Inter haec uero sciendum
nobis: quia quando aliquem reprehende
re aut obiurgare oportet: debemus
primam pendere: utrum habuimus
an non habuimus illud uicium: per quod alium
in crepamus; si nunquam habuimus: cogi
temus nos fragiles esse: et habere potu
isse: nisi nobis diuina custodia affuisset;
Si uero aliquando habuimus: etiam per di
donum caremus: proponat ante mentem
communis infirmitas: ut illam obiurga
tionem non cum odio: sed cum miscitia exer

no

no

no

no

41
ceam. qd̄ si adhuc in eodē uicio nos eē
dephendim. n̄ rep̄hendim. n̄ exaspere
rem. sed congemiscam. et ad remediū
penitentię unanimiter concurrāmus.

EBD. U. PPE. LECTIO SCIFUG.

SCDM LUCAM IN ILLO TĒPR.

CUR TURBE INRUERENT

Ad ih̄m uitaudirent uerbū di
et ipse stabat secus stagnū genesar;
Monstrat̄ auiditas turbarū. que
amore audiendi uerbi flagrabant.
cū eas euangelicus sermo. certatim
in dñm inruisse describit dicens; Cū
turbe inruerent ad ih̄m. et cetera;
Stagnū uellacus genesar. idem est
qd̄ et mare galilee. uel tyberiadis
alibi cognominat̄; qd̄ cū diuersis
in euangelio censetur uocabulis.
quantū tam ad p̄sentē locū pertinere
uidet̄. stagnū genesar. a natura
ipsius loci dicitur. qui crispantib;
aquis auram de semet ipso excitare
phibet. dicitur qd̄ generet sibi aurā;
qui locus a moenitate sui et salubri
tate aquarū. copiaq; pisciū. frequen
tib; habitatorib; p̄ ceteris eiusdē pro
uincię locis incolit̄; unde et dñs p̄ p̄
multitudinē circūiacentiū populo
rū. crebro in hoc mari. et nauigasse
et docuisse. et miracula fecisse
legit̄; luxta spiritalē uero intel
lectū. mare qd̄ ab amaritudine.
uel a meando nom̄ accepit qd̄ semp
in motu sit. Instabiles a maros que
ipse usq; fluctus designat. Secus
hoc dñs in litore stat. quia de uicta
mortalitate. ipsam carnem quam

desepulchro assumpsit. In etne
patris soliditate conlocauit; qd̄
ueroturbę ad eū confluunt. fidem
gentiū designat. que post ascensionē
illius ad fidē p̄ aptos concurrerunt;
De quib; psalmista. dñō canit; Om̄s gen
tes quas cūq; fecisti. uenient et adora
bunt corā te dñe; Et ysaias; Et fluent
inquit ad eū om̄s gentes. et tribunt po
puli multi et dicent; uenite ascendam.
ad montē dñi. **E**t uidit duas naues. et cet̄;
Duę naues secus stagnū positę. duas
figurant ecc̄las que ex duob; populis
hoc est ex circūcisione et preputio
adunatę sunt; uidit autē illas ih̄s
cuius uidere eligere est. quia in
utroq; populo iudaico scilicet et
gentili. nouit dñs qui sunt eius.
et eos quos dñs p̄ fidē et bonā opera
tionē in p̄senti cognoscit. a fluctib;
et periculis scti huius. uidendo hoc ē
misericordit̄ uisitando. p̄ uerit̄ ad
quietē futurę tranquillitatis; **P**is
catores autē descenderant. et cet̄;
qui piscatores signant. nisi eccle
siasticos doctores. apti uidelicet et
sequaces illoꝝ. qui sicut pisces ex
trahunt de profundo. sic homines
recept̄ dicationis ad eternā quietē
eleuant de hoc mundo; **R**ecia nāq;
que quib; dñs suis locis apta. quib; dñs
uero nodo s̄a uident̄. s̄cōꝝ sunt p̄ d̄
camenta doctoꝝ. que nunc clausa
doctorib;. nunc etiā apta solent
adnunciare simplicib;. Sed quid
est qd̄ reuamodolaxant̄ in cap
tura. modolotaplicant̄. nisi quia

non omne tempus congruum est ad docendum. *p*redicator namque aliquando linguam addocendum debet exercere. aliquando uero in commissa predicatione semetipsum debet curare. Legimus siquidem in euglio secundum iohannem: quia expleto tempore predicationis super dominum cum surrexisset a cena posuit uestimenta sua: et cepit lauare pedes discipulorum suorum; *p*redicator namque quilibet diuini eloqui: difficile peccatum in tanto ministerio poterit euitare; Si enim uerbi gratia ab auditoribus suis se libenter audiri prospexerit: in elatione perit uertit; Rursus si ab eis de contemptum: mox ad iracundiam inflamat; proinde unicuique doctori uigilantius satagendum est: ut cum officium docendi aliquatenus committit: dignis penitentiam lacrimis deluat: quicquid se in ministerio predicationis deliquisse cognoscit;

Ascendens autem in unam nauem que erat frimonis: ecce; Cernens sedens multitudinem opprimi concurrentium populorum: nauem ita precipit a litore separari: ut nec terram hereret: nec nimis in pelagi profunda descenderet; Quo facto: et ipse a pressura turbarum in munus existeret: et multitudo litore supersistens: uerbum illius audire sufficeret: maxime quia quod etiam notissimum: uox que in aqua uel circa aquam permittit: sono clariore per aeris lata diffunditur; misit faciem nauis frimonis ecclesia est: ex iudeis primitiua: que tamen christo qui apostolis predicantibus.

ipsi petro specialiter commissa: que bene unadicit: quia de fidelibus eiusdem ecclesie scriptum: quod erat in eis cor unum et anima una; de hac nauis docetur turbas: quia de auctoritate sanctorum qui fuerunt in primitiua ecclesia: usque hodie in ferunt gentes; quod uero primo rogauit petrum: ut nauem a terra pusillum reduceret: significat sermone predicationis temperate ad turbas utendum: ut ea que dicuntur: nec nimis sint leuane: nec ualde profunda; uel alio sensu: quod nauis precipit prius pusillum a terra reduci: significat primo in proximis iudeis nationibus: euglium predicandum; quod que sequitur: duc in altum: remotioribus gentibus; mittendum euglium precipere uidetur; ac si dixisset: *Ite docete omnes gentes;* uel illud: *Oportet predicari euglium in toto mundo;* **E**t respondens frimon: ecce; patet quod predicatoris noui testamenti. apostoli uidelicet et apostoli uiri: multitudines gentium nullaratione rebus; fidei comprehendere ualuisent: nisi affuisset gratia christi que eorum predicationem fundaret in cordibus populorum; nisi enim dominus edificaret domum: in uanum laborant qui edificant eam; et nisi dominus cor inlustrauerit auditorum: doctor in uanum laborat: quia fides populorum non peruenit per sapientiam uerbi compositi: sed per gratiam muneris diuini;

Et cum hoc fecissent: ecce; Conclusa piscium multitudinem reuerunt: quia in presenti ecclesia cum electis: multa etiam reprobis intrant: qui ipsius ecclesie unitatem: peruersis scismatum sectis: cor-

rūpant et dirimant: quales fuerunt
in primo exordio fidei: iudas p̄ditor.
et simon magus: quales etiā exiter
post modū. arrius et eunomius. et ce-
teri catholice fidei in pugnatōres dēmen-
tissimi. **E**t annuer̄ sociis quierant in
alianaui: ecce; Si priorē nauī petri
et andree in qua ascendit dñs: intelle-
ximus primitiua eccliam: restat ut
p̄sequentē quoq; que erat iacobi et io-
hannis: sequens ex gentib; accipiat
ecclia; qd̄ ergo n̄ sufficiente unanaui.
alia aduocatur et piscib; implet̄ e-
lectis: significat quia dū tot xp̄i elec-
tos in iudea n̄ inuenit: quot ad uitā no-
uerat p̄ destinatōs p̄tēnā. eccliam quoq;
gentiū. multitudinē electōr̄ suorū
replere dignat̄ cotidie. quasi alte-
rius nauis receptaculū captis piscib;
querens; Et congrue receprius scindit̄
et postea nauis alia aduocat̄. quia
prius ex populo iudaico iudas p̄ditor
et simon magus: ceteriq; fidei corrup-
tores: in receptationis quasi pisces
pessimi captis: et tunc demū barnabas
et saulus ad euangeliā dū gentib;
a sp̄sco destinant̄. **E**t uener̄ et
impleuer̄ ambas nauiculas: ita ut pene
mergerent̄. Idē in submersione pre-
merent̄ nisi uirtus diuina adesset; qd̄
impleta nauis n̄ quidē submergit̄: sed
tam in submersione periclitat̄: tēpora
illa significat de quib; apt̄s dicit; In
nouissimis dieb; erunt tēpora periculosa-
et cetera que de ultimor̄ tēpor̄ p̄tur-
batione secunt̄; n̄r̄s enī temporib;
sc̄a ecclia quasi in submersione ē: dū

malis reprobōr̄ hominū p̄grauata.
ad ruinā cotidianā impellit̄; qd̄
cū uideret simon petrus: et cetera;
Hoc loco petrus a p̄tis infirmor̄ specie
tenet: qui regimen sp̄italiū doctōr̄
in ecclia quodā modo a se repellunt.
uidentes se eor̄ sp̄italē conuersationē
et doctrinā imitari n̄ posse: atq; ideo
n̄ metuunt in corpore peccator̄ suor̄
remanere; n̄ enī hoc uocedunt: sed
morib; atq; actib; ne ab om̄ib; regant̄;
dūq; rectitudinē artioris uitę ideo
ad phendere nolunt: quia infirmos
se eē conspiciunt: quasi peccatores
se eē fatent̄ et dñm repellunt; Non s̄
tales a sp̄italib; uiris deserendi: quia
et dñs nequaquā petrū licet repulsus
deseruit: sed eū sub ductis nauib; ad
litus p̄duxit; nā consolans eū: clem̄t̄
ait; nolite timere: et cetera; hoc ad
ipsū petrū specialit̄ p̄tinet; Cui expo-
nens dñs quid hęc captura piscium
significaret: p̄mittit qd̄ sicut tunc
pisces retib; cepisset: sic aliquando
p̄dicatione uerbi salutaris homines
eē capturus; Confortat dñs animos
hominū carnaliū: et eos consolans
ad sp̄e erigit arripiendā: ne quis uel
de culpa p̄prie conscientię tremens:
uel de alior̄ uirtutib; stupens: iter
sc̄itatis aggredi formidet; **E**t sub
ductis ad terrā nauib;: et cetera;
Sciendū non eē hanc eandē electionē:
qua matheus et marcus hos ipsos apt̄os
petrū uidelicet et andrea. iacobū
et iohem: binos et binos de nauiculis
narrant a dño eē uocatos; n̄ enī n̄

Lucas dicit eos uocatos fuisse. sed
tantū petro p̄dic tū qd̄ homines eēt
capturus; qd̄ non ē ita dicitū. quasi iā
ulterius pisces n̄ eēt capturus; alioqn̄
legim̄ illū post resurrectionē cū alius
fuisse piscatū. datur ergo intelligi.
qd̄ subductis ad terrā nauib; tanquam
iterū ad piscationē redeundi uolun
tatē habentes. comitatis dñm aliqn̄
tulū et postea reuersi. deinceps alio
tēpore sicut matheus et marcus nar
rant. bini dena uiculis uocati; alle
gorice uero. qd̄ apti subductis ad ter
rā nauib; secuti sunt saluatore ē. finē
scti designat. quando hi qui xp̄o p̄fi
dē inheser. ab hoc scto corpore simul
et animas recessuri. et xp̄m caput
omī ū electorū. ad soliditatē tēp
uiuentiū secuturi; **INNATIUI**

TATESCII IOHANNIS
LECTIO SCIEUG. SCDM LUCAM

IN ILLO TEMPORE. **H**elisabeth
impletū est tēpus pariendi. et pe
perit filiū. et reliq; **S**acro scā
precursoris xp̄i genuina primordia.
non solū a parentib; a patre uideli
cet et matre sed etiā a p̄genitorib;
tribus sacerdotalis et leuitice glo
riosa. plurima miraculorū uirtu
te refulgent insignia. sicut euan
gelice narrationis p̄dit historia.
Suscepta nāq; zacharias de filio
nascituro p̄missione angelica. se
nex filiū p̄creauit. Elisabeth quoq;
insecunda pariter et a nū. quorū
duorū singula. fecunditatē par
tus poterant denegare. munere

nobilissime prolis. impleto pariendi
tēpore honoratur; Sane uerbum
impletionis. In bonorū tantū ortu
uel obitu uel actu. poni consueuit;
deniq; nascituro p̄cursore dicit. qd̄
helisabeth impletū est tēpus parien
di; Rursūq; de genitrice saluatoris
dicit. impletis dies marie ut pare
ret. In obitu quoq; scōrū ponit. cū de
aliquo illorū dicit. defunctus est
ille uel ille. ut puta abrahā senex
et plenus dierū. de consumatione
quoq; templi dicitū est. Impleuit
salomon edificare templū dñi. At
contra de rep̄bis. psalmista dicit.
uir sanguinū et dolosi. n̄ dimidia
bunt dies suos; **E**t audierunt uicini.
et cetera; In scōrū ortu. recte plu
rimorū leticia inducit. ut gratia
secuturę uirtutis. multorū exulta
tione p̄cedente designet; nato
ergo helisabeth sem. secus quā credi
poterat filio diuinitus dato. con
gratulabant̄ ei uicini et cognati.
hoc est. congaudebant illi qui erant
ex eius cognatione p̄p̄inquis. scilicet
quia magnificauit id est magnā
fecit dñs misericordiā suā cū illa.
ut ei filius in senectute nasceret;
Et factū est in die octauo. et cetera.
hanc fuisse dicunt a pud ueteres
consuetudinē. que adhuc a n̄nullis
seruat. ut natis filiis parentū impo
nerent uocabula. quod cognatis
et p̄p̄inquis helisabeth. in filiū eius
iohannē a gerententib;. ipsā di
uino spū inspirata. respondens di

xit; nequaquā: sed uocabit̄ iohannes;
Et quidē Zacharias adhuc mutus:
uocabulū pueri qđ ab angelo audie-
rat: uxori intimari nequi uerat. Sed
eodē spū scō qui hoc ipsū angelo reue-
lantemanda uerat: illanomen filii
qđ non audiuit asseruit. **I**nnuebant
autē patri eius: ecceā; mutus pater
anxius implere pceptū angelicum:
nom̄ filii qđ lingua n̄ poterat: scrip-
to pandere curauit dicens: ioh̄s est
nom̄ eius: ac si diceret: non nos ei no-
men imponimus: quia adō iā accepit
nominis honorē; iure autē precur-
sor redēptoris nr̄i: ioh̄s uocari iube-
tur; Interpretat̄ autē ioh̄s dñi grā:
uel in quo est grā; quia et ipse speci-
alit̄ dominice p̄ursionis grām pre-
ceteris sc̄is accepit: et inauditum
eiusq; ingressū celestis patrie p̄di-
care aduentū dicens; penitentiam
agite: ad p̄p̄inquauit enī regnū
c̄lorū; **A**ptū ē autē ilico os eius: et
cetera; mir̄steris: miracula congru-
unt; Inquisitus alio loco ioh̄s quis eēt:
respondit; Ego uox clamantis in de-
serto; quia ergo uox clamantis in
deserto; est nata: congrue lingua
parentis ad laudandū dñm dicitur
absoluta; **Q**uid putas puer iste
erit: idē: cuius magnitudinis: cui
excellencie: cuius dignitatis: **E**t
enī manus dñi: erat cū illo; hoc est
ad uictoriū diuinū qđ manus nomine
sepe signat̄. Int̄ ipsa etiā infantie
primordia: semanifestis indicis:
cū puero eē declarabit. **E**t zacha-

43
rias pat̄ eius: et cetera; Intuendum
quanta sit sup̄ni muneris largitas:
et quā p̄na addandū: si nos imparati
n̄ fuerim̄ ad accipiendū; a zacharia
nāq;: sōla loquela fuit ablata: que
n̄ sōla: sed cū spū p̄phetie illiē restituta;
ait enī: benedictus dñs d̄s isrl̄: et cetera;
uisitauit enī dñs plebē suā apprens̄
in carne: quasi longius a se p̄ cultura
idolatrie recedente: et quasi longa
scelerū infirmitate tabescente; Re-
dem̄it uero eā preciosū sanguinis unici
filii: quasi uenditā sub peccato; nam
uisitatio ad infirmū: redēptio optinet
ad capti uū; qđ quia beatus zacharias:
in p̄ximo futurū spū p̄p̄ uiderat:
more p̄pheticō quasi iā factū narrat;
Notandūq;: qđ plebē suā dñs uisitasse
et redem̄isse dicit̄: n̄ quia ueniens suā
inuenit: sed uisitando et redimendo
suā effecit. **E**xplicata ut cūq; ex-
plicatione euangelica: uigilantiū est
p̄scrutandū: quid sit qđ sc̄a ecclesia
que beatorū martirū uictorias in-
numeras: quib; ingressū regni celestis
meruerunt concēbrat: sōlus beatus
ioh̄s extra ceteros: post dñm etiam
natiuitatis carnalis diem celebrare
consueuit: qđ nullatenus sine aucto-
ritate euangelica: credendū est
uenisse in consuetudinē; Sicut enī
nato dñō pastorib; anḡl̄s ait: ecce
euangeli: et uob̄ gaudiū magnū qđ
erit om̄i populo: ita etiā angelus
nasciturū ioh̄em p̄nunciāns dicit:
Et erit gaudiū tibi et exultatio: et
multi in natiuitate eius gaudebunt;

Hac igitur auctoritate: iure utriusque;
natiuitas sollempni celebrata reco-
litur; sed in illius natiuitate tanquam in
xp̄i dñi. tanquam in filio omp̄i s̄ di. tan-
quam in solis iusticie exortu: gaudiū
om̄i populo p̄dicat̄; In istius autē tan-
quam in p̄curatoris dñi: tanquam in serui
d̄i eximii: tanquam in lucerne ardentis
et lucens origine. multi gratulatu-
ri eē dicunt; utriusque ergo festiuita-
tis iucunditate. largiente sup̄ no-
auxilio exultantib; animis amplex-
tam. quo eo opitulante ad festare
dēptoris que non s̄ annua sed c̄tinua
p̄tingeremeream. am;

**IN NATA
LE SCI PETRI APLI. LECTIO**

SCIEŪG. SC̄DM̄ MATHEŪ

IN ILLO TEMP̄R. **U**enit ih̄c in par-
tes cesarię philippi. et int̄rogabat
discipulos suos dicens; quē dicunt
homines eē filiū hominis? et reliq̄;
Herodes maior sub quo dñs natus est.
quatuor tradit̄ filios habuisse; phi-
lippū uidelicet qui hic cō memorat̄.
qui q; ut lucas narrat. fuit tetrarcha
it̄re p̄ terra cont̄adis regionis;
archelaū quoq; et lisaniā. sed et
herodē sub quo passus est dñs; phi-
lippus ergo iste. In honore aberu
cesaris. ciuitatē statuit ad radices
libani montis. ubi iordanis in duo
bus fontib; exorit̄. quā cesariam
philippi in memoria sui nominis.
pariterq; honore aberu cesaris
appellauit; In qua ciuitate. tra-
dunt antiqui regib; quondā tribu-
ta consueuisse solui; In cuius partes

ueniens redēptor nr̄. congrue
ubi reges terreni censum a suis reci-
piebant subiectis. ibi et ipse censum
fidei ad discipulis exquirere uoluit;
ait enī; quē dicunt homines eē filiū
hominis? non hec quasi nesciens per-
contat̄. sed ut confessionē recte
fidei illorū digna mercede remu-
neret; Nec ait quē medicunt homi-
nes eē. sed filiū hominis. ne iactan-
ter uulgarem sententiā de se que-
rere uideret; Filiū autē hominis
sepius quā filiū d̄i se appellare con-
sueuit. ut nos de dispensatione hu-
manitatis quā p̄ nob̄ suscepit admo-
neat; ubi cūq; autē in ueteri testa-
mento filius hominis scriptum est.
beatus hieronimus in hebreo filius
adam habet̄ testat̄; nā et adam.
homo int̄p̄tat̄; Et pulchre homi-
nes appellat̄ eos. quidē filio homi-
nis tantū loqui nouerant. hoc est
de filii humanitate quā oculis cer-
nebant. et de ita illius arcana
nesciebant; homines nāq; erant.
id est humana tantū de eo sapie-
bant; nā qui diuinitatis eius mys-
teria capere sciunt. merito supra
homines eē memorant̄. Quā for-
mā interrogacionis. et iā doctores
eccl̄e obseruare oportet. nā et ipsi
p̄quirere debent a suis subiectis de
fama sui nominis. quales apud uul-
gares et extrinsecus habent̄. ut
sc̄dm̄ qd̄ de se audierint. p̄ prios
mores corrigere. et se ipsos incun-
tis modestius studeant c̄formare;

et cetera;

At illi dixerunt; alii iohannem baptistam
necessarium non esse hic causas errorum
uulgariū inquirere. cur scilicet
xpm alii heliā. alii iohannem. alii puta-
uerint hieremiā. cū sic infideles in
heliā et hieremiā errare potuerint.
quomodo herodes in iohannem errauit
dicens; quē ego decollauit iohannem. ipse
surgit a mortuis. et ideo uirtutes
operant in eo; Sicut enim herodes
xpm miracula facientē. iohannem
quē ipse decollauerat arbitratus est.
sic nimirū uulgus indoctū. eundē
xpm heliā uel hieremiā esse putauit.
quorum alter raptus in celū legitur.
alter ueromorsus. In scriptura
diuina canonica. apte nō memorat;
nā et helias idcirco estimari poterat
dn̄s. quia scriptū est in malachia
ppheta; Ecce ego mittam uos heliā
tes biten. et cetera. **I**os autē quē
mee edicitis. quasi ab hominum
generalitate illos sequestrant. deo
ac di filios. p̄ adoptionē factos
insinuat. iuxta illud psalmiste;
Ego dixi di estis. et filii excelsi
om̄s; a cū diceret. illis qui homines
sunt diuersi et errantibus. uos qui
di estis et filii di. p̄ adoptionem
effectus. quō m̄ edicitis. At uero
petrus fide ardentior. amore
confessionis ceteris promptior. ex
uocē cunctorum respondit; **T**ues
xpi. filius diuini; uiuū dñm ad
d̄i functionē fal sorū appellat.
quos uario errore delusi a gentili-
tas. uel de mortuis hominibus; sibi

infatuit. uel de insensibili materia
quos adoraret creauit; de quibus scri-
ptū est; Simulachra gentiū. argenti
et aurū; **B**eatuse t̄imon bariona.
et cetera; bariona. in lingua nr̄a.
filius colūbe interpretat; Iure autē
beatus petrus filius colūbe uocat.
quia prudenti ac pia simplicitate
dn̄o adherebat; nā et colūba p̄ cere-
ris auib; simplicitate gaudet; qd̄ si
altius accipere uolumus. p̄ colūbā
in cuius specie sp̄s sc̄i sup̄ xpm appa-
ruit. eius d̄ sp̄s gr̄a figurat; merito
ergo dn̄s petrū filiū colūbe nominat.
quē sp̄taliū donoy gr̄a ipse repleue-
rat; filius autē sp̄s sc̄i siue filius colūbe
effectus est petrus. ex eo t̄pore quo
ab ipso dn̄o in luminatus. gr̄am diuine
cognitionis accepit; nonnulli sim-
plicitate arbitrant̄ p̄ barionā qd̄
est filius iohis. uicio scriptoy bar-
iona scriptū sit. una sillaba d̄ p̄ta
de medio; Interpretat autē iohanna-
gradi; utrumq; autē nom̄ ita misce-
ualet intelligi. ut petrus dicatur
filius colūbe id est sp̄s sc̄i. et filius io-
hannis id est grati ed̄i. p̄ quā dona
sp̄talia figurant; q̄ t̄ uero dicit.
caro et sanguis non reuelauit tibi.
carnis et sanguinis nomine. carna-
l̄ scribarū et pharisey traditiōē
atq; doctrinā debemus accipere; caro
enī et sanguis recte intelligunt̄ ho-
mines sapientia carnali inflati.
colūbine simplicitatis nesci; Sed
pat̄ meus qui in celis est; cū om̄a dona
sp̄talia que ad dn̄o fidelib; tribuunt̄

295

295

Aspūscō largiri certissimū sūt: di-
cente ap̄to: aludat̄ p̄ sp̄m sermo
sapientie et cetera: quomodo dñs
ih̄s xp̄i a patre dicit̄ reuelatū fuisse
beato petro ap̄to sacram̄tū fidei: ⁷⁰
Sed sciendū quia sicut una ē substantia
patris et filii et sp̄s sc̄i: ita ē et in eis
una op̄atio una uoluntas; ac p̄ hoc
conuenient̄ dicit̄: quia pater qui
in celis est reuelauerit misterium
fidei: qđ caro et sanguis reuelare
nequi uerint; **E**t ego dico tibi:
et cetera; Ordo uerborū est; quia tu
dixisti mihi: tu es xp̄i filius d̄i uiui:
et ego dico tibi quia tu es petrus; n̄
nunc primū hoc nom̄ petrus accepisse
credendus ē: sed potius tunc quando
ei ioh̄s dictū ad dñō cōmemorat; Tu
uocaberis cephas: qđ interpretat̄ pe-
trus; ut eū hoc nomine modo appel-
lauerit dñs dicens: tu es petrus: qđ
ei prius indiderat; n̄ enī ait: tu uoca-
beris petrus: sed tu es petrus; qđ utiq;
dictū illi fuerat antea; sicut autē xp̄s
dedit ap̄tis nom̄ ut lux mundi uel sal
terre uocent̄: ita huic egregio con-
fessori suo qui simon antea uocabat̄:
ob robur inuictę fidei petri nomen
indidit: quia uidelicet illi tenaci-
mente adhesit de quo scriptū est:
petra autē erat xp̄s; petra utique
n̄ p̄ essentiā: sed p̄ significatiōē;
quē ad modū enī Leo dicit̄ p̄ p̄ forti-
tudine: uel agnus p̄ p̄ innocentia:
sic et iā petra dicit̄ p̄ p̄ firmitatē: quia
sperantib; in securis: fortitudinis
a facie inimici: de quo ps̄l̄ m̄ isa; dñs

inquit firma m̄tū meū et refugiu
meū et libator m̄i; **E**t sup̄ hanc petra
id̄: sup̄ me quē ore tuo c̄fessus es dicens:
tu es xp̄i filius d̄i uiui; uel sup̄ hanc pe-
tra hoc ē sup̄ fidē quā me c̄fessus es:
edificabo eccl̄am meā; sup̄ xp̄m enī
edificat: qui p̄ dilectionē d̄i et p̄ x̄imi
et p̄ obseruantia mandatorū d̄i: ad
fortē electorū p̄tinere festinat; **E**t
porte inferi: et cetera; n̄ hoc dicit̄
de c̄ditione tēporalis mortis: quia
legim̄ cunctos pene ap̄tos martirio
consumatos; sed portas inferi uicia
atq; peccata uocat: uel hereticorū
p̄ uersa dogmata p̄ que prauū homines
ad infernū detrahunt; sed et prauorū
hominū op̄a et inepta conloquia que
infidelib; in rotā mortis aperiunt:
porte utiq; s̄ inferi: in quantum suis auc-
torib; uel sequacib; itē p̄ditionis osten-
dunt; sed ex his uiciorū portis nulla p̄-
ualeat ad uersus eccl̄am que sup̄ pe-
tra id̄: xp̄m fundata ē: quia quicūq;
sup̄ petra que xp̄s ē: p̄ fidē et bonā op̄a-
tionē firmit̄ fundatus fuerit: nullis
tēptationū insidiis. Ascitu rectę fidei
deici potuerit; **E**t tibi dabo clauē:
regni celorū; Clauē regni celorū
n̄ debemus puerilit̄ opinari cuiuscūq;
ē materia: ut puta argenti uel auri:
sed p̄ clauē ipsa discernendi scientia
potentiaq; signat̄: quia iusta recipiunt̄
in regnū: Indigni uero excluduntur
a regno; que clauē idcirco petro ap̄to
qui potentiori c̄fessione p̄ ceteris re-
gē celorū c̄fessus ē: a specialit̄ conlat̄:
ut confaretur quia absq; ea confessione

ac fide qua ipse xpm declarauit :
regnum celorum nullus posset intrare ;
Et quodcumque ligaueris : et cetera ; hęc soluendi
diatque ligandi potestas : quia uis soli
petro ad domino conlata esse uideat : Incunc
tant tam credendum : quia et ceteris
apostolis ad domino eque concedit ; nam sicut in
terrogatus generaliter omnibus ; petrus
respondit unus pro omnibus ; ita et quod dominus
petro respondit in petro omnibus ; res
pondit : qui in eum episcopus ac presbiter in ecclesia
officiu idem committit : ut uidelicet
agnitis peccatorum causis : iuxta modum
culparum uel penitentie : ligandi atque
soluendi exerceant potestatem ; ita dum
taxat : ut quod etiam hoc in tempore in non
nullis sacerdotibus ; inuenit : ne eos qui
in fontes uel innoxius dampnent : nec
eos quidam pnaatione merent : securos
tanquam de solutione reddere presumant ;
Sed ideo beatus petrus ut dictum est qui
xpm uera fide confessus : et in uictore
amore secutus : specialiter et clauis
regni celorum et arte iudicarie po
testatis accepit : ut omnes in xpm cre
dentes intelligant : quia quicumque ab
unitate fidei uel societate illius quo
libet modo se segregant : tales nec
uinculis peccatorum absolui : nec regni
celestis ianuam ingredi possint ; Cuius
quia festiuitate annuo recursum uene
rabile : ut pote principis apostolorum cele
bri frequenta mus officiorum obsequio :
eius in qua possumus exempla imitari :
eius satagamus ubique suffragia posce
re : ut quia ipsi scilicet ecclesia specialiter est
commissa : nos qui eius membra ultima

sumus : seculis patrociniis adiuua
re : et in regnum celestis quam pie in
ueniendo dignetur inducere . Am ;

INNATI ALE SCI PAULI APLI.

Eugtm. Eccenot reliquim' omnia. regre
maneat in alio codice ; **EBDOM.**
LIU. POST PENT. LECTIO
SCI EUG. SCDM MATHEU.

In illo tempore dixit ihesus discipulis
suis ; **N**isi abundauerit iusticia
ura plusquam scribarum et phariseorum :
non intrabitis in regnum celorum ; et
reliqua ; **P**aulo superius in hoc
eodem sermone quem dominus et saluator
cum discipulis in monte habuit : post
nonnulla que premissas : subiunxit
dicens ; nolite putare : quia uene
rim soluere legem ; non ueni soluere
legem : sed ad implere ; pro omnem
ergo istius sermonis textum : con
latis legalibus ; et euangelicis pre
ceptis : satis abundeque ostendit :
quo modo precepta noui testamenti
uetera mandata non solum non sol
uant hoc est destruant : sed etiam
recte intellecta : multo excellen
tius implentur ; **C**um ergo cultores
euangelii : iusticia scribarum et
phariseorum docet debere super
gredi : patet profecto quia legem
non destruit : sed illius in perfectione
perfectione euangelica supplet ;
Loquitur ergo dominus discipulis suis :
in modo in eis cunctis fidelibus ; quia
nisi abundauerit iusticia uetera
et cetera : id est : nisi non solum illa
minima precepta legis implentur

ut non occidant qd est iusticia
phariseorū sed etiā ista maiora
que a se addunt in euangelio. ui-
delicet ut non irascantur qd est
iusticia xpianorū. celesteregnū
introire non poterunt. Intuendū
ergo que iusticia phariseorū. quā
iusticia xpianorū uincere iubet.
Iusticia phariseorū est. ut non
occidant. At contra xpianorum
iusticia qui intraturū sunt in reg-
nū di hęc est. ut non irascantur.
Rursū iusticia phariseorū erat
dicere et non facere. dno illi tes-
timoniū phibente. dicunt enī. et
nō faciunt. Nisi ergo et sup hos ab-
unda uerit iusticia fidelium. ut
scilicet non solū bona doceant sed
faciant etiā qd docent. regnū
celorū intrare non erunt idonei.
Audistis quia dictū est antiquis.
non occides. Antiquis hoc dictū est
id est iudeis. in uetustate littere
uiuentib;. **Q**ui autē occiderit.
reuserit iudicio. In iudicio scilicet
legis. que iudicabat homicidiū
homicidio cōpensari. qui occide-
rit inquit. occidat. Uerū quia
tunc tēporis non intelligebant
aliud esse homicidiū nisi pemp-
tionē humani corporis. aperuit
dn̄s omēm iniquū motū quo per-
mouetur homo ad nocendū fr̄i.
In homicidiū genere computat.
Iuxta qd ioh̄s dicit. qui odit fr̄em
sūū. homicida ē. Unde beatus seq̄t̄.
Ergo autē dico uob;. idē. ergo nouis

homo uobis nouis. noua p̄cepta
crado. quia om̄s qui irascit fr̄i
suo. reuserit iudicio. p̄pendendū
que distansit. Inter iusticiā
phariseorū et xpianorū. lb̄ enim
idē in lege. homicidiū reū in iu-
dicio legis hominē faciebat. hic
autē idē. in euaḡo. irasimiliter
reū facit iudicio et̄ne dāpnatio-
nis. notandū uero ē qd in quib; dā
codicib;. in uenit additū. sine
causā. hoc docente beato hiero-
nimo radendū est. qm̄ irasiri
iusticiā non opat. quib; cū que
enī modis alter alteri irascat.
sine causā irasci dicendus est. sal-
uo uno irascendi modo. quo ali-
quis fr̄at̄ne salutis consulens.
non fr̄i sed peccato illius indig-
nat. alioquin qui fr̄i et̄n peccato
irascit. sine causā irascitur.
Qui autē dixerit racha. eccetā.
ilacha. non nulli asserunt ex
hebreo sermone interp̄ari. in-
anē et uacū. uel absq; cerebro
id est sine sensū. uerū tam racha.
hebreorū p̄prie int̄lectio accipi-
tur. que non aliquid uoce signi-
ficat. sed cōmoti animi expri-
mit indignationē. Sicut et̄an
n̄r̄ sermone. plerasq; huius ce-
modi uoces habemus. ueluti cū
dolentes heus uel irascentes.
hem. usitate p̄ferimus. qd si de
om̄i uerbo ocioso qd incunctantē
uerū est. rationē sumus redditu-
ri. quanto magis de contumeliis

fratri in latas erimus arguendi:
frat autē n̄ ē om̄is homo: qui eun
dē nobiscū habet patrē d̄m; **Q**ui
autē dixerit fatue: subaudit a su
periorib; fr̄i suo: reus erit geenne
ignis; Cōmuni autē sermone fatuos
dicimus stultos: eo qd̄ infando id est
inloquendo. modū tenere nesciunt;
magna autē periculi ē cui libet
atq; impius est in religione: qui
xp̄ianū quē piā quē xp̄i nobiscum
sāl terrē hoc est sapiētiē condim
tū appellat. Infatuatos sensu stul
ticiē crimine p̄sumpsit exaspe
rare; talis enī iuxta uocē saluatoris
gehenne igni mancipabit; nom̄
uero gehenne. ab enon possessore
nomē accepit; Geēnī terra dicit̄:
enon nomē est possessoris; qd̄
nomē primū in euḡto: constat
inueniri. Extrahitur hoc uocabu
lū ual̄le quā dā nemorosa et idolis
consecrata que est iuxta murum
hierusalē et irrigatur fonte siloā;
In qua populus israheliticus quon
da ab hostib; cesus p̄pt̄ nefas idola
trie: nomē loci reliquit; quem
et ioh̄as rex in regū libro conta
minas se legit; dicit̄ autē geenna nō
duplex pena: qd̄ scilicet illi qui
ibi cesi sunt: duplici pena incorpo
re scilicet et ani. ma. dampnati
perierint. Unde et hoc nomine in
fernus uocat̄: eo qd̄ ibi duplex
pena miseris torquet. id est anime
et corporis. uel caloris et frigoris;
iuxta qd̄ iob dicit; ad calorem inuū.

transibunt ab aquis in uū; Scien
dū uero ē. quia sicut gradus idē
differentiē in istis peccatis: ita sunt
et in reatib; hoc ē in penis peccatorū;
Sicut enī leuius: reū ēē iudicio quā
reū concilio: rursumq; leuius ē. reū
ēē concilio quā gehenne ignis: ita
consequens ē. ut intellegat̄. leuius
ēē irasci quā dicere racha: itemq;
leuius ēē dicere racha. quā dicere
fatue; Qui enī irascit̄. et ipsam irā
silencio tegit. minus delinquit quā
ille qui irascit̄ et ipsam irā iudicio
indignati animi p̄dit; lā uero si n̄
solū uocē indignantis p̄fert: sed
etiā uerbo contumelioso alium.
uitupauerit. multo utiq; deterior
ē. quā si sonū tantū modo indigna
tionis dep̄meret; Contra hec ergo
tria crimina. tres etiā sunt reatus
hoc ē p̄ne culparū. et ipsi sc̄tis
gradib; differentes: iudicii uide.
Licet: concilii et gehenne ignis;
iudiciū est dū adhuc motus in cor de
iudicis cōprimūt: quando inter
accusantē et accusatū discutit̄.
uterū reus sit nec ne qui accusat̄:
et ibi adhuc defendendi locus per
mittit̄; Conciliū uero ē. cū iā uox
iudicis indignantis erūpit: quan
do n̄ iā cū reo aliquid agit̄. sed
int̄ iudices decernit̄ quos supplicio
multet̄ is quē constat ēē dampnan
dū; Gehenne ignis: ipsa iā pena
atq; dāpnatio apta quā reus punit̄;
his trib; peccatorū differentiis:
apud homines peccata examinant̄

atq; puniunt: sed quib; modis isti
gradus culparū inuisibiliter in ani-
mab; hominū exhibeant: solus ille
nouerit qui disponit; quia ergo ui-
dere n̄ possumus qualiter in conspectu
sūmi arbitri iudicio uel concilio
rei simus: infert pius iudex in delicta:
qualiter peccatū fratris calumnie
expiemus; At nāq;: **S**i ergo of-
ferimus munus tuū: et cetera; hoc iuxta
litterā fieri potest: ita dū taxat si
p̄sent sit frat̄ qui habet aliquid ad-
uersū nos: id est quē nos lesimus; nā
nos iuxta beatus Augustini nūc tunc ad
uersū illū habemus: si nos ille leserit;
ubi opus non est ab eo qui tibi fecit
iniuriā ueniā postulare: sed tantū ut
ei dimittas sicut tibi a dno dimitti cupis
quod ipse admisit; Si ergo munus dō ob-
laturi meminerimus nos fr̄em lesisse:
si quidem p̄p̄eē debemus ad illū cor-
pore p̄gere; Si autē absens est: et
munus quod offerre uolumus diu dif-
ferre n̄ possumus: p̄gamus ad illū
mente: et humili affectu ueniā in-
postulemus: ut dō acceptabile pos-
sit eē munus quod ei offerimus; sp̄i-
taliter autē altare nr̄m quod est in
tēplo di hoc est in cordib; electorū:
fides intelligit; munus quod super
illud offerimus est dilectio: ca-
ritas: doctrina: p̄sal mus: obedi-
entia: oratio: miscdu: et quicquid
de uoto dō offerimus; quod aliter ac-
ceptū illi n̄ rit: nisi fidei puritate
fulciat. Si ne fide enī: impossibile
est placere dō; Frater nr̄ x̄p̄i est

dn̄s nr̄s: quid dicit alibi; narrabo
nom̄ tuū: fr̄ib; meis; qui tunc ledim-
cū peccamus: Supradicta ergo sp̄i-
talia munera oblaturi: si in mentē
uenerit quod hunc in aliquo leserim:
p̄gam ad illū digne penitentiam
agentes: et clementiā illius p̄dimi-
tendis offensionib; implorantes:
ut humilitate nr̄a reppicatus:
munus quod ei offerimus: clementer
digne admittere; Colligit p̄tea
ex his uerbis dñi: quā grauis sit culpa
discordiē: p̄ qua nec munus accipit
antequā illa ab animo pellat; qua
ergo ratione ad adpnatione que dis-
cordib; int̄minat in munera erimus:
si iudicā in dies plurimos: sed uel usq;
ad solis occasū irā contra p̄ximū
teneam: qui nec orationes nr̄as dō
offerre concedim: si aliqd rancoris
quē p̄iā contra nos habere cognoscim:
Et certe ap̄t̄s p̄cipit: sine int̄missione
orare; quomodo enī sine int̄missione
orabim: qui si fr̄i uel admodicū iras-
cim: orationē nr̄am dō offerre phi-
bem: sup̄ ergo ut aut nūquā ore-
mus: et ap̄t̄ico p̄cepto quonōs sine
int̄missione orare p̄cipit in ueniā
m̄ obnoxii: aut certe si nos met ipsos
circū uementes p̄cē fundere c̄tra
euangeliū int̄dictū p̄sumim:
n̄ orationē sed rebellionis sp̄ū con-
tumaciā: dno offerre deputabi-
m; quia igit̄ neutrum horū saluti
nr̄e conuenit: refert ut quia in
pace uocauit nos dñs: bella discor-
diē quantum possum fugiamus:

quia n̄ est dī dissensionis sed pacis; Et
tunc eius gr̄am p̄fecte obtinere
merebimur. si pacis frat̄n̄ nutritio-

res p̄fectarū scandala n̄ diuidam;

EB DOM VII POST PENTEC

LECTIO SCIEUG SC DM MARCU

Nullotēp̄. **C**ū multaturba
esset cū ih̄u nec haberent qd̄ mandu-

carent. et reliquā; **Q**uia redē-

ptor n̄r̄ mediator dī et hominū

Induab; naturis uerus dī. uerus ex-

istat et homo. p̄sens sc̄i euangeli

Lectio ubertā patefaciendo com-

mendat. que illū et ex humana

natura turbis cōpassum. et ex

diuinitatis potentia. earundē

turbarū in mediā. multiplicatis

cibariis releuasse cōmemorat;

Allegorice autē qd̄ dñs turbas

n̄ fatigatione longioris uie defi-

ciant miserando reficit. signi-

ficat qd̄ uia istius uite alit̄ inco-

lumē transire n̄ possumus. nisi

uerbi diuini pabulo animati fue-

rimus; **Q**uodq; saluator miracu-

lū facturū prius cū discipulis

hoc ipsum tractat. magistris

exemplū prerogat. ut cū mino-

rio; atq; discipulis suis. rerum

quas patratū sunt non sperant

cōmunicare consilia; **M**isere-

or sup̄ turbā. et cetera; Turba tri-

duo dñm oblationē infirmoꝝ

sc̄oꝝ sustinet. cū quilibet electi

fidē trinitatis preclarū. p̄ suis et

aliorū peccatis. Infantē diuine

supplicat pietati. uel cū ab omib;

peccatis que corde ore uel manu

gerunt conuersi. In cogitatione

locutione et opere. se p̄fecte

quantū p̄ualent custodiunt;

Et si dimiserit ieiunios. et cetera;

qd̄ dñs eos qui ad se uenerant ieiunios

dimittere non uult. significat

quia conuersi peccatores. in uia

istius uite deficiunt. nisi spiritali

alimonia recreent; Sicut enī

corpus cibo carnali ne intereat

sustentat. ita anima cibo spiritali

hoc ē p̄bulū diuini uerbi. ne de-

ficiat. uiuificet̄ necesse ē; ne

ergo deficiat animo in itinere

hūius peregrinationis. hi qui

dñm secuntur p̄ fidē. a sc̄is docto-

rib; sacra admonitione p̄ascendi

sunt; **Q**uidā enī ex eis de longe

uener. non om̄s de longe uenit se

dicit. sed quos dñs. Gentiles his

uerbis signant. qui de longe ad

xpm uenerunt. quia nullis ante

scripturarū uel exortationū

documentis. de fide illius erant

p̄moniti; nā iudei qui cūq; in

xpm crediderunt. de p̄pe ad

illū uenerunt. quia cognitione

diuina legis scilicet et p̄pheta-

rū. pene nuquā caruerunt;

Moralit̄; qui cūq; peccata cri-

iminalia n̄ cōmittunt. sed uel ab

ineunte etate ad diuinū con-

uertuntur seruati. uel in sc̄to

conuersantes licitis utuntur

coniuugiis. et tamen p̄ illicita

n̄ oberrant. isti de p̄pe ad dñm

no

no

ueniunt; At qui grauiorib; cri-
minib; implicantur conuersi ad dñm
de longe utiq; ueniunt. quia quanto
quis amplius peccat. tanto magis
elongatur ad dñm non loco sed merito;
Et ideo quando peccator conuer-
titur. consequentē utiq; de longe
uenire dicitur. qđ ergo dñs alimenta
dat eis qui de longe in quo ad se ueni-
unt. significat quia doctores scē
ecclē peccatorib; ad dñm post mul-
ta flagitia conuersis. cibos doctri-
ne spītalī tribuere debent. ut
uires quas in flagitiis amiserunt.
indī recipiant; **E**t res pōder
et. ecce terra usq; septē. sicut illa
refectio turbarū que de quinq;
panib; expleta ē. ppter quinq;
libros legales uetus testamētū
significat. Ita et ista in qua septē
panes memorantur. noui testamēti
gram non incongrue figurat.
quatuor uidelicet libros euange-
liorū. mathei. marci. lucę. et io-
hannis. In quib; omā pcepta uece-
ris ac noui testamēti cōtinentur.
Septenario enim numero quo uni-
uersum uite p̄sentis tēpus uoluit.
plenitudo illius rei significatur.
de qua agit; p̄ septē igitur panes.
recte noui testamētū designat.
hoc ē quatuor euangelia in quib;
omīs plenitudo mandatorū dī per-
fecte continet. uidelicet ppter
gram scī spī que septiformis. cuius
coopatione cunctis fidelib; omā
dona spītalīa uberius largiuntur.

quā iudeis in ueteri testamento; ut
enī fideles in fide confirmantur. cari-
tate. dilectionē dī et pximi
et cetera dona spītalīa percipiunt.
ut euangelica pcepta adimplere
ualeant. grā scī spī eis tribuit. di-
cente aptō; alii dāt p̄ spm sermo
sapientię. et cetera usque quod dī.
diuidens singulis p̄ ut uult. Recte
p̄ numerū septenariū quo omē tem-
pus p̄sentis uite decurrit. et p̄fec-
tio unius cuiusq; rei designari solet
unde agit. intelligit noui testamēti
mentum. In quo ut dicitur ē. omīs
plenitudo mandatorū dī consistit;
nā et p̄ septē uirtutes quas super
dñm requie uisse legimus. pleni-
tudo omīū donorū spītalīū intel-
ligit. que in eo corporalit̄ man-
serunt dicente aptō. In quo habi-
tat omīs plenitudo diuinitatis
corporalit̄; spī autē scī id circo
septiformis dicitur id ē uniuersa-
lis. qm̄ sicut filius dī a patre p̄ce-
dens uocat̄ lux. uia. ueritas. uita
et resurrectio atq; aliis uariis
nominib; . Ita quoq; spī scī a patre
filioq; p̄cedens. septē uirtutū no-
minib; nuncupat. appellatur.
nāq; spī sapientię et spī intellec-
tus. spī consilii et fortitudinis.
scientię et pietatis. et spī timoris
dñi; has enī septē uirtutes in xpō
corporalit̄ requie uisse. ostendit
esaias p̄pheta dicens; Et requiescet
super eū spī dñi. spī sapientię et intel-
lectus. et cetera. sicut igitur p̄ has septē

no

xii.

+ iusticiis

no

no

no

uirtutes que sup dnm requieuisse
legunt. omnia dona spitalia sup eū
pfecte requieuisse intellegunt.
ita et p eundē numerū quō totū uitę
přsentis decurrit. designat pfectio
unius cuiusq; rei de qua agit; n̄
ē autē putandū. qđ idem sp̄s sc̄i diuer
sus sit iuxta differentias nominū.
sed qđ unus atq; idem fons sit cuncta
rū uirtutū atq; principū; Absq;
sp̄s cōnāq; qui uerus ē d̄s. nec sapiens
quis esse potest. nec intelligens. nec
consiliarius. nec fortis. nec eruditus.
plenusq; timore dñi; porro n̄ orde
acei sicut illi quinq; fuisse p dunt. ^{no}
de quib; quinq; milia hominū sunt
saciata. n̄ nouū testamētū tegmine
litterę uel atū quē ad modū uetus
putaret. **E**t pcepit turbe. discū
bere sup trā; Alibi in sepe dicto. **V**.
panū conuiuios supra fenū. hic uero
sup terra discubuisse traduntur.
Eo scilicet sacramento. quia uetus
lex calcare desideria carnalia p̄
cipit. que designant p fenū; dicit
enī lex. non concupisces rem. pro
ximitui; Euangeliū uero ipsam
etiā terrā. et ipsas terrenas facul
tates iubet postponere; unde et
cuidā dicit; uende omnia que habes
et da paupib; ; **E**t accipiens septē
panes. et cetera; fractio panū. ap̄tione ^{no}
significat sacramētū celestium;
qđ uero acceptis panib; grās egit.
patent inuit quantum ipse dē nro
pfectu gaudeat; simulq; ad agen
das semp dō grās nos informat. cū

uel terreno pane corpora reficim;
uel cū celesti sacramento. corpore
uidelicet et sanguine xp̄i. animas
spitalitē reparamus; qđq; accipi
ens panes fregit dedit discipulis
suis ut ipsi eos turbis distribuere.
hoc designat. qđ primū ap̄tū. spitalis
doctrinę secreta patefacere uoluit.
ut ipsi deinceps sup nescientię cibaria
cunctis porbēgentib; dispensarent;
Cū enī ait ipse dñs. nemo nouit filiū
nisi p̄t̄. neq; patrē quis nouit nisi
filius et cui uoluerit filius reuelare.
panē uitę p se nob ap̄tendū monstrauit.
ad cuius interiora cernenda p nos met
ipsos penetrare nequim; Cui contra
ppheta. famē miserabilem quorundā
deplorans dicebat; paruuli petierūt
panē. et n̄ erat qui frangeret eis;
tanquā diceret; In docti que sient
pabulū uerbi di quo ad uirtutē bonę
opationis conualescerent. sed ma
gistris deficientib; n̄ erat qui eis
secreta scripture ap̄t̄. et eos
ad ueritatis inferueret. **E**t
habebant pisciculos paucos. et cetera;
Notandū qđ hic n̄ duo pisces fuisse
scribunt sicut in alio euglō sub sig
nificatione uet̄is legis ubi duo soli
ungebant. r̄ uidelicet. et sacerdos;
sed paucitām pisces cōmemorant.
p quos designant hi. qui primū xp̄o
dnō credider̄. qui uel ipsā scriptām
noue testamēti condider̄. uel quoz
ipsa scriptura uitā et passionē nar
rat. qui nob suo exemplo celestē
sacietatē pbuer̄. **E**t manducauer̄.

et saturatis; Comedunt de panibus;
Ac piscibus; domini et saturantur: qui per
uerbum dei quod audiunt. et exempla pa-
trium que inspiciunt. ad perfectum uitae
melioris inardescunt; de quibus et
psalmista; Cedent inquit pauperes.
et cetera; quod est apte dicere; Audient
humiles uerbum dei et facient. et ad
laudem non suam sed conditoris cum-
cta que bene gerunt referent. un-
de ad eternam pane uitae saturati
peruenient; Quo contra tardis au-
ditoribus; propheta obloquitur; Come-
disas. et non esis saturati; Come-
dit namque epulas mensae uitalis sed non
saturatur. qui uerba quidem scrip-
turarum didicit. iustorum exempla
cognouit. nec tamen in uentre me-
moriam aliquid commendauit. un-
de uitam suam mutaret moresque
corrigeret; **C**isus tulerunt
septem portas; septem portarum
numero. corda sanctorum intelligun-
tur; qui per donum sancti spiritus potioris scien-
tie carismatibus replentur; quorum
significationem rectissime con-
gruit; quod sporte ex iuncis et pal-
marum foliis contexuntur; luncus
quippe qui super aquas nascitur. ui-
rorem fidei sanctorum designat. qui
ne ab amore diuino arecantur.
in fonte uitae id est christo stabiliuntur;
palma uero que uictoriam manu
exornat. eosdem nihilominus
significat sanctorum celestis retribu-
tionis premia preestolantes;
per fragmenta uero que rudis

turbam capere non potuit. altiora
mandata siue exhortamenta uel con-
silia figurantur que generalis populi
uniuersitas nequit comprehendere.
quale est illud quod iam de contemptu sancti
promissum. uende omnia que habes. et cetera;
Et de uirginitate seruanda. qui
potest capere capiat; que fragmenta
perfectiores quique debent recondere
sibi. ut hec congruenti tempore ad
incrementum aliorum utiliter ualeant
subministrare; Et bene turbam quamuis
reliquias dominici prandii capere.
non potuerit. manducasse tamen et sa-
turata esse dicitur; quia illi qui in perfec-
tiores in obseruandis dei mandatis.
et omnia sua relinquere non ualent nec
in uirginitate permanere. et reliqua
maiora precepta explere. tamen in ius-
ticia permanere festinantes. satu-
rantur cum audiendo mandata legis
dei. ad uitam perueniunt sempiternam.
Erant autem qui manducauerunt
quasi. milia. et dimisit eos;
Recte numerus conuiuantiu. milia
miliarum fuisse narratur; quoniam numero
noue testamenti heredes uidentur
expressi. qui cotidie doctrina quatuor
euangelistarum pascuntur et saginan-
tur interius; nam et millenarius nu-
merus quem constat esse perfectissimum.
huic electorum significationem aptissi-
me congruit; qui etiam numerus pro
quod in nota sui nominis uirgula super
iacentem tanquam loco coronae accipit.
specie celestis remunerationis quam euan-
gelii obseruatores expectant. non

inrationabiliter uidetur exprimere;

EBDOM. LIII. PPE. LECTIO

SCI EUG. SCDM. MATH. EU.

Nullotēpr. Dixit ih̄s discipulis suis;

Attendite a falsis pphetis qui ueniunt ad uos in uestimētis ouium. Intra seculū autē sunt Lupi rapaces; et reliqua; **I**ntra uens dñs discipulo suoos. Immo peos om̄s electos qui futuri erant In ecclā. quē admodū inter malos xp̄ianos et falsos doctores conuersari deberent. et quomodo fallaces eorū deceptiones euitare possent. dicit eis; **A**ttendite a falsis pphetis. hoc ē. caute a falsis doctorib; et falsis xp̄ianis; **A**ttendite diligentius. obseruate cautius. ut non seducamini. ut non circū ueniamini. ut n̄ fallamini; **A**ttendite hoc ē considerate. quia non s̄ oues sed lupi. in uestimētis ouium; **F**uerunt n̄q; in ueteri testam̄to ueri pphete. fuerunt et falsi; **S**imiliter et in nouo testam̄to exiterunt ueri apti. et falsi; **N**unc etiā in p̄senti ecclā. sunt ueri doctores et falsi; **S**imiliter etiā ueri xp̄iani et falsi. de quib; apti dicit; **U**ident nos se dñm. factis autē negant; **A**b his igit̄ falsis doctorib; et falsis xp̄ianis. p̄cipit dñs magnopere **A**ttendendū hoc ē cauendum et obseruandū dicens; **A**ttendite a falsis pphetis. et cetera. huiusmodi enī falsi pphete. cupientes s̄ animas innocentium

subuertere. et seculū in p̄ditionē miserabiliter deducere. Assumunt uestimenta ouium id est similitudinem spiritalis doctrine. et speciem caste religionis; **I**ntra seculū autē sunt Lupi rapaces. hoc ē. ferinū animū ac bestiale mentes habentes. per dulces sermones et blandos. seducunt corda innocentium; possunt quoq; hec dicta saluatoris generaliter de omnib; intellegi. quia aliud agunt opere. atq; aliud gerunt corde. **S**ignificantius uero de hereticis sunt accipienda. qui uocabulo falsorum pphetarū nuncupantur; **Q**ui ueniunt ad uos in uestimētis ouium; **O**uium nomine intelliguntur. electi. iusti. simplices et innocentes. quia imitantur caput suū xp̄m. de quo scriptū est; **T**anquam ouis. ad occisionē ducet; de quibus et saluator. alibi loquit; **O**ues meę. uocem eā audiunt; **U**estimēta uero harū ouium. sunt opera bonarū uirtutum. castitas uidelicet. misericordia. elemosina. ieiunium. uigilie. abstinentia. et cetera his similia quib; ornāt anima. quē admodū corpus uariis decoratur ornamentis; de quib; diuini opib; diuina dicit scriptura; **B**eatus qui custodit uestimenta sua. nenudus ambulet; **H**ec uestimenta bonarū actionū usurpant sibi falsi doctores et mali catholici. cū sub figurā religiositatis bona operant. sicut electi et iusti; **S**icut enim

xi.

xii.

fini.

Lupus si sub ouina pelle in gre-
ges ouiu latere possit. eas dem
oues liberius morsibus dilaniaret.
sic et in presenti ecclesia. falsi catholici
sub nomine xpianitatis fictu ac
simulatu animu gerentes. in elec-
tos conuersant. et ut eos sua praua
doctrina uel malo exemplo corrū-
pere possint. eadē opa agere labo-
rant. que a bonis catholicis agi con-
tēplant. Ieiunant enī isti. ieiunant
et illi; largiunt illi elemosinas.
Largiuntur et ipsi; uigilant illi.
uigilant et isti. sed quā uis similia
eadēq; opa agant que et electi.
cauendū tamen est quia sub nomine
xpianitatis. uerbo male p suasionis.
sive exemplo prauę conuersatio-
nis animos simplicū fratru a uia
rectitudinis deuiare nitunt. un-
de et lupi rapaces ad nō appellat.
quia sine misericordia animos innocentū
seducere. et ad interitū pducere
laborant. Unde autē falsi prophete
et falsi xpiani dinosci possint. de-
monstrat dñs dicens. **A** fructibus
eorū. et cetera. Ac si diceret. nolite
ad uultū adtendere. sed fructus
id est opa considerate. Inspicientes
figurā fallacie; qui ueros sint fru-
ctus quibus boni mali uedinoscunt.
paulus aptis ostendit cū dicit; mani-
festas opacarnis. fornicatio. in-
mundicia. luxuria. et his similia;
fructus uero sp̄s est. caritas. gau-
diū. pax. bonitas. mansuetudo.
et cetera huiusmodi. phos nimirū

fructus. unūquēq; hominē facile
cognoscere possum. **N**ūquid col-
ligunt de spinis uuas. et cetera;
manifeste hac similitudine decla-
rat. quia sicut nemo prudentū ad
spinas p gens. uuarū exinde dulcedi-
nē querit. aut in tribulis. ficorum
suauitate se putat posse reperire.
ita nullus sapientū. in hereticis et
irreligiosis uiris uel infidelibus. fra-
glantiam scitatis aut dulcedinē
ueritatis poterit inuenire; quem
admodū enī spine et tribuli omāq;
carpe possit retinere et scindunt.
ita om̄s heretici om̄sq; iniq; cunc-
tos quos de societate electorū rape-
possit. lacerant et diripiunt. suisq;
iniquationibus; cōmaculant. et pra-
uę conuersationis aculeis stimu-
lando cōfodiunt. Sp̄talit̄ uero p
spinas et tribulos. curas supfluas
huius sc̄ti et punctiones uicioꝝ ac-
cipe possumus. que mentes hominū
ad serapientes. assiduis meditatio-
nibus; atter et affligunt; unde p̄mo
hominī dictū ē. terrati uas spinas
et tribulos germinabit tibi. id est
conscientia tua punctiones uicio-
rū generabit tibi; p uuā uero.
fer uore diuine dilectionis. et p̄-
ficū. nihilominus noue cōuersatio-
nis dulcedinē oportet intell. gi;
Sicut igit̄ de spinis non colligunt
homines uuas. neq; de tribulis fi-
cus. sic qui in uetustate peccati
manet. hoc ē qui ueteris hominis
ad pe. uicia imitat. fructus noui

hominis ferre n̄ ualet quid dixit?
ego sū uis uera; Nec potest in se ha-
bere feruorē diuine dilectionis.
neq; dulcedinē noue conuersationis;
Sicomis arbor bona et cet̄; Arbores
hic nominans dñs. n̄ arbores in terra
fixas significat. sed arboris nomine
ipse homo significat. qui p̄ p̄a uolun-
tate siue bonū siue malū fructū p̄-
fert; fructus uero opas ipsius ho-
minis; Testat̄ ergo. quia non potest
malus homo bona opari. nec bonus
mala; Cui rationi contraire uidet̄.
qd̄ bona arbor dauid fructū malū
fecit. quando homicidiū et adul-
teriū patrauit; bona quoq; arbor
erat petrus. pessimū tam fructū fec.
quando xpm negauit; Itē ediuerso
male arbores. ietro uidelicet et
achior fructus; ut illi mos reddider̄.
cū alt̄ eorū moysi salubre c̄silium
ētulit. alt̄ corā assirus dī potentia
p̄dicauit; Si ergo dauid et petrus
bonę arbores fructus malos fecer̄.
Et ietro atq; achior q̄ utiq; male
arbores erant fructus bonos tuler̄.
quomodo uerū ē qd̄ dñs dic̄. non
potest arbor bona fructus malos
facere? neq; arbor mala fructus
bonos facere? Queratio sic ē intel-
legenda. ut primū mutet̄ homo
ac deinde opus illius; n̄ enī dixit
dñs. n̄ potest malus conuerti et
effici bonus. sed dixit. non potest
arbor mala fructus bonos facere.
hoc ē. quandiu malus ē homo. non
potest fructus bonos facere; uerbigrā;

50
Fornicator quandiu fornicat̄. fru-
ctū castitatis n̄ potest afferre. Con-
tra mundus castus. quandiu caste
et munde uiuit. a fructu inmundicie
alienus manet; Ut enī beatus ā brosius
de hoc loquens dic̄. nemo manens in
id qd̄ fuit. Incipit eē qd̄ non dū cepit.
Id est. si manet homo in eo qd̄ malus ē.
bona opa habere n̄ potest; Et si manet
in eo qd̄ bonus ē. mala opa ferre n̄
potest. Solent tam̄ et reprob̄i in sua
malicia p̄manentes. electorū opera
anteferre. que tam̄ n̄ deputant̄ eorū
eē a quib; simulate gerunt; n̄ et
uitē licet cū uua sup̄ spinas sepiū fre-
quent̄ recubare uideam̄. n̄ tam̄ ea-
rundē uuarū dulcedinē. spinarū
aculeis deputam̄; Quāuis enī uideat̄
spina uua ferre ac sustinere. tam̄
n̄ de radice spinarū nascit̄ uua; quē
admodū ergo si uua de spinis colligere
uelis. necesse ē ut uua carpas et spinā
caueas. ita oportet ut bonū opus
qd̄ in homine cernis apphendas. et
ne ab illo decipiaris sollicite caueas;
Alio sensu. parborē bonā uel malā.
intelligitur uoluntas sc̄a uel iniqua;
p̄ fructus autē ut dictū ē. opa. que
nec mala poss̄ eē si bona uoluntas
fuerit. nec bona si mala intentio
adsit; **O**mis arbor q̄ n̄ fac̄ fructū
bonū. et cet̄a; hoc et ab hominib;
fit. ut nullus prudentū arborē
fructiferā excidat et in ignē mittat.
sed in fructuosas et spinosas excidunt
et in ignē mittunt. Sicut ipse om̄iū
cognitor dñs. n̄ bonos et benignos

qdē

homines et bonū fructū opantes
abscidit ab hac uita et in ignē mit-
tit et nū: sed malos et iniquos atq;
inutiles qui ab omī ope bono ociosi
sunt; Et notandū quia n̄ ait simplicit̄:
omīs arbor que n̄ facit fructū absci-
det: sed addidit bonū: multę arbo-
res fructū ferunt: sed malū et in
utile; Sic et multi homines: malū
fructū iniquitatis affer: Ideo de-
monstrat dñs: quia omīs arbor
que n̄ facit fructū bonū. et cetera;
Omīs arbor id: omīs homo si uerex
siue princeps. siue diues. siue pauper.
siue seruus siue liber. siue iunior
siue senior: qui hic boni opis fruc-
tū ferre neglexerit: excidet ab hac
uita p̄ mortē corporis: et mittet̄
in ignē et̄ne concremationis.
Non ut ligni more ardeat et defi-
ciat: sed in ignē illū mittet̄ de quo
dñs impius diciturū se pollicet̄: he-
maledicti in ignē et̄nū: et cetera;
Idcirco autē nos dñs interueniens per
parabolā arborū ista om̄a docet:
ut nos ab iniquis opariis et mente
et corpore segregemus; de quib;:
ad huc subdit; Igitur: ex fructib;
eorū cognosceat eos; Tanquā dicat
dñs; habete prudentiā habete
intellegentiā: ut fructus hoc ē
opamālorū hominū cōsiderantes:
separetis uos ab eis: ne in et̄nū sup-
plicii cū illis inuoluamini: quorū
consortiiū in p̄senti uita effugere
neglexistis; **N**on omīs quid dicit
mihi dñe dñe: et cetera; Id ē: non qui

uerbo tantū dñm inuocat: sed qui
corde ore et ope illū confitet̄: ille
intrabit in regnū celorū; Ille uide-
licet qui et uoce xp̄m cōfitet̄: et ope
imitat̄; hec enī duo ualde necessā-
riā s̄ cunctis fidelib;: ut fidē rectā
habeant et opa bona exhibeant;
quia sicut sine fide impossibile est
placere dō: ita fides nisi habeat opa
morta uā ē in semetipsā; Qui enī dicit se
in xp̄o manere: debet ille ābulare
et ipse ambulare; Uerbi grā; Xp̄s
homo int̄ homines conuersus: ma-
lū malo n̄ reddidit: p̄ inimicis exo-
rauit: diuitias huius sc̄li n̄ quesuit:
pauperem uitā elegit: caritatē et uer-
bo et exemplo habendā docuit: Uer-
bo scilicet: cū discipulis dixit: hec
mando uob;: ut diligatis inuicem;
Exemplum uero: cū p̄ redēptione gene-
ris humani morti se tradidit; qui cūq;
ergo fidē xp̄i quā habent his atq; simi-
lib;: exoriant opib;: hitales p̄culdu-
bio puenient ad uisionē et̄ne beati-
tudinis; **S**ec̄t̄: sed qui facit uolunta-
tē patris mei: ecce: Ad tendant desi-
des pigri et neglegentes hec uerba
saluatoris: qui in hoc se saluari pu-
tant qd xp̄iani uident̄: et tam̄ opa
xp̄i imitari dñs simulant; qui enim
xp̄ianitatis nom̄ inseret̄ in se: quis
sit aut cuius sit: opib;: demonstrare
debet; Non igit̄ nos adiuuat ad salu-
tē qd inuocamus dñm: nisi int̄ more
quoq; seruam̄ illi: nisi mandata eius
alacrit̄ impleam; nisi omēm in mun-
diciā omēmq; iniquitatē atq; impie-

51
tate deponentes: castos atq; immacu-
latos nosmetipsos solliciti custodiamus.
Hoc itaq; modo uoluntate di patris fa-
cientes: merebimur intrare in regnum
celorum cum audierimus: Venite benedicti
ecce est; Sed queri potest quo modo huic
asserenti dicitur: Cum ueniat hoc quod paulus
apostolus dicit quia omnis qui cumque inuocauerit
nomen domini saluus erit. Itemque: nemo potest dicere
dominus ihesus nisi in spiritu sancto; quibus in locis
in uocare et dicere non est simplicitate acci-
piendum. sed iuxta more scripturarum
dicta ibi profectis intelliguntur; Ut sit
sensus; Nemo potest imitari dominum
ihesum nisi in spiritu sancto; pari modo illud
quoque quod dicitur: quicumque inuocauerit
nomen domini saluus erit: teneri oportet;
Neque enim omnis qui simplicitate nomen domini
in uocauerit saluus erit. sed qui inuo-
cauerit corde ore et opere. id est quod opus
in uocationi congrua fecerit. ipse sa-
lutem eternam optinebit. **EB DOM**

POST PENIT. LECTIO

SCITE UG. SC DM LUC. AM.

In illo tempore: Dixit ihesus discipulis
parabolam hanc; Homo quidam erat
diues qui habebat uillicum. et hic dif-
famatus est apud illum quasi dissipasset
bona ipsius; et reliqua; Scribis
et pharisais qui non minus auari erant
quam superbi: doctrinam saluatoris
tunc in irrisione despuentibus; hanc
dominus parabola in medium protulit. qua
et tenaces contemptores confunde-
ret: et discipulos ad clementiam
hortaret; Homo inquit erat di-
ues qui habebat uillicum siue dispen-

satorum: quod grece: οικονος dicitur;
Uillicus autem proprie a uillicu gubernatione uocatur; At οικονος
est pecunie quam frugum et omnium
que dominus possidet: gubernator est;
Quam parabolam doctores nostri diuersa
explicatione uariant. sed eorum
sensus in conspectu ueritatis sibi
unione concordant; Homo iste
diues iuxta theophylum qui fuit
antiochenus ecclesie septimus post
petrum episcopus: quique quatuor euan-
geliorum dicta in unum opus contulit.
omnes dominus intellegit quo nihil est
ditius; Huius uillicus uel dispen-
sator paulus apostolus fuit: qui ad
pedes gamaliele sacras litteras
didicit: et legem dei dispensanda
suscepit: ut pote qui pharisais
doctoribus; scilicet iudeorum unus
erat; hic diffamatus est apud
dominum suum quasi dissipasset bona
ipsius: dicente anania; domine: au-
di uiam multis de uobis: quanta
mala sciscitatus fecerit in hierusalem.
ecce est; Cum ergo sciscitatus ligare ce-
pisset et occidere: et omnem sub-
stantiam domini sui dissipare: incre-
pitus est a domino dicente; saule.
saule: quid me persequeris: ecce est;
Et cecus ergo de uillicatu: dixit
intra se; quid faciam quia magister
fui: et nunc cogor esse discipu-
lus apostolorum: fodere non ualeo; quasi
diceret; Omnia mandata que terre
incubabant: quia terrena intel-
ligentia seruabant: ad ueniente

xi.
xp̄o cerno eē destructa. **M**endica-
re erubescō; Ut quid doctor fuerā
iudeorū. cōpellar modo ab anania
fidei mendicare doctrinā. **S**cio
quid faciā; Faciā inquit. qđ mihi
utile eē cognosco; Ut postquā au-
lucatione mea sub motus fuero.
recipiant me xp̄iani in domos suas;
Cepitq; eis qui prius uersabant in-
lege. et postea in xp̄m cepant cre-
dere dicere. legē uē eē ab olitā.
pphetas p̄terisse. et que ante ap-
lucro fuerant. reputare uisiter-
cora; **C**onuoctis itaq; singulis
debitorib; dn̄i sui. ecce. primus
debitor. qui debebat centū cadōs
olei. gentiū populus est. qđ magna
misericordiā dī indigebat. que
poleū figurat; que paulus ap̄t̄s
ad fidē uocauit. et decentenario
numero qui plenus est atq; p̄fectus.
fecit scribere quinquagenariū.
hoc ē. p̄dicauit ei penitentiā et re-
missionē peccatorū. que quinquā-
genario numero ex primuntur;
Scđs autē debitor. qui debebat
centū choros tritici. populus est
iudaicus. qui tritico mandatorū
dī nutritus fuit; que etiā paulus
ap̄t̄s coegit. ut decentū. octo-
ginta scriberet. idē. transiens
de sabbato ad primā sabbati. cre-
deret in resurrectionē xp̄i. que
octauī diei numero continetur;
Si autē querit. cur paulus uilicus
iniquitatis uocet. sciendū ē. quia
in lege quidē dī. uilicus erat iniquus.
mihi dn̄e dn̄e. ecce. id ē. non qui

quia bene quidē offererat. sed non
recte diuidebat; Credens in patrem.
sed filiū p̄sequens; prudentior itaq;
fuit paulus. legē transgrediendo. et
ad euangeliū transeundo. filius qđ-
dā lucis idē phariseis. qui in lege car-
nalit̄ uersati. xp̄m quidē patris lu-
men ē pdider; hęc p̄fatus theophily.
n̄ contēpnendo sensū. de hac parabo-
la. sensit; Uerū quia sermodi marga-
ritū ē p̄ciosissimū. qđ ex omī parte
forari potest. n̄ ab re ē. si ad huc
aliquid in hac eadē m̄sticū specu-
lem; Homo igit̄ iste diues. p̄ signifi-
cationē sp̄itālē ut p̄fatus sumus. dī
om̄p̄s intelligit̄. quoniam nihil ē dicitur;
Cuius uilici nos sumus. qui eius substan-
tiā fidelit̄ dispensandā accepimus;
qđ enī subsistimus. qđ uiuimus. qđ
memoriā habem; qđ alacri ingenio
ceteras creaturas ex cellimus. donū
dī est. eius nob̄ substantia ad custo-
diendū cōmissā; nullus nr̄m ē. qui
dī substantiā ad erogandū alius in
p̄sentiā accipiat; Quāsi recte et
iuste in hac uita ad ministrare n̄
cura uerim; timdū ualde ne illud
audire cōtingat; ser uenequā quare
n̄ dediti pecuniā ad mensam. et ego
ueniens cū usuris utiq; exegissem
illā. et cetera que secunt; **E**t hic
diffamatus est. ecce; Constat et
incunctantē uerū ē. qđ unusquisq;
nr̄m ad sui tutelā et custodia. an-
gelū habet ad sp̄cialit̄ destinatū;
testante dn̄o de paruulis idē humi-
lib; quia anq̄t̄ eorū semp̄ uident
diciā omemq; iniquitate atq; impie-

faciem patris; Et cuncta que uel
bene uel inique gerim: diuino con-
spectu; nunciat; Unde et tobie.
Angelus loquitur; Cū orares: ego erā
offerens dno p̄cessuas; Tunc itaq;
di substantiā dissipasse diffamamur:
cū motus uel affectus animi uel cor-
poris nr̄i: n̄ bene regere corā dō. p-
dentib; Angelus accusam; post dissi-
pata uero substantiā ad dno uocam;
cū post uitā peccatrice p̄ infirmitatis
molestiā ad lectū uel ad mortē p-
trahim; et de singulis opū nr̄orū
actib; rationē reddendo discutim;
quib; et dicit; Redde rationē uilica-
tionis tuę; qd̄ est apte dicere; Ablata
facultate uiuendi facultas etiam
peccandi nob̄ adimit; **A**it autē uilicus:
ecce ē: qd̄ iste uilicus ad rationē red-
dendā uocatus dixit: quid faciā et cetera.
dat nob̄ intelligi: quia quādiu in
hoc seculo sum: et dona dī ad custodiendū
nob̄ commissas: habem facultatē opandi
bonū siue malū; post quā autē ab hac
uita subtraheremur: iā n̄ erit nob̄
facultas opandi bonū siue malū; Unde
iste uilicus de uilicatu eiectus: dicit:
fodere n̄ ualeo; post mortē quippe
fodere n̄ ualem; quia ligone necessā-
rie cōpunctionis: cor nr̄m p̄scrutari
n̄ poterim: nec dignos penitentię
fructus facere; illud nāq; tēpus n̄ est
aptū penitentię: sed retributionis
bonorū siue malorū opū; Unde scriptū
dicit; In inferno: nemo confitebit̄ dno;
In hoc uero qd̄ iste uilicus dixit: scio

quid faciā: hoc ē. dū uacat fr̄uere
mihi congregare amicos ex substantia
dñi mei: qui merecipiant in domos
suas post quā amiserō uilicationē:
demonstrat nob̄ quā om̄i tēpore
quo in hac uita manem: debem amicos
adquirere pauperes uidelicet:
ad quib; in eterna tabernacula: recipi
ualeam; pauperes nāq; nos s̄ recepti:
quādo xps̄: recepturus quid dicit;
quādiu fecistis uni de his minimis
meis: mihi fecistis; **M**endicare eru-
besco; m̄dicare cōfusionis: illo ma-
xime genere pessimo mendicandi.
quo factę uirgines mendicasse le-
gunt̄ in euḡto; de quo et salomon;
p̄p̄t̄ frigus piger arare noluit:
mendicabit ergo esate et n̄ dabit̄ ei;
Ille etenim qui ob desidiā in dī seruitio
hic desudare negligit: mendicabit
esate idē in die iudicii: et n̄ dabit̄
ei subaudiuita p̄na; Ibi utiq; men-
dicare erubescim; quia remediū
et tēpus impetrandę salutis non
inuenim; **C**onuoctis itaq; sin-
gulis debitorib; dñi sui et cetera.
usq; centū choros tritici; Chorus
gręcam sura ē: c̄tinens urnas: idē
modios. iiii. Chorus uero: xxx. mo-
diorū capax eē phibet; In hoc autē
uili conōmā moralit̄ ad nos con-
uertere possumus: quia nec illū
in om̄ib; imitari debem; neq; enī
dū illū suo dno fraude fecisse legim;
nos quoq; t̄ dō om̄p̄ta. uel tēporalib;
dominis: dāpnū inferre debem;
sed hec: sicut et n̄ nullę alię simili-

tudines: p̄ contrarietate sensus
est accipienda; ut uidelicet subti-
lit̄ p̄pendam̄: quia siis qui fraude
dn̄o suo intulit ab eo laudari potuit
qd̄ aduersus quidē dn̄m suū fraudu-
lent̄ egerit: sed ut alit̄ in futurū sibi
p̄spexerit: multo ā pliore laude
et remuneratione digni erimus:
si ea que ad nōb̄ cōmittunt̄ fidelit̄
dispensantes: n̄ de fraude sed de
iustis laborib; elemosinas fecerim:
et in eos qui nōb̄ creditis: clem̄tes
ac misericordes apparuerimus;
qd̄ uero uilicus conuocatis debito-
rib; dn̄i sui. decentū ch̄adis olei
fecit scribi. l. et de. c. choris
triticici. lxxx. hoc significat qd̄
elemosine xp̄ianoz sup̄gredi
debent misericordiam scribarū et pha-
riseoz; quia enī iudei bonoz suoz
tantū decimas dō tribuebant: dig-
nū p̄fecto ē. ut hi qui xp̄ianitatis
censent̄ uocabulo: n̄ uā decimas sed
duas decimas rerū ad dō dātā rū offe-
rant: ut eoz iusticiā plusq; scribarū
et phariseoz abundet: uel qd̄ maius
et melius: imitent̄ Zacheū: ut
n̄ solū uā decimas uel duas decimas:
sed potius medietate bonoz suoz
largiant̄ tēplis dī: t̄ uisib; paup̄
p̄ futurā; hoc ē. lxxx. t. l. de. c.
auferre: hoc uero illis p̄cipit̄:
qui illius p̄cepti nec dū possunt eē
exsecutores quod dicit; si uis p̄fectus
eē: uade uende om̄ia que habes et
cece. Et laudauit dn̄s uilicū in-
iquitatis: usq; filius lucis in genera-

tiones suas; filios sc̄ti appellat dn̄s re-
probos: filios autē lucis iustos; qui enī
hic appellant̄ filii lucis et filii sc̄ti:
alibi appellant̄ filii regni et filii
tenebrarū; audiant huius sc̄ti sapi-
entes quanta eoz sapienciā dn̄s est ima-
uerit: qui eos n̄ uere prudentes sed
in sua generatione prudentes esse
asseruit; prudentes enī filii lucis
id̄: filii dī: p̄ rectā in d̄m fidē. p̄ pu-
opa: p̄ noticiā diuine uoluntatis:
Et uere prudentes s̄: quia et reprobis
p̄parata supplicia: et sibi debita p̄ma-
intuitu fidei porro idē a longe aspici-
unt: At uero filii huius sc̄ti id̄: filii tene-
brarū: prudentiores illis sed ad malū;
Sed non uere prudentes s̄: quia que
sequant̄ p̄uidere n̄ poss; Et quia huius-
cemodi n̄ apud d̄m uel eius electos pru-
dentes habent̄: sed apud mundi ama-
tores: et hoc ita curit dn̄s: cū in sua gene-
ratione hoc ē in p̄senti uita: prudentes
illos eē memorauit; De quib; salomon;
Sapientes s̄ ut faciant mala: bene autē
facere nesciunt; Et p̄ph̄a; Ue qui sapi-
entes estis in oculis uris: ecce corā uobis
me ipsi prudentes; **E**t ego dico uob-
et ecce; māmona hebraice: diuitie in
t̄ p̄tant̄; Et pulchredixit de māmona
iniquitatis: qd̄ scilicet de iniquitate col-
ligant̄ p̄ diuersas fraudes; Om̄i enī
diuitie de iniquitate descendunt:
et nisi alit̄ pdiderit. alit̄ non potest
consequi; Unde et illud uulgatum
apud ueteres p̄uerbiū: uidet̄ eē ue-
rissimū; diues aut iniquus: aut
heres iniqui; habent quoq; et sc̄i uiri

diuitias in p[re]senti: sed non dicuntur
 ma[m]ona iniquitatis: quia n[on] p[ro] iniqui-
 tate illas adquirunt: sed ad h[oc] sibi da-
 tas cognoscunt: neq[ue] in eis spem suam
 ponunt: sed ea aliis clementer tribu-
 unt; Sciend[um] uero e[st] quia t[em]porales
 affluentis solis iniquis diuities: iustis
 : Ali uero pecunia differt na[m]q[ue] in t[em]porali
 q[ui]d et pecunia; q[ui]d ut clarius eluceat: no
 exempli causa duo homines confertu-
 ant in mediu[m]: Ambo eque diuitias af-
 fluentes; quoru[m] al[ter] in his que possidet
 omem sup[er] felicitatis copia[m] collocat:
 et si ulla ratione fieri possit: cu[m] ip[s]is
 p[er]petuo uiuere atq[ue] manere optaret;
 huic itaq[ue] ea que possidet diuitie in-
 quitatis s[un]t: et ad iniquitatem reputantur;
 Al[ter] uero qui habitis diuitis n[on] fruit[ur]
 sed utit[ur]: qui suppletis suis suor[um]q[ue] in-
 digentis: que supfluunt pauperu[m]
 xp[ist]i usib[us]; misericorditer tribuit: conq[ue]-
 rensi sibi amicos a q[ui]b[us] recipi possit in
 p[er]petua tabernacula: isti p[er]fecto diuitie
 iniquitatis non s[un]t: sed pecunia a xp[ist]o dis-
 pensanda suscepit; qua[m] du[m] recto senore
 egentib[us] largiendo multiplicat:
 hanc d[omi]no digne remunerandus in lu-
 b[er]a reconsignat; q[ui]d autem s[er]u[us] ut
 cu[m] defeceritis recipiant uos: non
 pauperes quide[m] ipsi cu[m] ab hac uita
 defecerimus: in p[er]petua tabernacula
 nos s[er]u[us] recepturi: sed quia du[m] illi q[ui]b[us]
 benigni fuimus salutis occasio nob[is]
 existerit: Alii p[ro]p[ter] recipi dicitur: quia
 accipite illor[um] certe mercedis remu-
 natione donabim[us]; Si autem illi qui
 de ma[m]ona iniquitatis paup[er]u[m] indigentia

releuant: Amicos sibi adquirunt
 a q[ui]b[us] in p[er]petua tabernacula recipiant:
 multo magis ad spem sup[er] retribu-
 tionis animu[m] debent erigere: qui
 diuitias sp[irit]uales que quanto inuisi-
 biliores tanto meliores largiunt[ur]: s[ed] sunt
 id e[st] uerbu[m] salutis ac necess[ar]ie exor-
 tationis fr[atr]ib[us] subministrant; Si eni[m]
 iniquitas id est terrena substantia
 bene dispensata uertit[ur] in iusticia[m]
 hoc e[st] iustos reddit suos ministros:
 multo magis sermo diuinus in quo
 nulla e[st] iniquitas: si bene fuerit dis-
 pensatus: dispensato res suos leuabit
 ad celu[m]; Unde et in fine parabole
 adiungit d[omi]n[us] et dicit; qui fidelis est
 in minimo: hoc e[st] in carnalib[us]; et t[em]po-
 ralib[us]; et in maiore fidelis erit id e[st] a
 in sp[irit]ualib[us];; Qui eni[m] in paru[o] iniquus
 e[st] ut n[on] det fr[atr]ib[us]; ad utendu[m] q[ui]d ad o-
 phominib[us]; e[st] creatu[m]: id e[st] bonate t[em]po-
 ralia: Iste et in sp[irit]uali pecunia di-
 uidenda iniquus erit: ut n[on] distri-
 buat uerbu[m] d[omi]ni p[ro] necessitate sed p[ro]
 p[ro]sonis illud diuidat; Si autem car-
 nales inquit diuitias que transeunt
 et labunt n[on] bene dispensatis: ueras
 p[er]petuasq[ue] diuitias quis det uob[is]: Et si
 in his que aliena sunt infideles fuis-
 tis: ea que uera sunt quis credet uob[is]:
 Alienu[m] autem e[st] a nob[is]: omne q[ui]d scit e[st];
 n[ost]ra autem que p[ro]p[ri]e homini ad o-
 sunt deputata: id est omnia bona sp[irit]ua- la
 lia; Unde d[omi]n[us] auaricia[m] corripiens:
 dicit: e[um] qui amat pecunia[m] d[omi]n[us] ti
 amare n[on] posse; quia p[ro]p[ter] scribit et
 pharisei qui erant a u[er]o intellectu

gentes parabolā hanc contra sēdic
tā. inridebant eū. omā carnalia
que certa erant atq; p̄sentia. sp̄ita
lib; ac futuris tanquā incertis p̄po
nentes; **EBD. X. LECTIO SCIEUB.**

SCOMLUCA INILLOTĒPR
UMAD. P. PINQUIARETIHS

Chierusalē. et cetera; **P**assurus
dn̄s iudeis mortē p̄ totius
mundi reparatione. ad p̄p̄inquan
te eiusdem passionis articulo.
uoluit cū palmis et laudetur ba
rū quasi ultro appetens mortē.
hierosolimā descendere. Sedens
ergo asino que sibi ad hoc adduci
p̄cepit. clamantib; turbis bene
dictus qui uenit in nomine dn̄i.
ad p̄p̄inqua uit ciuitati; Et intuens
eam. ruinā illius qua a principib;
romanis cōplananda erat. p̄
ratione defleuit dicens; quā si cog
nouisset et tu; Est autē hic defectus.
necessaria predictionis; Subaudit enī.
si ea que tibi uenturas mala p̄noscere
posses sicut ego p̄nosco. multo magis
fleres. que modo quia nescis qd tibi
imminet. inutilit̄ exultas; hec autē
omā metaphoricē ad habitatores ur
bis. n̄ ad saxa et edificia referenda;
Et quidē in hac die tua. et cetera; In hac
die dicit. Idē. in hoc tēpore dū uentu
ra mala n̄ p̄spicis. dū carnis uolup
tatib; delectaris. ea que tibi. ad pacē
tibi; Cur uero bona uite p̄sentis ad
pacē habuerit. manifestat̄ cū dicit;
Nunc autē absconditas. ab oculis tuis;
Si enī ab oculis cordis eius. mala que

sibi imminēbant abscondita n̄ essent.
in p̄sentib; p̄spicis letari n̄ potuisset;
Sed pena que a romanis principibus
imminēbat. manifestat̄ cū addit.
quia uenient dies. et cetera; hec omā
subtito et ues pasiano romanis prin
cipib; hoc ipso ordine s̄impleta. qui
rebellantib; iudeis nec tributa roma
nis dependerent. **XL. ii.** anno post dn̄i
passionē. cū om̄is populus in tra ciui
tatē ad festiuitatē paschalē conflu
xisset. ipsa ciuitatē hierusalē obseder
munientes eā uallo. ne quis de eis in
grediaut egredi posset. Tandē longa
obsidionis famis quoq; et int̄fectionis
clade p̄tesis qui in tra ciuitatē erant.
Licet prius fortit̄ resistissent. uic
torib; romanis cesser̄. qui ciuitatē
ingressi. incender̄ domū dn̄i. et ipsā
ciuitatē ad terrā confertantes.
solotenus eruer̄. Ipsosq; quos intus
reppererant. partim gladio necauer̄.
partim in captiuitatē uendider̄.
cunctos tam̄ reliquos passim p̄ totū
orbē dispers̄. **ccc.** in ultionē crucis
xp̄i crucifixis; que cuncta in uindic
tā dominice passionis acta. pruden
tiū nemo dubitauerit; **E**t n̄ relin
quent in telapide sup̄ lapidē; hoc ta
factū ē. ipsius que nunc ē ciuitatis
situs ostendit; dū enī. constat xp̄m
extrapolzā prioris hierusalē cru
cifixū. et nunc idem locus dominice
passionis in medio ciuitatis ab helio
adriano edificatē habet. Lique p̄
fecto quia prior illa hierusalē fun
ditus est euersa; quia autē cul pa h̄c

illi uenerunt. subdendo manifestat;
Eo qd n̄ cognouerit tēpus uisitacionis
 tue. Creator quippe humani generis
 illū uisitare dignatus est. primop
 patriarchas. deinde p̄ pphetas. Adul-
 tamū p̄sentia sue incarnationis. quē
 tam illa p̄prie infidelitatis nequitia
 excecata. cognoscere dedignata est.
Et ingressus in tēplū. ecce. qd salua-
 tor prius mala que ciuitati immine-
 bant p̄nunciavit. Ac mox tēplū in-
 gressus. eos qui uende bant et emebant
 in tēplo eiecit. patent̄ innotuit. qd
 p̄ditio illius populi. maxime
 exculpasacerdotū fuit; quidomū
 orationis spelunca latronū effece-
 rant. quia sicut latrones in spelun-
 cis latitant ut p̄transēuntes si possi-
 spoliēt. si uero spoliare n̄ possint
 imant. ita sacerdotes ad hoc in tēplo
 semp̄ assistere nouerant. ut quoscuq;
 possent p̄ceptionē munerū spo-
 liantes. innotes p̄tali p̄merent.
 quos uero ad danda mūnera p̄mitos
 n̄ inuenissent. corporales lesiones
 eis inferrent; hec quidē iuxta fidē
 historie. ita facta credunt̄. sed al-
 tius inspecta. morali redolent
 intellectu; Quē admodū enī dñs
 tunc semel ruinā p̄ fidei ciuitatis
 defleuit. ita cotidie p̄ electos suos
 eos deflet. qui semet ipsos nesciunt
 plangere. illos uidelicet. qui de
 bona conuersatione conspiciunt ad
 uicia reuertit; qui qm̄ uentura sibi
 dāpnationē. oculo m̄tis p̄uidere
 uiqueunt. iuxta salomonē.

tant̄ cū male fecerint et exultant
 in rebus; pessimis; Quisidāpnationē
 suā que eis imminet agnouissent.
 semet ipsos utiq; cū lacrimis electoꝝ
 plangerent; **E**t quidē in hac die tua
 et cetera; Anima pueri in hac die sua
 idē in hoc transitorio tēpore. habet
 ea que ad pacē illis. dū ex rebus; tēpora-
 lib; letat̄. dū honorib; extollit̄. dū
 carnis uoluptate resoluit̄. dū nulla
 formidine p̄petue mortis terret̄;
 Sed que in diesua hoc ē. in hoc transito-
 rior tēpore pacē habuit. in die aliena
 graue scandalū sue dāpnationis habe
 incipiet; Ibi enī affligenda ē. ubi
 iustuletabunt̄; Et cunctaque modo
 ei ad pacē et ad gaudiū. tunc in ama-
 ritudinē uertunt̄. quia secū incipiet
 rixari. cur dāpnationē p̄petue mor-
 tis non expauit. cur asp̄spiciendis
 malis sequentib; oculis mentis clau-
 sit; Unde eis subdit̄; **N**uncautem.
 absconditas ab oculis tuis; pueri
 anima que carnalib; desideris
 pascit̄. ipsa sibi uentura mala abs-
 condit. quia dū p̄sentē leticiā in tē-
 rūpe n̄ patit̄. supplicia que secutā
 sunt p̄uidere neq; legit. et quasi
 clausis oculis ad ignē uadit; Unde
 bene scriptū ē. in die bonoꝝ ne in-
 memor sis maloꝝ. quia leticia
 p̄sentis tēporis si quā ē ita agenda.
 ut nūquā terror e. maritudo futū-
 riu iudicii. recedat a memoria. tunc
 nāq; scriptū ē; beatus

fuit

semper

:ad

uenient dies in te: et cetera; Inimici uini
cuiusque hominis demones sunt: qui ex uentem
animam a corpore obsident. quam in carne
positam nociuis delectationibus mulcent;
uallo circumdant: quia ante misericordiam eius
oculos reductis iniquitatibus; quas prope-
trauit: hanc societatem suam damnationis
pertrahentes coartant; ut in ipsa iam
extremitate uitae deprehensa: et a quibus
hostibus circumclusa sit uideat: et tamen
ad uitam euadendi inuenire non possit.
quia iam bona opera in licet: que cum licet
agere contempsit; **E**t coangustabunt
te; maligni spiritus miseram animam undique
coangustant: quando non solum mala
opera sed etiam cogitationes et locutiones
prauas ad medium deducunt; ut que
prius se pro multa dilatauit in scelere:
ad extremum de omnibus; angustet in
retributione; **E**t ad terram proster-
nent te: et cetera; Tunc anima ad terram
confertur: cum caro in qua spiritus suam
posuit in puluere reuocatur; filii quoque
illius deperunt: cum cogitationes
male que modoxilla prodeunt: in ul-
tima restrictione dissipantur: sicut
scriptum est; In illa die: peribunt
omnes cogitationes eorum; **N**on relin-
quent in te lapidem super lapidem; quid
lapidum nomine accipimus: nisi
duras cogitationes: dum enim per se
cogitationi peruersior adicitur: qua-
si in edificio cuius: si dicitur uisus super
lapidem lapis ponitur; inde structa igitur
civitate super lapidem lapidis non relin-
quitur: quia cum anima ad damnationem
ducitur: omnes cogitationes illius

discutiende deferuntur; que cur
patitur: subiungit; **E**o quod non cogno-
ueris tempus uisitationis tue; animam
per se multis modis dominus uisitat: assi-
due uidelicet preceptis: aliquando
flagellis: plerumque miraculis: nunc
per spiritum: nunc aduersis; sed quia in hono-
ribus; et delicis posita: hoc tempus sue
uiscitationis non cognoscit: inimicis
suis malignis uidelicet spiritibus; in exitu
uitae sue traditur: cum quibus; in eterno sup-
plicio perenniter crucietur; **E**t in gres-
sus in templum: et cetera; Templum dei con-
gregatio fidelium est: ut paulus dicit;
templum dei scilicet: quod estis uos; uenden-
tes sunt in hoc templo fidelium: qui hoc
quod gratis dare debuerant: non nisi
prius preceptis muneribus; largiuntur;
iusticiam enim uendere est: hanc pro pro-
mu-
acceptatione seruare. Ementes uero
in templis: que eos de spiritualibus honores
datis primis muneribus ad damnationem
sibi congruam; et bene omnes et mentes
scilicet et uidentes ad non eiciuntur
de templo: ut aperte claret: cunctos
qui huiusmodi sectantur commercia:
de templo celestis hierusalem procul ee
pellendos; **D**omus mea: domus
orationis uocabitur: et cetera; domus
et templum dei est: ipsa mens et scientia
sanctorum; sed domus dei in spelunca
latronum uertitur: quando qui libet
fidelis: relicta innocentia et seritate
simplicitatis: hoc seculo tractat un-
de proximi corporali siue spirituali
nocere ualeat; sed nequaquam ani-
mam ad nocendum alius delibetabimus.

95
si diligenter prospexerim qualis futura
sit hora in re resolutionis: qui pauor
mentis: quam tunc omniū malorū
memoria: que obliuio transactę feli-
citatī: que formido et consideratio
iudicis; **E**rat docens cotidie in
tēplo; qđ tunc dñs in tēplo iudeorū
p̄ semetipsū cotidie corporalit̄ facie-
bat: hoc etiā assidue p̄ suos p̄dicatores
et p̄ sacrarū scripturarū paginas. in tē-
plo suo qđ est sc̄a electorū congregatio:
ager en̄ cessat; tēplū enī dī ē animus
et conscientia unius cuiusq; electi: cui
p̄sident dñs; Et licet p̄lati eccl̄e ab officio
p̄dicationis torpentēs. uerbū dī fide-
lib; adnunciare negligant: dñs tan-
ih̄ x̄p̄s. cotidie in tēplo hoc ē in cordib;
electorū docet: dū illos p̄t̄na bona
appetere. ac p̄t̄na mala cauere:
diuina inspiratione interiorius docet:
Sed tunc salubrit̄. et doctorū uerbis
et in sanctu diuine inspirationis in-
feruim̄. si mala que nob̄ in nouissimo
tēpore uenturas. formidolose ac
sine int̄missione. oculis inspicimus:
iuxta qđ scriptū ē: In omib; opib; tuis ^{no}
memorare nouissimā tua. et in tēnū
n̄ peccabis; tunc enī in omib; opibus
nr̄is nouissimā nr̄am memoram̄. cum ¹²
assidue que retributio bonis malis ue-
debeat opib;: ante oculos mentis
uolui mus; Et quisquis hec incessant̄
cogitat: dō septē gente in tēnū non
peccat; **E**BDOM XI P̄ PENIT
LECTIO SCIEUS. SC DM LUCAY ¹⁴
Nullo tēp̄e. **D**ixit ih̄s ad quosdā
qui in se confidebant tanquā iusti

et asp̄nabant ceteros: parabola istā;
Duo homines ascender̄ in tēplū:
ut orarent: Unus pharisēus: et alter
publicanus; Et reliqua. **U**idens
dñs quosdā iudeorū deficta se sc̄itate
extollere: ac hoc quasi excellen-
tioris meriti essent ceteris se p̄ferre:
hanc parabolā deduxit in mediū.
In qua et uirtus humilitatis p̄cipue
cōmendat̄: et p̄sumptiua supbia
quā sit cauenda ostendit; **D**ixit
autē inquit euḡta et ad quosdā ⁺
qui in se confidebant tanquā iusti
et asp̄nabant ceteros: parabolā
istā; duo homines: et cet̄; Recte etiā
ad litterā dicit ascender̄: quia ciui-
tas hierusalē in clīuo montis hoc est
in descensu sita. ex parte erat in monte
et ex parte in ualle: tēplū autē dñi:
in eminentiori loco ipsius ciuitatis
erat collocatū: et qui ad illud ue-
nir̄e cupiebat: necesse erat ut illuc
ascendendo puenir̄et; Unde et in
sequentib; legit̄: descendit hic ius-
tificatus: in domū suā ab illo. hoc ē
tēplo; uel descendit iustificatus
publicanus ab illo: idē ex cōpara-
tione pharisēi; Et in alio euḡto:
homo descendisse legit̄ ab hieru-
salē in hiericho; Ex his autē duob; ⁺
hominib; qui ascendeabant in tem-
plū ut orarent: unus erat pharisēus
et alī publicanus; pharisēi: clerici
erant et presbiteri iudeorū; qui p̄
eo qđ a ceteris se diuidebant tanquā
sc̄iores ac potioris meriti: diuili
interpretant̄: a phares filio iud;

mutuato uocabulo; Ex quoy numero iste fuisse deprehendit. qui arroganti tumens in templo ascendit non tam demoraturus quam se laudaturus; publicani autem uocantur qui publicis flagitiis incubunt. uel qui publicis negociis et uectigalibus inseruiunt. Idem telonearii. uel etiam omnes qui per fas. et nefas. diuitias sibi accumulunt; **P**hariseus fatis. et ceteris; Raptoreis. qui aliena diripiunt; Iniusti. qui legem non custodiunt; nam ius dicitur lex; adulteri. qui alienum thorum uiolant; Quatuor species ad doctoribus numerantur. quibus omnis tumor arroganti uideprehendit; primo. cum aliquis bonum se a se ipso habere posse estimat. cum contradicat apostolis; Quid enim habes quod non accepisti? Secundo. cum quilibet. et si bonum quod habet. celitus sibi datum nouit. sed tam hoc suis meritis se accepisse credit. contrarius paulo apostolo dicenti; quis prior dedit illi? et retribuet ei. Tercio. cum quis gloriam se habere quod non habet. contra quem sermo apostolicus; si quis putat se aliquid esse cum sit nihil. ipse se seducit; quarta species est. cum quis ad munus celestis beneficii accipit. despectis ceteris super alios se extollit. quasi singulari uirtute opibus; locuples habeat; hac quarta specie. phariseus iste. potissimum laborabat; qui quomodo quasi singularis meriti orantibus publicano se pretulit. de templo absque iusti-

ficatione descendit; **I**eiuinobis in sabbato; Requiritur quare ratione. bis in sabbato se ieiunare fateatur; sed quia iudei omnes dies sabbata uocant. dicentes primam sabbati et secundam sabbati. sicut et nos primam et secundam feriam dicere constat. non incongrue hoc loco nomine sabbati tota ebdomada intellegitur. que sabbato clauditur; bis ergo in sabbato idem duobus diebus in ebdomada ieiunare se phibet.

Decimas de omnibus que possideo; dominus in lege populo iudaico precipiebat. ut ex frugibus suis decimas sacerdotibus darent; pharisei uero ut ceteris iustiores esse uiderent. non solum fruges sed et holerarum herbarum decimabant; Unde et dominus eis in parabolis dicens; Ue uobis scribe et pharisei. quod decimatis mentem. An et cum uinum. et que grauiora sunt legis dimittitis. hoc est altiora precepta legis dilectione uidelicet dei et proximi; Congruit etiam huic loco moraliter. quod ezechiel propheta de ostentibus sibi uiscerum animalibus dicit. quia plena erant oculis ante et retro; denique illa animalia. per significationem typum gerunt omnium electorum; qui pleni sunt oculis ante et retro. quia ab omni parte circum spectati. et bona desiderabilia prouident. et mala solent cauere; fit autem sepe ut dum nos aliis rebus intendimus. alia negligamus; ubi autem negligimus. ibi oculum non habemus; nam et phariseus iste. oculum habuit ad abstinendum.

adelemosinā danda. ad grās dō refe-
rendis; sed quia ad humilitatis custo-
diā oculocaruit. cuncta bona que
gesserat amisit. Quē admodū autē
nihil p̄dest qđ tota ciuitas contra hos-
tiū custodiē incur sū si unū in ea forā
relinq̄t p̄ qđ ab hostib; intret. sic
nili uuat qđ multas uirtutes congre-
gamus. si unū in nob̄ uitiū relinquim.
p̄ qđ a diabolo capiam; **E**t publican⁹
a longe stans. et cet; a longe utiq;
stabat. quia peccator ē se uera ceter
intelligens. sanctuario ad p̄p̄quare
n̄ audebat; a longe utiq; stabat. quia
peccando longe ad dō se recessisse
nouerat; Oculos ad cēlū leuare uole-
bat. quia sciebat se grauit̄ illū offen-
disse inlicita conspiciendo. quē in
cēlo habitare credebat; Indignū
certe estimans. his dē optatib; dñm
uel dī tēplū aspiciere. quib; ad con-
cupiscendū inlicita plurima fuerat
conspicatus; pectus quoq; suū p̄cutie-
bat. qm̄ nouerat se ibi plurima cogi-
tasse nefanda unde dñm offenderat;
Et quasi suppliciu sibi de se ip̄so exigens.
ueniā scelerū non tām impetrabat quā
etiā extorquebat ad nō; **A**m̄ dico uob;
descendit hic iustificatus. ecce; ma-
xima fiducia sub exemplo istius pu-
blicani digne peccatib; p̄rogatur;
Qui qm̄ culpas p̄teritas humilit̄ de-
fleuit. quāuis in iustus ad tēplū ue-
nerit. iustificatus tam̄ a tēplo recessit;
Allegorice uero isti duo homines
duos significant populos; phariseus
qui se incaute de meritis extulit.

ludaicus est populus. qui de legis
obseruatione supbit; at publicanus
peccata sua humilit̄ confitens. gen-
tilē populū figurat; qui qm̄ ad dñm
c̄uersus peccata sua recognouit. et
scelerū suorū p̄fecte penituit. n̄ solū
ueniā. sed etiā ut populū iudeorū fidei
dignitate p̄cederet accepit; **Q**uia
om̄is qui se exaltat. ecce; hęc sententia
et de utroq; populo ualeat intelligi.
iudico scilicet atq; gentili; quorū
al̄ ut dictū est. de diuinis beneficis
supbiens humiliari. al̄ uero deuote
se in c̄fessione peccatorū humilians.
meruit exaltari; Et de om̄i supboet
humili conuenientissime potest
accipi. concordante sup hoc salomo-
nis sententia; Ante uinā exaltat̄
cor hominis. et ante gaudiū humili-
abit̄. at uideamus multos honorib;
et diuitiis huius sc̄ti florere. et in eis
usq; in fine p̄ se uerare. Cernim̄ ec̄tra
n̄ nullos paupertate et inopia laborare.
et in eadē egestate usq; ad exitū uite
p̄manere; Cū ergo isti in incoata fe-
licitate. et illi in pristina paupertate
usq; ad tēminū uite p̄maneant. quo-
modo uerū eē constat qđ dñs dicit.
om̄em hominē exaltatū humiliari.
atq; humiliatū exaltari. sed qm̄
ueritas falli n̄ potest. sciendū quia
et si in p̄sentia hoc n̄ semp̄ adimpleri
uidemus. in fut̄o tamen cōplendū
n̄ dubitam̄; Om̄is enī q̄ in p̄sentia uita
se exaltat. ut diuinis p̄ceptis se
subdere c̄tempnat. hic in die iudici
cū supbis et impuis sociatus humi-

uari cogēt auditurus ad nō: itē in
igne pēnū ecce ē. Quia autē amore
diuino hic sē humiliare studuerit.
imitans illū quid dīc. discite a me quia
mitissū et humilis corde. ipse in fu-
turo iudicio ad nō exaltabit cū op-
tabile uocē audi remeruerit. ue-
nite benedicti. et cet.; Nos autē
nō solū ex humilitate publicani
exemplū humilitatis colligere
debemus: uerū eduersō et de
uerbis pharisei formā humilita-
tis assumere; Ille enī considera-
uit aliorū mala. et cepit iactantē
suā pferre bona; nos contra nrā
mala debem ppendere. et aliorū
bona cōsiderare: ut sicut ille ceteris
sē pferens. ex eo qd alios despicit humi-
latus ē ad ruinā. ita nos bonis fide-
lib; impares nos iudicantes. ex eorū
imitatione exaltati. p ficiam ad glām;
Cūq; huiusmodi deuotionis formā
assēcuti fuerim. In cotidianis p̄cib;
hanc orationē a beato beda editā. bre-
uē quidē sed omī nos saluberrimā. fre-
quentando recitare studeam; Dī
om̄s miserere suppliciuo. quia
nō sū sicut innumeri seruitui. con-
tēptus sc̄ti sublimis. iusticie merito
gloriosi. castitatis laude anglici.
uelut etiā multi illoꝝ. qui post
flagitia publica penitendo. tibi
meruer eē deuoti; quie etiā si quid
boni tu agrā largiente fecero. quo
fine hoc faciā. quia ueatē discricio-
ne penitē ignoro; **EBDOM-**
XII. POST PENTEC.

LECTIO SC̄IEUIG. SC̄DMARC.
In illo tēp̄. **E**xiens ihs de finib;
tyri. uenit p sidonē ad mare galilee
int̄ medios fines decapoleos; et retq;
Redēptor nr̄ p salute humani
generis ueniens in mundū. atque
homo int̄ homines mira dignatione
conuersans. nō uno in loco magiste-
riū celestis doctrine uoluit osten-
dere. sed migrabat sedulus de loco
ad locū. p̄dicationi iugit̄ incubens
medelā quoq; optatā infirmantib;
exhibens. ut eius uidelicet doctri-
nā plures audientes ac miracula
conspicientes. saluari mererent;
Exiens ergo a iudea uenit in par-
tes tyri et sydonis. que s̄ ciuitates
gentiliū. Olim quidē israhelico
populo in sorte hereditatis desig-
nate. sed p̄ peccata ipsius popu-
li. nequaquā in possessionē donate;
In quo loco tyrios et sidonios cu-
rans. Inter eorū infirmos filiā q̄q;
cananeę mulieris sanitati resti-
tuit; a quorū finib; sicut et ian-
gelista dicit rediens. uenit p si-
donē ad mare galilee. inter
medios fines decapoleos; deca-
polis grecū nomen ē. et ē regio
trans iordanen. decē continens
ciuitates sicut ipso nomine de-
monstrat; nā decā. decē. polis.
ciuitas dicit; decapolis ergo re-
gio dicit. decē ciuitatū; quod
autē dicit. quia uenit dñs ad ma-
regalilee int̄ medios fines deca-
polis. arbitrandū non ē qd ipsos

fines decapolis intrauerit. aut
mare trans nauigauerit. sed usq;
ad mare procedens ad ipsum uenit
locū. unde respicere poterat
contra medios fines regionis deca-
polis. Longe trans mare positos;
Et adducunt eis surdū et mutū. et
cetera; fama miraculorū dñi erat
longe lateq; diffusa. et ideo ad
quęcūq; loca accessisset. adduce-
bant infirmos suos. ut ab illo sani-
tate recipere mererent; Spitalit̄
surdus et mutus qui ad nō mirabili-
ter curatus est. genus humanū
significat. In his dū taxat qui p̄
deigrām. de infidelitate et pec-
cato primi parentis liberant;
qd̄ humanū genus in adā primo
parente ob surdit. quando ille
pestifera uerba serpentis cū mu-
lieris suasionē audiuit; Ibi etiā
a predicanda laude conditoris
obmutuit. cū deligno in dīcto
comedit; Sed ut iste surdus et
mutus necessariē dona recipet.
dñs ad mare galilee uenit. hoc
est ad turbida et inuestigabilia
gentiliū corda. occulta inspira-
tione sue pietatis accessit. Et bene
int̄ medios fines decapole eos ad
mare galilee uenisse phibetur.
ubi egrotū sanaret. quia de sermo
ob p̄fidia populo iudaico. qui
peo qd̄ decalogū legis ad custo-
diendū accepit. p̄ regionē decē
urbū figurat. uenit ad gentes
a cultu di extraneas. ut filios

29
211.
dī qui erant dispersi congregaret
in unū. Adducunt inquit. surdū
et mutū. quia enī ipse surdus salua-
torē agnoscere n̄ poterat. et mutus
quoq; rogare nequibat. Adducunt
eū amici et petius salute dñō suppli-
cant; parimodo et in spitali cura-
tione agendū est. ut hi uidelicet
quid diuina eloquia et p̄loqui et
audire uā didicer. dñō sanandos
offerant eos. qui humana induferu
ad fidē conuerti n̄ poss; **E**t ad p̄-
hendens eū de turba seorsū. ecce tū;
non frustra actū credit. ut is qui
sanandus erat prius ad nō de turba
sequestraret; Non enī ideo illū eduxit
de turba. qd̄ non posset illū in medio
turbarū sanitati restituere. sed
potius p̄ p̄t̄ misericū intellectum;
siquidē p̄ mutū et surdū quē dñs
curauit. designant illi. qui nec
cordis aures habent aptas ad audi-
enda uerba diuina. nec os ad p̄fe-
rendū diuinū sermonē; Sed si tales
si ueraciter cupiunt sanitatē recu-
perare. prius offerendis dñō
ascis et spitalib; uiris. qui longo
us didicer. audire et alius ad nū-
ciare uerba diuina; prima namq;
salutis spes est. ut peccator qui ad
dñm conuerti desiderat. post peni-
tentia et abrenunciationē peccatorū
turbas tumultusq; assuetos uicioꝝ
studeat effugere. et illas potissimū
p̄sonas declinare. cū quib; aut
a quib; peccatū quolibet
modo p̄ ḡ po. — test; **M**isit

fini

inquit digitos suos in auriculas;
Quia indigitis plurimum partitionum
diuisiones habent. merito peos dona
diuersa sci sps figurant; nam quod digitus
di spm scm significet. ipse dñs patens
ostendit cum dicit iudeis. si ego indigito
di eicio demonia; quod alius eugtra.
apertus ostendens dicit; si ego in spu
di eicio demonia; Et magis amor se
in egipto superati dixerit; digitus
di est hoc id est uirtus diuina; digitus
ergo cum singulariter profertur. sps sci
p sona significat; cum uero pluraliter
digiti enunciantur. eius de sps diuer
sa carismata designant; digitos
ergo dñs in auriculas infirmi mit
tit. cum dona gratiarum spiritalium incre
dulorum quosque ad auditum diuini uerbi
conuertat; **E**t ex puenit. ecce cetera;
Sicut per digitum dñi designat sps sci
ita et per eius sputum. sapor sapientie
id est unigenitus filius di; nam sicut
sputum accipite in os defluit. ita
sapientia filii di a patre procedit;
quod autem dñs ih̄s xpi sit sapientia di
patris. ipse manifestat cum dicit. Ego
sapientia que ex ore altissimi p di ui
primogenita ante omnem creaturam;
sputo igitur dñs. igitur lingua egroti.
cum ministerium predicationis. cate
tizatis ratione fidei quam confiteri
debeant p fiat; **E**t suspiciens in
celum. ingemuit et cetera; Sanaturus
enim dñs in celum suspexit et inge
muit. ut ostenderet quia de celest
ribus salus est nobis speranda. et cum
magna compunctionis deuotione

querenda; Ingemuit autem. non quia
indigebat aliquid cum gemitu postu
lare a patre. cum ipse simul tribuat
omnia cum patre. sed ut hoc facto oc
culte nobis innueret. quotiens cumque
propter uel aliorum reatibus dñi misericordiam
imploramus. cum gemitu hoc faci
endum est; Siue ingemuit. quia nos
longe inter terram uide rectorum eedo
lunt. quos ad celestia possidenda
creauit; simulque occulte nobis innuit.
ut quod preternas delectationes a celestibus;
gaudium decidimus. ad hec per gemitum
et suspirium redeamus. **E**t ait illi; effe
ta quod est ad apertum; quid significet
uerbum effeta. ipse manifestat cum sub
dit. quod est ad apertum; hoc enim uerbum
proprie ad aures pertinet. quia uidelicet
aperiende erant aures ipsius surdi
ad audienda uerba diuina. et lingua
a retinaculo super carditatis soluenda;
Et facti aperti sunt et cetera; In dictum
et factum saluatoris nulli distantia
est. quia ipse dixit et facta sunt. mandauit
et creata sunt; **E**t loquebatur recte;
Ille recte loquitur quid in corde et
ore laudat. et quod alius uerbo adnun
ciat. ipse operibus exercet; Ille quoque
solus recte loquitur si uel in confiten
do siue alius predicando. cuius lingua
dñs tactus sapientie que ipse est. ad
loquendum apertus. qui potest dicere
cum psalmita. dñe labia mea aperies
et cetera; Quique iuxta exemplum be
ati iob. donec super eum alius in eo
et sps in naribus eius. non loquitur iniqui
tate labiis. nec lingua mendacium

meditat. **E**t p̄cepit eis: nec ui dice-
rent: quanto aut̄ eis p̄cipiebat: ecce;
Si dñs qui occultorū cognitor est et
om̄a nouit antequā fiāt. p̄sciebat
qd̄ miraculū a se factū palā p̄dicaturi
erant: cur eis p̄cipit nec ui dicant:
nūquid miraculū silentio tegere
n̄ potuit. qd̄ cū uoluit fecit: sed in hoc
facto exemplū nob̄ reliquit: ut in bonis
opib; que agimus. uiciū iactantię
et laudē humani fauoris caueamus;
Et tam̄ se uimus: quia si digni fuerint
imitatione op̄a nr̄a celari n̄ poter̄t:
ip̄s̄o ad utilitatē p̄ximorū ei manifest
tante quā libi dicit: n̄ potest ciuitas
abscondi: sup̄ montē posita; In hoc enī
qd̄ p̄cepit taceri miraculū: ostendit̄
non debere nos habere uoluntatē ut
p̄ximū nr̄i ad laudē humanā uideant
op̄a nr̄a; Rursū sup̄ hoc qd̄ illi ne quāq;
tacent uirtutē saluatoris: sed potius
palā adnunciant: demonstrat̄ quā
n̄ ita debem̄ occultare bona q̄ agim̄:
ut ea aliis imitanda n̄ p̄ponam̄ cū ip̄s̄e
dñs dicat: uideant op̄a ur̄a bona: et
glorificent patre ur̄m; In q̄b; etiā
uerbis p̄dicatorib; sc̄e eccl̄e quid
agerē debeant ostendit̄: quia scilicet
silli quib; ille p̄cepit ut tacerent
miraculū. amplius p̄dicare fecit due-
r̄: multo magis illi qui in eccl̄a ad-
docendū et erudiendū populū in-
stituti s̄. p̄dicationi et doctrinē de-
bent insistere: et fr̄ib; uerbū saluati-
adnunciare: quib; loquens dñs: die
p̄p̄htam; Clama necessēs; Quid

51
autē clamare debeat doctor: manifestat
dñs cū subiungit: Et adnuncia populo
meo scelera eorū. Cū enī p̄cipit dñs
p̄p̄ht̄ peccata populi excelsa uoce
redarguat: doctores sc̄e eccl̄e inseruit:
n̄ eē mulcendos negligentes ac p̄cepta
dī contēpentes: sed modis om̄ib; cor-
ripiendos ut a malicia c̄uertant̄: quatin̄
si moniti eorū correcti fuerint: p̄-
miū laboris p̄ eorū salutē p̄cipiant:
uel si in malicia p̄seuerauerint: culpa
taciturnitatis ipsi euadere ualeant.
Iuxta qd̄ ip̄s̄e loquit̄ p̄p̄htam: Si tu ad-
nunciaueris impio et ille c̄uersus non
fuerit: ip̄s̄e in iniquitate sua morietur:
tu autē animā tuā libasti; nob̄ quoq;
in hoc facto innuit̄: quia si illi uirtutes
dñicis tacerē nequeunt quib; imp̄t̄
ut taceant: multo magis sic nob̄ diuine
p̄dicationis officii insistendū; qui ut
uicissim uerbū dī exhortam̄ nos ad nun-
ciationē: ab ap̄to ioh̄e p̄cipit quid dic̄:
qui audit: dicat ueni; his eccl̄i modi
occupationib; inseruientib;: adert̄
ille p̄iorū remunerator laborū: et
nr̄e caritatis exercitiū ampliorū
beneficiorū collationib; cumulat̄:
qui uiuit et regnat cū dō patre in-
unitate sp̄i sc̄i dī: p̄ cuncta sc̄ta sc̄torū am̄;
INNATALE S̄C̄I LAURENTII
LECTIO S̄C̄I EUḠ: S̄C̄D̄MO II
Nullo tēp̄e: dixit ih̄s discipulis suis;
Am̄ dico uob̄: nisi granū fru-
m̄ti cadens in terrā mortuū fuerit:
ip̄s̄u solū manet; si autē mortuū
fuerit: multū fructū affert;
et reliqua. **C**onfluentibus

gentilib; addiem festū hierosoli
mā: et dñm ihm uidere cupien-
tib; cū hoc illi ab aptis nunciatū
fuisset: mox de sua passione quā
solū iudei sed etiā gentiles ad salu-
tē erant colligendi: hoc qd in prē-
sentia lectione recitat: paucis p-
missis adiunxit; Uenit inquit
hora: ut clarificet filius hominis;
Ac deinde congruam cōparationē
subdendo intulit; nisi granū
frumti: eccetera; Quolocogranū
frumti seipsū intellegi uoluit:
quo in terrā cadente p mortē cor-
poris: multarū messium seges
porbē emer sit; Sicut ergo gra-
nū frumti cadens in terrā: nisi
moriat solū manet: sic xpi solus
bonus: solus iustus: solus scs man-
sisset: nisi mortuus p nob fuisset;
Moriens autē: cunctas penegen-
tes sua morte ad cognitionē suā
adduxit: et eas tanquā optimū
frumentū fructificantes: in
horreū celestis patrie introdu-
cit; **Q**uiamat animā suā: eccet;
anima hoc in loco pura p̄senti
accipit: ut alibi; ne solliciti
sitis anime ur̄e: eccet; Hec ergo
sententia: gemina ex positione
accipi ualeat; Quiamat inquit
animā suā subaudi ab inferiorib;
in hoc mundo: p̄det eā; Id est: si
amas animā tuā in dō: p̄des illā xv. 13
in hoc scto; qd autē dicit: hoc ē;
Si ad hoc amas animā tuā: ut
cupias uitā et nāte tenere cū xpo:

^{eo}
perde eā modo: ut non timeas mori
p̄ xpo; uel ita; qui amat animā suā
p̄det eā: id est: qui amat istā uitam
p̄sentē: p̄det futurā; Qui sensus ue-
rior esse uidet: p̄ eo qd sequit; **E**t
qui odit animā suā in hoc mundo:
eccet; Sed cauendū est omi xp̄i-
ano: ne p̄ eo qd animā nrām id est
uitā p̄sentē odisse p̄cipi mur:
seipsū uelit int̄imere: sicut non-
nullos incautos constat egisse;
q̄: ut p̄ceptū diuinū implese
uiderent p̄sentē uitā odiendo:
flā misse iniecer̄: aut aquis p̄fo-
cauer̄: aut p̄cipitiis conliserunt;
qd quā sit absurdū quāq; horribile:
auctoritas scōy patrū canonicoy
testat̄: qui ad huiuscemodi p̄sū-
ptores det̄rendos: cōmuniter
statuer̄: ne taliū memoria post
mortē a sacerdotib; circa diuini
altaris mysteria gereret̄: hoc
enī xpi non docuit: quin potius
diabolo p̄cipitiū suadenti res-
pondit; non tēptabis dñm dñm tuū;
Item in euangelio legimus: quia
significans petro quā morte cla-
rificaturus esset dñm: dixit ei;
Cū senueris extendes manus tuas
et alius tecinget: et duces quo-
tu n̄ uis; quib; in uerbis satis ex-
pressit: nā se ipso sed ab alio de-
bere occidi: qui uesigia sequit̄
xpi; Cū ergo xp̄iano alicui huius-
cemodi necessitas incubuerit:
p̄secutore hanc optionē dante:
ut aut xpm neget aut int̄ficiat̄:

ibi eligendū est potius p dilectione
di mori. quā illo offenso uiuere; Si-
quis mihi ministrat. insequat. quid
est qd dicit insequat. nisi me imitet.
hinc et enī petrus ait. xpi passus. p
nob relinquens nob exemplū. ut
sequam uestigia eius; Et quasi quereret
aliquis. quid pmi recipiet ille qui
sequit xpm. subnectit continuo
dicens; Et ubi sū ego. illic et minister
meus erit; Et hoc ipsū quid sit. eu-
dentiū exponens ait; si quis mihi
ministrauerit. honorificabit eū
patris; quo honore. illo scilicet
quē paulo superius cōmemorauit.
ut ibi sit adoptiuus ubi ē unigenitus;
Nā utē putandū est hoc solū eē mi-
nistrare xpo. ea que s corpori neces-
saria indigentib; pparare. cibū
apponere. poculū ministrare; fece-
r hoc illi. qui eū uidere meruer in
carne p sentē. sicut martha et ma-
ria et ceteri dñi fidelissimi seruito-
res; nā et iudas dñō ministravit;
sed nūquid de illo dicit. ubi sū ego
et minister mī erit. ministrant
igit xpo. illi qui nō sua querunt sed que
sunt ihu xpi; hoc ē qd dicit insequat.
hoc ē. uias meas ambulet nō suas. et
quicquid facit amoris mei causa
faciat; uerbi gratā; si facit elemosinā.
de misericordia faciat nō de actantia.
nec ibi aliud quā bonū opus requirat;
hinc ueritas admonens ait; nesciat
sinistra tua. quid faciat dextera
tua; quid enī hoc loco p sinistram.

nisi appetitus humane laudis ex-
primat. quid uero p dextera nisi
intentio implendi diuina pcepta figu-
rant. nesciat ergo sinistra quid
faciat dextera. idē nō semisceat
conscientie tue. laudis humane
appetitio. cū in elemosina facienda
diuinū pceptū cupis implere; quis sic
ministra xpo utiq; ministrat. quia
in ministrando nō alii quā xpo placere
desiderat; nō solū autē ille xpo ministrat
qui misericordie opa erga indigentes
exercet. sed et ille qui omnia bona opa
p xpm adimplet; si etiā recte xpo
ministrare dicit. qui animā suā
magna caritate p frīb; tradere
nō dubitat; de tali quippe opere.
etiā seministrū dñi dignatus est et
facere et appellare ubi ait; filius
hominis nūenit ministrare. sed mi-
nistrare. et da re animā suā redem-
ptionē p multis; tales ergo ministros
xpi. dīpat honore illo honorificabit.
quonullus ualet eē pstantior. sci-
licet ut sint filii adoptiui cū filio eius
unigenito. nec umquā eorū felicitas
minuat; de qua glorificatione.
dicit alibi idem beatus iohs; Carissimi.
nōc filii di sumus. et cetera usq;.
uidebim eū sicuti ē; Ad quā tam
ut quandoq; ualeam ptingere.
beati laurentii martyris cuius na-
talē deuoterecolim. opē curem
exposcere. qui et res temporales sibi
creditas fidelit dispensando. xpo
in suis paupib; ministravit. et futūm

uita plus quam presentem appetens: pro illo
usque ad mortem patienter militauit.
unde et uictor effectus: celestis tri-
umphus palmarum emeruit. **EBDOM.**

XIII. POST PENTECOSTE

LECTIO SCIENTIARUM SECUNDA LUCAE

In illo tempore: dixit ihesus discipulis:
Beati oculi qui uident: que uos
uidetis: et reliqua. **C**onuersans
et conloquens dominus cum discipulis suis:
inter cetera dixit eis: beati oculi
qui uident: et cetera: quibus non omnes bea-
tificat qui presentiam illius corporaliter
intuebantur: sed illos qui humanita-
tem eius cernentes: potentiam quoque
ditatis in illo esse non dubitabant: aliter
namque uidebant scribae et pharisaei
dominum: aliter apostoli: aliter credentes:
aliter non credentes: pharisaei illud
quod uidebant: hoc solum modo crede-
bant: uidebant eum oculis corporeis:
et tantum purum hominem esse credebant:
apostoli uero et ceteri fideles: hominem
eius cernentes: uerum quoque dominum esse non
dubitabant: quod manifestat petrus
apostolus: qui per omnia: respondit domino
dicens: tu es christus: filius diuini: et ideo
ut diximus: non beatificantur oculi
scribarum et phariseorum: qui eum homi-
nem solum modo esse putabant: sed oculi
apostolorum ac fidelium: qui illum et uerum
dominum: et uerum hominem esse credebant:
de quibus: ipse superius: ad patrem lo-
quens ait: Gratias ago tibi domine pater
celi et terrae: quia abscondisti haec
a sapientibus: et prudentibus: et reue-
lasti ea paruulis: id est: humilibus: et

mansuetis apostolis: qui et solum uiderunt
communi infirmitate circumdatum:
crediderunt tamen et intellexerunt in ho-
mine latentem unum cum patre deum:
Dico uobis: quod multi prophetarum et cetera:
mouet quosdam cur dicat dominus: multos
prophetas et reges uoluisse uideri et
audire quae apostoli uiderunt et audi-
erunt: et non audissent neque uidissent: teste
namque saluatore: uidit abraham diem
christi et gauisus est: uidit moyses
sine dubio dominum: quia scriptum est de illo:
quomodo loquebatur dominus ad moysen: sicut
loqui solet homo ad amicum suum:
facie ad faciem: et isaias quoque: et
micheas: et multum alii prophetarum: uide-
runt gloriam domini: unde et uidentes
appellati: et penes cuncta scriptu-
rae lecta: patres antiquos fere
omnes dominum uidisse demonstrat: Si ergo
sancti patres et prophetarum dominum uiderunt ut
scriptura testatur: quid est quod dominus
dicit: multi prophetarum et cetera:
Sed aliud est uidere per fidem: aliud per
speciem: uideri siquidem per memo-
rati sancti dominum omnipotentem: sed per
speculum et per imagines et in subiec-
ta creatura: Omnes enim manifesta-
tiones quae in ueteri testamento
ad patres factae fuissent memorantur:
per subiectam creaturam hoc est per an-
gelos: per actum ad doctoribus: affir-
mantur: Si enim dominum in sua diuini-
tate ut est absque ullis imaginibus:
uidebant sancti: quid est quod moyses
qui ut iudicatum est cum domino facie
ad faciem loquebatur: et caetera: et

dn̄m obsecrabit dicens: si inueni
grām in conspectu tuo: ostendemih
te ipsū ut uideā te manifeste. Quē enī
manifeste uidere querebat: utiq;
usq; ad illud tēpus p̄ imaginē ac fi
guras se uidisse declarabat; uerū sci
ap̄tī dn̄m semp̄ p̄sentē habebant: et
cū in omī familiaritate: tū etiā illi
in cū uictu adherentes: quicquid cog
noscere uoluissent: n̄ p̄ speculū: n̄ p̄
enigma: sed ipsū dn̄m int̄rogando
discebant; Unde merito omīb; retro
scis: lege beata uis p̄ferunt: au
dientes ad nō; multū p̄ph̄ et iusti
et cet̄; nā illi qui in ueteri testam̄to
dn̄m uidisse narrant: iuxta fidē defun
ctis omī. n̄ acceptis rēmissionib;:
sed a longe eas aspicientes et salutan
tes; qd̄ enī antiqui sci maximū deside
riū habuerint uidendi in carnē dn̄m:
ipsorū uerba testant̄: quib; filiū di
in carnatū se uidere concupiuis se
declaram; hinc esaias p̄ maximo
xp̄m uidendi feruens desiderio:
clamabat; utinā dirū pes celos et
uenires; hinc dauid pari affectu
exertuans: aiebat; dn̄e inclina celos
tuos et descende; Optabant enī sin
guli: ut si fieri posset: suo quisq; tē
pore: di filiū in carnatū uideret;
Notandū autē quia quos lucas in p̄
sentilectione p̄ph̄ et reges dicit:
matheus alibi distincti uis loquens:
p̄ph̄ et iustos ap̄pellat; ipsi enī
reges magni qui et iusti: qui tēpta
tionū suarū motib; n̄ c̄sentendo
succū bere: sed regendo p̄ enouer;

80
XII
Et ecce quidā legis peritus surrexit:
et cet̄; Iste legis peritus idē legis doctor
ut dn̄m int̄rogando tēptaret: occa
sionē accepit de superiorib; uerbis dn̄i:
cū regressis discipulis ap̄ dicatione
dixit eis; Gaudete qd̄ nomina urā
scriptas in celo; qd̄ iste legis peritus
audiens: int̄rogans querit quid
faciendo mereat in celestis libri
ipse q; scripturā int̄ scri; Et dn̄s
ad illū; In lege quid scriptū ē quom̄
legis: quia ipse legis doctor erat:
de ipsa eū lege int̄rogat; Ille respon
dens dixit; diliges dn̄m d̄m tuū: et cet̄;
Ubi notandū qd̄ in dilectione dī non
ponit̄ mensura: cū dicit̄ ex toto; In
dilectione autē p̄ximi quodā modo
m̄surat̄: dicendo: sicut te ipsū; At
ap̄t̄ paulus; quecūq; scriptas: ad
nr̄am doctrinā scriptas; dū ergo dn̄s
legis perito se tēptanti respondere
dignat̄: nr̄am ignorantia erudit;
In qua responsione: iter patrie celestis
no b̄ ostendit; Cū enī suo tēptatori
mandatū dilectionis exponenti dicit̄:
recte respondisti hoc fac et uiues:
ap̄te nob̄ declarat: quia p̄ solā dilec
tionē ad uitā p̄nā p̄uenire possum:
si hanc n̄ uerbo tantū sed et ope ser
uam; Scilicet ut diligam dn̄m ex toto
corde idē ex toto intellectu: et
ex tota anima idē ex tota uoluntate:
et ex omīb; uirib; hoc ē ex omī fortitu
dine: et ex tota m̄te hoc ē ex tota ratione
uel memoria; tunc etiā diligimus
p̄ximū tanquā nos ipsos: si omā que
nob̄ ap̄ximis fieri uolumus: eadem

et nos proximi faciam; quae duo precepta
plene custodita ad impletionem legis
et omni prophetarum proficiunt; In his enim
duobus preceptis: tota lex pendet et prophetae;
Ille autem uolens iustificare se ipsum: ecce:
quia laudatus fuerat a domino quod optime
respondisset: quantum ad quod; ex hoc
precepta uacantia: uolens se iustum os-
tendere: dixit ad dominum; Et quis est mihi
proximus? Querit iste legis doctor:
utrum quis consanguinitate tantum
aut propinquitate carnis affinis est:
an potius omnis homo qui misericordiam
alteri impendit: proximus intellegi
debeat; Cui dominus ita respondit: ut et
omnem hominem qui alterius miseretur
proximum illius esse doceret: et tamen quia
ipse passus est humanitatem proximo nobis
fieri dignatus est: euidentem ostenderet;
Sequitur enim. **S**uscipiens autem in hoc
ecce; uerbum suscipio: duobus modis
intellegitur; Aliquando ponitur pro eo
quod est accipio: ut illud; suscipiens in hoc
in uulnibus suis: symeon Aliquando
uero significat respondeo: sicut in
presenti loco cum dicit: suscipiens in hoc
idem respondens dixit; **H**omo quidam
descendebat ab hierusalem: ecce autem;
interrogante legis perito dominum quis
esset eius proximus: proponit illi dominus pa-
rabolam hominis descendens ab hie-
rusalem in hiericho: qui sit a latronibus;
in itinere despoliatus atque uulneratus;
quem leuita et sacerdos quierant ex
gente ipsius inuenientes pertransierunt:
nec illi misericordiam impendere fecerunt:
pertransiens autem samaritanus quidam

qui gentis erat alterius: misericordiam motus
alligauit uulnera eius: et imponens
illum in iumentum suum duxit in stabulum hoc
ad hospicius suum: et curam illius cepit habere;
sequenti die datus stabulario uidelicet
hospiti suo duos denarios: petiuit ut
curam illius haberet: promittens in redeun-
do mercedem illi restituendam; quae posita
parabola interrogat dominus doctorem legis:
quis horum trium fuerit proximus illi qui
fuerat uulneratus? utrum leuita uel
sacerdos quod ex eadem gente immo ex eadem
ciuitate erant et misericordiam non fecerunt:
an potius samaritanus alienigena qui
misericordiam impendit; Et ex responsione
scribae patenti adprobatur: nobis nullum
amplius esse proximum quam illum qui non
miseretur; quantum ad litteram ideo
hominem ab hierusalem in hiericho descen-
disse narrat: quia hierusalem in montu-
osis: hierico uero ciuitas in caepestribus sita
est; atque ideo de hierusalem in hierico: non
nisi descendendo uenit; In quo itinere
ferunt latrones in quibus; dantes peluncis ac
foueis latitare: atque subinde de tran-
seuntibus; per dantes agere; Altiore uero in-
tellectu: quid haec parabola significet:
intuendum; **H**omo quidam: et cetera;
Homo iste qui descendit de hierusalem
in hierico et incidit in latrones: ad am-
intelligitur in genere humano; hie-
rusalem autem ciuitas de qua descen-
disse fertur: significat celestem hie-
rusalem: idem illam habitationem patrie
celestis: ad quam per uallem ceteram plan-
dam atque possidendam: primus homo
ad id fuerat creatus; ac uisus felicitate

tunc decidit. cū supbiens a paradiso
expulsus: atq; a uisione diuine contē
plationis alienatus; quādiu enim in
paradiso fuit. in cōsuetudine et societate
angelorū p̄m̄tis contēplationē mansit;
at ubi serpentis p̄suasione motus cōtra
creatorē supbiuit. factū a paradiso
simul et a contēplatione sui creatoris
decidit; Et hoc significat p̄sens parabola.
quę narrat descendisse hominē de hie
rusalē. Cuius nomine uidelicet hie ru
salē. designat illā beatitudo patrię
celestis; quō uero deciderit ipse primū
parentis nr̄i. post quā a contēplatione
celestis hierusalē alienatus: manifestat
dn̄s cū addit. in hierico; hoc ē in hanc
uitā mortālē laborib; et defectib; plenā.
In quā merito inobediencię infelix hu
mana mortalitas expulsa. grauissimā
p̄sūptionē supbię. p̄petuo deflet gūlio;
hec enim uitā p̄sens. nomine hierico de
signat; Et recte p̄ hierico quę int̄ p̄tāt
luna. defectus nr̄i mortalitatis figu
rat; qm̄ sicut singulis mensib; Luna
decrescens deficit. ita et uita nr̄e
mortalitatis singulis momentis defici
ens. cotidie euāescit; **E**t incidit
in latrones; Latrones qui a latendo
dicti. demones significant; q̄ p̄ eo
qd̄ inuisibiles. iter nr̄i latenter
obsident; In hos latrones homo ideo
incidit. quia descendebat. descensus
autē hic. n̄ alius quā supbia intelle
git. de qua dn̄s. qui se exaltat. humi
liabit; Nisi ergo supbiendo descen
disset. in latrones non incidisset. quia
primū homo supbiuit. ac deinde tem-

ptatus hostib; cessit; Scriptū nūq; ē;
Anter uinā. exaltat̄ cor; **Q**uē uā
despoliauer̄ eū. Idē ḡtam immortali
tatis et uestē innocentie ab^{eo} tulerunt;
Nisi enim supbiendo primū parentis nr̄i
adā peccasset. In mortalis uitę per
mansisset; **E**t plagis impositis abier̄;
plage peccata significant. quę ita
animū sauciant sicut plage uulne
runt corpus; qd̄ intuent̄ ps̄al̄ mista.
flebilis lacrimatione semet ipsū de
plorat dicens; peccata mea sicut sagit
tę infix̄ s̄ in me; plagis autē impositis
idē peccatis cumulatis. abierunt non
ab insidus hominū cessando. sed fraudes
earū idē insidiarū callide nec ueri
uel deprehendi ualeant occultando;
emi uiuore relicto; **E**x ea parte qua
homo d̄m̄ potest cognoscere. uiuit;
Ex qua uero peccando d̄m̄ offendit.
mortuus ē ep̄bat̄ sicut legit̄; Anima
quę peccauerit. ipsā moriet̄; Latrones
ergo idē demones semiuuū hominē
reliquer̄. quia beatitudinē quidē
ab eo immortalitatis tuler̄. sed rationē
animi quā d̄m̄ nosse potest. auferre
minime ualuerunt; **A**ccidit autē
ut sacerdos. et cet̄; per sacerdotem
et leuitā qui inspecto saucio transi
erunt. significat̄ lex ueteris testa
m̄ti et sacerdotiū iudeorū. qd̄ ma
xime in sacerdotib; et leuitis quon
dā emicuit; uel ut distinctius loqua
m̄. p̄ sacerdotē quidē aaron sacerdos
cū om̄i sua p̄genie. p̄ leuitā uero.
moyses similiter cū sua successione
intelligit̄; qui leuita. d̄ circodicit̄.

qd legis fuerit amministrator; sed
leuita et sacerdos uidentes hominē
sauciū. ad sanitatē minime pduxerunt.
quia lex peccata quide ualebat
ostendere. sed neminē a peccato li-
berare. peccatorū enī uulnera p
legē et sacerdotiū iudeorū tantum
monstrari poterant. nā ut cūcurari;
quia iuxta aptm impossibile erat
sanguine brutorū animalū auferri
peccata. donec ueniret illud singu-
lare sacrificiū. qd in cruce oblatū
peccata mundi exterisit. Unde
sequit. **S**amaritanus autē quidā.
ecce tā; Samaritani n̄ erant de po-
pulo iudeorū. sed alienigenę potius
et idolis seruientes; Cū enī a rege
assiriorū decē tribus ppter peccata
trans latic fuisent de samaria.
nec terra eorū habitatore uacua
redigeret in solitudinē. iussu regis
assiriorū quidā de alienigenis
assirus uidelicet missis in samaria
quęerat caput decē tribuū. ut
habitarent ibi et tēra excolerent;
Cūq; cepissent in ibi degere et idolis
ut poted m̄ ignorantēs deseruire.
inmisit in eos dñs feroces bestias.
ad quarū deuastationē intibant;
quo cōpto rex assiriorū. cū suis
cōmunicato consilio direxit
eis quendā de sacerdotib; iudeorū.
qui eos legitima dicitē doceret;
qui cū eis diuinā legē tradidisset
ueragū et paralipomenon nar-
rat historia. cepunt timore co-
gented m̄ colere. sed pristina

adhuc infidelitate uigente. nihil
ominus idola sua n̄ destiter ad adorare;
Istos igit iudei abominationi et
contemptui deputantes. samari-
tanos uocabant et plenos demonis.
eoqđ demonib; deseruirent; Unde
et hoc psummo conuicio dño obie-
cer. samaritanus es tu. ecce demoniū
habes; uerū ille n̄ se samaritanū eē
abnuic. ppter nomen ipsius sacra-
mētū; Samaritanus iste. intelligit
dñs ihs xps; nā samaritanus. inter-
p̄tat cūstos; Unde et psalmista.
dic de dño; Nisi dñs custodierit
ciuitatē. ecce ē; Et sic de psalmista
cupiens liberari ab his latronib;
dic; Custodime a laqueo quē abscon-
der mihi; Tunc ergo iste samarita-
nus idē dñs ihs iter faciens iuxta
sauciū ptransiit. hoc ē. iuxta
genus humanū ceterat uulnerib;
peccatorū infectū. quando assup-
ta humanitate in similitudine
carnis apparuit. ut p peccatū
dāpnaret peccatū; iter eius
fuit in hunc mundū. descensio
eius in uterū uirginis. natiui-
tas et p̄dicatio ipsius. passio
resurrectio. atq; ascensio;
hoc iter pagens dñs. uidit
sauciū genus humanū. hoc est
miserū est eius; **E**t ad p̄prians.
ecce ē; Tunc dñs ad p̄prians sau-
ciati uulnera alligauit. quan-
do in hunc mundū ueniens. pec-
cata quę in hominib; inuenit.
redarguendo cohibuit dicens;

penitentiā agite: ecce; **I**nfundens
oleū et uinū; Uinū plagis infusū mordet.
Oleū uero lenit et mollit; Oleū ergo
plagis sauci dñs infudit: cū spem
ueniē penitentib; repmisit dicens;
Ad p̄p̄inquabit regnū celoz; Infudit
et iā uinū: cū terrōre dāpnationis
peccantib; et n̄ penitentib; incussit
dicens; Om̄is arbor quē n̄ facit fruc
tū bonū: ecce; **E**t imponens illū
in iumentū suū: ecce; Iumentū xp̄i est
humanitas eius: quā assumens ad nos
uenire dignatus est: In quo iumento
idē cor pore humano sauciū imposuit:
quia peccata nr̄a ipse in corpore suo
sup lignū portauit; De hac humanita
tis as̄suptioe loquens p̄p̄ha dicit;
Ecce dñs ascendet sup nubē leuē: hoc ē:
assumet corpus pondere peccatorū
nequaquā grauatū; hoc autē est qd̄
hic dicit: uulneratū iumentū suo im
posuisse: qd̄ et in alia parabola signi
ficat: In qua pastor bonus in uentā
ouē humeris suis imposuit: et sic
reportauit ad gregē; Stabulū autē
in q̄ illud duxit p̄sens eccl̄a accipit:
in qua sc̄a d̄i eccl̄a animalia hoc est
fideles: frum̄to uerbidi iugit̄ alunt:
et sacratissimo diuini corporis pane
c̄firmant; Stabularius autē ord̄inē
p̄dicatorū designat: quib; sc̄a eccl̄a
cōmissa ē a xp̄o: ut pabulo uerbi
diuini eā reficere studeant; Mora
lit̄ itaq; tunc quilibet sup iumentū
dñi imponit et in stabulū ducit: cū
ad baptisimū ueniens fide sc̄e tri
nitatis p̄cipit: et in societate sc̄e eccl̄e

collocat; **E**t altera die: ecce; **E**t
prima die: tēpus dominice incar
nationis: quando sicut scriptū est:
sedentib; int̄nebris et umbra mortis
lux orta ē eis; altera uero die est
post dñi resurrectionē: in qua
splendor lucis sc̄e tū claritate
euḡt̄i: cunctis p̄ orbē gentib; radi
auit; duo uero denarij duo testa
m̄ta significant: uet̄us sc̄ilicet et
nouū: In quib; p̄t̄ni regis nom̄ et
imago: hoc ē cognitio et c̄tēplatio
c̄tinet; Altera igit̄ die dñs duos dena
rios p̄tulit et stabulario dedit: quia
resurgens a mortuis aperuit disci
pulis suis sensū: et utriusq; testam̄ti
mysteria: ad eruditionē om̄ium
gentiū illis patefecit; **E**t qd̄ cūq;
superogaueris: ecce; uideamus
quid superogauer̄ stabularij: id ē:
sc̄i p̄dicatores; Unus stabularius
fuit sc̄e eccl̄e paulus apt̄s: qui super
erogauit qd̄ in duob; denarijs acce
pit: cū dixit; de uirginib; autē pre
ceptū dñi n̄ habeo: consiliū autē do;
Et rursū; dñs in q̄ ordinauit his qui
euḡtm̄ adnunciant: de euangelio
uiuere: nos autē non usi sumus hac
potestate inter uos: neque uir̄m gra
uaremus; Cui rediens dñs qd̄ p̄mi
serat reddet: quia ueniens ad iudi
ciū dicit ei et similib; eius; Euge
serue bone: ecce; **Q**uis horū triū:
ecce; **I**ntroq̄at dñs doctore Legis:
quis horū triū p̄ximus factus sit
saucio iacenti; utrū sacerdos uel
Leuita qui ex eadē gente immo ex

eade urbe erant et miscdum in eu
n fecer. an potius samaritan alie
nigera qui miscdum illi impendit;
Et ex responsione scribe patenti ad
p. a. nullu amplius nob e pximu
qu illu q nrm miseret. **E**t ait illi
uade et tu fac similit. qd est dicere:
ut ostendas te ueracit diligere pximu
sicut te ipsu. uade et quicquid uales
in utilitate illius uel corporali uel
spitali pmpus opare; Spitali uero
pximus nrm nullus amplius: qua
xpi. qui uulnera nra curauit; pxim
utiq; nob: p diuinitate. quia n longe
e ab uno quoq; nrm. In ipso eni uiuim.
mouem et sum; pximus etia nob fi
eri dignatus: ex humanitate. qui
cu eet longe a nob. ut pote in mortalib
a mortalib; iustus a peccatorib;
descendit ad nos ut fieret nob pxu
m qui erat antelongiucus; diliga
mus ergo eu quasi dm et dnm nrm.
diligamus et quasi pximu. quia
ipse e caput nrm; Et constat quia
nihil e pximius. quicaput mbris;
Diligentes ergo sediliget. et ad con
teplatione sua patrisq; introducet.

Cu quo uiuit et regnat in unitate sps
scids p cuncta seta setoꝝ am; **EBD**

XV. POST PENTECOSTI

Lectio scie uig. Sedm Luc.

In illo tēp. **D**ū iret ih̄s in hie
rusalē. transiebat p mediā sama
riā et galileā. et reliq; **M**emor
dñs salutis humane ob quā pfici
endā. celitus aduenerat. instante
ū sue passionis articulo. ibat in

hierusalē. non reformidans gentē
quālibet atrocē. quālibet sui effu
sionē sanguinis anxie scientē; In
hierusalē enī ibierat tēplū dñi.
ibierat sacerdotiū iudeoꝝ. ibierat
cultus sacre religionis. ibiter in
anno apparebat omē masculinū
iudeoꝝ scdm pceptū legale; Et ideo
dñs sepe adibat illā ciuitatē. cupi
ens sibi plurib; adnunciare uerba
salutis. et sua ostendere miracula;
Utergo nec iter illius amiraculoꝝ
pconius alienū atq; immune uideret.
transeunte illo p mediā samariā et
galileā et ingrediente qd dā castellū.
occurrerēt ei decē uirilepsi. ita ute
rant legis decreto. a cōmuni domoꝝ
uel urbiū cohabitatione discreti;
Samarina nāq; ciuitas est. siue p uincia;
Galileu uero. maxima pars est regni
iudeoꝝ; Nec legimus occurrisse
istos leproso dño. in uico aut in castello
uel ciuitate. sed potius in itinere.
quia lex p̄cipiebat ut quisquis lepro
sus eet. p ministeriū sacerdotis ab omi
plebe separaret; Sed quia lepra
in una eadēq; cute diuersis p mixta
colorib; fedū hominē reddit. n̄
incongrue iuxta significationē
spitalē. Leproso nomine signant̄
heretici. qui unitatē fidei non ha
bentes. diuersis inficiunt̄ errorib;;
Sciendū uero ē nullā eē falsā doc
trinā. que n̄ aliqua sit ueritate p
mixta. nisi aut apte mendax fue
rit n̄ recipiat̄. aut si ex toto uera.
ia heretica n̄ sit. que admodū autē

uulnera in unius corporis cute ap-
 parentia: diuersis colorib; carnē
 obducunt. Ita in unius cuiusq; he-
 retici doctrina falsaueris resper-
 gunt: ut sub obtentu ueritatis
 falsitas inimica p̄ualeat; n̄ uetq;
 uenena porrigunt: prius oraculi-
 cis melle linunt: ut p̄ gustū dulce
 dinis: p̄ueniat ad poculū mortis;
 Huius cernodi autē pestes auctori-
 tate principū eccl̄e ita sp̄pellen-
 de: ut auctores earū a totius xpi-
 anitatis societate deieci: magnis
 dñm ih̄m uocib;: p̄ salute recipien-
 da int̄pellare cogant; Unde bene
 sequit; **Q**ui sceterunt a longe; Ideo
 a longe sceter nec dño adppinqua-
 uerunt: quia ut iā dictū est. a com-
 muni consortio separati erant; **E**t
 Leuauerunt uocē dicentes; I hū p̄cep-
 tor: miserere nr̄i; a longe stantes
 Lepsi ad dñm uocē extollunt: ne-
 tumultuantis turbe strepitu: pos-
 sent aliquatenus impediri; Sed et
 in parte spiritalis intellegentie
 quā congrue ih̄m heretici p̄cepto-
 rem uocant: In cuius uerbis se reco-
 lunt deliquisse; dūq; ad eius magis-
 terū regulā studiosē festinant
 recurrere: mox merent̄ optate
 salutis beneficia inuenire; **Q**uos
 ut uidit: dixit; tce: ostendite uos
 sacerdotib; ; Inter om̄s quos dñs
 ad uersis infirmitatib; multipli-
 citer curasse legit: nemine illorū
 quib; curā impendit p̄ter leproso-
 ad sacerdotes mittere uoluit;

Cuius reiquidē ad litterā facilis
 intellectus: quia patet illū ideo
 hoc egisse. nec alū niantib; sibi ad-
 uersarius: aduersū se uideretur
 iacula ministare: dū quererent̄
 illū sacerdotib; suis: debitū hono-
 rē ac reuerentiā n̄ deferre:
 p̄sertim cū leprosoꝝ curatio a sacer-
 dotib; eēt discernenda; Si uero
 sp̄italis in hoc intelligentiā req̄-
 rit: constat quia illud sacerdotiū
 iudeorū: ty pus erat sacerdoti
 regalis et xp̄iani. qđ nunc p̄ dī-
 grām in eccl̄a manet: quo etiā
 emundam et consecram om̄i ad-
 ueri sacerdotis menbra p̄tinentes;
 Lepra uero: quatuor habet diffe-
 rentias significationū; designat
 enī infidelitatē paganorū; p̄fidia
 iudeorū: errorē hereticorū: et
 maculas grauiū peccatorū; ab hac
 tamulti pl̄cilepra quicūq; xpi-
 ari desiderat: necessē ē eccl̄ia
 ad eam: sacerdotes req̄rat: ut peccorū
 ministeriū qui ualeat maculas
 peccatorū; hinc eadē saulus de celo
 quidē ad dō inferuit: et tam ad ana-
 niā p̄ ipsū regenerandus destināt;
 hinc etiā corneliū angelus p̄sema
 ipsū exhortat: qui tam etiā petrū
 accersere p̄cipit; quo ueniente
 et uerbū dī cornelio et domui eius
 et amicis adnunciante: cecidit
 sp̄s sc̄s sup̄ eos quia audiebant uerbū;
 itam petrus destitit quineos bap-
 tismop̄funderet: quos sp̄scō nouerat
 consecratos; multiplex enī misc̄tia

+ xii

di hanc p̄lati eccl̄e sacerdotib; con-
tulit potestatem. ut et c̄fidentib; pe-
nitentiae sanctionē darent. et eadē
salubri satisfactiōe purgatos. ad
ianuā reconciliatiōis admitterent;
Sic diuine uoluntatis p̄sidis ordinatis.
ut indulgentiā di n̄ nisi supplicatiōib;
sacerdotū queat optinerē; **E**t
factū edūirent. mundatis; bene-
dñs uidens fidē istoz misit eos ad sa-
cerdotes. et antequā ad illos ueni-
rent reddidit eis pristina sanitate;
ne illi uidelicet suo iudicio sed potius
grā saluatoris crederent eos esse sa-
natos; **U**nus autē ex illis. ecce tera;
unus iste qui ceteris ingratis abeuntib;
solus rediit saluatori grā agens.
unus eccl̄e deuotā dō humilitatē
significat. que uerē dō cotidie grates
exsoluit. quia rep̄sis p̄sūptionis sup-
cogitatiōib; infirmitatē suam
humilit̄ aspicit. de bonis que agit
nihil sibi tribuit. sed omnia diuina
clem̄tia p̄cedere c̄fiteat; Iure autē
in faciem cadere dicit. qd̄ p̄pe elec-
toz est; In faciem enim cadit. quide-
malis que p̄petrat et uesit; **C**tra
de persecutorib; dñi dicit. quia abier-
et cecider̄ retro sū; Et de amatore
mundi sub metaphora ascensoris equi-
p̄ iacob dicit. ut cadat ascensor eius
retro; rep̄bi enim retro cadunt. quia
dū mala p̄tita modo ante int̄ oculos
ducere negligunt. post modū retro
hoc ē ad supplicia et n̄ q̄ p̄ uiderē no-
luer̄. infelicit̄ de uoluntē; **E**t hic
erat samaritanus. id ē alienigena; sepe

legim̄ in euḡto. quia gentiles uenien-
tes ad dñm ut eū audirent et sanarent̄
ab eo. sanitate p̄cepta grā dō referre
studuer̄; Iudei uero eius iugit̄ miracula
uidentes. et ab eo mundationē p̄cipien-
tes. semp̄ ingratis p̄fiter̄; **S**piritalit̄
samaritanus qui interpretat̄ custos. signi-
ficat uniuersitatē populi gentilis p̄
fidē ad dñm c̄uersi. qui custodia habet
ad humilitatē seruandā; dū enim genti-
lis ad dñm c̄uersus. omē bonū qd̄ habet
ei tribuit a quo accepit. p̄fecto bene-
ficia sibi diuinitus conlata uigilant̄
custodit. decantans cū psal̄mista; for-
titudinē meā ad te custodia. ecce t̄;
Respondens autē ihs. dixit. n̄ ne dece-
et cec̄; merito saluator eos qui ingrati
p̄seuerant quasi ignotos requirit.
cū dicit. noue uobis. sicut enim eos quos
eligit scire cōp̄bat. ita et eos quos
rep̄bat n̄ incongruē nescire dicit;
unde et quib; dā in fine dicitur us.
nescio uos; n̄ qd̄ lateat dñm aliquid.
sed quia impioz uias quoz figurā isti
p̄tendunt lepsi. quasi ignotas rep̄-
bat; sicut et nescire mentiri uir
uerax dicit. qui labi p̄ mendacium
dedignat; n̄ quosim̄ tiri uelit nesciat.
sed quia falsalōq̄ ueritatis amore con-
tēpnat; dicit ergo dñs; n̄ ne dece-
et cec̄; nouenarius numerus si unū in aug-
m̄tū sup̄cipiat. quandā for̄ mulam
unitatis explet et in denariū surgit;
Quo numero id ē denario tanta sit
cōplexio. ut ultra illū alius nume-
rus n̄ ex crescat. nisi hic id ē denari-
us repetat̄ a capite id ē a unitate;

finis

Unum ergo ad unitatē suā custodiendā
nō indiget nouē; nouē uero indigent
uno: ut quēdā effigies unitatis comple
atur: id est denarius; similiter illi qui
s̄ intra unitatē sc̄e eccl̄e collocati qui
designant̄ p̄ unū: nō indigent auxilio
eoy qui extra sunt positi p̄ infidelitatē;
illu uero qui foris s̄ indigent ad iutorio
electorū: ut p̄ eoy ministeriū et in
cessionē mereant̄ sc̄e eccl̄e incor
porari: qm̄ aliter saluari nō possi; **N**onē
inuentus est et; supra decem mundatos
asseruit: nunc autē nēmī nē dicit in
uentū qui rediret et dare et gl̄am dō:
nisi illū alienigenā; lux taliter am
facile ē hominē uideri corpore sana
tū: et tam p̄sistere ingrātū; Sp̄italit̄
autē mirū curis dicit eē sanatos: a
qui gradū de infidelitate ad fidem
conuertuntur: et tam p̄manere eos
ingratos; Si enī p̄fecte mundus est
aliquis p̄ fidē et baptis mū: quomodo
ē dō ingratus cuius misericordia ab in
fidelitate adductus est ad fidem:
Et si ingratus: quomodo mundus:
Sed sciendū quia s̄ quidā in congre
gatione fidelū: qui mundantur
quidē p̄ fidē et baptis mū: ingrati
uero p̄ bonā operationē p̄sistunt;
de quib; dicit ap̄t̄s paulus; Cū cogno
uissēt d̄m non sicut d̄m gl̄orifica
uerunt aut gr̄as eger; Cū enī dicit
eos d̄m cognouisse: ostendit munda
tos eē a lepra infidelitatis p̄ baptis
mū; Cū uero addit non gl̄orificas
se illos d̄m nec illi gratias egisse:
accusantur ingrati; **E**t ait illi;

Surge uade; surge uidelicet auicis
peccatorū: et p̄ge ad opationē uirtutū;
quia fides tua et cet; quib; uerbis ap̄te
ostendit̄: quia si fides sua hunc saluauit
qui ad agendū gr̄as saluatori humilit̄
redit: absq; dubio p̄didit illos quide
p̄cepta sanitate ingrati: mundatori
gr̄as rependere neglexer; sp̄italit̄
quoq; possum̄ intellegere: quia si
illos qui intra sc̄am eccl̄am consistunt
fides sua saluos facit: p̄cul dubio eos
qui extra manent infidelitas sua d̄pnat;
illud etiā in isto qui iacens ante pedes
d̄ni surgere iubet̄ ostendit̄: quia qui
fidē rectā cū humilitatis obseruatione
tenent: atq; c̄ditori suos ē humilit̄
subdunt: quoy figurā iste p̄tendit
qui mundatus ad gr̄as dō agendas
redit: p̄ diuini uerbi consolationē
a peccatis resurgere et ad opa uir
tutū iubent̄ accedere: donec crescentib;
uirtutū cotidie incrementis ad illā p̄
fectionē sublimē: inquadm̄ deoy in sion
p̄petuo contēplari mereant̄: am;

EBDXXI. POST PENT.

LECTIO SCIEUB: SC̄DM MATHIŪ;

IN ILLO TEMPR: **D**ix̄ ih̄s discip̄t̄ suis;
Nemo potest: duob; dominis ser
uire; aut enī unū odio habebit et
alterū diliget: aut unū adheret
et alterū contempnet; et reliqua;
Hec uerba redemptoris nr̄i:
ad curas istius sc̄ti euitandas non
infr̄iunt: ut et temporalia con
tēpnere: ecclesia semp̄ studeat
app̄tere: nemo inquit
potest: duobus dominis seruire;

que sententia iuxta littera etiam
non exposita claret. quia scilicet
nemo duob; dominis carnalibus
ita potest seruire. ut ambobus
equaliter placeat. utrisq; equa-
liter obsequat; Spirituali uero
intellectu quis sint isti duo
domini. subsequenter ostendit
cu subdit; non potestis do seruire
et mammona. id est xpo
et diabolo; que enim participa-
tio xpo et diabolo. aut lucia ad
tenebras. mammona apud
hebreos uel syros. diuitie di-
cuntur; punice autem mammona.
Lucrum uocatur; utruq; autem.
ad unum finem pertinet; ad tenden-
du ergo quod non ait. non potestis
do seruire et diuitias possidere.
sed non potestis inquit do seruire
et diuitias; nam antiquos
patres nouimus temporaliter
diuites fuisse. quos tamen
indubie constat perfectissimos
in di seruitio extitisse. diues
namque fuit abraham. diues
lob. diues dauid. alijq;
quamplurimi; Sed isti quamuis
habuerint diuitias. non serue-
runt diuitiis sed do. quia spem
suam diuitiis nullo modo com-
miserunt. nec custodierunt
eas ut serui. sed distribuerunt
ut domini. tenentes eas in
usu non in desiderio. et nunquam
exlatere sibi datis utiliter
disponentes. memor es

psalmi precipientis; Diuitiae
si affluant. nolite cor apponere;
quisquis ergo custodit diuitias
ut seruus et non distribuit eas
ut dominus. seruus est diuitiaru;
Et seruido diuitiis compellitur
seruire diabolo. quia cupiditate
diuitiarum implicatus. diabolo
se subdit. qui merito sue prau-
tatis terrenis rebus prepositus
est. et aditio princeps huius
secti appellatur; ait ergo dñs;
unum dominum odio habebit
homo id est diabolū. et alterū
diliget id est xpm. aut unum
sustinebit uide licet diabolū
tanquam durū et asperū dominū.
et alterum contempnet et despi-
ciet. hoc est dñm; Et notanda
proprietates. uerborū dominico-
rum; Cum enim premisisset dñs
dicens. aut enim odio habebit
et alterum diliget. non est
subsecutus e contra ut diceret.
aut unum diliget id est diabolū.
et alterū odio habebit hoc est dñm.
quia nulla mens hominis tam
peruersa est que dicat. aut
dñm se odio habere. aut diabolū
diligere; Conuenienter autem
ad didit. aut unum sustinendū
hoc est diabolū. et alterum
contempnendū uidelicet dñm;
Contempnit enī dñm sed tamen non
odit. quisquis precepta illius
contradicens despicit; sustinet
diabolū tanquam durum et

crudelē habeat dñm sectam non
 diligit: qui cūq; p̄cupiditate diu
 tiarū illi se subdit. qui p̄inceps
 mundi habet dicente dño; uenit
 princeps mundi huius: et in me non
 inueniet quicquā; sed licet illū sus
 tineat tanquā crudelē dñm: n̄ tam
 diligit ut iadicatū est; uerbi grā;
 si quis in aliqua domo ancille
 cuius libet hominis potentis copulat.
 etiā si diligat eū cuius ancillam
 diligit: p̄pter uim tam suę cupi
 dinis dura sustinet seruitutē: su
 biendo se illi cuius ancillā sibi con
 iunctā diligit; Sic et homo diligens
 diuitias: seruus est diaboli qui caput
 et princeps: amatorū mundi; Ideo
 dico uob: et cetera; Tanquā dicat; quia
 dixi n̄ posse uos seruire dō et cupidi
 tati; mundi: ideo dico uob ne solli
 citi sitis in aggregandis diuitiis: quib;
 mens simplicita. alienet ab amore
 sui creatoris; sed cū primo homini
 ad dñm dictū sit. In sudore uultus tui
 comedes panē tuū: quidē qd̄ n̄ disci
 pulis immo cunctis fidelib; p̄cipit.
 ne solliciti sint quid manducare et
 bibere uel induere debeant: nūq̄d
 phibet hominē laborare. qui prius
 iussit in sudore uultus panē comedere:
 nequaquā; sed in his p̄ceptis dominicis
 illa differentia ē ad attendenda: ut
 unusquisq; ea que corpus ad cibū uel
 indumentū flagrat p̄curare seudeat.
 ne deficientib; his que naturalis fragi
 litas ex p̄cipit: ut pote sine quib; n̄ ualeat
 subsistere: etiā ipsa uita genuino ad

iutorio priuata deficiat; sollicitudinē
 autē in his adhibere uetā m̄: qd̄ intel
 legit cura sup̄flua; Unde pulchre
 hanc ueteres ita diffiner: ut dice
 rent sollicitudinē eē egritudinē
 animi cū inmoderata cogitatione;
 In hoc autē qd̄ dicit: ne solliciti
 sitis anime ut p̄ quid manducetis:
 querendū utrum cibis iste corpus
 que sumimus: ad animā que est
 incorporata. An ad corpus p̄tineat;
 Ad qd̄ dicendū animā hoc loco p̄
 sēnti uita que alimentis ac uestib;
 retinet posita eē: in cuius causa
 labor exercendus est ad eā suspen
 tandā: sollicitudo autē tollenda:
 ut habentes uictū et uestitū his
 contenti simus; siue anima p̄ ipso
 corpore quo continet est posita:
 a parte scilicet totū; sicut legimus
 descendisse iacob in egyptū in
 animab; lxx: cū animas non
 absq; corporib; descendisse ma
 nifestū sit; Ceterū de sp̄itali cibo
 ac uestim̄to: ualde nos semp
 oportet eē sollicitos; Nonne
 anima plus est quā esca et cetera;
 Ex his duab; substantiis constat
 homo: anima uidelicet et cor
 pore; ammonet ergo nos dñs
 hac sententia: ut n̄ meminerim
 multo amplius nob̄ dñm dedisse:
 in eo qd̄ nos cū non essem̄ cōpositi
 ex anima et corpore: quā sit ali
 mentū et tegimentū: ut sit sensus;
 qui maiora uob̄ p̄stitit idē animā
 et corpus: p̄stabit utiq; et minora

queritio

finis.

2 111

uic tū uidelicet et uescimētu; **R**espice
uolatilia celi. et cet.; ducit nos dñs ad
consideranda minora opa: quatinus
ex reb; minorib;: maiora nob facili
psuaderi possint; nulli enī dubiū ē:
qd homo maius sit quā aliqd uolatile;
homo ad imaginē et similitudinē di
factus est: uolatile uero creatura
quidē di est. sed tam irrationalis;
Et cū morit̄ corpore: morit̄ et anima;
homo uero quāuis morat̄ corpore:
anima tam uiuit cū dō; At ergo;
Respice id: considerate uolatilia
celi: qm̄ n̄ s̄r idē n̄ seminant. neq; me
tunt hoc ē n̄ colligunt neq; c̄gregant
in horrea uidelicet in granis: et
pat̄ ur̄ celestis pascit illa; Hoc ē. absq;
ulla sollicitudine et sine aliqua sua
pudentia: nutu di alunt; Si ergo uo
latilia quoz mortalis: anima p̄ uiden
tia sui creatoris alunt: multo magis
homines quib; p̄ n̄ t̄as rep̄mittitur:
illius munificentiā gubernant; qui
d̄a plus appetentes s̄p̄ere quā oportet:
uoluerunt hunc locū allegorica
interpretatione discutere: dicentes
p̄ uolatilia celi anḡlos designari:
qui absq; ulla curā uiuentes p̄petua
securitate et quiete potiunt: non
ad tendentes illud qd sequit̄: n̄ ne
magis uos pluris estis illis: simplici
ergo hec sunt accipienda: et ad hoc
positas ut d̄ reb; minorib;: maiora
psuaderent; **N**on enim magis uos
pluris estis illis: n̄ diē plures estis
quia plures ad numerū p̄tinet:
sed plures id: carioris p̄t̄i estis.

hoc ē plus ualeatis; Rationalē n̄q; ani
mal qd: homo: sublimius ordinatū:
in rerū natura. quā in rationabili
sicutis aues; Illi enī corpore morien
tes: anima quoq; int̄eunt; homo uero
et sic corpore mortalis: Animata m̄
in mortalis p̄sistit. siue ad q̄tam siue
ad penā; **Q**uis autē ur̄m cogitans:
et cet; sensus: si ē aliquis ur̄m qui ad
figurā suā unū adicere cubitū pos
sit ut uell longior uell latior uideat:
cogitet qui ēius modi ē quomodo
illud uesciat et pascat qd̄ ipse sibi
adiicit; Ceterū qd̄ di creauit: et cū
sine ur̄a sollicitudine uestire ac
pascere p̄curabit; Illi ergo relin
quite curā regendi corporis: cuius
cura factū est ut ante figurā
corpus habeatis; **C**onsiderate lilia
agri et cet; dederat documētū de
alimētis ex cōparatione uolatiliū
celi: dandū erat etiā de uescimētis ex
emplū collatione lilioy agri; Lilia
autē agri pomib; herbis posita noue
rim: que non laborant in crescendo
neq; nent. id: filia n̄ torquent ut
pulchra sibi indumta coaptent; De
quib; seq̄t̄; dico autē uob: qm̄ nec sa
lomon et cet; Int̄ om̄s reges israheli
tarū salomonē ditissimū fuisse:
regū narrat historia; qui int̄ reli
quas dignitatū diuitias decore ues
tiū pollebat: a deo ut singula minis
trantiū officia cū omib; sibi subiec
tis p̄priis ac singularib; uterent̄
indumtis; sed quāuis tanto honore
fuerit decoratus: non ē tam tanta

Fr

pulchritudine cooptus sicut unū
 existit subaudit lilius; Et reuera que
 textura aut pictura exentiū mulie
 rū ualeat florib; coequari; quid ita
 rubet ut rosa; quid ita candet ut
 liliū. Nā uero uiole colorē pulcher
 rimū. nulla purpura superare nulla
 ualeat tinctura supgredi; qd autē
 nec salomon in omi glā sua. In omi
 glā dicit idē in magnitudine regni.
 in pulchritudine deliciarū. uel ut
 diximus in distinctione et uarietate
 uesciū; Cur autē hanc deliliū similitu
 dinē p̄ miserit. subdendo manifestat;
Sicutē fenū agri eccet; fenū agri idem
 appellat. qd et sup̄ uis lilia agri; Om̄s
 uidelicet herbas. pulchris colorib;
 decoratas; Cras autē in scripturis p̄
 futuro tēpore accipit. dicente iacob;
 Exaudiet me cras. iusticia mea; Et in
 samuhelis phantasmate. phitonis; a
 loquit ad saulē; Cras eris mecum; Et est
 sensus; Sids ea que cito decidunt et
 marcescunt. fenū uidelicet qd hodie
 ē in sua uiriditate et cras in clibanū
 idē in ignē mittit. tanto decore
 circū dat. quanto magis ea que uob
 necessaria sunt p̄uidebit quia dicit
 p̄tinetis et nā. minimos autē fide
 appellat aptos. quia nec dū fidei p̄
 fectē culmen subierant; Unde et
 dnō dicebant. augenob fidē. **N**olite
 ergo sollicitie eccet; notandū qd
 n̄ ait. nolite querere uel sollicitie
 decibo aut potu. sed quid inquit
 manduceetis aut bibatis. eccetera;
 ubi llypprie notant qui in congre

l. 17

gationib; Constituti. sp̄reta cōmuniōne
 aliorū. lauciora uel austeriora p̄
 ceteris cū quib; habitant. Alimta
 uel indumtare q̄r. **H**ec enī om̄a.
 gentes inq̄r. Exceptis paucis iudeis
 qui legē habentes dīnceli uenerabant;
 relique p̄ uerū orbē nationes
 idolis seruientes. gentes appella
 bant; de quib; hic dn̄s dicit. hec om̄a.
 gentes inquit; illi scilicet qui ignorant
 dīm. q̄ nesciunt aliud cogitare quā
 terrena. quib; n̄ est cura futuroꝝ.
 sed tantū p̄sencib; delectant; Cōpa
 rata enī sunt iumentis insipientib; et
 similes factis illis; **S**cite enī pat̄ ur̄t.
 quia his om̄ib; indigetis; hinc q̄ dā.
 sup̄fluedogmatizantes obiciunt;
 Sids inquit ante quā petam. scite
 quib; indigem. quid necesse ē ut eū
 p̄ nr̄is necessitatib; exorem. Ergo
 frustra scienti loquim; quibus
 respondendū ē. quia non sumus
 narratores sed potius rogatores;
 aliud enī nescienti narrare.
 aliud scientē humilit̄ exorare;
 uult ergo se petianob̄ qui nouit
 etiā ea que petere debeam. ut
 nr̄a petitio p̄miū consequat̄;
Querite ergo primū regnū dī. eccet;
 primū non ponit hoc loco pro
 numero. sed p̄ quantitate; primū
 idē ante om̄a et sup̄ om̄a. querite
 regnū dī; Regnū autē dī in sc̄is
 scripturis quatuor modis accipit;
 aliquando enī significat p̄sente
 eccl̄am. ut illud; Om̄s scriba doc
 tus in regno celoꝝ. hoc ē in p̄senti

Fr

Fr 13 4127

ecclia; Aliquando scilicet scrip-
tura; ut illud; auferet auob
regnum di; id est intelligentia
diuinarum scripturarum; Ali-
quando est in patria; ut
ioh; dicit; penitencia; age
ad propinquum in regnum celo-
rum; Aliquando uero signifi-
cat ipsum dnm ih; m; pm; sicut
ipse loquitur ad iudeos reg-
num di; in uos est; id est xpi;
phumanitate; inter homines
habitat; Et sicut in p; sentia
lectione cu; dicit; querite
primu; regnum di; et iusticia
eius; Ille iusticia; dicitur
quibus bona opa exercens; dicitur
et p;ceptis illius in omib; ob-
tempat; Et hec omnia adicien-
tur uob; Quia adhuc in hac
uita manentes; absq; alimentis
et indumentis illa; transire
non possumus; cu; premisisset
primu; querere regnum di; et ius-
ticia; eius; sicut ad didit; Et hec
omnia bona subaudi temporalia;
adicient; uob; ubi notandu;
qd; deo iubent; maiora queri
id est regnum di; et iusticia; eius;
ut minora possint consequi;
bona uite presentis; de quib; n;
dixit dabunt; sed adicient; tan-
quam uidelicet necessaria; quib;
non fruamur sed quasi in itinere
posita uitam; Temporalitas enim
in usu nob; debet ee; ad p; uitate
uero toto adnusu oportet nos

tendere; nesi hic peregrinatio-
ne patrie pferamus; ad illa ad
qua; festinant electi patriam; re-
rute poraliu; defixi obstaculo
puenire nequeamus; nos igitur
moniti nri saluatoris in fructi-
noti queramus cu; gentib; d; m; ig-
norantib; bona solu; modo terre-
na sed potius eterna hoc e; dnm
ih; m; pm; ut hic in p; sentia ab ip-
so pos simus bona temporalia
adipisci; et in futuro eterna
beatitudine promereri; ipso
largiente qui uiuit et regnat d;
in secula seculor; am; **EBD;**

**XII - POSTPENT; CA
LECTIO SCIEUG; SCDA LU**

VIII.

In illo tēp; - Ibat in sinu uita-
te que uocat; naim; et ibant
cu; illo discipuli eius et turba
copiosa; et reliq; **B**eatohie-
ronimodocente discimus; quia
naim ciuitas est galilee; p uin-
cia iudeor; duob; milib; distans
a monte thabor; In quo monte
docuit dñs octo beatitudines
et pene omnia mandata noui tes-
tamenti; Cuius porte ad propin-
quam dñs; obuium habuit
corpus defuncti qd; ad tumulan-
du; extra ciuitate; efferebat; q;
unicu; erat; in mari; quia preter
illu; aliu; non habebat; Et ibant
cu; illo discipuli eius; et cetera;
Quare turba multa ierit cum
dño; ioh; euangelista manifes-
tat cu; dicit; quia uidebant

X.

signa que faciebat; quia enim
dn̄s quocumque ibat miracula
faciebat. idcirco ibant cum eo
discipuli eius adherentes ei.
Ibat et turba copiosa; Hec autē
uirginitas a saluatore mirabiliter
patrata. iuxta historiam
aperitissima est; Ceterū spiritaliter
intellecta. non modicam
edificationem audientium
mentibus subministrat; defun- **XV.**
ctus enim iste. iuxta spiritalem
uel moralem intelligentiā qui
extra portam sue ciuitatis multis
intuentibus est exportatus.
significat hominem peccatis
mortuum et loetifero criminū
funere soporatum; qui cum
inanima mortuus ex istat.
ipsam tamen mortē anime sue
non iam occultis cogitationū
lutebris contegit. sed sicut
per ostia ciuitatis. ita per iudiciū
prauę conlocutionis uel male
operationis suam pessimam
uitam. malo exemplo ad mul-
torum noticiam p̄ducit; nec iā
peccata sua erubescendo abs-
condit. sed audacior factus
in malum. ea imitanda aliis
proponit; de talibus. propheta
dicit; peccatum suum quasi
sodoma predicauerunt. nec
absconderunt; Et rursus ad
peccatricē animā; frons inquit
meretricis facta est tibi.
noluisti erubescere; per

portam uero ciuitatis qua
defunctus efferebatur.
unus de quinque sensibus
corporis. intel legitur;
quinque enim sunt. corporis
sensus; uidelicet uisus.
auditus. gustus. odoratus
et tactus; Ciuitas enim
unius cuiusque anime.
corpus eius est; In quā tanquā
in ciuitate. clausa in-
habitat; per cuius ciuitatis
portas mortuus effertur.
cum quis per aliquem corporis
sensum male uoluntatis
iudiciū ostendens. mortuū
se inanima esse declarat;
uerbi gratia; qui uiderit
mulierem ut concupiscat.
per portam oculorum suorū
signa sue mortis emittat;
dum qui libet aurem suam
aperit ad uerba ociosa
et cantica turpia. uel ad
suscipienda detractionis
uerba. hic talis aurem suam
efficit portam mortis anime
sue; Similiter qui seminat
inter fratres discordias.
cuius os loquitur uanitatem.
qui non solum ociosis sed et
nocuiis sermonibus linguam
suā accommodat. os suum porta
mortis efficitur. per quam
mortuus extrahatur;
pari modo quod de his diximus.
de ceteris est sensibus sentiendū;

Hinc ppheta alibi deplorat dicens;
Intrauit mors: p fenestras nrās;
Rursusq; ; Oculus meus dep̄ datus
est animā meā; quemadmodū enī
si hostis p fenestras intra urbem
iacula in torqueat: intercl usos
sauciat et occidit: ita maligni
sp̄s: cū p aliquem defensib; corporis
telū temptatiōnis. in mentem
adegerit: mox animā a suo statu
deicit: ac pestifera internitione
pimit; pro inde diuina puidencia
a nobis est humiliter imploranda
ut cunctas ciuitatis nostrę por-
tas custodiat: quas ne seuiens
inimicus obsideat: ipse eas
contra machinas illius misericor-
diter claudat: et in portis nrīs
laudem suam iugiter adnunci-
ari pmittat; non autē transeuntē
intuendū est: quod hic ipse defun-
ctus. filius unicus matris suae
fuisse perhibetur; licet enī ecclesia
que est mater cunctorū credentiū
ex multis sit collecta per sōnis:
rectissime tamen singuli quiq;
fidelīū: uniuersalis ec̄lesie se
filios confitentur; nā et electus
quilibet quando ad fidem infertur:
filius est; quando alios
infertur: mater; Sic paulus
apostolus: mater nū fidelibus
affectū impendens aiebat; filii
mei: quos iterū parturio; **E**t hęc
uidua erat; hęc uidua: scām
ec̄cliam significat; que uidua
dicitur: hoc ē a uiro diuisa; post

quam enī xp̄s uir illius qui et redē-
ptor eius per ascensionem humani-
tatis abiit in celū: scā ec̄clia tanquā
uidua remansit in terris; uti de-
scriptū est; non est uir in domo sua.
Abiit uia longinquā: sacculū pecu-
nię secū tulit. in die plenę lune
reuersurus est domū suā; Cuius
sententię: talis est intellectus;
non est uir in domo sua: id est phi-
manitatem n̄ est xp̄s iā in ec̄clia sua;
Abiit uia longinquā: quia ascen-
dit in celū; sacculū pecunię secū tu-
lit: id ē humanitatem plenā diuinitatis
thesauro. sup celos exaltatā in pa-
tris dextera collocauit; In die
plenę lune reuersurus ē domū suā:
id ē impleto numero electorū in
ecclesia: in fine mundi rediturus ē
ad iudiciū: ut assumat sibi sponsā
ec̄cliam suā; **E**t turbaciuitatis
multa cū illa; non casu aliquo sed
diuinitus credit actū: ut multatū
dn̄m. multa uiduā comitaretur:
quatinus tanto conspecto miracu-
lo: multi testes: multi existerent
laudatores; **Q**uam cū uidisset
dn̄s: ecce; pul chre euangelista
primo dn̄m tanquam uerum
hominem misericordia motū fuisse
demonstrat: ac de inde tanquam
uerum dn̄m mortuū suscitasse com-
memorat: ut et in compassione
qua uiduę miseratus ē. exem plū
nob imitande pietatis tribueret:
et in effectu miraculi potentia
diuinitatemq; illius qua etiam

mortuos suscitauit. admirandā
et p̄dicandā p̄poneret. noluit
flere. Tanquā diceret. Cessa quasi
mortuū plangere. quē p̄tinus ui-
debis a mortuis resurgere. **E**t
accessit ecce i q̄. loculū. hoc ē
feretū in quo mortuus ferebat̄.
q̄d a ferendo nom̄ accepit. **H**i
autē qui portabant. steterunt. Cum
uidissent dñm ad p̄p̄inquantē.
qui mortuū ferebant steterunt.
cupientes misericordiam illius in resus-
citatione mortui cernere. Loculus
in quo mortuus ferebat̄. consci-
entiā male desperati hominis pec-
catoris significat. baiuli qui mor-
tuū ad sepeliendū portant. uel
immunda desideria quę hominē
ad interitū p̄trahunt accipiunt.
uel certe conloquia mala socioꝝ.
quidū blandis lenocūis animā in
securitatē mittunt. quasi mortuū
nē surgere ualeat in defossa
tellure sepeliunt. Dñō ergo locu-
lū funeris tangente baiuli subsis-
tunt. quia dñs cor hominis pec-
catoris p̄ internā inspirationē
conpungit. carnalia et immunda
desideria atq; mala conloquia
decipientiū socioꝝ c̄tinuo con-
quiescunt. Sicq; in semet ipsos
reuerſi. dñm ad uitā uocantē au-
diunt. uocantq; dignis conuersi-
onis sue opib; respondent. **E**t ait.
adolescens. tibi dico surge. mortuus
quidem erat ille. sed quia dñō om̄a
uiuunt. mortuo ueluti uiuo loque-

bat̄ dicens. tibi dico surge. **E**t
resedit quierat mortuus. In d̄icū
dñi et factū. nulla distantia ē. Ipse
enī dixit et factus. mandauit et creatus.
Et om̄a quęcūq; uoluit. fecit in celo
et in terra. **E**t cepit loqui. post re-
suscitatione suā mortuus loq̄ cepit.
ut uidelicet hoc uera resurrectio
illius monstraret̄. quatinus non
phantasma sed ueritas crederet̄.
Et dedit illū matri sue. mortuo
resuscitato et p̄fecte sanitati res-
tituto. dedit illū matri sue. Sp̄italit̄
ueromortuus resurgit et resideat.
cū p̄nā cōpunctionē a morte
anime peccator reuiuiscit. Incipit
loqui. cū uerbo exhortationis atq;
exemplo sue cōuersationis alios ad
penitentia inuitat. reddit̄ matri-
cū p̄ sacerdotale ministeriū cōmu-
nioni reformat̄ eccl̄e. **A**ccepit
autē om̄s timor̄. et cetera. Sicut
resuscitatio istius mortui quę uisibilis
in corpore facta ē. puocauit ho-
mines ut exterius admirarent̄.
ita et resuscitatio sp̄italis quę cotidie
in animab; fidelū fit. a monē nos
ut interius a morte anime resur-
gere faudeam; quanto enī pericu-
losior. ē mors anime ad uitā rede-
untis. tanto plures illius corri-
gunt̄ exemplo. nā p̄ exemplū
dauid regis et p̄phete. ac beati
petri apti. qui penitentes a morte
anime cito surrexer̄. multi
penitentes salutē meruer̄. qui
quo maioris et altioris gradus

fuerit eo periculosius ceciderit; Et
quo grauior fuit casus illorum. eo
pietas domini erigentis gratior in eis
emicuit; quo uero amplior pietas
domini in eis apparuit. eo firmiter
spes salutis cunctis ad peniten-
tiam uenientibus; repprobat. **Quia**
propheta magnus. surrexit in nobis;
Simplices turbe ignorantem
legem et prophetam aduentum
filii dei iudeis repprobatentes.
cum uiderent dominum in hominem in
homines corporaliter conuer-
sante. et ex uirtute diuine
potentie mirabilia opera fa-
cientem. putabant eum unum esse
ex prophetis qui aliquando in
populo israelitico miracula
facere soliti erant. Et ideo er-
rore decepti clamabant dicen-
tes; propheta magnus. et cetera. Sed
quam uiscum quadam deuotione
animum errarent iste turbe.
non in toto tam errabant; In hoc
enim errabant. quod deum purum hominem
tantum esse putabant; In hoc autem
nequaquam errabant. quod deum pro-
phetam esse dicebant; ipse enim
uerus erat propheta. quia que uen-
tura erant uerissima assertionem
predicebat; nam et ipse dominus propheta
se esse testatur. cum dicit; non capit
prophetam perire. extra hierusalem;
et alibi; non enim inquit propheta sine
honore. nisi in patria sua; **Quia**
deus uisitauit plebem suam; uisitauit
autem deus plebem suam. mittendo uerbum

incarnatum in mundum. quod propter sub-
uentionem illam liberaret. et longa
infirmirate immo a morte qua
diutius torpebat redimeret; neque
solum modo plebem suam uisitauit. sed
etiam cotidie fideles suos uisitat per
euangelium suum. predicta prophetarum. atque
per exempla precedentium patrum;
uiscitat etiam plebem suam dominus. cum uni-
cuique electorum per administrationem
suis ipsius. uel terrore eterni supplicii.
uel dulcedine patrie celestis in-
trinsecus demonstrat. Et que ad
modum a morte anime resurgere
ualeat. occulta inspiratione e-
docet; **I**nterea conlati quatuor
euangelistarum narrationibus.
tres mortuos inuenimus ad dominum susci-
tatos. quamuis plures eum resusci-
tasset. sed dubium non sit. licet scriptum
non legatur; multi ergo dicit beatus
augustinus sine dubio ad dominum sunt
corporaliter suscitati. sed non frustra
tres commemorati. filia scilicet
archisynagogi. adhuc in trado domum
mortua iacens. et iuuenis iste
extra portam delatus. et lazarus
quariduanus iam factens; qui
tres mortui. significant tria
genera hominum peccatorum. quos
hodieque a morte anime in sancta ecclesia
resuscitat christus; Sed uideamus.
quae sint ista tria genera mortuorum;
Sunt namque nonnulli qui male cogita-
tioni consentiunt. et peccatum quidem
intra in corde habent. in facto
tamen nondum ostendunt; sed ut

saluator peccatores huiusmodi
 seu uiuificare posse significaret.
 suscitauit archisynagogi filium adhuc
 in tradomū uacentē. quasi nequiciū
 delicti in secreto cordis latentem;
 Alii puer se cogitationi inherentes.
 post cōsensū peccati labunt in factū.
 tanquā extraferentes in mortuū. ut
 qd latebat in secreto iā appareat
 in publico; sed ne isti quoq; si penite
 ant sint despondendi qd non possint ad nō
 in anima uiuificari. dñs iuuenē ex
 tra portā ciuitatis elatū suscitauit
 et matrem reddidit. quia animā a pec
 cato resurgere faciens unitatis scāe
 ecclē refecit. Quidā uero nō solū
 cogitando uel faciendo inlicita
 peccant. sed etiā ipsa consuetudine
 peccandi se quasi sepeliendo obruunt.
 sed ut etiā talib; spes uenie nō deēet.
 sita mās sint cogitationes sollicitę
 que sup̄ eorū salutē xpō inuigilent
 tanquā deuotę sorores. suscitauit
 lazarus quatuor iā dies in monumē
 to habentē; simul etiā ut ostenderet
 dñs leuiora peccata que in corde
 et cogitatione fiunt. leuioris pe
 nitentię remedio posse curari.
 puellā in conclauē uacentē breui
 ac facillima iussione euocat dicens.
 puella surge; quā epp̄t facilitate
 resurgendi. iā mortuā fuisse nega
 uerat; ut autē demonstrare gra
 uiora peccata que absq; uerecundia
 aliis imitanda pponunt. uel quib;
 longā cōsuetudine peccator nē re
 surgere ualeat deprimat ampliōri

+ Adoleſcens; tibi dico surge;

remedio penitentiā indigere.
 elatū foras iuuenē plurib; uerbis
 ut resurgere ualeat cōpellat di
 cent. lazarus uero resuscitaturus.
 claustra monumēti reuelli p̄cepit.
 fremuit spū. rursū fremuit.
 lacrimatus est. et uocem magna
 clamauit. lazare. ueni foras;
 Quartus uero mortuus dñō adis
 cipulo nunciat. sed hunc nō resus
 citauit. quia defuer qui p̄ eius uita
 dñm p̄carent; qui mortuus eos
 significat. de quib; ioh̄s ait. est
 peccatū ad mortē. n̄ p̄ illo. : dico
 ut roget quis; peccatū enī ad mor
 tē est. in peccato usq; ad mortē
 pseuerare. quicūq; ergo in aliqua
 ex sup̄radictis trib; mortib; anime
 se iacere cognouerit. peniteat
 necesse est factorū. et fidelium p̄ces
 sibi iungens. diuinā iugit̄ p̄cet
 clemētiā. ut celerit̄ ad uitam
 resurgere mereat. Am; **EBD**

XVII. POST PENTEC.
LECTIO SCIEUG. SECUNDA LUCÆ

In illo tēp̄. Cum intraret
 ihs in domū cuiusdā principis
 phariseorū sabbato manducare
 panē. et ipsi obseruabant eū;
 et ecce homo quidā ydropicus
 erat ante illum; et reliqua;
Adibat dñs carnalia hominū
 conuiuia. nō tam ut exterio
 rib; ministrantiū epulis pasce
 ret. quā ut ipse qui est panis
 de celo descendens. auditorib;
 suis dapes sup̄ni conuiuii —

libitruan

X.
erogaret; qđ inde uerū eē pbat.
quā ubi cūq; pransurus resedit.
aut docuit aliquid. aut signa
patrauit; qđ factū eē constat
in hoc conuiuio de quo presens
lectio texit. in quo et miracu
lū patrauit et p̄dicationē exhibi
uit; Agebat etiā hoc clem
tissimo pietatis affectu.
ut familia que seruitute do
minorū semp occupata. libere
ad illū ubi cūq; esset con
fluere nequibat. ipso ad ha
bitacula dominorū dignantē
ueniente. et p̄sentia illius cō
munit̄ frui. et doctrinis refici.
et miraculis possent letificari;
Simul etiā noui testamenti fu
turis predicatorib; auctori
tatē p̄ferēbat. quatinus uerū
salutis dominis et subiectis. libe
ris et seruis. superiorib; et infe
riorib; omib; absq; differentia
p̄sonarū imp̄tirent. et ab his
quib; uerū uite nunciabant.
humanitatis obsequia n̄ refuge
rent sibi exhiberi. digno com
mercio. ut quib; spiritalia se
minant. eorū carnalia metant.
Quod autē uocato ad princi
pis conuiuū dñō dicitur. et
ipsi obseruabant eū. describis
et phariseis subintelligendū
est. qui ad hoc aderant. ut eum
potuissent reprehendere. du
plici uidelicet malignitate.
ut si uerū curaret ydropicū dam

pnarent illū quasi legis contēpto
rem et sabbati uiolatorē. si uerū non
curaret. arguerent impietatis
uel impossibilitatis; Sicut enim
boni dñm sequebant̄ ut eius predi
cationē audirent et miracula ui
derent. sic e contra scribe et pha
risei aderant. ut eū in suis actib;
potuissent calūniari; **E**t ecce
XII. homo ydropicus. ecce ydropis
morbus. greco sermone ab aqua
uocabulū sumpsit; Grece enī ydro
aqua dicit̄. Est autē humor qui
de uicio uesicę nascit̄. et inter
carnē cutēq; consistens. turgidū
reddit hominē. cū fecenti anhelitu;
ppriūq; est illi qui huius cēmodi
pestelaborat. quo amplius bibe
rit amplius sitire; Et ideo n̄ in me
ritop̄ significationē comparatur
diuiti avaro. qui quo copiosius opes
tēporales aggregauerit. eo p̄fusius
ad ampliora coaceruanda exardes
cit; Nā nec inopia minuit̄. nec copia
explet̄. Illa sup hoc concordante
sententia. semp avarus eget; Com
parat̄ etiā luxurioso cui libet.
qui quo effrenatus noxię delec
tationi inseruit. eo feruentius
ut eā semp iterare ualeat flāmes
cit; **E**t respondens ihs. ecce terra;
qđ respondit̄ dicit̄ ad eos qui nihil
dixerant. ad illud respicit qđ p̄
missum ē. et ipsi obseruabant eū;
Qui enī non minus cogitatus in
tuet̄ quā opa. non in merito
sic ad cogitata. quasi ad dicta

uel facta respondit; sed quia legis
periti quicquid dicerent contra se
preferre metuebant. merito inter-
rogati tacuerunt; nisi sabbatolice-
curare dixissent. septem dāpnauis-
sent. qui saluatorem parati repen-
dere. utrum curaret obseruabant;
at si non licere respondissent. pfecto
reos se ostenderent. qui pecora sab-
bato curabant. sanauit autē dñs
ydropicū antepresentiā eoy. ut osten-
deret eis quia sicut ille sanatus est
corpore. ita illi si in eū credere
uellent. in anima sanari potuissent;
prudētis sanē dispensatione dñs
ante legis peritos et phariseos ydro-
picū curat. et mox contra auariciā
disputat. ut pillā egritudine quā
iste patiebatur in corpore. desig-
naret illorū infirmitatē quae abes-
cebant in mte; diximus enī morbo
ydropsis auariciā significari. quia
sicut ille aqua ita iste sitat pecuniā;
quouicio phariseos laborasse. eu-
angelista manifestat. cū post non
nullas parabolas subiungit dicens;
audiebant autē haec pharisei qui
erant auari. et deridebant illum;
Et respondens. ecce; Cū nullius
interrogatio pcesserit. quid sibi uult
quod ita sepe respondisse dicit. sed
haec locutio. in sacris uoluminib;
habet usitata; Solet enī scriptura
nullo interrogante. hoc modo res-
pondentis uoce preferre sententiā;
Unde et illud. quod alibi in euglio
legim; In illo tempore. respondens

90
ih̄s dixit. Confiteor tibi dñe pat̄ celi
et t̄re. Et certe illo in loco nulla
uel patris uel alicuius interrogatio
pcesserat. ut eū respondisse sc̄a
illa auctoritas testaret; hinc ē
etiā quod discipulis mulierib; ad sepulchrū
dñi flentib; nihilq; interrogantib;.
de anglo quod phennē xpi resurrec-
tionē nunciare uenerat dicit; Res-
pondens autē angls. dixit mulierib;.
nolite timere uos. At ergo dñs. Cuius
urmasinus aut bos. ecce; his uerbis.
sic dñs sibi calūniantes coarguit.
uteos auaricie studere conuincat;
Surgens in sabbato bouē aut asinū
uel quodlibet animal in puteū cor-
ruens eripere festinat. nā animal
sed ure auaricie c̄sulentes. quanto
magis ego hominē qui pecore
multo pstantior est utpote ad
imaginedi conditus debeo liberari.
Et pulchra ratione ydropicū ani-
mal in puteū decidenti cōparat.
quia animal in puteū labens hu-
more aque laborat. quē admodū
homo humore grauat ydropico;
Sicut et alio loco mulierē curuā
quā satanas decē et octo annis allu-
gauerat. cōparat asino et boui que
animalia idcirco a p̄sepis soluunt
ut ad aquā ducant; Spirituali uero
pbouē populus iudaicus intelligit.
qui legis iugū durissimū traxerat.
Graue enī iugū fuit iudeis circūci-
sionē sufferre. festiuitates taber-
naculorū sub diu hoc ē sub asp̄itate
imbriū atq; calore solis celestiu e.

otium sabbatorum seu festiuitate cuius
todire. et cetera legis grauisima
honera in quibus; cunctis retro tem
poribus; ipsi serui erant. obseruare; p
asinum uero qui onus dominorum fer
re consuevit. simplex gentilitas
designat. que adueniente dno
sarcinis peccatorum per grauata erat;
uel per boues sapientes. per asinum uero
hebetes figurantur. Recte igitur dicitur
in utroque loco. boues et asinum in pu
teum labentes uel a per se pio solutos
sub significatione iudaici populi
atque gentilis posuit. quia aduen
iens ipse mediator dei et hominum in
hunc mundum. omnes siue iudeos siue
gentiles. siue sapientes siue hebetes.
uinculis peccatorum in retos inue
nit. atque in imo concupiscentie
carnalis. tanquam in profunditate
putei demersos repperit; Scrip
tum namque est; Uinculis peccatorum
suorum. unusquisque confringitur;
Et alibi; Omnes peccauerunt et egen
tiam dei; **D**icebat autem et ad
inuitatos parabola; hec autem monitio
saluatoris ad litteram uel intel
lecta. docet humilitatem non solum
apud deum. sed etiam apud homines
esse laudabilem; uerum quoniam euangelista
hanc euangelicam lectionem para
bolam nuncupat. parabola autem
dicitur similitudo. breuiter intuentium
quid mystice etiam signet; Nuptias
appellari christi et ecclesie coniunctionem.
plurima exempla suffragantur;
Et quibus unum est; non possunt filii nuptiarum

ieiunare. presentem sponso; Et alibi
regnum celorum homini regi simile dicitur.
qui nuptias filios suos fecisse narrat;
Tunc enim dicitur patrem filios suos nuptias fecit.
quando per incarnationis misterium
sanctam ecclesiam illi per fidem copulauit;
In nuptiis namque sponsus sponse con
iungitur. ut filii per creati possint;
Ita et unigenitus dei filius. sponsum
sibi de genibus sanctam ecclesiam coniunxit.
et multos filios sibi spirituales per adop
tionem effecit; Cuius sponsi thalamus
uterus uirginis marie fuit. in quo
diuinitatem suam humanitati nostre.
per suam incarnationem dignantem sociauit;
Ad has nuptias inuitatur omnis. qui
ad membra christi et ecclesie pertinet; quis
quis ergo has nuptias uocatus adierit.
hoc est. qui cumque per gratiam fidei ecclesie
se membris coniunxerit. non discubat
in primo loco. hoc est non de suis meritis
gloriano quasi de singulari pri
uilegio meritorum ceteris se preferat.
sed semper humilia de se sentire scin
deat; **N**e forte honoratiores sit.
et cetera; Honoratiores post se inuitato
locum dat ille. qui securus de confi
dentia pristinae super conversationis.
uidet se perire in bono opere cita
agilitate. ab illis qui post se uocati
sunt; uerbi gratia; qui ab ipsis etatis tene
ris incrementis ad diuinitatem conuer
titur. plerumque enim in bonis operibus illi
precedunt. qui nouit de sancti actibus;
reuerentes. in sancti actionibus fer
uentes inueniuntur; Et cum rubore
nouissimum locum tenere incipit.

cū de aliis quā de se meliora cog-
noscent. quicquid prius in sua
actione magnū putabat. ex
cōparationē alieni meriti infi-
mū humillimūq; diiudicat. dicens
cū propheta. pauper sum ego et in la-
borib; et uolentem meā. exaltatū
autē humiliatū sū et confusū;
Sed cū uocatus fueris idē cū ueneris
in societate ecclē. recūbe in nouis-
simo loco. idē humiliatē sentire re-
cura. et iuxta qd scriptū ē. quanto
in magnis et humiliatē in omib;
Et cū uenerit quite in uita tua.
ecce ē. dñs nuptiarū ueniens ad
nuptias. quē humilē repperit.
Amici nomine beatificat dicens
illi. amice ascende superius.
quia dñs in ih̄ x̄p̄s ueniens ad iudiciū.
quēcūq; humilē in uenerit glori-
ficabit et exaltabit. atq; ad supi-
ora ascendere p̄cipiet. quia
scilicet illos sublimabit in supna
beatitudine. quos in hac uita de
suis uirtutib; humiliatē respexerit.
Iuxta qd petrus ap̄t̄s
suos auditores hortat̄ dicens;
Humiliamini sub potenti manu
dī. ecce ē. unde et bene subdit;
Tunc erit tibi gl̄a; tunc idē in
finem mundi. erit tibi gl̄a; benedicat
tunc. ne uidelicet si quid boni
agimus. laudē ab hominib; nunc
in p̄senti requiramus. sed tunc
id est in futura uita ad oremu-
nerationē expectem; Scriptū
nāq; ē. hereditas ad quā festinat

in principio. In nouissimo
benedictione carebit. Quisquis
enī gl̄a uita p̄senti fuerit de-
lectatus. et summa glorie
quē in futurū debetur. in p̄-
senti possidere desiderauerit.
illa absq; dubio p̄nā beatitudi ne-
carebit. quē electus ad patriā
supnā tendentib; reseruat;
quē sententia euangelica
potest et in hac uita iuxta
litterā uera cōtē intelligi;
qui enī in nouissimo loco recū-
bens in uenit. ueniente patre
familias altius sublimatur.
quia cotidie dñs in consortiū
electorū sp̄italit̄ atq; inuisi-
biliter ueniens. suas nuptias
intrat. cotidie habitus moresq;
fidelium considerat. et supbis
resistens eos quos humilē in-
uenit sepe alius p̄fert. ac
tantis munerib; speculium
donorū gloriificat. ut tales
illiqui simul discubunt. hoc ē
qui in eadē fide quiescunt. con-
cordi admiratione efferant.
p̄clamantes cū p̄l̄ mista;
mihi autē n̄ mis honorati sunt.
amicitū dī. **Q**uia om̄s quis se
exaltat. ecce ē. hec subiecta
conclusio euangelice lectionis.
doceat p̄cedentem quoq; para-
bolā misceat̄ intelligi; patet
enī quia n̄ om̄s quis se corā homi-
nib; exaltat mox in hac uita
humiliat. et quis se in conspec^{tu}

hominū humiliat exaltat. Cū econ-
trario nūquā cōtingere soleat. ut
isq̄ in aliq̄ dignitate apice sublima-
ri incipit. usq̄ ad finē uite exaltari
nō desinat. et rursū is qui humilis ac
uere cundus ē inchoat. in ipsa sua me-
diocritate usq̄ ad tēminū uite p̄duret.
Ergo qui ad falli nō potest cuius uer-
ba sunt ista. et si hoc in p̄senti uitā nō
implet. restat ut in futuro sine du-
bio cōpleat. Tunc scilicet quando im-
petus sup̄bi humiliabunt cū diabolo.
audientes ad nō. ite in ignē eternū.
et cet̄. Iusti autē atq̄ humiles exalta-
bunt ad nō. p̄cipientes ab eo uocē
exoptabile. uenite benedicte patris
mei. et cet̄. quā ut audire meream̄.
ipse nob̄ largiri dignet̄. qui cū patre
et sp̄s cō. uiuit et regnat d̄s am̄.

EBD. XVIII. POST. LECTIO.
SC̄I EŪS. SC̄DM̄ MATHEŪ.

In illo tēp̄. Accesser̄ ad iūm
pharisei. et interrogauit eū unus
ex eis legis doctor. tēptans eū. et r̄q̄.
Postquā ministri et discipuli pha-
riseorū dñm deredditione uecti-
galis tēptantes ut superior nar-
ratio describit cōfutatis. Itemq̄
sāducei ut negaret resurrectionē.
turpissima obposita fabula
similit̄ coarguti recesser̄. uiden-
tes pharisei qd̄ silentiū imposuis-
set sāduceis. uenenata denuo ia-
cula instaurant. Et conuenientes
in unū ut multitudine uincerent
quēratione superare n̄ potant.
ēleger̄ unū qui pomib; dñm.

int̄rogaret. Dicebant enī. Loquat̄
unus pomib;. et om̄s loquam̄ p̄ unū.
ut si uicerit om̄s uideam̄ uictores.
Sicut ille qui pomib; loquit̄ uic-
tus fuerit. uel solus ipse uideat̄ con-
fusus. Interrogat ergo scribam-
ptans dñm. et dicit. magister. qd̄ est
mandatū magnū in lege. magistrū
uocat. cuius discipulus ēē non optat.
Iste legis doctor. ex sua int̄rogatione
ostendit. maximā questionē fuisse
uulgatā tunc tēporis int̄ scribas
et phariseos. quib; dā p̄ferentib;
hostias et sacrificia uictimarum.
aliis uero maiori auctoritate fidē
et dilectionē. dicentib;. quia plures
ueteris testam̄ti. sine sacrificiis et
oblationib;. p̄ fidē et dilectionē
dō placuer̄. sicut ipse primus parens
nr̄ adā. sicut sed. enoc. noe et filii
eius antediluuiū. et alii quā plu-
res qui n̄ legunt dñm hostias in mo-
lisse nec sacrificia obtulisse. et
tam̄ p̄ fidē et dilectionē dō placuer̄.
Temptans ergo dñm iste legis doc-
tor. int̄rogat qd̄ sit mandatū magis-
t̄ n̄ ignorans qd̄ int̄rogat. sed potius
nō sic cupiens quid dñs respon-
surus eēt. ut cū om̄a mandata que
dñs mandauerit magna sint. quic-
quid ille de plurib; magnū dixerit.
occasionē habeat xpm̄ calūniari-
di. aliud asserens magnū eē de
plurib;. Cui ad nō respondetur.
Diliget dñm dñm tuū. et cet̄. Dñm
ex toto corde et ex tota anima
atq̄ ex tota m̄te diligit. qñ habet

cor suū inclinātū ad ullius rei delectationē magis quā indm̄. nec delectat in aliqua specie mundi magis quā indo; Si autē in aliqua remuneranda amor cordis fuerit occupatus. ut mens non uacet ad dñm̄. et cogitatio cordis displiceat dō. iā n̄ ex toto corde amat dñm̄. **H**oc ē maximum et primū mandātū; Cū omnia mandata unū sit mandātū. et ita sibi cohererant ut unū sine altero eē n̄ possit. quid ē qđ dñs dilectionē dī maximum mandātū appellat. tanquā p̄ ceteris istud singularit̄ sit magnū. sed hoc mandātū dilectionis dī maximum dicit̄. quantū ad dignitatē mandatorū p̄tinet n̄ quantū ad utilitatē; alioquī omīū mandatorū utilitas unā ē. quia obseruatores suos ad unū finē p̄ducit. hoc est ad dñm̄. et ad uitā p̄tēnā. Sicut enim caput et m̄bra unū corpus sūt. et tam caput dignius est quā reliqua m̄bra. sic et istud mandātū quo p̄cipim̄ diligere dñm̄. in om̄a dignius est. quia in isto cetera adimplent̄; nā quid diligit dñm̄ p̄bat̄ diligere p̄ximū. qm̄ illū occidere n̄ querit; qui autē occidit. ille n̄ diligit dñm̄; primū quoq; dicit̄ mandātū. n̄ p̄ ordine sed p̄ dignitate. idē optimū et maximum omīū; **S**cđm̄ autē simile ē huic. Uidet̄. n̄ ad interrogata respondisse; si enim ad solā interrogacionē suū tēptatoris respondisset. interroganti qđ esset mandātum magnū in lege. suffecerat si dixisset. diliges dñm̄ dñm̄ tuū ex toto corde

tuo. et n̄ adderet p̄ximū tuū sicut. et te ipsū; Et si uoluisset dñs alterum mandātū introducere. quia p̄ miserat mandātū magnū. debuerat addere minimū n̄ scđm̄; scđm̄ enim ad primū respicit. n̄ ad magnū; sed uidentū. quid in hac sua responsione uoluerit dñs ostendere. diligere dñm̄. et primū et magnū ē; diligere p̄ximū. magnū quid ē est. primū autē non ē; Et ideo dixit dñs; Scđm̄. simile ē huic; Considerandū ergo miserū. p̄ximū n̄ quē iubem̄ diligere. dñs est ih̄s xp̄s. qui suscipiens carnē nr̄am. p̄ximus nob̄ fieri dignatus est p̄ humanitatē; sicut ipse ostendit in parabola. In qua cū interrogasset phariseus quis eēt eius p̄ximus. Introducit hominē a latronib; uulneratū et a suis ciuib; despectū. a samaritano autē idē xp̄s recepitū. primū ergo et magnū mandātū ē. dñm̄ patrē diligere; primū uidelicet quantū ad dignitatē mandatorū dī p̄tinet ut dictum ē. n̄ quantū ad utilitatē; utilitas enim omīū mandatorū unā ē. que ad unū finē idē dñm̄ ih̄m xp̄m suos auditores p̄ducit; Scđm̄ autem mandātū ē. p̄ximū nr̄m diligere. hoc ē filiū dī cognoscere; quia ergo pharisei sciebant qđ eēt mandātū magnū in lege. et n̄ simplicit̄ nec affectu discendi. sed potius malicia tēptandi dñm̄ interrogabant. noluit ille ad ea que ipsi inquirebant respondere. sed ostendit qđ non sufficeret illis ad salutē cognitio

et
am

xli

finis

di patris solummodo: nisi etiam et filium
eius qui erat proximus eorum pro humani-
tate diligere et hoc cognoscere: ut
iuxta quod ipse filius loquens ad patrem
dicit; Hec est autem uita eterna: ut
cognoscant te solum uerum deum et quem
misisti in mundum christum; Et ideo respondens
dominus pharisaeo temptanti: non solum dixit:
diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo:
sed addidit: et proximum tuum sicut te
ipsum; quae proximum sicut dictum est: se
ipsum uoluit intellegi; quod si simplici-
ter intellegere uoluerimus: omni
hominem fidelem proximum
nunc esse: qui hominem fidelem in deo
amat: simile est sicut quidam amat:
quia imago dei est homo; sicut
enim ex unagine sua uel hono-
ratur uel contempnitur: sic et deus in
homine uel diligit uel odit; nec
potest hominem odire quod deum amat:
nec deum amare qui hominem odit;
sicut ait apostolus iohannis; quid dicit sed deum
diligere et fratrem suum odire: manifestum est;
in his duobus mandatis: uniuersaliter
pendet et propheta; pendet dixit:
id est illo refertur: ibi habet finem;
tanta est coniunctio ueteris et
noui testamenti sub his duobus preceptis:
dilectionis uidelicet dei et proximi:
ut sine conuersione istarum uirtutum:
nec lex ueteris testamenti: nec gratia
scilicet euangelii inueniatur quaequam
iustificasse; Si enim non uales omnia do-
cumta ueteris et noui testamenti
reuelare uel memorie committere:
tunc caritate et omnia adimpleta:

quia in caritate dependent omnia; ita
autem mouere nos debet quod matheus
dicit: temptantem fuisse isaiam quid non
interrogauit: cum marcus de hoc ipso
loquens ita claudit: quod deus dominus sapi-
entia respondens dixit: non es longe
a regno dei; fieri enim potuit: ut quia
uis ad temptandum accesserit: dominus
tam responsione correctus sit;
aut certe ipsa temptatione non accipi-
amus mala fuisse: tanquam decipere
uolens inimicum: sed cautam potius
tanquam experiri cupientis ignotum;
legerat namque: in uerbis; qui facile
credit: leuis corde est: minorabitur;
Congregatis autem pharisaeis: ecce
iudei qui adhuc putant christum esse uen-
turum: asserunt eum degenerare dauid sim-
plicem ac scilicet et purum hominem futurum;
Et isti quid non temptabant: hominem
puru illu esse estimabant; neque enim
illu temptare uiderent: si filium dei
illu credidissent; uolens ergo eis
christus ostendere quod ipse cognosceret
fallacias cordis eorum: et quia non erat
homo tantum qui temptabatur sed et
deus: hanc interrogationem proposuit:
quomodo scilicet dauid uocaret
christum: dominum suum: si filius eius erat;
ut seta cente: ipsa sua interrogatio
ostenderet eis: quia ipse non erat
homo tantum: sed et deus; Et quoniam nec di-
cere poterat manifeste de se ueri-
tatem: uidelicet quod ipse esset deus: nec
tacere: hoc eis proposuit; dicere non
poterat: ne maiore occasione blas-
phemia inuenientes iudei aduersus

: eni

eu amplius insanirent; Tacere
autem poterat ueritate quia ad
hoc uenerat ut ueritatem mundo
adnunciaret; Obicit ergo eis dominus
questionem: quomodo si filius dauid
est. ab eodem dauid spiritu docente.
dominus nuncupetur; nec ideo reprehen-
dunt quod illum filium dauid dicunt.
sed quod filium dei esse credunt; Christus
siquidem filius dauid erat secundum carnem.
quia ex semine dauid originem duxit
erat. et dominus dauid erat. secundum diuini-
tatem; potest etiam et dominus dauid dici
secundum carnem. quia caro eius ad uir-
tatem in caelestibus; Assumpta. non solum
dauid sed et omnibus; dominatur; Dicitur
ergo dominus. pharisaeis; quomodo
dauid uocat christum dominum suum. si filius
eius est. non enim consuetudinis
ut patres filios suos dominos uocent.
nisi causa regie potestatis. **Aut**
honore sacerdotalis dignitatis;
Sed iudei ut hac se liberent quae-
sione. Affirmant hunc psalmum qui
hic memoratur. non dauid de christo
editum. sed ab eliezer uernaculo
abrahae in honore ipsius decan-
tatum. postquam quinq; reges per-
sequens fugauit. et loth nepotem
cum substantia et spoliis reduxit;
ut sit sensus; dixit dominus omnipotens. domino
meo abraham; sede ad dextris meis.
hoc est requiesce post laborem uicto-
rie. donec subiciantur potestati
tuae isti quinq; reges. uel reliqui
inimici tui; quod quasi contempnen-
dum sed dominus edocet. qui hunc ipsum

psalmum ad dauid de personam christi.
hoc est de semetipso testatur esse
compositum. cum dicit pharisaeis; quo-
modo dauid uocat christum dominum
suum. si ipse christi filius eius est. quod
nos subsequentes. compendiosius
uideamus quid mysticum ipsa. haec
dauid uerba de christo contineant;
Dixit inquit dominus domino meo. id est
deus pater dixit christo filio suo domino
meo; dixit autem positum est. pro
quod est dicitur. propter tempus futuro;
non dauid propheta. multo ante-
quam christus resurgens a mortuis
ascendisset in caelum. spiritu sancto edoc-
tus. hunc cecinit psalmum; Dic-
tio uero patris. nihil aliud quam
uoluntas illius est. Sede ad dex-
tris meis; hic sessio dei. pro cohabi-
tatione et stabilitate ponitur;
Id est. post laborem passionis et
resurrectionem a mortuis. esto
mihi equalis in gloria. atque in una
eademque maiestate qua ego sub-
sisto. mecum mane; pro dextera
enim patris. non locus sed equalitas
patris et filii committitur; donec
ponatur. eccetera; donec. non pro
finito ponitur. sed pro eternitate;
Ac si dicat deus pater. filios suos; tu
semper sedem mecum. quia semper erunt
inimici tui scabellum pedum tuorum.
hoc est. semper sub pedibus tuis subici-
entur; pedes autem domini. uel huma-
nitas ipsius saluatoris. uel ipsi
apostoli intelleguntur; Cotidie autem
inimici christi. pedibus eius hoc est

potestati et dominationi illius
subiciunt aut uolentes aut nolen-
tes; uolentes uidelicet: ut p[ro]p[ri]a
tione apto[rum] credant in illu[m]; In uiti
uero: ut iusto iudicio d[omi]nent[ur] ab
illo; q[uo]d aut[em] filio inimici subiciunt
a patre: n[on] infirmitate uel impossi-
bilitate filii: sed unitate nature
patris et filii debem[us] intelligere:
quia in altero alt[er] opat[ur]: pater scilicet
in filio: filius in patre; n[on] et filius
subicit inimico patri: cu[m] patrem
clarificat sup[er]tra. **E**t nemo poterat
respondere ei uerbu[m]: ecce: uerbu[m]
q[uo]d pater et insidius n[on] inuenientes:
e[st] futuri ultra n[on] int[er]rogant[ur]: sed apte
co[m]p[re]hensu[m]: romane tradunt potes-
tati; Ex quo intellegi mi[hi] uenena
inuidie posse quide[m] sup[er]ari sed dif-
ficile conquescere; **T**unc ih[esu]s
locutus est ad turbas: ecce: Repu-
diatis d[omi]ni ut dignu[m] erat t[em]p[or]atorib[us]:
ad suo sermonem e[st] uertit: ut illo[rum]
e[st] fusio isto[rum] fieret disciplina; In fru-
ctuosu[m] na[m]q[ue] e[st] uerbu[m]: in quosicat[ur]
e[st] fundit[ur]: ut n[on] al[ter] erudiat; **S**up[er]
cathedra[m] inquit moysi: ecce; non
quide[m] materialis cathedra cui sedit
moyses usq[ue] ad illud t[em]p[us] apud iudeos
seruabat[ur]: sed p[ro] cathedra moysi: doc-
trina legis moysi intelligit[ur]: quam
scribae et pharisaei licet n[on] facerent p[ro]-
dicabant; **O**mnia ergo quae cu[m] uobis
dixerim: seruate et facite; tanqua[m]
diceret illis: doctrina qua[m] docuit
moyses legi lator[um] p[ro]dicant et ad-
nunciant scribae et pharisaei; Sed qua

q[uo]d ore p[ro]dicant o[mn]i p[er]destruunt: q[uo]d uob[is]
adnunciant seruate: q[uo]d uero faciunt
facere nolite; Et mirabonitate d[omi]ni ap[er]-
tissime t[em]p[or]atus machinas eo[rum] dissipat:
et nihilomin[us] p[ro]p[ri]a sacerdotu[m] dignitate:
hortat homines ut eis subiciant[ur]: n[on] pa-
illo[rum] sed doctrina[m] imitantes; **T**requen-
t[er] enim et de homine malo bona doctri-
na p[ro]cedit: et uisus terra p[re]ciosu[m] auru[m]
p[ro]ducit; **A**lligant aut[em] onera gra-
uia: ecce; honera grauia et impor-
tabilia legis dicit mandata: que iudeis
maxime p[ro]p[ri]a peccatu[m] uituli adorati
constat fuisse imposita; que quide[m] man-
data scribae et pharisaei p[ro]mixta suis tra-
ditionib[us]: tanqua[m] grauissima honera
simpliciori populo imponebant:
que ipsi nec digito mouere: hoc est:
ne in minimis quide[m] p[re]ceptis uolebant
p[ro]ficere; tales si modo in eccl[esi]a indis-
creti sacerdotes: q[ui] om[n]em iusticia[m]
populo mandant: sed ipsi nec modica[m]
seruant; Si enim fascem ligno[rum] super
humeros alicuius qui ferre n[on] ualet
posueris: necesse habet ut aut fascem
reiciat: aut subpondereruat; Sicut
homini cui graue pondus penitentie
imponit: necesse e[st] ut aut peniten-
tia reiciat: aut suscipiens d[omi]ni ferre
n[on] ualet: scandalizatus amplius pec-
cet; n[on] et si terram modica[m] peniten-
tia peccantib[us] imponentes: melius
e[st] tam ad o[mn]em misericordiam iudicari: qua[m]
de crudelitate e[st] de p[ro]nari; qui enim
uult apparere s[an]ctis: circa uitam suam
debet esse austerus: circa alio[rum] be-
nignus; **O**mnia enim op[er]a sua faciunt:

110

110

no

ms. lxx. Sup. cathedram moysi
debet diei diei maris.
Dniam q[ue] Cantuar. & em.
dare. Ad p[ro]dium

no

eccetera: Scribe et pharisæi omni que
opubant ad hoc faciebant: ut ab homi
nib; uiderent hoc e ut laudē et fauorē
populi exterius capent; Similit et omis
homo quicūq; opasua ideo tantū facit
ut ab hominib; uideat: similis ē scribis
et pharisæis; Exposito nāq; uniuscuiq;
ordinis: accipit diaboly occasione ut eis
retatq;at; Quia a semetipso nil agere
potest: ni occasione ex nob ipsiſ accepit;
tollamus ergo hoc uiciū a nob: ne uelim
ab hominib; uideri idē laudari: et sine
labore: omā uicia resēcābim; **D**ilatant
enī philacteria sua: ecce; qui a greco
sermone philaxe serua redicit: torach
uerolex appellat: philacteria uocat
illa membrana s uel pitta ciola: que
quasi ex pcepto legis in frontib; por
tabant: laudē popularē captantes
ob custodia et monimētū diuinoy man
datoꝝ que in ibi scribebant; n̄ intelle
gentes: quia lex diuina in corde sit
potius meditanda n̄ in corpore osten
tanda; pcepto etiā legis iubebat fieri
fimbria parua et breuis in quatuor palli
summitatib;: ut sicut circūcisione ceteris
gentib;: sic etiā ueste disterent; qualis
erat fimbria quā mulier sanguine
fluens in pallio dñi tetigit; Sed super
fictiosi magisteri aure popularis aui
dissimi: cōponebant sibi pgrandes
fimbrias: acutissimas spinas in eis li
gantē: ut ambulantes uel sedentes
crebro pungerent: et quasi admoniti
ad eloqui ad diuina meditanda recur
rerent; Ex quare: credit in ecclesia
inoleuisse: qd quidā aliquā partem

4
e angelus scripta uel reliqua in martyru
secū deferre c̄ suer; sed sciendū quia cui
in aurib; euangeliā posita n̄ p̄ eū
circa collū suspensa n̄ saluant; quia
uirtus euangelii n̄ in figuris litte
rarū: sed in intellectu sensū;
Amant autē primos recubere: ecce;
n̄ phibet dñs eos salutaris primos
in foro: neq; primos discubere in
prandis quib; iure officii hoc debet:
sed ab illis docet eē cauendū qui
cū hec habere digni n̄ sint: ultra
modū tam eā sibi exhiberi desiderant;
Hec autē uerba saluatoris sic cor po
ralit̄ intellegant: n̄ solū n̄ edificant
sed adhuc magis deseruunt auditore;
audiens enī aliquis laudabile eē
in ultimo loco discubere: discubere
post omis; Et n̄ solū iactantia cordis
n̄ dimittit: sed adhuc alia iactantia
de ipsa sua humilitate adquirit: ut
qui prius desiderabat ab aliis iustis: uideri
etiā humilis eē uideat; multi enī
supbi: q̄ corpore qdē in ultimo dis
cubunt: cordis autē elatione ui
dent sibi maioris meriti eē; at c̄tra
multi humiles in primo loco recū
bentes: et tam in conscientia se quisi
mant in ultimo eē; Sed quia d̄ sp̄s:
qui loquit̄ fidelib; suis: et n̄ ad carnē
loquit̄ sed potius ad sp̄m: caro enī
sp̄m n̄ intellegit dicente apto: qui
sp̄m d̄i habet intellegit que dico
quia dñs mandata: que cūq; loq̄t̄
dñs n̄ carnalit̄ loq̄t̄ sed sp̄ritalit̄;
unde et hec uerba sp̄ritalit̄ intel
ligenda; n̄ enī curat d̄s ubi cor p̄

hominis iaceat: sed in qua parte
mens et conscientia sit collocata;
Unde qd iubet nos dñs in ultimo
loco recūbere: n̄ p̄cipit ut corpo-
re in ultimo loco iaceam⁹: sed ut
animo nouissimos om̄ium nos eē
iudicem⁹; Sine causa enī loco se hu-
milat: quicor de se p̄fert; **E**t
primas salutationes in foro; non
solū hoc exagebant scribe et pha-
risei a populo ut prius eos salu-
tarent dicentes uocemagna⁹
auerabbi: sed ut flexis capitib;
ad genua eorū incuruarentur;
Et uocari ab hominib; rabbi: sub
audis amant; dissiabant nāq;
scribe et pharisei uocari rabbi:
et nolēbant eē magistri; nom̄
appetebant: sed officiū negle-
gebant; **U**os autē nolite uo-
cari rabbi: etcetera usq; unus est
xps; In his om̄ib; phibet: ne qd
dō debet hominib; deferat⁹; Sed
cū om̄a p̄cepta diuine scripture
adō p̄cedant: mouet multos cur
contra p̄ceptū alterius scrip-
ture que dicit: honorap̄trem:
phibet uocari patres uel ma-
gistros; nā et paulus: magistrū
gentiū se eē testat⁹; Sed aliud
est eē patrē uel magistrū na-
tura: aliud p̄mittente indul-
gentia; nos enī si hominē patrē
uel magistrū uocam⁹: honorē
deferimus his a quib; increm̄-
tū uel originē sumpsim⁹: n̄ eos
auctores nr̄e uite ostendim⁹;

Tamē scdm qd adō conditi sumus et
gubernam⁹: nec pat̄ nec magister
uocandus est alius nisi dñs; pater uo-
candus est: quia ex ipso om̄a; magis-
ter: quia p̄ ipso om̄a; uel quia ipse ē
singularis magister: qui om̄s inte-
rius naturaliter edocet; homo enī
n̄ p̄stat homini intellectū docendo:
sed tantū modo illū exercet am-
nendo; doctrina nāq; cotis habet
officiū: que ferrū n̄ facit sed acuit;
Qui maior est ur̄m: ecce; quicūq;
uult fr̄m p̄uenire regnando: pri-
us illū necesse ē p̄ueniat obsequen-
do; qd et in ipso xp̄o: ueracit̄ imple-
tū nouimus; Quicū maior sit om̄ib;
fidelib;: tam suis n̄ solū exteriora
ministrauit: sed etiā animā suā
p̄ illis in morte tradidit; hoc etiā
qd dicit: qui maior est ur̄m: ecce:
congregationū platis specialit̄
p̄cipitur: ut quib; in sp̄itali regi-
mine principant⁹: eorū indigen-
tiā parit̄ releuare: atq; supplem̄-
tū familiaris paupertatis studiōse
subministrare p̄curet⁹; **Q**uia autē
se exalta uerit̄: ecce; Expositio hui⁹
sententię: in fine p̄cedentis euange-
lii inuenit⁹: ita incipiens; pater enī
quia n̄ om̄is: ecce; **EB DOCTO**
XX. POST PENTEC. LECTIO
SCIEUG. SC DM MATHIU
In illo tēp̄: **A**scendens ihs in
nauiculā: trans fretauit et uenit
in ciuitatē suā; et reliqua; **C**reator
rerū dñs: postquā se p̄t̄ nos nr̄a an-
gustauit in carne: cepit habere

: de

110

no

humanā patriā: cepit esse ciuis
Iudaice ciuitatis: ut eos de quib; hu-
manitatē sumpserat: ad credendū
sibi amore inuitaret: caritate sua-
deret: et affectuosa humanitate
adtraheret; Loquens ergo sc̄s eu-
angelista matheus de dño ih̄u dic̄:
quia ascendens in nauī trans freta
uit: hoc est trans fretū ab it;
Fretū dicit angustū mare: a fer-
uore scilicet et ebullitione; qm̄
mare ibi amplius feruet: ubi an-
gustius habet; Fretū autē hoc loco
mare galilee debemus intelligere:
qd̄ dñs frequēt trans nauigabat:
ut multitudinē incolarū cū
quaq; habitantiū: sua assiduā p̄di-
catione ad salutē inuitaret; Ciuitas
autē dñi sc̄dm carnē nazareth fu-
it: sed dicit: conceptione paritē et nu-
trimento eius decorata; Questio sane
int̄ marcū et matheū oborit: quia
marcus dicit hoc ipsū miraculum
paralitici in capharnaū factū;
matheus uero ita narrat: quasi ueni-
entē dñō in ciuitatē suā quā naza-
reth diximus: obtulerint ei para-
liticū quē et curauit; que questio
difficilius solueret: si matheus in
hoc loco etiā nazareth nominas-
set; Sed quia et nazareth et caphar-
naū ciuitates: utraq; in galilea
prouincia habentur: ueniens dñs
in galileā: rectissime suā ciuita-
tē uenisse dicit: in quocūq; oppido
galilee profuisset; nā et ipsa galilea
tota uidelicet prouincia: potest

dici ciuitas xp̄i; siquidē et illud
regnū iudeorū numerosis ciuitatib;
quondā amplissimū: una domus
israhel dicit: nedū etiā una ciuitas
dicat; Et hoc quid necesse ē longius
pertrahere: ipsa etiā xp̄i ecclesia
que p̄ totū orbē diffusa ē: ciuitas
appellat; dicit enī ps̄l mista;
Gloriosa dictas dēte: ciuitas dī;
Cū ergo dñs hoc signū sicut marcus
dicit in capharnaū fecit: non ē
dubiū qd̄ in sua ciuitate hoc fecerit:
p̄sertim quia et ipsa capharnaum
in galilea que erat patria dñi
ita excelebat: ut tanquā metro-
polis haberet; Alioquoq; modo
hec questio a doctorib; soluitur:
ut qd̄ dicit beatus matheus eu-
angelista trans fretas sed n̄m et ue-
nisse in ciuitatē suā: p̄ter miserit
quid ibi fecerit dñs: et transierit
ad sequens miraculū: qd̄ factū
est de paralitico in capharnaū;
marcus autē totū ex ordine quo-
modo gestū sit narrat; Uel certe
ideo capharnaū ciuitas dñi dicit:
quia in euelin finib; eius assidue
predicauerit: et ibi maxime
miracula operatus sit: sicut ipse
dñs alibi p̄ se metip̄sū illi imp̄pans
loquit; Uel tibi capharnaū que
usq; ad celū exaltata est: clarifi-
catione scilicet miraculorū: usq;
in infernū detraheris: et cetera;
Et ecce offeriebant ei paraliticū:
ecce; paralisin. dicunt greci:
resolutionē membrorū; qui morib;

partē corporis quā occupauerit. offi-
cus uniuersis funditus defecit. **E**t
uidens in fide illorū dixit. Confide
fili. ecce; hoc dicens dñm se uoluit
intellegi. qui p̄ humanitatē oculis
adhuc latebat humanis. ut uidelicet
p̄ hoc qd̄ peccata dimittere poterat.
qd̄ solummodo dī eē constat et n̄ homi-
nis. ad credulitatē fidei accedere
n̄ dubitarent. Intuendū autē quantum
impetrare ualeat fides uniuscuiusq;
p̄ propria sitantū aliena ualuit ut suo
intuentu alteri salutē et corporis
et m̄tis subito p̄mereri potuerit;
n̄ enī ait euangelista dñm uidisse
fidē illius qui portabat. sede orū
potius qui hunc offerebant. qua
in re magna quēdā et utilis nobis
cōmendat̄ auctoritas. ut ueracit̄
credam̄ peorū quidō acceptis int̄-
cessionē. adiuuari eos. quia ut min
dignis p̄ se exaudiri. aut et p̄ proprie
infirmittatis consciū bonorū hominū
se int̄cessionē cōmendant. ut eorū ope
et tēporale et sp̄itale ad dō auxiliū
consequant̄. **C**onfide inquit fili.
ecce; miranda e humilis in redēptore
nrō dignatio. qui hominē in ualidū
et toto corpore tabefactū. filium
dignat̄ uocare. quē scribe et pharisei
nēc dignabant̄ attingere; qd̄ si ad
opus diuinū qd̄ in homine gerebat̄
ad tendim. merito filiū nuncupat
quē a peccatis absoluit; In hoc etiā
qd̄ curaturus hominē a sua infirmi-
tate. prius illi peccata dimittit q̄b.
eandē infirmitatē contraxerat. et

post eaeū sanitati restituit. ostendit
eū ob meritū culpārū. dāpnatum.
fuisse debilitate membrorū. nec alit̄
posse e uadere egritudine corporis.
nisi prius liberaret̄ in cōmodo cordis;
audire igit̄ paralyticus ueniā sibi pec-
catorū. ad nrō remitti. nec aliquid
xp̄o respondet. nec grām uel laudē
illi rependit. quia plus corporis quā
anime desiderabat salutē. et gratio-
rem sibi p̄sentē uitā iudicabat quā fu-
turā. Sed xp̄s non ue cordiā uacentis
respicit. sed fidē offerentiū inten-
dens. ingrato peccata dimittit; at
quia semp̄ uirtutib; inuidia comes
est. audiam̄ quid seq̄t̄. **E**t ecce qui
dā describis. dixer̄ in trāsē. hic blas-
phemat; n̄ uoce corporis hoc dixer̄.
sed in secreto cordis; qd̄ manifestat
euangelista. cū subdit; Cū uidisset
inquirens ih̄s cogitationes eorū. ecce;
quid autē uocarent blasphemā.
marcus manifestius exponit dicens;
Et cogitabant describis. in cordib;
suis dicentes; quis potest peccata
dimittere nisi solus dī. Legerant
quidē scriptū in p̄phetis; dicente
dño; Ego sū quidē leo iniquitates tuas.
Et ideo indignabant̄ qd̄ xp̄s quē purū
hominē existimabant. paralytico
peccatorū ueniā p̄misisset tanquā
dī; quā uis ergo nescientes uerum
dicunt scribe et pharisei. quia ne-
mo potest peccata dimittere nisi
solus dī; qui eos quoq; dimittit
quib; potest atē dimittere d̄ tribuere;
Et ideo xp̄s uerus dī eē p̄bat̄. quia

peccata quib; uult ualeat dimittere;
Et cū uidisset ihs cogitationes eorū -
ecce ē; Scrutator animorū dī p̄ueni-
ens mentiū mala consilia: ostendit
scribis blasphemantib; sed m̄ eē. qui
potest etiā occulta cordis eorū eui-
dentē agnoscere; Et quasi tacens lo-
quit; Ut cognoscatis me ueraciter
dī eē. manifestū uobis sit latebras
etiā cogitationū urarū me aptissime
cognoscere; Ea ergo potestate dicitis
quā cogitationes uras intueri ua-
leo. cognoscite etiā hominib; pec-
cata me posse dimittere; **Q**uidē
facilius: ecce ē; utrū paralytico
fuerint peccata dimissa. solus xpi
nouerat quid dimittebat; surgentē
autē illū et ambulantē. om̄s qui
assisteabant uisu approbare pote-
rant; Et ideo dñs carnale signū sani-
tatis extrinsecus operatus est: ut
spiritalē signū hoc est ueniā peccatorū
intrinsecus pbaret fecisse; **U**t sciatis
autē. ecce ē; patet quia si et dī qui
quantū distat occasus ab oriente
longe fecit a nob iniquitates nr̄as.
et filius hominis potestate habet
dimittendi. ergo idem ipse xpi. et
dī est et filius hominis; dī est qui p̄
diuinitatē peccata dimittit. filius
hominis qui p̄ humanitatē p̄ pecca-
torib; moripotuit; qd autē. ^{di} tunc
^{ca} ait paralytico. uerbas euangelice;
tolleat lectū tuū. hoc ē porta por-
tantē te; ut qd fuit testimoniū
infirmittatis. sit pbatio sanitatis;
Et surrexit. ecce ē; In dīctū dñi

et factū in nulla distantia ē; Ipse enī
dixit et om̄a facta s̄. mandauit
et creata s̄; Et om̄a quecūq; uoluit
fecit; Interdicere autē nr̄m et
facere plurima distantia ē. quia
facile quidē loqui possum; sed cū
labore opamur; xpi uero dīctū.
mox opa comitant; ait ergo; quid
ē facilius dicere. ecce ē; ac si dicat;
Sicut facile ē mihi dicere paralytico
surge et continuo surget. sic facile
ē mihi dicere. dimitte tibi peccata
et continuo dimittent; **U**identes
autē turbe idē populī signū qd
fecerat. timuer dī et gloria-
uer eū qui dedit potestātē talē
hominib; ; talē scilicet ut homo
int homines positus. possit cuiūq;
uellet sanitatē tribuere; Confu-
tatis igit̄ illis qui dñm blasphemie
arguebant. merito stupentes
turbe in laudē creatoris psiliunt.
ad cuius imperiū. nulla int̄ ueni-
ente mora. feta in salutē totum
hominē repente possedit; Excū-
ratione autē istius paralytici.
dat nob̄ intelligi. plerasq; in-
commoditates hominib; p̄pter
peccata ctingere; nec semp̄
tam quōties aliquē infirmari
conspicimus. ob merita peccatorū
fieri credere debem; quinq; si-
quidē differentie causarū tra-
dunt; p̄ quib; humanis corporib;
temporales molestie diuinitus
inferunt; Aut enī ad augenda
merita p̄ patientiā electi infir-

mitate corporis grauantur:
ut beato iob. et tobie conti-
git; aut ad custodiam uirtutū
ne supbia temptante dei ci-
antur: sicut a pto paulo
datus est stimulus carnis ne
magnitudine reuelationū
extolleretur; aut ad intel-
ligenda et corrigenda pec-
cata: sicut maria soror aaron
ppter temeritatis uerba
lepra percussa ē; sicut etiam
paralyticus de quo agimus:
qui ut curari potuit: sec. pri-
mū remissione peccatorū indi-
quit; aut ad gl'am dī. sicut
Infirmus lazari. non ad
mortē sed p' gladii fuit; aut
ad incohesionē eternę clāpna-
tionis: qd p' priore pborū est:
sicut antiochus et herodes; qui
qd in gehenna passuri erant:
presenti miseria cunctis offen-
debant; quib; conuenit illud
ppheticū; Et duplici contri-
tione conterere eos; unde qm
qua causa a dō flagellemur
scire non possumus: necesse ē
ut in omib; aduersis que tem-
poraliter patimur. humilitē
dno grās agamus; Et quicquid
nos peccatē deprehendimus:
humili satisfactione purgem:
ut quandoq; de a d'ribus nob
diuine pietatis beneficis pfecte
gratulemur; hec curatio pa-
ralytica saluatore mirabilē

patrata. iuxta litterā mani-
festā; Sed quia in humanis actib;
xpi diuina sēmplacent mysteria.
considerandū quid frequentatio
dñi in suā ciuitatē allegorice sig-
nificet; ait enī euangēlista; as-
cendens in nauē. et ceter; superius
euangelista narrauit: quia dñs
postquā in maridoz miuit. atq;
excitatus tēpestatē sedauit. ue-
nit in regionē gerasenorum.
ubi hominē curat que legio in-
uaserat demonū; moxq; sicut
p'sens lectio narrat: adiungit
quia ascendens in nauē trans fretauit
et uenit in ciuitatē suā; p nauicu-
lā quā dñs ascendit. significatur
crux ~~et~~ dominice passionis: uel
ipsum corpus dominicū qd in ea
pependit: uel speculit anima
unius cuiusq; fidelis: siue genera-
lit' uniuersa scā eccl'a; p mare
autē designat p'sens sc' tm: qd fre-
quentib; tribulationib; quasi quib;
clāpcellis comouet; p nazareth
uero ciuitatē in qua dñs conceptus
et nutritus fuit: et interpretatur
flos siue custodia: non in merito
designat scā eccl'a hoc ē multitudo
electoꝝ; que ne flores fidei et boni
opis fructū amittat: gradim un-
datur a sordib; uicioꝝ et custodit
ab incurso insidiantiu demonū;
qd ergo dñs postquā in maridoz
miuit. regionē gerasenoz adit:
atq; in dē reuertens in patriā suā
remeauit: significat quia resur-

gens a somno mortis: ad populū
gentiū ab incurſu demonū curandū.
p̄ aptos tranſiuit. Sed cū intrauerit
plenitudo gentiū: mox ad ciues ſuos
iudeos p̄ illius tēporis predicatorēs
reuertet; Ibi curauit paralyticū
populū ſcilicet iudeorū: a peccatis
tā originalib; quā actualib;: emun-
dando om̄s qui p̄ ordinatis ad uitā
et̄nā; Ascendens in nauū tranſfre-
tauit et uenit in ciuitatē ſuā: quia
Ascendens in crucē quę designatur
p̄ nauū: poſt deuictos et calcatos
fluctus p̄ turbationis iſtius ſcti:
uenit in ciuitatē ſuā idē ecclēſiā:
quę teſtante p̄ ſalmiſta ciuitas ap-
pellat: glorioſa inquit dicta ſum
de te ciuitas dī; Tunc autē dñs in ci-
uitatē ſuā idē ecclēſiam uenit: cū p̄
p̄dicationē aptorū in cordib; electo-
rū aſcendit; Cū enī ſc̄i apti audi-
tores ſuos ad hanc fidē ſuā p̄dica-
tione p̄ducebant: ut crederent
diuinitatē filii dī in utero uirginis
humane infirmitati ſociatā: et
in eadē carne natū: crucifixū atq;
ſepultū et t̄cia die reſurrexiſſe:
atq; idem corpus ſecū ad cēlos aſſū-
pſiſſe: et in eo ad dexterā patris
in cęleſtib; conſedere: atq; in ipſo
rediturū ad iudicandos uiuos ac
mortuos: tunc xp̄s in ſc̄a ecclēſia hoc ē
in cordib; credentiū p̄ fidē aſcende-
bat; **E**t ecce offerebant ei paraly-
ticū: ecce; paralyticus iſte in lecto
iacens: moralit̄ ſignificat animā
infelicē: quę in delectatione pec-

cati tanquā in lecto quodā miſera-
biliter requieſcit; Cuius paralytici
curatio: designat curationē atq;
reparationē languentis anime:
quę poſt longū errorē carnalis
uoluptatis: ad creatorē ſuū re-
uerſi deſiderat; Sed talis anima
p̄ prius indiget portitorib;: hoc ē
bonis doctorib;: qui ſua doctrina
ſpem ſalutis ei ſubminiſtrat. et
ſua ſc̄itate opē int̄ceſſionis impen-
dant; qui bene ut marcus oſtendit:
quatuor portitores paralytici
fuerunt: p̄ quatuor uidelicet
libros euāgeliorū quib; conſtat
fundamētū totius doctrine: ſiue
p̄ quatuor principales uirtu-
tes: quib; ſanitas unius cuiusq; anime
conſiſtit: prudentiā ſcilicet: for-
titudinē: tēpantiā atq; iuſticiā:
quę ab aliis nominant: ſobrietatē:
ſapientia: fortitudo: atq; iuſticia:
quib; utilius nihil ē in uita hominis;
Sic enī anima in corpore: quę ad
modū corpus in ſtrato requieſcit
ſuo; uel certe p̄ lectū intellegitur
p̄ximus noſter: ad quē tempore
tribulationis et anguſtię tanquā
ad repauſandū ſecuri recurrimus;
Et ſurrexit: ecce; fecit dñs hoc
ſignū tūc in corpore paralytici: paralytico
facit et hoc cotidie ſp̄italiter in
ſc̄a ecclēſia; Sicut enī tūc precepit
paralytico ut ſurgeret et porta-
ret lectū ſuū a quo portatus
fuerat: ita cotidie nobis in uicis
carnalib; tanquā in lecto delec-

tabilitate uacentibus; iubet diuinitus
ut surgam; Et postquam a pecca-
tis surrexerimus; impat ut infir-
mitates quoque aliorum siue corporum
siue morum portare curem; que ad
modum et nos tempore infirmitatis
nostre a fratribus; portati sumus; Et quoniam per
lectulum carnem etiam corporis nostri signi-
ficari diximus; impat etiam surgentibus;
ut lectulum nostrum portem; hoc est
carnem nostram que nos portauit ad
uicium; nos reportare scudeam ad
uirtutem continentie; ut caro que
nos letat traxit ad culpam; afflictam
reducatur ad ueniam; impat autem hoc
nobis dominus cotidie per semetipsum; hoc est
per adnuntiationem euangelii; per dicta
prophetarum; et per uaria et diuersa ex-
empla sanctorum; ut ergo dominus paralitico;
Surge; et cetera; ac si anime iacenti
in peccatis dicat; Surge de uicibus scilicet
carnis; ad spirituales uirtutes;
Et porta lectulum tuum; hoc est carnem cor-
poris tui que te portauit ad peccatum
et culpam; reporta ad ueniam; uel
porta lectulum tuum id est frumentum; a quo
et tu portatus es; Et tu uade in domum tuam;
hoc est; que per diuersa uiciorum flagitia
oberrasti; reuerte ad custodiam
tui; domum quippe redire est; unum-
quemque; errantem ad custodiam suam reuertamur;
et semetipsum in mandatis sui crea-
toris infringere; ut totus homo
interior uidelicet et exterior; deo
possit placere; domus etiam nostra in-
telligitur paradus; a quo quia per in-
continentiam cecidimus; necesse est

ut pertinentiam redeam; Sed dum talis
anima que peccatis languerat recur-
rit ad ueniam; fit plerumque; ut multum hoc
uidentes in diuina laude exardescant; Un-
de et hic subdit; quia uidentes turba-
tim uerum et cetera; hominibus; dicit; uel
paraliticis scilicet qui debilitate
corporis contracti; ad iussionem
christi statim surgere potuit et lectulum por-
tare; uel potius domino in christo qui solo
sermone; sanitatem anime simul et cor-
poris; hominumbris dissoluto resti-
tuere ualuit; simili modo et in ani-
ma hominis languentis spiritualiter fit;
nam dum is qui diutius in peccatis iacu-
erat; ad ueniam recurrere cœspicit;
multi fideles glorificant dominum; qui
dat potestatem talem hominibus; ut post
longam uiciorum calamitatem; resurgere
ualeant ad salutem animarum; nam que
cumque sanitas siue in corpore seu in ani-
ma alicui accidit; ab ipso tribuitur;
Unde et ipse in hoc id est saluator uocat;
quoniam ipse saluum facit populum suum a pec-
catis eorum; qui uiuit et regnat cum deo patre
et cum spiritu sancto; per omnia secula seculorum amen.

**EB DOMINUS XX POST PENITENTIAM
LECTIO SCIENTIE SCILICET MATHEI**

In illo tempore; loquebatur ihesus cum discipulis
suis; in parabola dicens; Simile fac-
tum est regnum celorum homini regi; qui
fecit nuptias filios suos; **D**ominus de uinea
proponente parabola iudeis et dicen-
te; auferet a uobis regnum dei et dabit
genti facienti fructus eius; nisi illi
territi sed magis exasperati; et uole-
bant manus mittere in eum; Non

ignorantes illū eēdi filiū. sed remi-
niscetes malorū omīū que in eū infeli-
ces cōmiserant. lūdesilute p̄pria
desperabant; nec sibi ipsis parcebant.
iuxta sapiētis uocē; Impius cū imp-
fundū malorū uenerit. contēpnit;
nec recordabant̄ miseri. quia sicut
s̄ in bonis gradus gloriarū. sic et in
malis gradus penarū; Intellegens ergo
dn̄s qđ manus uellent mittere in eū.
n̄ p̄p̄ta tacuit. sed adhuc palū para-
bolā peiorē. irādiens adnūciat uen-
turā dicens; Simile ē regnū celorū. ecce ē;
Ubi primō dīcendū. quia parabolā
istā de inuitatis ad nuptias. solus ma-
theus narrat. quiddā etiā simile lucas
cōmemorare uidet̄. sed aliud ē sicut
et ipse ordo declarat. quāuis et illud
n̄ nullā similitudinē gerat. quia hic
prandiū. illic cēna nominat̄. Sed hic
qui ad nuptias indignis uestib; uenit
repulsus est. illic nullus qui intrasse
dicit̄. repulsus ēē memorat̄. quia in re-
colligit̄. qđ et hic p̄ nuptias p̄sens eccl̄a.
et illic p̄ cēnā. p̄t̄nū et ultimū conuiuū
designat̄. quia et p̄sens eccl̄a n̄ nulli
exituri intrant. et ad illud gaudiū
quisquis semel intrauerit. ulterius
n̄ exibit; lū uero ordīnē parabolē in-
deamus; Simile inquit factū. regnū
celorū. ecce ē; Regnū celorū cū in sacro
eloquio p̄ diuersitate locorū. uario in-
tellectu accipiat̄. hoc tam locō p̄sens
eccl̄a. regnū celorū accipit̄. eccl̄a
autē est. congregatio scōrū; quidū in
terranil concupiscunt. duq; ad ce-
lestiatoto nisū extollunt̄. iā in cel-

dib; eorū dn̄i p̄m̄tis contēplationē
quasi in celis; regnat; Unde scri-
ptū ē. Anima iusti. sedes sapiētis;
Et p̄p̄phetā dn̄i; Inhabitabo in illis.
et in uulabo; qđ autē sc̄i celino mi-
nent̄. p̄ salmista manifestat dicens;
Celi enarrant. ḡtandi; Homo autē
ister ex quid dicit̄ nuptias fecisse filio
suo. et cui regnū celorū simile eē p̄hi-
bet̄. d̄spat̄ intelligit̄. qui homo dicit̄
n̄ qđ humanā naturā suscepit sicut
filius. sed p̄ significationē dicit̄ homo
p̄p̄t̄ exemplū scilicet parabolē ut
intellegam. quia nom̄ hominis non
facit p̄iudiciū diuine nature; Homo
enī dicit̄ d̄spat̄. nomine n̄ natura; Si-
militudine. n̄ ueritate; p̄sciū n̄q;
filius d̄i qđ p̄p̄t̄ appellationē humani
nominis. quasi homo purus ab here-
ticis erat blasphemandus. et uādm̄
patrē qui humanā carnē nequaquā
suscepit. parabolice hominē appel-
lauit; ut dū pat̄ homo dicit̄. ipse
filius ab hereticorū blasphemialiberet̄;
filius uero istius regis cui nuptias
fecit. ē dn̄s ih̄s xp̄s de quo dicit̄ p̄pheta;
d̄i iudiciū tuū regi da. et iusticiā tuā
filio regis; Tunc autē d̄spat̄ rex. filio
suo dn̄o ih̄s xp̄o regi et n̄o nuptias fecit.
quandō p̄ illius incarnationis m̄ste-
riū sc̄am illi eccl̄am copulauit. tribu-
ens ei fidē p̄fectā. ut crederet unigē-
nitū eius uerū d̄m et uerū hominē
de uirgine natū; Genitricis autē
uterus. quasi quiddā huius sponsi cha-
lamus fuit; Sic n̄q; diuinitas xp̄i
humanitati n̄rē est sociata in uero

uirginis: quē ad modū sponsus et
sponsa sociant̄ in thalamo; unde
psalmista dicit; Ipse tanq̄ sponsus: et
cetera; De thalamo enī suo tanquam
sponsus processit: quia ut sociaret
sibi scām ecclām. Incarnatus dī de
intacto utero uirginis exiit;

Et misit seruos suos: et cetera; Illi qui
ad nuptias inuitati dicunt̄: popl̄
israheliticus intelligit̄: quia ad fidē
dī plege et patriarcha est uocatus;
Serui autē qui ad uocandos inuitatos
ad nuptias mittunt̄: haud dubiū
quin moyses. dauid. salomon. esau.
daniel. et ceteri antiqui p̄phete
fuer̄: quia ad adnunciandā populo
israhelitico. xp̄i incarnationē missi
sunt; Sed illi noluer̄ uenire: quia
neq; p̄phetas audier̄. nec ipsū ueni
entē receperunt: sed dixer̄. nolū
hunc regnare sup nos; quia ergo
inuitati eos uenire noluer̄: iterū
misit alios seruos dicens; dicite inui
tatis; alii serui qui in sc̄da inuitatio
ne deficiunt̄. **A**ptos sc̄os significant̄:
quib; uoce ueritatis dicitur; Ite
ad ues pditas: domus isrl̄; Euntēs
autē: miracula facite; Leprosos mun
date: paraliticos curate: mortuos
suscitate: et plebē iudaicā ad fidē
meā uocate: ut qui noluerint
credere p̄p̄dicationē uram: cre
dant uel p̄ miracula; Bis itaque
seruos dñs ad inuitandos iudeos
misit: quia incarnationē unige
niti sui. et prius p̄ p̄phetas futu
rā: et post mo dū p̄ aptos iā factā

eis nunciauit; Sed contēptorib;:
in sc̄da inuitatione iā dicit̄; Ecce pran
diū meū paraui: et cetera; In prandio
parato et in tauris uel altilib; occisis:
p̄metaphorā opes regie describunt̄:
ut ex carnalib; sp̄ita lia intelligant̄;
Sicut enī regale prandiū. multis
ciborū speciebus ornat̄: ita et hoc con
uiuū scripturarū quē nos ad fidē
incarnationis xp̄i inuitant̄. ex legis
et p̄phetarū dictis decentissimē
ornat̄; In tauris autē et altilib; occisis:
quorū carnib; instructū dicit̄ conui
uiū patris familias: patres utriusq;
testam̄ti figurant̄. sc̄i uidelicet
p̄phete. qui et ex p̄missione legis
prius acceperunt ut inimicos suos
odii retributione cornu potentie
p̄cuterent: et postea ipsi p̄ xp̄o im
molarī meruer̄: ut sp̄itale taber
naculū hoc ē sc̄a ecclā: eorū sanguine
firmū figeret̄; non autē ideo dicit̄
et saginata et tauros in conuiuio
patris familias occisos: ut ipsi quoq;
tauri n̄ intellegant̄ fuisse saginati:
sed quia om̄s saginati n̄ fuer̄ tauri;
Ex p̄phetis enī om̄ib; qui nomine
taurorū significant̄: quidā tantū
modo p̄phete fuer̄: futura adnun
ciantes; quidā uero p̄phete et sa
cerdotes: sicut hieremias et iezechi
el; Ergo cū saginata dicit̄ occisā:
illos tantū modo dicit̄ p̄phetas de
signat̄ in fectos qui sp̄s sc̄o fuer̄
repleti; tauros autē nominans illos
demonstrat: qui et p̄phete fuer̄
et sacerdotes; Sicut enī tauri duces

sunt gregis: ita et sacerdotes sunt
principes populi; **E**t omnia parata;
non uacat quod dicitur: omnia parata esse
in conuiuio nuptiarum; que ad modum
enim ut dicitur est regale nuptiarum con-
uiuium. uariis ciborum speciebus; exornatur.
ut unusquisque; qui uocandus est. pro
desiderio animi inueniat quod delecta-
biliter sumat. sic et dissipatur. ante
quam filius suum sociaret sponse sancte
ecclesie. pistus incarnatione atque;
illius fide. omnibus; ad hanc uoca-
tionem nuptiarum occurrentibus.
amplissimum preparauit conuiuium
diuinarum scripturarum. ex dictis
legis et prophetarum; In quo quicquid
queritur ad salutem. omnia suffici-
ent inueniunt; qui ignarus est. ^{no}
inuenit ibi quid discat; qui contu-
max est et peccator inuenit ibi
flagella futuri iudicii que timeat;
qui laborat in bonis actionibus;
inuenit ibi gloriosas promissiones
uite perpetue: quas manducando.
amplius excitet ad opus bonum;
qui pusillanimus est et infirmus.
inuenit ibi medicos iusticie cibos.
qui et si pingue animam non faciunt.
mortalitatem non permittunt; qui mag-
nanimus est et fidelis. inuenit ibi
spiritualiores escas continentioris
uite que perducant eum per angelos
naturam; qui percussus a diabolo
uulneratus est peccatis. inuenit
ibi medicinales cibos que eum peni-
tentiam reparent ad salutem; ut
quid ibi scriptus est a charlapidatus

propter furtum anathematis: nisi
ut habeant fures quod timeant.
ut quid filii israel fornicatum
filiabus; madian percussit referunt.
nisi ut habeant fornicatores quod
phorrescant: quid concupitores
carnis proferatis in deserto. nisi
ut nemo delicias concupiscat.
ut quid castigatus dauid adulter
et homicida anathan et sus ceptus.
nisi ut adulteri et homicide peni-
tentie remedium non desperant. Raab
meretrix sanctificata est: ut meretricibus;
spes uenie daretur; Omnia ergo prepa-
rata in conuiuio nuptiarum id est
scripturarum: quia nihil omnino
deest quod necessarium habet salus
humana; **I**lli autem neglexerunt;
iudei dicuntur neglexisse: qui nego-
ciis temporalibus; occupati tempore
dominice predicationis. nec ad dominum
accesserunt: ut doctrinam eius audientes
ac miracula uidentes crederent
in illum: nec predicationem apostolorum
recepunt; unde paulus et barnabas:
dixerunt ad illos; uobis quidem oportebat
primum loqui uerbum dei. et cetera;
Et aliter: alius in uilla sua; pro
uilla labor terrenus exprimit;
pro negotiatione uero. lucra tem-
poralia designant; In uilla ergo
iree labori terreno sine mensura
incubere; In negotiatione uero
iree. secularium actionum lucra
sectari; quicumque; ergo laboribus;
terrenis et temporalibus; lucris
in moderate animum implicat.

dū scdm exemplū redēptoris sui
ui uere contēpnit: quasi ad uillā
uel negociū p̄gens: ad regis nup
tias uenire recusat: quia ad consor
tiū et societate electoꝝ uenire
dissimulat; **R**eliqui uero tenuer
seruos eius. et cetera; Hoc loco de sua
morte dñs tacet: quia iā in p̄cedenti
parabola describit et pharisēis lo
quens dixerat; nouissimemisit ad
eos filiū suū; quē illi app̄hendentes:
eiecer̄ extra uinea et occiderunt;
Dicens uero: reliquit tenuer̄ seruos
et occider̄: ap̄toꝝ p̄secutionē pre
nunciat. quā post eius ascensionē.
iudei et maxime sacerdotes: illis in
tulisse p̄bant; Stephanū lapidantes:
Iacobū fr̄em ioh̄is euangeliste de col
lantes; Aliū quoq; iacobū alpher. fr̄em
dñi appellatū: lapidib; partē ac
p̄cipitione cantes; p̄p̄t̄que om̄a:
accidente etiā peccato dominice
necis: hierusalē constat eē destruc
tā; Unde seq̄t; **R**ex autē cū audisset:
ecce; iratus dicit d̄s iuxta humanā
consuetudinē: n̄qd̄ ira cadat in illū
qui semp̄ inmutabilis p̄manet: sed
qd̄ illis uidet̄ iratus quib; reddere
cogit̄ uindictā; nā et iustus iudex
licet tranquillo animo in reum
uindictā exerceat: iratus tamen
illi uidet̄ cui iniuria inrogatur;
notandū uero quia sup̄ius ubi ad
nuptias inuitabat et op̄a clem̄tie
agebat: nom̄ hominis appositū;:
nunc uero ubi ad ultionē uentū:
r̄xtantū dicit̄ et homo silet; quia

uidelicet dñs ih̄s xp̄s: ad nuptias hoc ē
ad fidē suę incarnationis genus ho
minū uocaturus: misericordit̄ homi
nē se uidentū hominib; in humilitate
ostendit; ad discernendū uero me
ritas singuloꝝ in iudicio uentury:
d̄strictus iudex om̄ib; apparebit;
Et missis exercitib; suis: et cetera;
quantū ad litterā exercitus d̄i in
telligunt̄ romani: qui populo iu
daice gentis delecto: p̄uaricatrice
quoq; ciuitatē flāmis tradiderunt;
qui n̄ id circodi exercitus appellan
t̄: qd̄ in cultu xp̄iani religionis ad
huc tunc tēporis fuissent fundati:
sed quia uoluntati d̄i in ext̄minio
iudaice gentis paruērit; Omnis
enī qui uoluntati d̄i optēpat: exer
citus et seruus illius appellat̄; Unde
et regē nabuchodonosor: dñs colū
bā et seruus suū uocat: quia in deie
ctione ipsius populi p̄cepto illius
obediuit; neq; enī nabuchodonosor
aut populus romanus aduersus
hierusalē dimicatur̄ p̄cessissent:
nisi nutu d̄i ad hoc excitati fuissent;
moralit̄ uero homicida d̄s p̄didit:
quia p̄secutores sc̄oꝝ mart̄rū
int̄emit; Ciuitatē illorū succendit:
quia n̄ solū animas eorū sed etiā cor
pora in q̄b; habitauerant: p̄ minis
teriū angelorū p̄t̄nisiq; ignib; cruci
anda tradidit; Scdm̄ quē sensum
moralē uidelicet: exercitus d̄i
ultores angeli intelliguntur;
Om̄is enī uindicta in rēp̄bos: uel
p̄ bonos uel p̄ malos angelos exer
cet̄;

Unde scriptū ē; In missionē p̄ angulos
malos; **T**unc ait seruis suis; nuptiæ
paratæ; p̄ nuptias parabolice dicitur
ta; Coniunctio diuinitatis xp̄i atq;
infirmittatis humane ut dictū est
demonstrat; dicit ergo dñs; nup
tiæ paratæ; tanquā dicat; quicquid
ap̄phetis de mea incarnatione p̄nun
ciatū ē; in mea natiuitate ad im
pletacognoscite; Uerbi gr̄a; nasci
turū xp̄m de uirgine; p̄pheta elias
p̄nunciatis dicit; Ecce uirgo c̄cipiet
et pariet filiū; hoc iā in xp̄i natiuitate
impletū ē; Idem p̄pheta testimoniū
natiuitatis xp̄i p̄ferens dicit; puer
natus ē nob̄; filius datus ē nob̄; et
cetera que secunt; hoc quoq; in eius
incarnatione; p̄ actū eē constat;
Nuptiæ ergo paratæ; quia omnia
sacramta humane dispensationis
in xp̄i natiuitate adimpleta; **S**ed
qui inuitati erant n̄ fuer̄ digni; iudei
uidelicet his nuptiis n̄ fuer̄ digni
uidelicet ut sociarent xp̄m p̄ fidē in
carnationis eius; quia illius p̄dicationē
repellentes et suā iusticiā uolentes
statuere; p̄nauita indigni effectis;
qd̄ autē seq̄t; ite ergo ad exitus uiarū
ecce ē; hoc de reprobatione iudeorū et
uocatione gentiū aptissime sonat;
Exitus uiarū sunt fines eccl̄ie in plate
arū atq; angulorū; In scriptura autē
sacra pulsi intellegunt actiones
opū; qui enim p̄ uia gradiunt; ad aliqd̄
se agendū in cedere demonstrat; p̄
exitus autē uiarū; defectio bonorū
opū designat; qm̄ qui in angulis ac

terminis platearū resident; ab utilitate
opis uacui remanere solent; dicit
ergo rex seruis suis; ite ad exitus uiarū;
Tanquā dicat dñs; discipulis suis; quia
iudei in lecti delectatione et lucrit̄ reni;
ad fidē incarnationis meę uenire
contēpnumt; ite ad exitus uiarū; hoc ē
ad populū gentilē; qui in bonis opib;
deficientes in malis actionib; c̄sistunt;
et uocate ad nuptias hoc ē ad con
sortiū electorū; ita autē missio tunc
intelligit̄ facta; cū mittens dñs dis
cipulos ad p̄dicandū dixit eis; ite ad
p̄dicate euḡt̄ om̄i creaturę; Recte
ergo qui in exitib; uiarū ad nuptias
uocant; quia illi plerūq; facilius ad
dñm conuertunt; quos in t̄renis actib;
p̄spertas nulla subsequit; **D**icit ergo
rex seruis suis; quos cūq; in ueneritis;
ecce ē; ac si impans dñs; discipulis dicat;
Euntes in mundū; cuius cūq; c̄ditionis
atq; c̄uersationis homines in ueneritis;
uocate ad fidē siue seruos siue liberos;
siue stultos siue sapientes; siue pau
peres siue diuites; siue paruos siue magnos;
ut sicut n̄; distantia hominū in nat̄a
creationis; sic n̄ sit differentia in
p̄ceptione salutis; sed in t̄ hęc que
rendū ē que sint uie mundi; ad quarū
exitus mittit xp̄s discipulos suos;
ad qd̄ dicendū; quia sicut om̄i pro
pheta et om̄i apti om̄iq; doctores;
sunt uie que educunt ad xp̄m; et
generalis et publica uia eę que educit
ad uitā; sic e contrario uie mundi
om̄i actiones malitię que educunt
ad diabolū qui ē generalis uia p̄ditionis;

Verbigra; fornicatio. auaricia.
et cetera species male. uis que
ducunt ad diabolū; **E**t egressi
seruieius. et cetera; hoc factū est.
quando apti pfecta p̄dica uerunt
ubiq; et cetera; Sed mirū ē qd dicitur
congregauerunt malos et bonos.
cū om̄i gēn̄ales in aduentu salua
toris in malo positi essent. iuxta
qd paulus ait; om̄i peccauerunt.
et egent gl̄a. dī; ad qd dicitur.
quia illi qui naturaliter ea que
lex agenda p̄cipit faciebant.
et ppter honestatē uite eterne
seruiebant uirtutib; . uerbigra.
elemosinis. ieiuniis. castitati.
misericordie. et reliquis bona
rū rerū uirtutib; . ad cōpara
tionē ceterorū qui nihil horum
faciebant. boni appellant; dū
autē boni et mali intraserefe
runt. **E**t ipsa qualitate conui
uantiū apte ostendit. quia
phas nuptias presens eccl̄a desig
nat. In quā boni cū malis ueniunt;
p̄mixta quippe ē sc̄a eccl̄a bonis
et malis; quia nec solū bonos nec
habet solū malos; boni enī. nusquā
s̄. nisi in celo; Et mali soli nusquā
nisi in inferno; hec autē uita sicut
int̄ celū et infernū media subsistit.
ita cōmunit̄ utriusq; partis ciues
recipit; **E**t implet̄ s̄ nuptie.
et cetera; Ista r̄ū collectio nuptiarū.
p̄ om̄ē p̄sens tēpus usq; in finē sc̄i
pt̄endi. a primo uidelicet electo.
usq; ad illū qui ultimus nasciturus;

Tunc autē eē dē nuptie adimple
bunt; cū resurrectio sc̄orū facta fue
rit. et mortalitatē illorū xp̄s in suā
immortalitatē absorbuert. ut iam
mori n̄ possint sicut ait apti; ut mor
tale hoc absorbeat auita. idē ap̄pō;
Et tunc adimpleat̄ mysteriū qd ait
apti; et duo in carne; xp̄s uidelicet
cū anima quasi unus sp̄s factus. ha
bitabit in singulis electis. iuxta qd
scriptū ē; qui coniungit̄ sed nō. unus
sp̄s est; nunc enī quasi modica arras
futuri coniugii sp̄m sc̄m accipimus.
tunc autē ipsū xp̄m plene in nobis
habebimus; **I**ntrauit autē rex. et
cetera; Tunc rex hoc ē dñs ih̄s xp̄s cui de
cantat eccl̄a; rex m̄s et dñs m̄s. intra
bit ad nuptias hoc ē in consortiū.
fidelium. quando fidē et merita singu
lorū discernere ueniens. in iudicio ma
nifestus om̄ib; apparebit; **E**t uidit
ibi hominē. et cetera; Unus iste qui in
ueste nuptiali n̄ inuentus asserit.
om̄i qui in maliciis s̄ociati genera
lit̄ designat; porro in ueste nuptia
li. nil melius quā caritas intelligit̄;
quia sicut in duob; lignis superiori
uidelicet et inferiori uestis textit̄.
ita in duob; p̄ceptis dilectione sc̄i
cet dī et pximi. caritas habet; neq;
enī dī sine pximo. neq; pximus sine
dō p̄fecte diligi potest; Intrauit autē
ad nuptias sed cū nuptiali ueste n̄
intrauit. quisquis in eccl̄a positus fidē
habet. sed caritatē n̄ habet; Siquis
igit̄ in tēpore iudicii inuentus fue
rit sub nomine xp̄iano. n̄ habens

no
:con

no

ab

uestē nuptiale idē caritate p̄tin
 increpabit et dicet ei; Amice- et
 cet; ac si dicat; Amice- et n̄ amice;
 Amice p̄ fidē- sed n̄ amice p̄ opationē;
 siue amicum uocat qd̄ inuitatus est ad
 nuptias- sed arguit illū in pudencie
 qd̄ in ueste sordida polluerit mun
 diciā nuptiarū; **A** t ille obmutuit;
 Benedicit obmutuisse ad p̄sentia
 regis- ille qui in ueste sordida ingres
 sus- cui uisū nuptiarū- quia ingre
 dientē d̄nō ad iudiciū ut discernat
 actus et opa singulorū- omē argu
 mētū excusationis cessabit ab eis-
 q̄ p̄ fidē incarnationis xpi in socia
 tē scē ecclē introier- sed tamē an
 dē opib; exornare n̄ d̄uer- ille enī
 tunc foris arguet- qui tē fās consci
 entie intus animū uidebit; In p̄senti
 nāq; uita- opa n̄ra et cogitationes
 cordiū- nob̄ in uicē celare possumus;
 In illo autē die ultimi examinis- nihil
 erit qd̄ respondeamus- ubi celū et
 terra et aque- sole et luna- dies et nox
 et totus mundus stabit aduersū nos-
 In testimoniu peccatorū n̄rōrū; Et si
 om̄a taceant- ipse cogitationes n̄rē
 et opa stabunt ante oculos n̄ros- ac
 cusantes nos ante d̄m dicente ap̄to;
 Cogitationib; in uicē accusantib; ^{t. m}
 autē etiā defendentib;- in die cū iu
 dicabit d̄ns occulta hominū p̄ iūm
 xpm; **T**unc dix̄ rex ministris; Liga
 tis manib;- ecce; ministros sp̄s in
 tellegamus uel bonos uel malos-
 p̄ quos ut diximus omē iudiciū in
 re p̄bos agitāt; Ligant̄ autē tunc

pedes et manus p̄ d̄iferentiam
 diuine sententię- qui modo non
 ligant̄ p̄ meliorationē uite;
 uel tunc ligant̄ in uite in supplicio-
 qui nunc sponte ligant̄ in uicio;
 Et considerandū- qd̄ in tenebras
 exteriores mitti p̄cipit; Interiores
 quippe tenebre sunt- cecitas cordis;
 Exteriores uero- nox et n̄ d̄ p̄na
 tionis; **I**bi erit fletus- et stridor
 dentiū; Illic enī dentes stridebunt-
 qui hic edacitati seruire assuer-
 illic oculi flebunt- qui hic p̄ in
 licitas concupiscentias uoluebant;
 Sed quia unius d̄pnatio indicat-
 p̄ quē omē malorū corpus exprimit-
 mox generalis sententia subin
 fertur cū dicit; **M**ulti autē s̄
 uocati- ecce; Electi ad cōpara
 tionē re p̄borū- numero non
 merito pauci esse dicunt; nā
 ipsi pondere uirtutū- plures s̄
 quā re p̄bi; ipsi et enī- dominicū
 horreum replebunt; ait ergo;
 multi s̄ uocati- ecce; Hac sententia
 pene om̄s parabolas suas sc̄dm
 matheū- d̄ns concludit; que potius
 timenda- quā exponenda; qd̄
 enī ad fidē uocati sumus- nouimus;
 Sed utrū ad uitā p̄nā p̄destinati
 sum- incertū habem; tanto ergo
 necesse ē ut unusquisq; n̄r̄m dese
 sollicite metuens in humilitate
 sep̄mat- quanto si ad celestis
 brauii palmā obtinendū sit electus
 ignorat; qd̄ igit̄ uocatus sum- gr̄as
 sup̄no conditori referamus; ut

autē electi eē meream: ipsius
miserēctiam cōtinuis supplicatio-
nib; postulemy: quatinus ipso ad
iuuante ad cōfortiū electorū p̄tin-
geremeream. Am; **EBDOM.**

XXXI. POST PENTEC.
LECTIO SCIEUG. SC. DM. IO. H.

7111

In illo tēp̄: **E**rat quidā regu-
lus: cuius filius infirmabat caphur-
nā; **R**egulus: p̄ diminutionē
nominis qd̄ est rex dicit; paruus
uidelicet rex: nec magna potestate
sublimis; qd̄ nom̄ bene ista cōgruit.
qui filio salutē poposcit: quia ui-
delicet n̄ plena sed diminutiua
fide habuissēbat; Capharnaū
autē: ciuitas est galilee puincie;
In qua dñi plurā miracula ostendit.
In qua etiā infirmus iacebat filius
istius reguli; Hic ergo audiens
dñm in iudaea aduenire a iudea in
galileā: ubi nup̄ aquā in uinum
conuerterat: abiit ad eū roga-
turus p̄ sanitate filii morientis;
Quāuis enī om̄is terra duodecim.
tribuū in qua iudei habitabant:
generalit̄ iudea appellaretur:
p̄cipue tamen ac singularit̄:
illa pars regni iudeorū in qua due-
tribus consistebant: iudee uidelicet
et beniamin: iudea uocabatur;
A qua parte ueniens dñs: accessit
ad eū iste regulus: rogans ut des-
cenderet et sanaret filium eius;
quare: incipiebat enī mori.

Dixit ergo ih̄s: ad eū: nisi signa

et p̄dignā: eccet; Signa dicunt: eo qd̄
significent aliquid; p̄dignā uero
quasi porro dicitur: eo qd̄ porro id: longe
p̄tendant aliquid: Constat p̄fecto
iudeos quasi ex natura insita hanc con-
suetudinē habuisse: ut quib; cūq; reb;
Licet diuinis: fidē non nisi p̄ signa com-
modarent; unde paulus ap̄t̄s dicit;
iudei signa petunt; Sed querendū
uidet̄ cur dñs huic regulo dicat
nisi signa eccet: cū ille ante credi-
derit quā signū uideret; quomodo
n̄ crederet quis salutē filio poposcit
sed si attendamus quid petat: ap̄te
cognoscimus quia n̄ plene fidei fuit;
poposcit nāq; dñm: ut descenderet
et sanaret filium eius; Et sic p̄sentia cor-
porale ex petat: quasi salutē in filio
operari n̄ posset nisi p̄sens corpore
fuisset; quis p̄fecte credidisset:
p̄cul dubio sciret n̄ eē locū ubi n̄ eēt
dñs; Arguit itaq; hominē in fide te-
pentem: eccet p̄tare cupientē in lā-
tate filii sui quis esset aut quantū pos-
set; **D**icit ad eū regulus; dñe: descen-
de: eccet; Urgebat eū infirmitas
filii: et ideo in p̄cib; p̄seuerans postu-
lat illi salutē; **D**icit enī ih̄s; uade: et
eccet; Sicut alio euangelista narrante
dicitur: centurio ad dñm uenit
dicens; dñe: puer mi: eccet; Cui dñs
respondit; Ego ueniā: eccurabo eū;
Centurio eē qui centū militib; p̄est;
Cū ergo maioris dignitatis sit regu-
lus quā centurio: uigilant̄ intuen-
dū: cur ad filium reguli rogatus
corporalit̄ ire recusat: ad seruum

uero centurionis et cum non rogatus
sepergere pollicetur; filio reguli non
dignatur ad eum seruo centurionis
non dedit dignatur occurrere; Sed in hoc
facto: salua humilitate que nob
in redemptore nostro semper imitanda
proponit: superbia specialiter nostra re-
tundit: qui in hominibus non natura
qua ad imaginem dei factus: sed hono-
res et diuitias uenerant; ut enim re-
demptor noster ostenderet: quia que
altas hominibus hoc est dilectoribus
satis electis despiciendas: et que des-
pecta hominibus uidentur: sanctis despicien-
da non sunt: ad filium reguli ire no-
lunt: ad seruum uero centurionis
irreparatus fuit; **C**redidit homo:
ecce est; Et hoc uideat apparet quantum
profecerit iste: et increpatione domini;
quia enim dominus dixerat ei: nisi signa
ecce est: statim ut audiuit ad domino uide
filium suum uiuit: continuo credens
ibat; **I**am autem eodem descendente: ecce est;
non est uacuum a magno misterio: quod
filium reguli euangelista curauit os-
tendere: ab infirmitate septima
hora dimissus; non solum enim miracula
christi que corpora poraliter gessit miranda
nobis existunt: sed etiam in ipsis opibus;
suis secreta misteria consideran-
da; septenarium enim numerum perfectum
existere nemo quid dubitet: propter
illas notissimas sui partes: ternarium
scilicet quod trinitas sancta exprimit:
et quaternarium in quo perfectio omni-
um creaturarum monstratur: propter
quatuor elementa plenaria et tres mundi

plagas: et tres euangelia: seu tres
tempora anni: qui etiam septenarius
numerus in domo septiformis spiritus
sacratum esse cognoscitur: in quo et per que
sanctas et remissionem peccatorum omnibus;
fidelibus; preparat; **C**ognouit ergo
pater: ecce est; In hoc eodem euangelista
paulo superius legimus: quod predicante
domino in samaria ad uocem mulieris di-
centis: uenite uide te hominem qui
dixit mihi omnia quecumque feci: plurimi
samaritanorum absque ullius signi uisione:
solum sermone in illum crediderunt; ad istud
autem tam magnum miraculum in iudea
patratum: solum regulus cum domo sua
credidit; Et hoc est quod dominus supra dixerat:
nisi signa ecce est; In quo etiam factum pro-
figurabat: quod paucitas iudeorum esset
in diuinitate: et multitudo
gentium ad fidem uentura; iudei ne pe-
ipsum filium dei signa facientem uiderent:
apostolos alios predicatores et magistros
habuerunt: et tamen pauci ex eis fidei
iugo colla submisserunt: ceteris in infide-
litate persistentibus; porro gentium
populus: et si christum in carnis infir-
mitate positum miracula operante
uiderent non potuit: sola tamen predica-
tione apostolorum contentus: penetratus
sacra fidei adquireuit; proinde illis
tormentis propter peccata ob infidelitatem
condempnatis: nobis si quod fide credimus
opibus; exor nem: aeterna beatitudo
repperit: dicente de nobis saluatore:
beati qui non uiderunt et crediderunt;
EBD. XXII. POSPENT.
LECTIO SCIEUUS: SCIA MATH.

In illo tēpō: **D**ixit ih̄s discipul
suis parabolā hanc; Simile est
regnū celoz homini regi: qui
uoluit rationē ponere cū seruis
suis; et retq; **C**onsuetudinariū
est apud syros et palestinos: ut
omib; sermonib; suis parabolas
subnectant; ut qd̄ p̄ simplex pre
ceptū teneri ab auditorib; n̄ po
test: p̄ subiectas similitudines
teneat; Inrogante igit̄ petro
quotiens fr̄i peccanti in se debere
ignoscere: subcōparatione dñi
et serui: qui cū eet decem milia talen
toꝝ debitor: rogans ad nō ueniā
impetrauerat: p̄cepit ei ut ipse
quoq; dimittat c̄ seruis suis minora
in se peccantib; ; Si ille rex seruo
debitori tā multa sic facile dimisit:
quanto magis serui conseruis suis
debent minora dimittere: alle
gorice autē rex qui rationē cū ser
uis posuit: nullus melius quā d̄
om̄ps intelligit; Seruus autē iste
qui decem milia talenta debebat:
iudaicus populus qui decalogū
legis p̄ uarians: multarū trans
gressionū debitor obnoxius tene
bat; quē dñs cū omib; que habuit
uenundari iussit: qui p̄ p̄t̄ enor
mitatē scelerū: in exterarū na
tionū tradidit potestatē; **P**ro
cideni autē seruus ille: eccet; Cū
enī idem populus hostiū potestati
addictus: se angustatus sensisset:
ad p̄ces humilitatēq; conuersus:
mandata dī que prius spondit ob

seruare noluit: post modū anī aduer
sionis diuine seueritate confectus
se seruaturū spondit; Cuius p̄cib;
diuina pietas admiserit cordā incli
nata: uē ip̄ p̄pheta loquit; deleui
ut nubē iniquitatis tuas: et quasi
nebulā peccata tua; Sed quid ingratus
seruus post modū egerit: audiamus;
Sequit̄ enī; **E**gressus autē seruus
ille: eccet; Egressus de captiuitate
iudaicus populus: n̄ solū dō redēptori
suo minime grās egit: sed et cū pecca
tis ueterib; noua cumulans: nullā
postea cōpassionē erga p̄ximos pau
peres habuit: sed in sup̄ debitores
suos atrocit̄ repetere p̄sumpsit:
iuxta qd̄ eis sermo diuinus p̄ p̄pheta
impperat; In dieb; in quib; ieiunioꝝ
uioꝝ inuenit̄ uoluntas uestra: et
om̄s debitores uros repetitis; **U**iden
tes autē conserui ei: eccet; Conseruos
populi iudaici hoc loco p̄pheta acci
pimus: qui causā dī ad populū: cau
sāq; populi ad d̄m agentes: iniqua
eoz opa dū deflendo plangebant:
quasi referendo nunciabant;
Et iratus dominus eius: tradidit eū
torcorib; ; idē blasphemū et in
gratū populū: p̄t̄ peccata plurima
tradidit in manus romanoꝝ; siue
malignis spiritib; eos tradidit: qui
incorrigibiles eoz nequitias: p̄t̄
cruciatib; sine fine punirent; mo
ralit̄ rex iste qui cū seruis suis ratio
nē ponit: om̄ps d̄s intelligit: qui ē
rex et conditor uniuersoz; qui
tunc rationē cū seruis suis ponit:

quando homines quos creauit in pec-
catu iacere cōsiderans: ad lectū egri-
tudinis p̄ infirmitatē deduc̄; Seruus
autē iste decem milia talentorū debitor
significat hominē ad imaginē di con-
ditū. sed grauiū debitis obstrictū; quia
enī tōmā ponderū generata talentū
maius esse dicit̄. recte p̄ decem milia
talenta capitalia crimina designant̄;
Uerbi grā; si quis nr̄m cōmiserit adul-
teriū. homicidiū. sacrilegiū. et cete-
ra maiora crimina. decem milia talenta
debere conuincit̄. **S**equit̄; Cū autē
n̄ haberet. unde redderet; Congruē
dicit̄; cū n̄ haberet. unde redderet.
quia sponte quidem in peccatū labi
possumus. sed ad ueniā p̄ penitentiā
p̄ proprio arbitrio assurgere n̄ ualem̄;
Iussit eū dn̄s eius uenundari. Idē p̄misit
eū traditorib; Angelis. quid uis
inferni supplicis illū cruciarent;
Uenditio enī rei. nihil aliud quā sup-
pliciu dāpnationis intelligit̄; **E**t
uxorē eius et filios; In uxore cupidi-
tas intelligit̄ male uoluntatis; In
filiis uero. p̄ uerba opa accipiunt̄;
Seruus ergo decem milia talentorū
debitor cū uxore et filiis uenditur.
quando quilibet criminosis p̄ mortē
corporis ab hac uita subtrahitur.
cū ipsa cupiditate sua et cū malis
opib; in pena redigendus p̄ peccatis
condēpnat̄; **P**rocidens autē ser-
uus ille. et cetera usq; dimisit ei;
Tunc certe seruus dn̄o p̄cidit. atq;
ut uenditionē hoc ē suppliciu dā-
pnationis effugiat. submissus ob-

secrando deposcit. cuius qui p̄pter
peccata inminente sibi mortē ut pote
dāpnandus metuit. humilit̄ se subdit
diuine clemētiē. et p̄ uerā penitentiā
ac purā animi intentionē c̄uertit
ad dn̄m. p̄mittens se in reliquū reddi-
turū dō debitū peccatorū suorū.
suspendentē sibi p̄ditionē mortis
euaferit; qui enī agit opera bona.
ipsis bonis opib; reddit debitū pecca-
torū suorū; qui autē n̄ habet opera bona.
debitū peccatorū suorū tormentis et
cruciatib; p̄soluet; Quomodo autē
soluenda sint debita nr̄a. daniel
docet dicens ad regē; Audi cōsiliū
meū rex. et peccata tua elemosinis
redime; Et zacheus; quecūq; frau-
daui. reddo quadruplū; Et dn̄s
docet dimittendū debitorib; peccata.
ut fiducialit̄ dicere possim; dimitte
nob; sicut et nos et cet̄; Quib; uero
elemosina de ē ad largiendū. suf-
ficat dō cor p̄ recte c̄uersū. quia
sacrificiū dō est sp̄s contribulatus;
p̄cidentē ergo et orantē seruum
dn̄s miseratur. cū n̄ solū ab inminente
morteliberat. sed etiā aspe uiuendi
concessa. peccata p̄terita miseri-
cordit̄ donat; **E**gressus autē.
Inuenit unū de cōseruis suis. et cet̄;
Cōseruus iste qui cōseruo centū
denarios debebat. p̄ximus quilibet
est. qui n̄ alterū leuit̄ peccat. uel
durius uerbū inferendo. uel quolibet
Alio modo animū eius inquietando;
Si autē p̄ decem milia talenta graua
peccata significari diximus. p̄centū

denarios leuia peccata aptissime
accipere possum; p̄sertim quia
quantū distat inter .x. milia talen-
ta. et .c. denarios. tantū int̄ est
int̄ grauiora crimina ac leuiora;
Et tenens suffocabat eū; debitore
suū hoc ē in se peccantē hominē
tē qui libet tenere. cū n̄ dimittit
ei qd̄ in se peccauit. sed memoriā
peccati illius in corde seruat;
Suffocat autē debitore suū aliq̄s.
cū animā fr̄is qui in se peccauit
sp̄italit̄ strangulat et coangustat
in periculo peccati. n̄ dimittens
ei qd̄ in se deliquit. sed alligat eū
in peccato. ut morte p̄petua con-
dempnet; **E**t p̄cidentē c̄ seruus
eius. ecce; recte n̄ dicit̄ is sequi
fr̄i in se peccanti n̄ dimisit. sed ab-
iisit; quando enī ad bonū crescim̄
et p̄ficim̄. sp̄italit̄ dicim̄ ire ad
melius n̄ motu corporis sed pro-
fectu anime; quando autē p̄gim̄
ad malū. magis abire dicimur
quia ad d̄o recedim̄. nec oculi
anime n̄r̄ illū aspiciunt; quan-
diu enī p̄ peccatis n̄ris d̄m̄ rogam̄.
in conspectu illius sumus; post-
quā uero in nos peccanti dimittere
nolumus. a conspectu d̄i egredim̄;
Hoc enī modo et iunior ille filius
atq; luxuriosus relinquens patre
suū. abiit in regionē longinquā
iniquitatis; a conspectu ergo
d̄ni sui tunc seruus abiit. cū quis
ad infirmitate dimissus. p̄prio
arbitrio reddat; **E**t misit eū

in carcerē; Carcer in quē seruus
c̄ seruus suū misit. infern̄ intelligit̄;
de quo carcer ep̄tha expansionē salua-
toris dicit; **E**t duc de carcere animā meā
ad c̄fitendū nominituo; Seruus igit̄
ad n̄o dimissus. c̄ seruo parū debenti
dimittere n̄ uult. sed in sup̄ illū te-
nens suffocat et in carcerē mittit.
quia multi qui peccatorū grauiū
que cōmiser̄ in memores. si uel leuit̄
fr̄is in se peccantis culpa offendant̄.
in tanta obstinatione pr̄p̄unt. ut qd̄
dictu quoq; nefas est ante obtent̄
fr̄em suū et nisi p̄resupplicis quā qd̄
in se peccauerat indulgeant; **U**iden-
tes autē conserui ei. etc; Conserui n̄r̄i
sacerdotes uel angeli intelligendis.
qui singulis nob̄ p̄positi. cuncta que
uel bene uel seculis gerim̄. conspectib;
diuine maiestatis sine dubio nunciant;
Qd̄ enī angeli c̄ serui dicant̄. testat̄
angeli loquens in apocal̄ ipsi ad io-
hannē; Uidene feceris. conseruus
tuus sū et fratru tuorū; Nā et si c̄i
angeli. tam c̄ serui n̄ris. quia et ipsi
serui d̄i; **E**t recte c̄ tristitia dicunt̄.
qm̄ sc̄i angeli. sicut n̄ris bonis opib;
gratulant̄. ita cū malū aliquid
gerim̄ contristant̄; **E**t iuste c̄ tris-
titiā eē dicunt̄. quia grauius peccat
homo quando in d̄m̄. quā quando
in hominē; Sacerdotes etiā dū ea
que contra ius diuinorū p̄ceptorū
agim̄ deflent. dūq; nos in corrigi-
biles assiduis lām̄tationib; deplō-
rant. quasi facta n̄ra om̄p̄tudo enar-
rant; Sed qui peccanti in se indul-

geredis simulat. restat ut nec
ipse indulgentia gaudeat; unde
benefequitur; **T**unc uocauit illū
dn̄s suus. ecce; In gratū seruū
dn̄s suus rurſū uocat. atq; cur ipse
dimissus. debitū conseruodimittere
noluerit arguit. cū illū qui pceptū
adō indulgentiæ in memor. fr̄i in
dulgerendū qd̄ in se peccauit.
ad mortē p̄ infirmitatē corp̄is
reuocat. atq; peccata illa in caput
eius denuo reputat. que sibi p̄ peni
tentiā iā dimissa gaudebat; de quo
ap̄te seq̄t̄. **E**t iratus dn̄s ei. ecce;
torcore est maligni sp̄s. idē angli
crudeles et in misericordes. confi
tuti sup̄ penas impiorū; quib; ille
p̄pecuū tor̄m̄tis puniendus post hanc
uitā tradit̄. qui hic fr̄i in se peccanti
p̄ indulgentiā n̄ suffragat̄; homo
enī fidelis imago diē. et uicarius
eius est; Et qui fr̄em ad similitudinē
di factū a peccato n̄ soluit rogatus.
sed obduratione m̄tis gehennę cru
ciatib; puniendū tradit̄. dō odibilis.
et eandē dāpnationē quā fr̄i intulit.
sibi quoq; indubitan̄t adquiret; Sci
endū tam̄. quia cū peccat homo in
fr̄em suū. n̄ statim mittit̄ in infernū.
sed pendet adhuc iudiciū eius; Cū
autē iudicauerit eū ec̄c dēpnauerit.
in animo suo ille inque peccauit.
ut habeat eū sicut ethnicū et publi
canū. tunc eū mittit̄ in infernū;
Sicut enī mortuus quis dicit̄ in pec
cato quāuis uiuat in corpore. sic
ec̄c descendere dicit̄ in infernū pec

cato. quāuis adhuc sit sup̄ terrā;
Sed forsitan dicat aliquis. nihil p̄ deē
fr̄i peccanti in fr̄em qd̄ uadens p̄icit
se ad pedes ei et rogat. quia ū iudicatus
a fr̄e suo. alligatus ē. n̄ solū sup̄ terrā
sed et cū sup̄ celū. respondendum
ē fident̄ quia interim nihil nisi ille
ipse inque peccauit indulserit ei. et
soluerit eū a peccato qd̄ fecit. Cū autē
receptus fuerit in societate frat̄na.
soluit̄ a eo cui nocuit; qd̄ uero dicit̄.
quousq; redderet debitū. quousq;
p̄ infinito accipiendū ē; Sempeni
tor quebit̄. quia semp̄ manebunt
debita p̄ quib; torqueri mereat̄;
qua autē causa parabolā istā dn̄s p̄
miserit. subiuncta sententiā ec̄clusit
que dicit; sic et pat̄ m̄s. et cetera;
que sententiā ualde formidanda ē.
inquadiscimus ut p̄dictū ē. quasi
parua fr̄ib; n̄ dimittim̄. nec magna
nob̄ adō dimittunt̄; Sed quia potest
aliquis dicere. nihil habeo contra
fr̄em meū. ipse nouit. habet d̄m iudicē.
n̄ mihi curae quid faciat. c̄firmat
dn̄s sententiā suā. et om̄em simulationē
fictę pacis tollit dicens. de cordib;
ur̄is; Ex quib; dictis constat. quia si hoc
qd̄ in nos delinquit. ex corde n̄ dimittim̄.
illud et cū nob̄. diseric̄to sup̄ iudicis
exquiret̄ examine. qd̄ uel in baptismo
nob̄ dimissū. uel p̄ penitentiā adō
fuerat relaxatū; **EBDOM**

**XXXIIII POST PENITENTIA
LECTIO SCIEUG. SEC̄D̄M̄ MATHIŪ**

A BEVN̄TES PHARISEI. et cetera;
uicā euangelista reference

115

116

manifestū quia dñō saluatore nato.
sub cesare augusto. in toto orbe
celebrata descriptio. et in omni na
tione totius orbis que romano impio
subiecte erant. iudea quoque; eis de
romanis scipendiarum facta fuerat;
quā ob causā magna seditio tunc tē
poris. in populo feruebat; quidā
enī dignū eē iudicabant. ut quia
romani p̄ securitate et quiete omiū
assidue militabant. censū eis debent
p̄soluere; at contra pharisei qui sibi
de falsā iusticia adplauderant.
nitebant asserere. qđ populus di
quid decimas soluere. primitiua
daret. et cetera legis decreta obser
uaret. n̄ debere et humanis legib;
subdi; que seditio in tantū conualuit.
ut post dñi passionē. in hac ipsa p̄ti
nacia et rebellionē p̄durantes.
romani sub hac occasione in iudic
tā necis saluatoris uenientib; a
mitterent locū. gentē et regnū.
ut et cū p̄sentē p̄derent ac futū.
dū maluer̄ hec omnia cecante aua
ricia p̄peti. quā tributa romane
militie rependere; quia ergo
principes sacerdotū timore po
puli dñm cōphendere n̄ poterant.
sāte ut in sermone eū capent labo
rabant; abier̄ ergo pharisei et con
siliū acceperunt; quo abier̄. utique
ad herodianos qui erant milites.
herodis. et in quingendis tributis p̄
positi; nāq; eo qđ n̄ dicit euangelista
cōsiliū sed cōsiliū acceperunt. et ex
eo qđ dicit quia cū herodianis parit̄

uener̄. apparet quia cū illis huiusce
modi circūuentionis cōsiliū tractauer̄;
Cogitabant enī apud se. sacerdotes
dicentes; si nos soli euntes in t̄rogaue
rim̄ xpm. quāuis dixerit quā n̄ licet
dare cesari tributū. tam nob̄ talia
contra eū dicentib; nemo crederet.
quia om̄s iā sciunt qđ inimici ei sumus;
Inimicorū autē tē testimoniū in iudicio.
et si uerū sit. quasi suspectū reprobāt;
p̄ se ipsos ergo xpm̄ interrogare uole
bant. quā magna suspitionē inimicitie
iā erant apud xpm̄. ne forte quasi suspec
ti. circūuenire eū n̄ possent; Et mittunt
ei discipulos suos. qui se iustos simulan
tes. sāte in sermone illū capiant. et
sic potestati p̄sidi tradant. ut uelut
ipsi a morte eius immunēs uideantur;
mittunt ergo discipulos suos ad illū.
quasi ad huc minus suspectos. ut aut
facile eū deciperent. aut si uincerent
sicut et contigit. illi qui eos miserant
minus erubescerent; nāc̄ siliū malo
dephensō. tanto minor nascit̄ cōfusio.
quanto p̄sona fuerit deterior; Herodiano
autē ut diximus. milites herodis
appellat. qui in quingendis tribu
tis erant p̄positi; dicunt ergo; ma
gister. scimus quia uerax es; magis
trū et ueracē uocant. ut quasi homo
eoy adulatione delectatus. secretū
sui cordis eis simplicit̄ aperiat; Scim̄
inquiunt quia uerax es. et uādi idē
legēdi in ueritate doces; et n̄. tibi
cura de aliquo; idē. in p̄ferenda
ueritate. nullius uel amicitia. uel
inimicitia curas; quare hoc dixerint.

manifestant cū subdunt; n̄ enim respici-
p̄sonā hominū; Idē. nec p̄p̄tē pauperē
nec p̄p̄tē diuitē ueritate relicta. men-
daciū loqueris; Dic ergo nob. quid tibi
uidet; licet censū dare cesariannon.
tanquā dicerent; nos seruis sumus sumi
regis. et ideo iniustū ē ut terrenis regib;
seruiamus; hoc autē dicentes. ad hoc
illū p̄ducere laborabant. ut magis
d̄m quā cesarē timent. diceret non
deberet romanis solui tributa. quātū
hoc audientes herodianī qui p̄sentes
erant. tenerent illū. quasi seditionis
principē contra romanos; Si uero
diceret tributū eē reddendū. tanquā
destructorē legis illū calūpniarent;
Cognita autē ih̄s nequitia illoꝝ.
hoc est. c̄siderans dolū et fraudes eoz.
dixit; quid me tēptatis; ȳppocrite.
ad tendendū quā n̄ sc̄dm sermones eoz.
fictos blanderē respondit. sed iuxta
c̄scientiā eoz. crudelē asp̄a obiecit.
cogitationib; illoꝝ n̄ uerbis respon-
dens; ȳppocritas autē idcirco eos nun-
cupat. ut audientes ex eius ore qd̄ ipsi
cogitabant in corde. c̄siderarent
eū humanoz. cordiū cognitorē tanq̄
om̄ipotentē d̄m. et qd̄ facere in illū
cogitabant p̄ficere n̄ auderent; ȳppo-
crite autē. sub aurati dicunt; ȳppo-
eni grece. sub. crisis. aurū dicit; merito
ergo tēptatores suos ȳppocritas
nuncupat. quia aliud n̄ tēbant ope.
aliud simulabant uoce; Ostendite
nomisma census; Sapia sapientē
egit. ut suos tēptatores p̄p̄ris illoꝝ
sermonib; uinceret; Ostendite mihi

in q̄t nomisma. id ē. inscriptionē
denarii. uel ut alii dicunt moneta;
Dicitū autē nomisma a nomine. qd̄
inscribēbat̄ denario; Est autē denariū
gen̄ nūmi qd̄ p̄decē nūmis imputabāt.
Et habebat nom̄ et imaginē cesaris;
Et ait illis; Cuius ē imago hec. et cet̄a;
Ex hoc loco conicere poss̄ ueritatē.
quid dicunt d̄m ih̄m. causa ignorantie
aliquando int̄rogasse iudeos. et n̄
potius causa dispensationis; Int̄rogat
enī cuius sit imago et subscriptio
nūmi. n̄ quo ipse nesciat qd̄ om̄s scire
poterant qui uidebant denariū.
sed ideo ut ad sermōnē eoz. cōpetent̄
respondere ualeat; Dicunt ei; Cesaris;
In hoc loco cesar. n̄ augustus octauian̄
intelligendus ē. sed tiberius priuignus
ei qui successerat in imperio. sub quo
passus ē d̄ns; Sciendū uero ē. om̄s reges
romanoꝝ cesares eē appellatos.
A primo gaio iulio cesare; qui ideo
sic appellatus ē. qd̄ uel ceso utero
matris in lucē eruperit. uel qd̄ cū
cesarie capilloꝝ fuerit natus; Tunc
ait eis; reddite ergo. et cet̄. Reddite
cesari que eius s̄. id ē. nūmū. tributū.
et pecuniā; Et que d̄ sunt dō. id est
decimas et primitias et cetera donaria.
que legis decreto mandant; qd̄ d̄ns
faciendū p̄cepit. ipse quoq; opere
adimpleuit; n̄ et ipse que cesaris
erant cesari reddidit. quia tributū
ipse et petros soluit; Cū enī accessis-
sent ad petrū foris qui accipiebant
tributū. dixer̄ ei; magister ur̄.
n̄ soluit didragma; At ille ait; et c̄a;

Et cum introisset petrus domum: puenit eum ih̄s dicens: Quid tibi uideetur simon? Reges terre a quibus; accipiunt tributum uel censum: a filiis suis an ab alienis? Et ille dixit: ab alienis; Dixit illi ih̄s; Ergo liberis filii; ac si diceret; Si filius regis liberis attributo: ego quis filius regis eterni? Atque de serpente regis terreni generatus: liber attributo esse debere; Ut autem non scandalizemus eos: et cetera usque; promittente; In quo loco dicit beatus ieronimus ignorare se quid potissimum mirandum sit: utrum prescientia saluatoris an magnitudo uirtutis; prescientia quidem quod nouerit piscem habere est iterum in ore: et quod primum ipse capiendus esset; magnitudo autem uirtutis: si ad uerbum illius: facti in ore episcopi facti creati; deo etiam reddidit dominus ih̄s x̄p̄s quod dicitur: quoniam in omnibus; operibus; suis: uoluntate patris adimpleuit: iuxta quod ipse loquitur: non ueni facere uoluntatem meam: et cetera; Spiritus uero sicut cesar exigit denarium a suis subiectis: in quo imago eius exprimitur: ita dominus requirit a nobis animam lumine uultus sui insignitam; Unde psalmista ait: signatum est super nos: Lumen uultus tui domine; que admodum enim denarius signatur regis imagine: ita anima nostra diuini luminis inlustratur claritate; Homo namque ad imaginem et similitudinem dei conditus: non corpore sed spiritu: id est anima; quod paulus apostolus manifestat cum dicit; Renouamini spiritu mentis uestrae: et induite nouum hominem qui secundum deum creatus:

In iusticia et scientia ueritatis; quibus; uerbis ostenditur: non in corpore sed in spiritu: ad imaginem et similitudinem dei homo esse creatus; Creatus: ergo homo ad imaginem dei in spiritu id est in anima: ut sicut deus est sanctus iustus et uerus: discerniturque inter bonum et malum: ita et ipse homo: sanctus iustus et uerus manens: distinctionem eque boni mali uere retineret; Ad similitudinem nihilominus difactus: ut sicut est deus perpetuus et immortalis: ita et etiam homo nisi peccasset: immortalis atque eternus; Talis ergo ut dixi ad similitudinem et imaginem dei conditus: homo non in corpore sed in anima: eadem distinctione seruata: ut imago accipiat in scientia: similitudo autem in eternitate; Studeam igitur renouari spiritu mentis uestrae: et induere nouum hominem qui secundum deum creatus: ut mereamini reddere denarium suum: hoc est uitam uestram sanctam et immaculatam: ipso adiuuante qui uiuit deus per **IN NATALE SCI ANDREAE P^{RI}MI TH^Y ALECTIO SCIENTIE: SECUNDA AMBVLANSIHS** iuxta mare galilee: et cetera; Cunctis notissimum est: mare galilee propter diuersa loca adiacentia: diuersis etiam appellationibus nuncupari; Idem enim mare galilee quod mare tiberiadis: quod est stagnum genesar: quod lacus cineret: quod etiam lacus salinarum; Secus hoc mare redemptor ambulanis: uidit duos fratres piscatores: mittentes retia in mare; Sed merito queritur: cur ad nouam testamenti gratiam

sub pedibus: tuas gentes subiugat; si autem
non intellexeris: ueniet ut perdat te et de
tempore scitatis expellat. et aliam sponsam
castiorem de gentibus; inducat incubiculum
scitatis: uis cognoscere mansuetudinem
regis uenientis: non sedet in curru. nec
ascendet super feruidum equum discordie
amatorum et litium: sed sedet super asinam
tranquillitatis et pacis amicum: non uidet
in circuitu eius splendentes gladios:
aut cetera ornamenta armorum terribi-
lium: sed ramos frondentes testimonia
pietatis; mansuetus autem id est humilis:
non superbus: non ferrox et inimicus: ut ce-
teri; nam ipse de se ait; discite a me: quia
mitis sum et humilis corde; **S**edens
super asinam et pullum: secundum litteram in
paruo itinere spatio: super utrumque
animal sedere non potuit; aut enim asine
sedit. et pullus absque seessore fuit: aut
si pullum quod magis compegit ad sedendum
habuit. asina libera incessit; Ergo cum
historia uel impossibilitate habeat
uel turpitudinem ad altioranos intel-
ligenda transmittit; quia et sic corpora
ut supra utrumque animal sedere non
poterat: spiritualiter potest cum sit deus. ut
et in iudeis et in gentibus; parte sedeat;
Sedere autem illi est super iumenta: in eorum
cordibus habitare; uentes autem disci-
puli. et cetera; quod sci apti animalia
soluerunt aliena: ministerium
quidem fuit illorum uirtus: autem et
auctoritas christi; nec enim potuissent
tollere iumentum alienum ab illo domino
qui non eos cognoscebat: nisi perueniens
spiritus christi. cor domini eius preparasset

addendum; Sic quod apti soluerunt
iudeos uel gentes de uinculo inimici
diaboli: in prima quidem facie eorum
uidebatur opus: reuera autem uirtus et
gratia christi fuit; neque enim duodecim annis
cum
totum mundum sub potestate diaboli
ligatum soluere potuissent: nisi gratia christi
perueniens. uirtute confregisset inimici;
Et imposuerunt super eos uestimenta sua;
uestimenta aptorum sunt doctrine
uirtutum. uel expositio scripturarum.
uel opera iusticie. psalmista testante
quia ait; sacerdotes tui domine: induantur
iusticiam; Ergo apti super nuda animalia
uestimenta imposuerunt: id est man-
data et precepta que ipsi christo acceperunt.
super iudeos et gentes imposuerunt
quos a scitatis habitu uacuos et nudos
inuenere: atque mentes electorum que
ornauerunt et dominum de se sedere fecerunt;
Nec enim requiescere in eis potuissent
christi: nisi scorum dictis et actis fuissent
imbuti; **P**lurima autem turba: ecce;
Diligentius intuemur quod apti quidem
super iumentum uestimenta sua posuerunt:
cetera autem turba iudaica sub pedibus;
iumentum uestimenta strauissent memorant;
Uestes igitur apostolicas iumentum supra
se habuit: turbam uero sub pedibus;
uestimenta calcavit: quia uidelicet
mandata quidem aptorum et doctrinis
instruuntur et adorant christum.
carnalia autem legis mandata que per
uestes turbam figurant concu-
cant; Quotiens cumque in circuncisionem
spemimus. sacrificia reicimus: et
ceteras consuetudines lege decretas

reprobamus: quid aliud quā uestimēta
iudaica nos qui de gentib; sumus. sub
pedib; mittimus: possimus etiā phanc
plurimā turbā que uestimēta sua in
uia **110** stravit. innumerabilem
martirū multitudinem
designatā accipere: qui proprii cor
poris indumto sequentes: uia simpli
ciorib; di famulis suo sanguine ppa
rant: ut ad mensa supne ciuitatis
quo xpi ducit. in offēso gressū tūc
incedere ualeant; morali quoq; sensū
Ihs in a sedens hierosolimā tendit:
Cū scē ecclē generaliter uel ani me
uniū cuiusq; fidelis specialitē presi
dens: ad pacem eā supne uisionis
tanquā iumentū suū ducit; Sedeo
taliter incedente uestimēta in uia
sternunt: qui corpora sua edomant
ut eiter ad dmparent; **A**lii autem
cedebant ramos de arborib; ; Rami
arborū sunt dicta uel exempla pre
cedentium patrū; Rami igitur de
arboribus cedunt ad complandū
iter ad in dnm portantis: quidē doc
trinā scōrū patrū dicta uel exempla
utilia excerpentes. corda simplicū
fratrum edificant: ne berrent
in uia ueritatis; aut certe: Arbore
sunt pagani; rami arborū: filii paga
nōrū; qui tunc de arborib; abscidunt:
quando ab infidelitate paterna
separati. ad fidem xpi suscipiendā
conuertuntur; **T**urbē autē que
pcedebant; memores populi mira
biliū eius que ostenderat eis dñs in
firmos eorū sanando. in scios docendo

esuriētes reficiendo. et cetera eis
beneficia prestando: quasi gratias
agendo. pperanti ad passionē dño.
post et ante. laudem exultantibus
animis decantabant: quasi uictoriā
ei de passione promentes; Spītalitē
uero pcedens turba populus iudeorū
intellegit: quia populū gentium
in fide precessit; Subsequens quoq;
earundem gentiū est multitudo.
et si tempore susceptę fidei posterior
merito tam nequaquā inferior;
pari igit confessione et laude. et
pcedentes et sequentes dñm ex
tollebant. et eius aduentū iam
impletū clamabant: quia nimirū
una est fides eorū; qui ante dominicā
in carnationē. et qui postea ex titer
pbati; Omī enī in mediato redi et
hominū equaliter crediderunt. et
credunt. et licet diuersis tēporib;
fuerint. tamen unus in omī b; exul
tationis sps fuit; **O**sanna autem
hebraice: Latine interpretat salui
fica siue saluum fac; **O**si. enī. salui
fica; **A**nnā uero: interiectio obse
crantis; **E**rgo integre dicit: **O**si
anna; sed dū in unā partē redigit
corruptū sonat osanna; **E**st autem
sensus; **O**sanna id est saluum fac. ut
subaudiatur uel populū tuū isrl.
uel totū mundū; **A**LITER;
Osanna. quidā interpretari
dicunt q tam. alii redemptionem;
nā et q tā illi debet. et redemptio
illi conuenit; **Q**d uero addit. bene
dictus qui uenit in nomine dñi.

Cum mundus hoc est amatores mundi
quid diligunt aurum argentum per diu-
honores et cetera que in mundo sunt
punitant et persequuntur eos qui homicidę
adulteri fures et ceteris flagitiis
mancipati qui utique amatores sunt
mundi sicut et illi qui eos persecuntur;
Non enim eos quos diligit mundus quos
punit; Ad quod dicendum quia ille qui
malus est inter malos ex parte
hominum quia sceleratis ac flagitiosis
nocet odit quod suum est; Et ex parte
hominum quia eis de ipsis sceleratis fa-
uet diligit quod suum est; **Q**uia uero
de mundo non estis sed ego elegi uos
de mundo et cetera; **E**rant autem
de mundo sed per gratiam christi electi
de mundo ut non remanerent
in radice peccati in qua generauit
eos mundus; Nemo ergo de propriis
meritis gloriatur cum audiat apostolos
de mundo non potentia superioris uirtutis
sed gratie intelligentis domini separatos; **M**e-
morate sermonis mei et cetera; Cuius
sermonis illius utique que paulo
superius in hac ipsa lectione protulit
dicens; Si mundus uos odit et cetera;
Reuocat ergo dominus discipulos suos
ad huius sermonis memoriam ut sci-
licet exemplo magistri discant
odiam mundanam patienter ferre; **N**on
seruus maior domino suo et cetera; Seruos
hic intellegimus apostolos appellatos
non timoris sed amoris; Et est sensus;
Seruus non potest ut uerbum sermonem
recipiant qui meum contempserunt; Aut
certe seruos non persequuntur quid enim

persecutis; Quin potius quia ego dominus uerbum
uos autem seruistis ideo uos persequuntur
quia et me persecutis; Ideo uerbum sermonem
non seruabunt quia nec meum seruauerunt;
Et hec omnia facient uobis propter nomen
meum; Quae omnia facient quae superius
dictas; Id est odio uos habebunt et persequuntur
sermonem uerbum contempnent facient
autem uobis hec omnia propter nomen meum
id est me in uobis odio habebunt me in uobis
persequuntur; Et sermonem uerbum contem-
pnent ac despicient non quia uerbum est
sed ideo quia in se; Tanto igitur infeli-
ciores erunt qui propter nomen meum ista
uobis facient quanto uos beatiores
eritis qui propter nomen meum ista patientini;
uianescent enim qui memiserunt hoc
de illa scientia intellegendum de
qua alibi scriptum est; Scire autem te
sensus consumatus; Qui enim secundum hanc
scientiam sciunt patrem a quo missus est
christus nullomodo persequuntur discipulos
christi quin potius ipsi gaudent esse
discipuli christi; **S**i non uenisset et cetera;
hac sententia dominus iudeos expres-
sius reprehendit quibus et proptus
promissus et ad quos carnes suscipiendo
fuerat missus; Quod ergo quod dicitur
Si non uenisset et cetera nunquam dabitur
peccato erant iudei ante quam christus
ad eos uenisset; Quis hoc est insipiens
dixerit uenientem namque domino in mundum
per incarnationis misterium iudeos
criminalibus uicibus obnoxiosos repperit;
adulteri erant cupidi erant auari
erant hypocritae et simulatores erant
sic ipse dominus manifestat dicens illis;

Ue uob̄ ȳpocrite qui clauditis
regnū celorū ante homines; et itē
dicit; Uos ex patre diabolo estis; et
multa similia; Quid ē ergo qd̄ dicit
sī uenisset et cetera. tanquam
ante illius aduentū in munes fue-
rint a peccato. sed hoc loco peccati
nomine nō mē peccatū intellegi
uoluit. sed tale potius peccatū
quo cōtinent om̄a peccata. Incredu-
litas uidelicet peccatū; qd̄ q̄ n̄ habu-
erit. dnō iuuante facile reliquis pec-
catis carebit; quia autē hoc retentus
fuerit. ab aliis dimitti nulla ratione
ualebit; Iste uero ergo peccatū incredu-
litas in aduentu xpī habuer̄ iudei.
quia n̄ credider̄ in xpm̄. qd̄ non habu-
issent nisi xps̄ uenisset. qui propterea
uenit ut crederent in illū; Ergo ad-
uentu xpī. credentib. qd̄em fuit causa
salutis. n̄ credentib. uero causa p̄di-
tionis; **N**unc autē. excusationem
n̄ habent. de peccato; de quo peccato.
de illouidelicet qd̄ n̄ credider̄ in xpm̄
filiū di; pot̄ sane inq̄ri utrū hi ad quos
n̄ uenit xps̄ nec locutus ē eis. possint
habere excusationē de peccato suo; ad
quos respondendū. quia poss̄ quidem
habere excusationē n̄ de om̄ibus aliis
peccatis. sed de h̄ peccato qd̄ in xpm̄
n̄ credider̄. q̄b. ipse nec p̄ se nec p̄
ap̄tos suos. locutus; Ab his autē illi
excipiunt. ad quos et si xps̄ n̄ uenit p̄ se.
uenit tam̄ p̄ discipulos suos et p̄ eos illis
locutus; qui cūq. ergo p̄dicationem
ap̄torū audientes xpm̄ credere noluer̄.
de h̄ peccato incredulitatis excusa-

tionē n̄ habeb̄; Dns̄ n̄aq. dic̄ ap̄tis;
qui uos audit me audit. et q̄ uos sper-
nit me spernit; Refat inq̄rendū utrū hi
q̄ p̄ uis quā xps̄ p̄ ap̄tos in eccl̄am gentiū
ueniret. sine huius uis p̄ uentis sunt.
possint habere hanc excusationē; possunt
utiq. Sed n̄ ideo d̄pnationē ualent
effugere. quia sic scriptū ē. q̄ cūq.
sine lege peccauer̄. sine lege peribunt;
ui me odit. et patrem eū odit; Una ē
dilectio. patris et filii; Et ideo sicut q̄
diligit filiū diligit et patrem. ita qui
odit filiū odit et patrem; n̄ enī patrem
ueritatis diligunt. q̄ ipsam n̄ diligunt
ueritatē; **S**io p̄ n̄ fecisset in eis. et
cetera; mirū uidet̄ cur cū dixisset d̄ns̄.
sio p̄ n̄ fecisset in eis. mox adiunxit.
que nemo alius fec̄; In om̄ia n̄q. opa xpī.
nulla maiora eē uident̄. quā suscitatio
mortuorū; qd̄ antiquos et ap̄phetas.
fecisse legim; Suscitauit enī mortuū
helias. suscitauit heliseus unū cū in hac
carne uiueret. Alter uero cū in suo monu-
m̄to sepultus iaceret. fecit tam̄ xps̄
aliqua que nemo alius fec̄. cū de q̄nq.
panib. q̄nq. milia. et de septē quartorū
milia hominū pauit; Cū supra aquas
ambulauit. cū aqua in uinū mutauit.
cū oculos cecinati ap̄uit. et multa alia
que cōmemorare longū ē pertrahit;
nā et si aliq̄ sc̄orū multa miracula
antea in populo di fecerant. nemo
tam̄ t̄ uicia animarū t̄ ualitudines
corporū tanta potestate curauit.
nemo tanta salutis insignia sic xps̄
in populo iudeorū opatus; que quon-
tas sint. facile intellegit qui euḡtm

Legit; Siquis autē ulterius attendit
xp̄m dicentē: si opa n̄ fecissem et cetera.
Inueniet ipsū fecisse: si quando aliquis
homoditale aliquid opus fecit, potest
quod ipse dñs cuncta p̄ se ipsū facere.
nemo tam potest: aliquid sine ipso de q̄
scriptū ē; Benedictus dñs ds̄ isrl̄: qui
facit mirabilia solus; nemo ergo alius
fecit in iudeis talia opa quæ dñs:
quia qd̄ ipse fecit: sine alicuius auxilio
p̄ se ipsū fecit; quisq̄ autē aliquid eorū
opus fecit: hoc n̄ a se ipso sed ipso dño faci-
ente fecit; qd̄ dicit dñs: si opa n̄ fecissem
in eis et cetera: sic: intellegendū quasi
diceret: sanitate illis refectūendo; n̄
enī curā in eos ut corā eis opa miracu-
lorū fecit: sed p̄ se in eis talia opa fecit:
q̄ n̄ solū facerent uidentib. admiratio-
nē: sed etiā manifestā ipsi conferrent
salutē; hæc ergo opa uiderunt iudei:
immo xp̄tis; que si n̄ uidissent: pec-
catū utiq̄ n̄ habent; Illud uidelicet
peccatū incredulitatis: de quo supra
dictū ē: quia xp̄m loq̄. n̄tē et opantem
n̄ credider̄; Sed ut impleat̄ sermo: et
cetera; Ac si diceret: p̄ beneficis quidem
ame sibi p̄ factis: iudei mihi n̄ odiū sed
amorem retribuere debuer̄; multa
nāq̄ beneficia dñs p̄ fecit iudeis: in-
firmos eorū curando. mortuos illorū
resuscitando. ūba salutis p̄dicando:
p̄ q̄b. om̄ib. n̄ odio sed amore dignus
erat; Sed iudeos sub me oder̄: ut impleat̄
sermo q̄ in lege eorū scriptus ē; q̄ sit
iste sermo in lege eorū scriptus: ipse
subiungit cū dicit; Odio habuer̄ me
gratis; Legē autē eorū hoc ē: iudeorū

dicit: n̄ ab ipsis inuentā sed a dō sibi
data; Sed si totā seriem legis moysi
p̄curam que iudeis ad nō data est:
hoc exemplū n̄ repperi em̄ quo dicit̄
odio habuer̄ me gratis; ubi illud
repperi em̄: in libro utiq̄ salmoꝝ
in sap̄mo uidelicet c. xx. i. incuius
fineta continet̄; Cū his q̄ oderant
pacē: usq̄. In pugna bano me
gratis; ubi notandū qd̄ non solū
quinq̄ libri moysi: sed etiā psalmi
et prophete ac ceterę scripture
diuine lex appellat̄; qd̄ em̄ liber
psalmorū lex appellat̄: ostendit
dñs in eugeta loquens iudeis; in lege
urā scriptū ē: ego dixi diuinitis;
Et alibi iudei dño respondentes
dixer̄; nos audi uimus ex lege:
quia xp̄s manet in tēnū; quod n̄
in lege moisaica cōtinet̄: sed potius
in psalmo ubi dicit̄; Ipsi p̄ b̄. li. =
celi: tu autē p̄ manebis; Et in psalmo
c. xvii. pene ta dō ūba habent̄
ubi scriptū ē: et uertat̄ dñs:
manet in tēnū; hoc ē: xp̄s qui ē
d̄i patris filius: manet in tēnū;
quod enī xp̄s sit uertat̄: ipse os-
tendit cū dicit; Ego sū uia uertat̄
et uita; Similit̄ et in p̄sentiloco
nomine legis librū psalmorū
dñs intellegi uoluit cū dicit; ut
impleat̄ sermo qui in lege eorū
scriptus ē: quia odio habuerunt
me gratis; Gratis autē odit:
qui ex odio suo nullū cōmodum
adquirat: ut nullū incōmodū
euadit; Gratis etiā odit: qui

pp̄t̄ nimia sui cordis malicia. eū
quis in nullo ledit. immo quis sibi
beneficia tribuit. crudeli odio et
infestatione insequit̄. Sic iudei dñm
p̄secutis. cuius innumerabili bene-
ficia p̄cepunt. nectam̄ ex suo odio
aliquid cōmodū repperer̄. immo p̄
petuā dāpnationē incurrer̄. At c̄tra
electi gratis dñm diligunt. quia ra-
tione illū diligunt ut nulla alia bona
p̄ ipsā dilectione ab eo expectant quā
se ipsū. qui electis suis et in p̄sentia suā
cōsolationē. et in futuro suā contē-
plationē indesinent largit̄. quicū
dōpatre et sp̄sco uiuit et regnat d̄s p̄-
INNAT. LVNIVS. QVART.
LECT. 5. EVG. SED. LVCA.
In illo tēp̄. **D**ix̄ ihs̄ discip̄t̄ suis.
Siquis uult p̄ me uenire. abneget
semet ipsū et tollat crucē suā et
sequatur me. Et reliq̄. **P**ostquā
dñs sup̄ passionis misereriū discip̄t̄
suis reuelauerat. et resurrectionis
quoq̄. ḡtam denunciauerat. hor-
tat̄ eos simul cū om̄ib̄ ad imitan-
dū sup̄ passionis exemplū. spon-
dens eis in futuro salutē animarū
suarū. Siquis inq̄t. uult post me
uenire. ecce. Quia dñs nouus
homo in mundo apparuerat.
noua etiā p̄cepta mundo trade-
bat. Unde mirū et pene inaudi-
tū uidet̄. qd̄ nos met ipsos p̄cipit
abnegare. Nā ut cūq̄. ualeat
homo suā dimittere. uel ab-
negare. Quomodo autē abne-
gare potest qd̄ est. Si enī nos

ip̄s̄os relinquitur. quo ibi m̄ extra
nos. Sed sciendū ē. quia aliud sumus
p̄ peccatū lapsi. aliud p̄ naturā condi-
ti. Relinquamus nos ip̄s̄os quales pec-
candonos fecimus. et maneamus ip̄s̄i
quales adō facti sum̄. Nā ut aliquid
exempli causā dicam̄. qui sup̄b̄. fuit.
si ad xpm̄ conuersus humilis efficit̄.
semet ipsū negauit. Si luxuriā de-
serit et ad castitatē redit. semet ipsū
negauit. Sic de ceteris. sciendū.
Tunc enī nos abnegamus. dū deseri-
mus uetustate peccati. et transim̄
in nouitate iusticie. Intueamur
quomodo paulus ap̄t̄s se abnegauerat.
quid dicebat. uiuo autē iam n̄
ego. uiuit uero in me xps̄. Ex tanta
quippe fuerat in paulo apostolo
seuissimus p̄secutor. et uiuere
ceperat piissimus predicator.
Et tollat crucem suā. et cetera.
Non ita precipit nobis dñs
crucē tollere hoc ē portare. ut
crucinos met ipsos affigendos
tradamus. Non enī om̄s mart̄res
et confessores atq̄. uirgines qui
dñm secuti sunt. crucifixi fuerunt.
neque etiā eandē crucē. semp̄ in
manibus portandā precipit. Qui-
dā enī hanc sententiā male intel-
legentes. fecerunt sibi crucēs
aureas uel argenteas seu ligneas.
quatinus eas secū ferentes ubique
hoc saluatoris preceptū possent
adimplere. Sed hec sententia.
longe aliter est intellegenda.
Totā nāq̄. uitā xp̄iani hominis

: Atq; martirium.

cruce illi ē si scdm pceptū dñi cū
 uiuat; Crux nāq; a cruciatu
 dicit; Apud antiquos namque
 corpora hominū noxiōrū cruci
 affigebantur: ut diuturno atq;
 longiori cruciātu afflictī defi
 cerent; duobus ueromodis: cruce
 tollimus; Cū uidelicet aut per
 abstinētiā corpus maceramus:
 aut p cōpassionē proximi. Ani
 mū affligimus; Utroque hoc
 modo paulus cruce suam tulerat:
 quid dicebat; Castigo corpus
 meū: et cetera; Ecce crux in cor
 pore; Itē ait; Quis infirmatur
 et ego n̄ infirmor: Quis scanda
 lizatur et ego n̄ uror: Ecce
 quomodo p cōpassionē: cruce
 ferebat in mente; Sed quia nil
 prodest uel seipsum abnegare
 uel cruce tollere: nisi etiam
 quisque xpm seudeat imitari:
 recte subiungit; **E**t sequat̄ me;
 Non iubet dñs se gressibus corporis
 sequi: sed imitatione actionis;
 Uerbi grā; ut sicut ipse fuit humilis
 et paup̄ pro nob: ita et nos illum
 sequentes simus rebus pauperes:
 et corde humiles; Sequi enim est:
 imitari; At ergo; Sequatur me:
 idē me imitē; uias ambulet
 meas: non suas; Quis est ergo qui
 imitat̄ dñm uel quis ambulat
 uias eius: Ille imitat̄ et sequit̄
 dñm: qui n̄ querit facere pro
 priā uoluntatē: sed dñi ad im
 plere iussionē; que est iussio

dñi quā iubemur implere:
 Scilicet ut diligamus illū plus
 quā nosmet ipsos: et proximū
 nr̄m hoc ē omēm hominē xp̄ianū
 sicut nosmet ipsos; Sic nāque precipit
 dñs dicens; dilige dñm dñm tuū ex toto
 corde tuo: et pximū tuū sic teipsum;
 tanta enī uirtus in his duob; pceptis
 in dilectione uidelicet di et pximi:
 ut si omā pcepta dñi ca non sufficiat
 obseruare: p̄ hęc duo possis iustificari;
 ueni uoluerit animā saluā facere:
 p̄det eā et ceter; Ita dicit fideliculi ber:
 qui uoluerit animā suā saluā
 facere et ceter: ac si agricola dicit;
 frumentū si seruas p̄dis: si seminas
 renouas; liquet enī quia frumētū
 cū seminat̄ in terra: In prima q̄dem
 facie deficit: sed unde putrescit
 in puluere: Inde post modū uirtū
 tatē recipit in renouatione; Sic
 ergo qui tēpore p̄secutionis animā
 suā saluā facere uoluerit: et
 potius eliget xpm negare quā
 animā ponere: p̄det animā suā
 idē uitā suā; qui autē eā p̄diderit
 p̄ xpo in scto isto: ut potius mori
 eligat quā xpm negare: saluā
 faciet eā in futuro scto; uel ita;
 Quia amat animā suā ut cupiat
 uiuere cū xpo: n̄ debet timere
 mori p̄ xpo; **Q**uid enī proficit
 homini: et cetera; Ecclesia duo
 habet tēpora: aliud in pace
 aliud in p̄secutione; In tēpore
 ergo p̄secutionis: p̄ xpo ponenda
 anima; In tēpore uero pacis:

frangenda sunt terrena desideria;
nihil enim prodest tempore pacis
lucrificari terrena: si perdantur
eterna; Re enim uera: quid profuit
alexandro. octauiano. neroni.
ceterisque impatoribus quod uni-
uersum mundum sub sua ditione uel
redegerit uel possiderit: cum post
hanc uitam nec temporalia tenere:
nec eterna quod peius est ualuerint
obtinere; **N**am qui me erubu-
erit: et cetera; hic forte: aliquis
dicit; Ego uero non erubescam dominum neque
sermone illius: quia libera eum
uocem fiteor; Sed sciendum est
quia in plebe christianorum multi
christum uocibus confitentur: qui
saltem illum nec nomina rent
nisi cum eos christianos esse cognosce-
rent; Est tamen in pace sancte ecclesie:
unde homo se possit probare: utrum
christum uel sermones illius erubescat
an non; Tempore persecutionis eru-
bescere poterant fideles sub stan-
tius spoliari: de dignitatibus: de ciui-
uerberibus affligi: et ceteris
obprobriis et calumniis publi-
ce vexari; Sed licet pacis
tempore hec nobis non inferantur:
est tamen aliquid ubi nos nobis
ipsis possumus offendere; Sepe
enim ueremur despici a proximis:
In iurias non dicam uerberum sed uer-
borum indigneserimus: et si forte
iurgium cum alio contigerit: pri-
or est erubescimus satis facere;
Nunc quid dum talia gerimus: dominum

et sermones illius non erubescimus?
Sed tamen dum ualde enim nos quidem in
presenti erubescimus: ab illo in fu-
turum erubescamur: dominum erubesci-
mus: cum preceptis illius ad quiescere
nolumus; Sed dominus erubescens
se erubescet: quia sua uisione in-
dignos eos esse iudicabit; **D**ico
autem uobis; Uerresunt aliqui hic fran-
tes qui nungustabunt mortem: donec
uideant regnum dei; Regnum dei hoc
locus presentis uocatur ecclesia: de qua et
alibi scriptum est; mittet filius homi-
nis angelos suos: et colligent de
regno eius omnia scandala; Dicendo
ergo: sunt quidam de hic stantibus
et cetera: permittat quosdam ex apostolis
eo usque uicturos in corpore: do-
nec uiderent regnum dei: id est ecclesiam
contrahuius mundi quam erectam
sublimiter preualere;

IN OCTAUIS APOSTOLORUM.

PETRI ET PAULI.

INILLO TEMPORE: Iussit IHS discipulos suos ascendere in nauiculam: et precedere eum trans fretum donec dimitteret turbas; et reliqua;

Discipulis iussit trans fretare: et compellit ut ascendant nauiculam; Quo sermone ostenditur inuitos eos ad non recessisse: dum amore preceptoris nec puncto quidem temporis ab eo uolunt separari; Sed quare iussit discipulos ascendere nauem: et ipse mox dimissa turba in montem oraturus abiit: Iohannes manifeste declarat: qui completa refectioe illa celesti continuo subiecit; IHS ergo cum cognouisset quia uenturi essent ut raperent eum et facerent eum regem: fugit iterum in montem ipse solus; **U**bi necessarium nobis uiuendi monstrat exemplum: ut in bonis que agimus: humani fauoris retributionem uitemus; Neque nos operatio uirtutum spiritualium: ad concupiscentiam reflectat temporalium uoluptatum; **E**t dimissa turba: ascendit in montem solus orare; quod autem ascendit solus orare: non ad eum referas qui de quinque panibus quinque milia hominum saturauit exceptis paruulis et mulieribus; sed ad eum qui auditamorte iohannis secessit in solitudinem; non quod personam adni-

sed quod opera eius inter dominum hominemque diuisasint; Non omnes qui orant: ascendit in montem; Est enim oratio: que peccatum facit; Sed qui bene orat: quid dominum orando querit: hic a terrenis ad superiora progrediens: uerticem curie sublimioris ascendit; qui uero de diuitiis aut de honore sceli: aut certe de inimici morte sollicitus obsecrat: ipse in infimis iacens: uiles ad dominum preces mittit; Orat autem dominus non ut pro se obsecret: sed ut pro me impetret; Nam et si omnia posuerit pater in potestatem filii: filius tamen ut formam hominis impleat obsecrandum patrem putat esse pro nobis quia ad uocatus est noster; ad uocatum inquit habemus apud patrem christum IHS; si ad uocatus est: debet pro meis interuenire peccatis; non ergo quasi infirmus: sed quasi pius obsecrat; Uis scire quia omnia que uelit possit: et ad uocatus: et iudex est; In altero pietatis officium: in altero in signum est potestatis; **U**espere autem facto: solus erat ibi; nauicula autem: in medio maris iactabatur fluctibus; Erat enim contrarius uentus; Labor discipulorum in remigando: et contrarius eis uentus: labores sancte ecclesie uarios designat: que inter

undas sc̄ti aduer̄santes et in-
mundor̄ flatus sp̄um. ad qui-
et̄ patrie celestis. quasi ad fidā
litoris stationē puenire conat̄;
Ubi benedic̄t̄ quia nauis erat
in medio mari et ipse solus in terra.
quia non nūquā ecclesia tantis gen-
taliū pressuris non solū afflicta
sed et fedata ē. ut si fieri posset re-
deptor ipsius eā prorsus deseruisse
ad tēpus uideret̄. Unde illa uox eius
int̄ undas pcellasq; tēptationū
uerrentiū dep̄hense. atq; auxiliū
p̄tectionis illius gembundo cla-
more querentis; Ut quid dn̄e recessi-
sis a longe. despicias in oportunita-
tib; in tribulatione. Que parit̄ uocē
inimici p̄sequentiū exponit. in se-
quentib; psalmi subiciens; dixit enī
in corde suo oblitus ē. d̄s. auertit
faciem suā ne uideat usq; in finem;
Uerū ille n̄ obliuiscit̄ orationū pau-
pum. neq; auertit faciem suā a spe-
rantib; in se; quin potius et certan-
tes cū hostib; ut uincant adiuuat̄.
Unde hic quoq; apte dicit̄ iuxta
euangeliiū marci. quia uidit eos
laborantes in remigando; Ad idet̄
qui p̄ped̄ns suos laborantes in mari
quamuis ipse positus in terra. quia
et si horā differre uideret̄. auxiliū
tribulatis impendere. nihilominus
eos ne in tribulationib; deficient.
superespectū pietatis corroborat.
et aliquō etiā manifesto ad iuto-
riouictis aduersitatib; quasi cal-
cat̄is sedatisq; fluctuū uoluminib;

4.
et uictores
in p̄ternū
coronat;

liberat. sicut hic quoq; subsequente insi-
nuat̄ cū dicit̄; **Q**uarta autē uigilia
noctis. uenit ad eos ambulans supra
mare; Stationes ec̄ uigilię militares.
interna horarū spatia diuiduntur;
Quando ergo dicit dn̄m quarta uigilia
ad eos uenisse. ostendit tota nocte pe-
riclitatos. et extreme noctis tēpore
eis auxiliū p̄bitū; laborabant ergo
tota noctis opacē tēpore. sed diluculo
ad p̄pinq̄uante. et lucifero solis dieq;
exortū p̄mittente. uenit dn̄s et sup̄
ambulans tumida freta terga com-
primit. quia cū p̄ssuris obsita fragili-
tas humana. pusillitate uiriū suarū
considerat. in terga se aliud quā tene-
bras angustiarū et estus cernit hostiū
confligentiū; Cū uero mentē ad sup̄ni-
lum presidii. et p̄petue donare retribu-
tionis erexit. quasi int̄ umbras noc-
tis. repente exortū luciferi conspicit
quid iam p̄ximū nunciet; Lucifer nāq;
cū plurimū. tres horas noctis id est
totā uigiliā matutinā in lumine re-
phibet; Aderitq; dn̄s. qui sopitis tē-
ptationū piculis. plenā libatis fidu-
ciā sue p̄tectionis attribuat;
Sequit̄; Et uidentes eū supra mare
ambulante. turbati sunt dicentes
quia fantasma ē; Si iuxta marcionē
et manicheū dn̄s n̄r non est natus
de uirgine sed uisus in fantasma.
quo modo apti nunc timent nefan-
tasma uideant. qđ dixer̄ fantasma
ēē. significat. id quod dictū ē; Ueni-
ens autē filius hominis. putas inueniet
fidem in terra. quia quidā qui cesserunt

diabolo. de aduentu xpi dubitant; **E**t
p̄ timore. clamauer̄. Statimq; ihs. locu-
tus. eis dicens; habete fiducia. Egosum.
nolite timere; Hoc autē nemo uer̄ p̄ca-
uendū. qđ marcus dixit de dno cū am-
bularet sup̄ aquas. et uolebat p̄terire
eos; Quo modo enī hoc intellegere potuer̄.
nisi quia induersū ibat eos uolens tanquā
alienos p̄terire a quib; ita n̄ agnosce-
bat. ut phantasma putaret. Sed
tam turbatis et exclamantib; subue-
nit dicens; Habete fiducia. Egosum. nolite
timere; Quo modo ergo uolebat eos p̄-
terire quos ita pauentes confirmat. nisi
quia illa uoluntas p̄tereundi. ad elici-
endū illū clamorē ualebat cui subueniri
oportebat. Et timētib; p̄cepit dicens;
habete fiducia. Et qđ sequit̄ egosum.
nec subiungit quid sit. uel quocesi bi-
nota poterant eū intellegere qui pob-
scuras noctis tenebras loquebat. uel
ipsū eē repetebat quē locutus ad mo-
sen no uerant; hęc dices. filiis isrl; qui
est. misit me ad uos; **R**espondens autē
petrus dixit; dñe. sit ues. iube me uenire
ad te sup̄ aquas; at ipse ait; ueni; ac si
diceret; tu p̄cipe. et ilico solidabunt̄
unde. Leue fiet corpus. qđ p̄ se graue ē;
Et descendens petrus de nauicula am-
bulabat sup̄ aquā ut ueniret ad ihs;
Qui putant dñi corpus ideo n̄ eē uerū.
quia sup̄ aquas more p̄theriū incessit.
respondeant quo modo ambulauerit
petrus quē utiq; uerū hominē non
negabūt. **U**idens uero uentū ualidū.
timuit; Et cū cepisset mergi. clama-
uit dicens; dñe saluū me fac; ardebat

animi fides. sed humana infirmitas in
p̄fundū traheret; paululū ergo relinqt̄
tēptationi. ut auget̄ fides. et intellegat̄
sen̄ facilitate postulationis sed potentia
dñi conseruātū; **E**t continuo ihs ex-
tendens manū ad p̄hendit eū. et ait illi;
Modice fidei. quare dubitasti. hic ē petrus.
quē xpi eē confidentissimū. sub iecta eius
uestigijs maria plauer̄; nā ad nō suo
nouos si bidari influctib; gressus po poscit.
et ut dilectus emeruit; qui ob hoc solū
trepidasse uisus est. ut fragilitas humana
cognosceret quanta eēt inter dñm
seruūq; distantia. dū ad graua
peccatis caro mergit̄. et immaculati
nescit plantaresidere; Simul et illud.
nec dū sup̄ aquas ambulans petrus pede
intrepidopuenisset ad xpm. dñi forte
sui uirtutib; equaret̄; Sed quid illū
tanto per edicim̄ trepidasse. cū p̄
trepidatio sua maiorem p̄fecit ad
fidem. Sicut enī credidit petrus impe-
riodñi sui posse se a fluctib; sustentari.
tan nihilominus dū mergit̄ credidit ipsius
dñi sui se uirtute saluandū; Uere beati
petri et dū trepidat mirabilis fides. quā
nec purgentis piculi potuit turbare
formido; Clamando enī dū mergitur
dñe saluū me fac. de sediffisus est. non de
dno dubitauit; ne quis ergo timorem
hunc gloriosissimi petri ducat in
uisium. qm̄ timor iste quāuis primā
eius turbauerit fidē. confidentiam
tamen in eo reparatē credulitatis
ornauit; **E**t cū ascendissent in nau-
culā cessauit uentus; qui autē in nau-
cula erant. uener̄ et adorauer̄ eum

dicentes, uere filius dei es. Ad unum
signum tranquillitate maris reddita.
que post nimias procellas interdum
& casu fieri solet. Naute adque
uerrites uere di filium confitentur. & uer
rius in ecclesia predicat creaturam.
Ascensu autem eius in nauem. uentum
et mare esse sedatum. post clarita
tis predictum. aeternae ecclesie pax &
tranquillitas indicatur. Et quia
tum manifestus adueniet. recte
admirantes uniuersi locuti sunt.
uere filius dei es. Confessio enim
uniuersorum tum et absoluta
& publica erit. de filium iam non
in humilitate corporis sed in gloria
caelestis pacem ecclesiae redisse. tunc
manifestam futuram. per speciem
uam uidentibus. qui fidem nunc
ambulant.

al. In scripto meo de uoluntate hinc in
f. hinc ben firmum uel officium pure patet h. hinc

quod f. hinc p. hinc p. hinc p. hinc p.

SMUL
T. L. C. **RIIIM**

